RADU CHIRIȚĂ

DREPT CONSTITUȚIONAL
INSTITUȚII ȘI PROCEDURI

Ediția a 3-a

Caiet de seminar

universitară
CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

152.

Carte universitară

Drept constituţional. Instituţii şi proceduri

Caiet de seminar

Ediţia a 3-a

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Cuprins

Introducere ____ 1

1. Teme pentru seminarii ____ 3
   1.1. Seminar I – Introducere ____ 4
   1.2. Seminar II – Statul de drept ____ 5
   1.3. Seminar III – Separația puterilor în stat ____ 7
   1.4. Seminar IV – Cetățenia română ____ 10
   1.5. Seminar V – Sistemul electoral ____ 12
   1.6. Seminar VI – Statutul parlamentarilor ____ 14
   1.7. Seminar VII – Procedura legislativă ____ 16
   1.8. Seminar VIII – Procedurile parlamentare ____ 18
   1.9. Seminar IX – Ordonanțele Guvernului ____ 19
   1.10. Seminar X – Contestarea actelor Președintelui ____ 20
   1.11. Seminar XI – Consiliul Superior al Magistraturii și puterea judiciară ____ 22
   1.12. Seminar XII – Competența Curții Constituționale ____ 24
   1.13. Seminar XIII – Efectele deciziilor Curții Constituționale ____ 26
   1.14. Seminar XIV – Ierarhia normelor juridice ____ 28

2. Modele de subiecte pentru examen ____ 29
   2.1. Test 1 ____ 30
   2.2. Test 2 ____ 33
   2.3. Test 3 ____ 36
   2.4. Test 4 ____ 39
   2.5. Test 5 ____ 42
   2.6. Test 6 ____ 46

BCU CLUJ / UNIVERSITY LIBRARY

2.7. Test 7 ____ 49
2.8. Test 8 ____ 53
2.9. Test 9 ____ 56
2.10. Test 10 ____ 59
2.11. Test 11 ____ 62
2.12. Test 12 ____ 65
2.13. Test 13 ____ 68
2.14. Test 14 ____ 71

3. Legislație ____ 75
3.1. Constituția României ____ 75
3.2. Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale ____ 108
3.3. Legea nr. 21/1991 a cetățeniei române ____ 126
3.4. Legea nr. 3/2000 privind organizarea și desfășurarea referendumului ____ 137
3.5. Legea nr. 370/2004 pentru alegerea Președintelui României ____ 143
3.6. Legea nr. 96/2006 privind statutul deputaților și al senatorilor ____ 154
3.7. Legea nr. 35/2008 pentru alegerea Camerei Deputaților și a Senatului ____ 174
3.8. Legea nr. 67/2004 pentru alegerea autorităților administrației publice locale ____ 186
3.9. Legea nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției ____ 192
3.10. Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor ____ 196

BCU CLUJ / UNIVERSITY LIBRARY

Introducere

Prezenta lucrare este destinată studenților de la Facultatea de Drept a Universității „Babeş-Bolyai" din Cluj-Napoca, ce urmează cursul de „Drept constituțional. Instituții şi proceduri" din planul de învățământ al anului I. Scopul cărții este doar de a facilita desfăşurarea seminarelor la această disciplină, lucrarea neavând niciun obiectiv de ordin ştiințific. Aceasta este a treia ediție a lucrării, conținând mai multe modificări şi completări față de prima şi a doua ediție.

Cartea are trei părți.

Prima dintre ele conține temele ce vor fi discutate în cadrul orelor de seminar, însoțite, acolo unde este cazul, de bibliografia specifică pentru seminarul în discuție. Studenții au obligația ca, anterior fiecărui seminar, să se pregătească din punct de vedere al bibliografiei, pentru a putea participa la discuțiile ce vor avea loc. O parte dintre probleme ridicate în cadrul acestor teme sunt reale, altele conțin stări de fapt fictive.

A doua parte a lucrării conține un set de 14 modele de teste pentru examen. Fiecare dintre acestea a fost dat în cursul sesiunilor anterioare. Examenul se va desfăşura în scris, urmând să fie compus din trei componente ale lucrării, după cum urmează:

i. un set de 13 întrebări de tip grilă, de dificultate redusă. Pentru promovarea acestei etape, este obligatoriu ca studentul să răspundă corect la cel puțin 7 grile. În măsura în care numărul de răspunsuri corecte este sub 4, nota finală va fi 2, indiferent de răspunsul la celelalte etape ale examinării. În măsura în care numărul de răspunsuri va fi între 4 şi 6 inclusiv, nota finală va fi 3, indiferent de răspunsul la celelalte etape ale examinării. Dacă numărul de răspunsuri corecte este de minim 7, se va trece la corectarea restului lucrării, fără ca numărul de răspunsuri corecte să influențeze nota finală sau promovarea examenului. Această fază are drept scop eliminarea studenților care nu au cunoştințe absolut elementare;

ii. un set de 4 întrebări de dificultate medie, care vor verifica existența unor cunoştințe de bază cu privire la principalele instituții de drept constituțional. Fiecare dintre întrebări va fi notată cu 1 punct. În măsura în care, din cele 4 puncte posibile, se acumulează cel puțin

3 puncte, studentul este promovat, urmând să aibă cel puțin nota 5. În măsura în care punctajul acumulat pentru acest set de întrebări este sub 3, nota finală va fi 4, indiferent de răspunsurile din restul lucrării. Această fază are drept scop eliminarea studenților care, deşi posedă cunoştințe elementare, nu stăpânesc suficiente noțiuni şi informații de bază pentru dreptul constituțional;

iii. un set de 4 întrebări, de dificultate crescută, pentru stabilirea notei finale între 5 şi 10. Fiecare dintre întrebări va fi notată cu 1 punct.

Algoritmul de stabilire a notei maxime include, astfel:

a) 1 punct din oficiu;

b) 1 punct pentru formularea a minim 7 răspunsuri la întrebările tip grilă;

c) 4 puncte pentru răspunsurile corecte la al doilea set de întrebări;

d) 4 puncte pentru răspunsurile corecte la ultimul set de întrebări.

În fine, ultima parte conține o serie de legi utile pentru aprofundarea materiei şi pentru rezolvarea problemelor ridicate în cursul seminariilor, alături de textul Constituției.

BCU IASI CENTRAL UNIVERSITARA

1.

Teme pentru seminarii

Seminariile se vor axa pe rezolvarea unor probleme de ordin practic ce au intervenit sau pot să intervină în exercițiul puterii de stat. Pentru o parte dintre aspectele ce fac obiectul seminariilor, bibliografia specială vi se va prezenta în cadrul seminarului. La aceasta se adaugă noțiunile prezentate la curs, precum şi cele prezentate în materialele bibliografice indicate la curs.

BCU IASI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

1.1. Seminar I – Introducere

Fiind primul seminar, acesta se va axa pe introducerea în dreptul constituțional, urmând să fie prezentat locul acestei ramuri de drept în sistemul dreptului, obiectul şi trăsăturile acestui obiect de studiu, precum şi modul de desfăşurare a cursurilor, seminariilor şi examenelor.

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

1.2. Seminar II – Statul de drept

A. Subiecte teoretice

1. De ce este necesar ca statul să-şi respecte propriile reguli de funcţionare stabilite în Constituţie şi în legi?

2. Comentaţi din perspectiva principiului statului de drept practica modificării legilor electorale anterior alegerilor. Sunt astfel de modificări legislative constituţionale?

B. Speţe

1. Prin legea X, s-a stabilit că funcţionarii publici au dreptul la două sporuri salariale ce se adăugau salariului de bază. Prin aceleaşi dispoziţii, s-a stabilit ca până la finele anului 2008, Guvernul va stabili prin hotărâre cuantumul acelor sporuri. Cu toate acestea, Guvernul nu a adoptat nicio hotărâre în acest sens.

În aceste condiţii, o parte dintre funcţionarii publici au introdus acţiuni în faţa instanţelor de judecată, prin care au cerut să li se acorde cele două sporuri, în cuantum de 25% din salariul de bază. O parte dintre instanţele sesizate au admis aceste acţiuni şi au obligat instituţiile publice angajatoare să achite acele sporuri, motivând că puterea executivă nu se poate sustrage de la obligaţiile sale stabilite prin lege şi că, în lipsa unei hotărâri pe care Guvernul refuză să o adopte, legea rămâne fără nicio valoare. O altă parte a instanţelor de judecată a refuzat să oblige angajatorii la plata unor sporuri salariale, motivând că acestea nu se pot stabili pe calea unei hotărâri judecătoreşti decât prin încălcarea principiului separaţiei puterilor în stat.

În acest context, Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie a pronunţat o decizie în recurs în interesul legii, prin care a acceptat al doilea punct de vedere. Această decizie nu schimbă însă situaţia celor ale căror acţiuni în faţa instanţelor au fost admise prin hotărâri definitive.

Comentaţi situaţia creată din perspectiva principiului statului de drept.

2. Prin hotărârea de Guvern X s-a decis reducerea pensiilor pentru anumite categorii de persoane. Persoanele afectate au atacat în fața instanțelor de judecată hotărârea X, cerând anularea sa. De asemenea, s-a cerut suspendarea punerii în executare a hotărârii pe durata judecării cauzei. Cererea de suspendare a fost admisă de către Curtea de Apel Bucureşti. Recursul pe care l-a formulat Guvernul în fața Înaltei Curți de Casație şi Justiție a fost respins, astfel încât aplicarea hotărârii a fost suspendată până la data la care instanțele ar fi soluționat cererea de anulare a hotărârii Guvernului.

Ulterior, Curtea de Apel Bucureşti a admis acțiunea în anulare şi a dispus anularea hotărârii de Guvern. Guvernul a declarat recurs, dar până la judecarea recursului a emis o ordonanță de urgență prin care a abrogat hotărârea de Guvern X. Prin aceeaşi ordonanță de urgență s-a decis reducerea pensiilor pentru aceleaşi categorii de persoane.

Comentați situația creată din perspectiva principiului statului de drept.

1.3. Seminar III – Separaţia puterilor în stat

A. Subiecte teoretice

1. Care este scopul principiului separaţiei puterilor în stat?

2. Identificaţi în cuprinsul Constituţiei procedurile care reflectă mecanismele de control dintre cele trei puteri ale statului.

3. Comentaţi Decizia Curţii Constituţionale nr. 6/1992.

Decizia Curţii Constituţionale nr. 6/1992 (extras)

Curtea Constituţională, văzând sesizările grupului de deputaţi şi ale Curţii Supreme de Justiţie, punctele de vedere exprimate de către Senat şi Guvern, precum şi concordanţa dintre textele legale ce fac obiectul sesizărilor şi dispoziţiile constituţionale, reţine următoarele:

1. Dispoziţiile art. 1 din legea în discuţie (Legea privind măsuri premergătoare reglementării situaţiei juridice a unor imobile trecute în proprietatea statului după 23 august 1944) privesc obligativitatea Guvernului ca, în termen de 6 luni de la adoptarea acestei legi, să prezinte Parlamentului un proiect de lege privind reglementarea situaţiei juridice a imobilelor existente în proprietatea statului sau a unităţilor administrativ-teritoriale, trecute în proprietatea acestuia sau a organizaţiilor cooperatiste în virtutea unor acte normative ori a unor acte cu caracter individual, emise după 23 august 1944 de organele puterii sau administraţiei de stat sau de alte organe ale statului sau preluate de acestea prin exces de putere ori fără titlu. Obligarea Guvernului de a elabora şi supune spre adoptare un proiect de lege, într-un anumit domeniu de activitate, nu este neconstituţională, deoarece Guvernul fiind învestit, potrivit art. 102 din Constituţie[1], pe baza votului de încredere acordat de Parlament, o asemenea obligaţie nu contravine raporturilor constituţionale dintre Parlament şi Guvern. De asemenea, prin stabilirea acestei obligaţii, nu se încalcă dreptul de iniţiativă legislativă al Guvernului, prevăzut de

[1] Curtea Constituţională a avut în vedere dispoziţiile Constituţiei înainte de revizuirea şi republicarea acesteia în anul 2003.

art. 73 din Constituție, întrucât dispozițiile art. 1 nu prefigurează conținutul viitorului proiect de lege, ci, instituind numai obligația de a-l prezenta, reglementează unele aspecte privind desfășurarea procesului legislativ în domeniul de activitate ce face obiectul legii. Este o caracteristică ce rezultă cu pregnanță și din prevederile art. 4 referitoare la întocmirea situației centralizate pe județe a imobilelor la care se referă legea și ale art. 6 referitoare la elaborarea unei metodologii pentru întocmirea situațiilor respective.

(...)

3. Cea de-a treia normă legală considerată ca neconstituțională prin sesizarea Curții Supreme de Justiție se referă la art. 5, potrivit căruia, până la adoptarea viitoarei legi, se suspendă din oficiu judecarea proceselor de orice natură privitoare la bunurile ce fac obiectul art. 1 din legea în discuție, precum și executarea hotărârilor judecătorești definitive pronunțate cu privire la asemenea bunuri. Această prevedere încalcă raporturile constituționale dintre puterea legislativă și cea judecătorească. În virtutea principiului separației puterilor în stat, Parlamentul nu are dreptul să intervină în procesul de realizare a justiției. Dreptul de control al Parlamentului se exercită și asupra modului cum funcționează organele puterii judecătorești, el stabilind, în acest scop, regulile după care se desfășoară activitatea de judecată. Potrivit Constituției, acest drept se poate exercita însă numai cu respectul autorității lucrului judecat și fără a împiedica instanțele judecătorești de a-și exercita misiunea lor, prevăzută de art. 125 din Constituție, de realizare a justiției. O imixtiune a puterii legislative care ar pune autoritatea judecătorească în imposibilitatea de a funcționa, chiar dacă numai cu referire la o anumită categorie de cauze și pentru o anumită perioadă de timp, ar avea drept consecință ruperea echilibrului constituțional dintre aceste autorități. De aceea, o dispoziție legală prin care se suspendă cursul judecății sau executarea hotărârilor judecătorești definitive referitoare la anumite cauze determinate este neconstituțională. Cele arătate nu exclud posibilitatea autorităților judecătorești ca, în condițiile legii, să suspende judecata sau executarea unei hotărâri judecătorești, precum și, în cazul exercitării căilor de atac, să desființeze sau să modifice o hotărâre care nu ar fi legală sau temeinică.

4. Comentaţi Decizia Curţii Constituţionale nr. 3/1993.

Decizia Curţii Constituţionale nr. 3/1993 (extras)

Curtea Constituţională, luând act de excepţia de neconstituţionalitate a Decretului nr. 92/1950 pentru naţionalizarea unor imobile, invocată, din oficiu, de Judecătoria sectorului 2 Bucureşti, în cauza ce formează obiectul dosarului nr. 6129/1992 al acestei instanţe, reţine următoarele:

Prin excepţia de neconstituţionalitate invocată se urmăreşte repararea, în natură, a daunelor suferite de persoanele ale căror imobile au fost naţionalizate. Potrivit art. 26 alin. (3) din Legea nr. 47/1992, repararea daunelor suferite anterior intrării în vigoare a Constituţiei din 1991 se reglementează prin lege. În acelaşi sens, art. 77 din Legea nr. 58/1991 prevede că reparaţiile pentru bunurile preluate de stat în mod abuziv se vor reglementa printr-o lege specială. Rezultă din aceste prevederi voinţa evidentă a legiuitorului ca repararea daunelor pentru bunurile preluate de stat să se reglementeze prin lege. Deci repararea unor asemenea daune este o problemă rezervată legii şi niciun organ de jurisdicţie nu poate, fără încălcarea acestor prevederi, să se substituie legiuitorului în soluţionarea problemei respective. Dacă ar face-o, aceasta ar însemna o încălcare a principiului separaţiei puterilor în stat de către puterea judecătorească, ce, în sens larg, cuprinde toate organele de jurisdicţie, indiferent de natura lor, în dauna puterii legislative, o încălcare a prevederilor art. 123 alin. (1) din Constituţie[1], potrivit cărora justiţia se înfăptuieşte în numele legii, deci prin aplicarea ei, nu prin ignorarea unei dispoziţii legale. Excepţia de neconstituţionalitate invocată, având ca scop repararea în natură a daunelor suferite prin efectul naţionalizării, promovează o concepţie care încalcă în mod vădit principiul separaţiei puterilor în stat prin transferarea răspunderii politice pentru modul de soluţionare a problemei acestor daune de la Parlament, ca organ reprezentativ suprem al poporului şi unică autoritate legiuitoare a ţării, potrivit art. 58 alin. (1) din Constituţie, la organele de jurisdicţie.

[1] Curtea Constituţională a avut în vedere dispoziţiile Constituţiei înainte de revizuirea şi republicarea acesteia în anul 2003.

B.C.U. "M. EMINESCU" IAŞI

1.4. Seminar IV – Cetăţenia română

A. Subiecte teoretice

1. Există vreo excepție de la principiul *ius sanguinis* reglementat în Legea nr. 21/1991?

2. Care sunt modalitățile de pierdere a cetățeniei române pentru un cetățean român prin naştere?

3. Produce căsătoria vreun efect cu privire la cetățenia română?

B. Speţe

1. X şi Y, născuți în 1960 cetățeni români, au doi copii: Z, în vârstă de 16 ani, şi T, în vârstă de 12 ani. Începând cu 1997, X şi Y locuiesc în Italia, în timp ce copiii au rămas la bunicii lor, în România. La 1 august 2009, X şi Y obțin aprobarea renunțării la cetățenia română, în vederea obținerii, începând cu 1 septembrie 2009, a cetățeniei italiene. La 1 octombrie 2009, T pleacă în Italia pentru a locui cu părinții săi, în timp ce Z rămâne în țară, unde continuă să locuiască la bunici.

Ce efecte s-au produs asupra cetățeniei celor doi copii? Ce efecte s-au produs asupra dreptului de proprietate al lui X şi Y asupra unei suprafețe de teren agricol situat în România, de care se ocupă bunicii copiilor?

2. X, cetățean român, şi Y, cetățean german, au avut în perioada 2005-2008 o relație, fără ca aceasta să se materializeze într-o căsătorie. În 2008, X a născut un copil la Berlin, al cărui tată este Y. La scurt timp, cei doi se despart, iar X se mută în România împreună cu fiul lor. În noiembrie 2009, cu acordul lui X, Y obține adopția fiului său, pe care îl ia în Germania.

Care a fost cetățenia copilului la naştere? Ce efecte asupra cetățeniei s-au produs ulterior?

3. X, cetățean sirian, a urmat cursurile Facultății de Medicină din cadrul UMF Cluj în perioada 1998-2004, după care a decis să rămână în Cluj, unde şi-a deschis o cafenea. În 2006, acesta s-a

căsătorit cu Y, cetățean român. La 1 februarie 2009, X a solicitat acordarea cetățeniei române, arătând că locuieşte în România din 1998, este căsătorit cu un cetățean român de peste 2 ani şi 6 luni. De asemenea, acesta a mai arătat că a investit în cafeneaua sa peste 500.000 euro, din care investiția inițială în amenajarea spațiului a fost de 100.000 euro, urmată apoi de achiziționarea spațiului de la fostul său proprietar contra a 350.000 euro şi de o extindere a cafenelei care a costat încă 200.000 euro. La 1 septembrie 2009, Preşedintele Autorității Naționale pentru Cetățenie a emis un ordin de respingere a cererii sale pe motiv că nu îndeplineşte condițiile legale, întrucât toate investițiile au fost realizate din credite bancare, astfel încât nu pot fi calificate drept investiții, pentru că X locuieşte în România de 5 ani şi este căsătorit de 3 ani, astfel încât condițiile legale nu sunt îndeplinite, hotărârea fiind comunicată lui X în aceeaşi zi. La 15 octombrie 2009, X a atacat acest ordin la Tribunalul Bucureşti.

Care ar trebui să fie soluția acestei instanțe? Mai beneficiază X de vreo cale de atac?

BCU IAŞI CENTRAL UNIVERSITAR

1.5. Seminar V – Sistemul electoral

A. Subiecte teoretice

1. Care sunt categoriile de persoane care nu au drept de vot şi care sunt categoriile de persoane care nu au dreptul de a fi alese?
2. În ce situaţie poate vota un alienat mintal?
3. Care sunt tipurile de referendum al căror rezultat este obligatoriu?
4. Identificaţi atribuţiile Curţii Constituţionale în materie electorală.

B. Speţe

1. În vederea participării la alegerile prezidenţiale din 22 noiembrie 2009, s-au înscris mai mulţi candidaţi, între care A şi B. A şi-a înregistrat candidatura la 15 octombrie, ocazie cu care a depus şi lista celor 212.000 de cetăţeni care îi susţin candidatura. La 19 octombrie, Biroul Electoral Central a pronunţat o hotărâre prin care a decis înregistrarea candidaturii lui A la alegerile prezidenţiale. La 20 octombrie, dl. Gică Duru, un cetăţean din comuna Flămânzi, jud. Botoşani, în vârstă de 78 de ani, a înregistrat la Biroul Electoral Central o contestaţie împotriva candidaturii lui A pe motiv că acesta nu şi-a respectat promisiunile electorale din campania pentru ocuparea unui loc de senator de Botoşani şi pe motiv că îl cunoaşte personal şi ştie că este un măgar. B şi-a depus candidatura la 27 octombrie 2009, iar la 28 octombrie Biroul Electoral Central a pronunţat o decizie de înregistrare a acesteia, constatând că toate condiţiile sunt îndeplinite, decizia fiind afişată la sediul instituţiei. La 29 octombrie 2009, A depune la Curtea Constituţională o contestaţie împotriva înregistrării candidaturii lui B, pe motiv că este tardivă.
Cum trebuie soluţionate cele două contestaţii?

2. Cu ocazia alegerilor parlamentare desfăşurate la data de 1 octombrie 2009, în Colegiul electoral Făurei, unul dintre observatorii acreditaţi a observat faptul că, înainte de intrarea în secţia de vot, familia unuia dintre candidaţi, reprezentant al PSD, împărţea

persoanelor care doreau un pahar de țuică. În urma numărării voturilor, rezultatele au fost următoarele:

– Crețulescu Titian, din partea PNL, 734 voturi;
– Eliade Grațiela, din partea PD-L, 908 voturi;
– Lingurar Ghiuri, din partea PNG, 890 voturi;
– Meşeriaşu Gheorghe, candidat independent, 2 voturi;
– Popescu Giovani, din partea PSD, 4762 voturi;
– Udilă Vinetu, din partea PR, 1342 voturi.

La 2 octombrie 2009, Eliade Grațiela a depus o cerere de anulare a alegerilor în acel colegiu la Biroul Electoral Central. În aceeaşi dată, Meşeriaşu Gheorghe a depus o cerere de anulare a rezultatului alegerilor la Biroul electoral al circumscripției electorale Brăila. În fine, la 3 octombrie 2009, PNL a depus o cerere de anulare a alegerilor la Biroul Electoral Central.

Cum trebuie soluționate aceste cereri?

BCU CASA CENTRALĂ UNIVERSITARĂ LIBRARY

1.6. Seminar VI – Statutul parlamentarilor

A. Subiecte teoretice

1. Analizând prevederile art. 72 din Constituție, identificați toate asemănările și deosebirile dintre imunitatea de fond și imunitatea de procedură a parlamentarilor.

2. Care este scopul incompatibilității parlamentarilor, respectiv al imunității acestora?

3. Este constituțională urmărirea penală a parlamentarilor de către DNA sau DIICOT?

B. Speţe

1. Printr-o modificare adusă Regulamentului Senatului, cuantumul indemnizației senatorilor a fost ridicat cu 10% și s-au eliminat limitările privind exercitarea profesiei de avocat de către senatori. De asemenea, prin aceeași modificare a Regulamentului s-a creat o nouă prevedere care interzice insultarea rudelor senatorilor sub sancțiunea închisorii cuprinsă între un an și cinci ani.

Analizați constituționalitatea prevederii în discuție.

2. Deputatul Ghiță a furat o mașină în data de 23 martie 2014. La data de 30 martie 2014, ministrul justiției a adresat o cerere de arestare a deputatului Ghiță președintelui Camerei Deputaților. Între timp, au început să circule zvonuri printre deputați în sensul că Ghiță este și traducător persoană fizică autorizată, pe lângă faptul că este avocat și pledează în procese penale privind infracțiuni de corupție. În data de 1 aprilie 2014, un coleg deputat a anunțat biroul permanent al Camerei cu privire la faptul că Ghiță este și traducător persoană fizică autorizată. În data de 10 aprilie 2014, Camera Deputaților a decis să nu ridice imunitatea de procedură a deputatului Ghiță. În data de 20 aprilie, Camera Deputaților a adoptat o hotărâre prin care a constatat starea de incompatibilitate și încetarea mandatului deputatului Ghiță.

Care sunt etapele procedurii de ridicare a imunității de procedură? Care sunt etapele procedurii de constatare a incompatibilității? Care sunt consecințele hotărârii de constatare a incompatibilității

cu privire la imunitatea de procedură a deputatului Ghiță? Care sunt consecințele juridice ale faptului că deputatul Ghiță a pledat în calitate de avocat într-un proces penal privind o infracțiune de corupție?

3. La data de 1 octombrie 2008, dl. V.P., consilier județean, şi-a depus candidatura pentru un mandat de deputat în Circumscripția electorală Cluj, Colegiul electoral Turda. La data de 27 octombrie 2008, dl. V.P. este arestat de către Tribunalul Cluj sub acuzația de trafic de influență şi luare de mită. În urma împărțirii mandatelor după alegerile parlamentare din 13 noiembrie 2008, dl. V.P. obține un mandat de parlamentar. La 17 noiembrie 2008, în cadrul unei ceremonii la care a fost adus din arest, i se înmânează certificatul de deputat, iar la 22 noiembrie este dus din arest la Palatul Parlamentului pentru a i se valida mandatul de deputat şi a depune jurământul.

Care sunt efectele acestei situații asupra stării sale de arest?

BCU IASI CENTRAL UNIVERSITARA

1.7. Seminar VII – Procedura legislativă

A. Subiecte teoretice

1. Care sunt tipurile de acte normative adoptate de Parlament şi majorităţile cu care acestea sunt adoptate?

2. Care sunt consecinţele principiului bicameralismului?

3. Care este criteriul de delimitare între competenţa primei Camere Sesizate şi competenţa Camerei Decizionale?

4. Care este termenul maxim în care poate fi adoptat un proiect de lege de către Camera decizională?

5. Prezentaţi traseul unui proiect de lege de la momentul iniţierii lui şi până la momentul intrării sale în vigoare.

6. Determinaţi procedura legislativă în Camere pentru următoarele categorii de acte:

– aprobarea unei ordonanţe de urgenţă a Guvernului prin care se înfiinţează instanţe speciale pentru litigiile comerciale;

– adoptarea unui nou Cod penal;

– ratificarea unui tratat cu Bulgaria privitor la protejarea mediului pe Dunăre;

– adoptarea unui propuneri legislative a unui senator cu privire la modificarea legii de organizare şi funcţionare a Curţii Constituţionale.

B. Speţe

1. În data de 20 martie 2014, Senatul a adoptat în calitate de Cameră decizională o lege de modificare a Legii nr. 47/1992. În termen de 5 zile de la primirea legii spre promulgare, Preşedintele a cerut reexaminarea legii pe considerente de oportunitate. Cu două zile înainte de formularea cererii de reexaminare a legii, ÎCCJ a solicitat verificarea constituţionalităţii legii.

Ce trebuie să decidă Curtea Constituţională?

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

2. Preşedintele a solicitat reexaminarea unei legi, criticând două articole din legea în discuţie. Ulterior reexaminării legii, aceasta a fost modificată în întregime de către Parlament.

Se mai poate solicita reexaminarea aceleiaşi legi de către Preşedinte?

3. În data de 10 martie 2014, Preşedintele a primit spre promulgare legea X. În data de 15 martie 2014, acesta a solicitat reexaminarea legii X pe motive de neconstituţionalitate. În urma parcurgerii procedurii legislative, Parlamentul a menţinut legea X în aceeaşi formă. Primind legea X spre promulgare în data de 15 septembrie 2014, Preşedintele a solicitat verificarea constituţionalităţii ei.

Care este termenul limită în care Preşedintele poate solicita verificarea constituţionalităţii legii X? Care va fi durata noului termen de promulgare în situaţia în care Curtea Constituţională va confirma constituţionalitatea legii X? Dar dacă se va constata neconstituţionalitatea legii X?

BCU IAŞI CENTRAL UNIVERSITARĂ

1.8. Seminar VIII – Procedurile parlamentare

A. Subiecte teoretice

1. Identificați procedurile de sancționare reciprocă dintre puterea legislativă şi puterea executivă. Există vreo procedură de sancționare a puterii judecătoreşti de către celelalte două puteri?

2. Care este relația dintre procedura moțiunii de cenzură şi procedura asumării răspunderii Guvernului?

3. Care sunt cele trei posibile consecințe ale angajării răspunderii Guvernului?

B. Speţe

1. Legea X a fost adoptată pe calea procedurii asumării răspunderii Guvernului, odată cu respingerea moțiunii de cenzură care a fost depusă. Anterior intrării în vigoare a legii, Curtea Constituțională este sesizată cu o obiecție de neconstituționalitate a legii. Curtea admite parțial obiecția şi constată că art. 2 din lege este neconstituțional. Restul dispozițiilor legale sunt considerate ca fiind constituționale.

Care este consecința acestei decizii?

2. Anterior datei de 1 iunie, Parlamentul era format din 471 membri. La data de 1 iunie s-au anunțat rezultatele alegerilor locale, în urma cărora 21 de parlamentari au fost aleşi în funcții de primar, preşedinte de consiliu județean sau consilieri locali. Potrivit legii, aceştia au obligația de a demisiona din funcțiile parlamentare în termen de 15 zile de la validarea mandatelor de aleşi locali. Între timp, la 10 iunie, se votează o moțiune de cenzură, la care toți cei 21 participă. Moțiunea este adoptată cu 238 pentru.

Guvernul sesizează Curtea Constituțională cu o obiecție prin care se cere anularea moțiunii adoptate, întrucât la adoptarea sa au participat şi persoane care nu mai aveau calitatea de parlamentar la momentul votului.

Ce trebuie să decidă CCR?

1.9. Seminar IX – Ordonanţele Guvernului

A. Subiecte teoretice

1. Care este diferenţa dintre ordonanţele Guvernului şi hotărârile de Guvern?
2. Analizând art. 115 din Constituţie, identificaţi toate asemănările şi deosebirile dintre ordonanţele simple şi ordonanţele de urgenţă.
3. Se pot abroga legi prin ordonanţe?

B. Speţe

1. La două zile după intrarea în vigoare a unei legi de modificare a legii referendumului, Guvernul adoptă o ordonanţă de urgenţă prin care modifică, la rândul său, textele din legea referendumului modificate în alt sens prin legea intrată în vigoare cu 2 zile în urmă.

Este constituţională ordonanţa?

2. La data de 1 februarie 2005, Guvernul adoptă o ordonanţă de urgenţă prin care stabileşte plata unor noi impozite. La 20 februarie 2005, Senatul respinge ordonanţa. La 21 februarie 2005, proiectul de lege de aprobare a ordonanţei este înregistrat la Camera Deputaţilor. La 27 februarie 2005, Guvernul adoptă o nouă ordonanţă de urgenţă prin care abrogă ordonanţa anterioară.

Ce trebuie să decidă Camera Deputaţilor cu privire la prima ordonanţă?

BCU IASI / UNIVERSITY LIBRARY

1.10. Seminar X – Contestarea actelor Preşedintelui

A. Subiecte teoretice

1. Care sunt formele de imunitate de care se bucură Preşedintele României?
2. Cine are competența de a-l demite pe Preşedinte şi prin utilizarea cărei proceduri?
3. Dați un exemplu de faptă de înaltă trădare în sensul art. 96 din Constituție.

B. Speţe

1. Prin decret al Preşedintelui se dispune grațierea lui X, condamnat la 17 ani închisoare pentru infracțiuni contra statului, aflat de 2 ani în executarea pedepsei. În urma reacției opiniei publice, câteva zile mai târziu, Preşedintele emite un al doilea decret prin care revocă primul decret de grațiere.

X se adresează instanței de judecată şi cere să se constate nulitatea celui de-al doilea act.

Ce trebuie să decidă instanța? Prin ce metodă s-ar putea împiedica practica revocării decretelor de grațiere?

2. Prin două decrete consecutive ale Preşedintelui, X este eliberat din funcția de ambasador al României, iar Y este numit în locul său. X atacă în instanță ambele decrete prezidențiale, invocând faptul că ele au fost emise pe considerente politice, şi nu profesionale.

Ce trebuie să decidă instanța?

3. În urma unei sesizări primite din partea procurorului şef al DNA, Preşedintele convoacă comisia prezidențială, căreia îi cere avizul pentru începerea urmăririi penale pentru infracțiunea de luare de mită împotriva unui ministru. Comisia redactează un aviz, care stabileşte că nu există suficiente indicii de comitere a unei infracțiuni. În ciuda acestui aviz, Preşedintele formulează o cerere către Ministrul Justiției, prin care solicită Ministerului Public începe-

rea urmăririi penale împotriva ministrului în cauză pentru abuz în serviciu.

Ministrul X sesizează instanța de judecată cu o acțiune prin care cere anularea cererii Preşedintelui, pe motiv că nu a respectat avizul comisiei şi a cerut începerea urmăririi penale pentru o altă faptă decât cea investigată de parchet.

Ce trebuie să decidă instanța de judecată?

BCU "IOAN SLAVICI" CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

1.11. Seminar XI – Consiliul Superior al Magistraturii şi puterea judiciară

A. Subiecte teoretice

1. Care este raţiunea principiului independenţei puterii judecătoreşti?
2. Care sunt formele de protecţie a independenţei puterii judecătoreşti?
3. Cărei puteri a statului îi aparţine Consiliul Superior al Magistraturii? Dar Ministerul Public?

B. Speţe

1. Printr-o decizie definitivă a Curţii de Apel Suceava, X a fost condamnat la 10 ani închisoare pentru luare de mită. Ulterior, X a formulat o plângere în faţa Curţii Europene a Drepturilor Omului, care a fost admisă, constatându-se că X a fost condamnat în urma aplicării retroactive a legii. Urmare a hotărârii C.E.D.O., procesul a fost rejudecat, iar X a fost achitat, după ce executase 5 ani de închisoare.

X a introdus o acţiune civilă împotriva judecătorilor care au compus completul care l-a condamnat, cerând obligarea lor la plata unor daune morale şi materiale. De asemenea, X a cerut concedierea celor trei judecători.

Ce trebuie să decidă instanţa?

2. 52 de judecători din cadrul Curţii de Apel Cluj au introdus în faţa Curţii de Apel Cluj o acţiune împotriva Ministerului Justiţiei, prin care cereau obligarea acestuia la plata unor sporuri salariale. Acţiunea a fost ulterior strămutată la Curtea de Apel Alba Iulia şi admisă. Ulterior, şi judecătorii Curţii de Apel Alba Iulia au formulat o acţiune identică, la fel ca toţi judecătorii din ţară. Toate aceste acţiuni au fost admise.

Ministerul Justiţiei a refuzat să execute hotărârile judecătoreşti.

Comentaţi situaţia creată.

BUCHAREST UNIVERSITY LIBRARY

3. X, fiul minor al judecătorului Y, a fost obiect al unei percheziţii într-un dosar care viza implicarea sa într-o infracţiune de fraudă informatică. Percheziţia s-a desfăşurat la domiciliul lui X, care locuia cu părinţi săi, ocazie cu care au fost ridicate cele două calculatoare din casă.

Y a cerut parchetului restituirea celor două calculatoare şi anularea percheziţiei, întrucât s-a făcut cu încălcarea regulilor privind imunitatea judecătorilor.

Ce trebuie decis?

1.12. Seminar XII – Competenţa Curţii Constituţionale

A. Subiecte teoretice

1. Cărei puteri a statului îi aparţine Curtea Constituţională?
2. Identificaţi toate categoriile de acte a căror constituţionalitate poate fi verificată de Curtea Constituţională.
3. Care este competenţa principală a Curţii Constituţionale?
4. Analizând prevederile art. 146 din Constituţie, identificaţi toate asemănările şi deosebirile dintre obiecţia, respectiv excepţia de neconstituţionalitate.
5. Ar trebui interzisă ridicarea de excepţii de neconstituţionalitate cu privire la legile a căror constituţionalitate a fost verificată anterior pe calea obiecţiei de neconstituţionalitate?

B. Speţe

1. Hotărându-se să divorţeze, X şi Y s-au prezentat în faţa notarului public. X, tatăl celor doi copii minori rezultaţi în urma căsătoriei, a invocat în faţa notarului o excepţie de neconstituţionalitate vizând practica instanţelor judecătoreşti de a încredinţa copiii mamei, în caz de divorţ, în marea majoritate a cazurilor. Notarul public a emis o dispoziţie de respingere a cererii de divorţ şi a îndrumat cuplul să se adreseze instanţei de judecată, având în vedere că pentru pronunţarea divorţului prin acordul soţilor este necesar ca aceştia să convină asupra tuturor aspectelor referitoare la exercitarea autorităţii părinteşti asupra copiilor. X a reiterat excepţia de neconstituţionalitate în faţa instanţei de judecată. Aceasta a respins printr-o încheiere cererea de sesizare a Curţii Constituţionale, pe motiv că jurisprudenţa instanţelor nu poate fi verificată pe calea excepţiei de neconstituţionalitate.

Comentaţi soluţia instanţei prin prisma condiţiilor de admisibilitate a excepţiei de neconstituţionalitate. Mai beneficiază X de vreo cale de atac?

2. La 1 august 2012, X a ridicat o excepție de neconstituționalitate privind art. Y din Codul de procedură civilă, instanța de judecată dispunând sesizarea CCR cu judecarea excepției. CCR a fixat termen de judecată la data de 1 decembrie 2012.

Între timp, la 1 septembrie 2012, a intrat în vigoare un nou Cod de procedură civilă, prin care art. Y a fost abrogat, neregăsindu-se între noile prevederi procedurale. Potrivit Legii de punere în aplicare a noului Cod, procesele deja începute la 1 septembrie se judecă în continuare după legea procedurală sub care au început.

Ce trebuie să decidă CCR?

3. X, aflat în proces cu Y, a ridicat o excepție de neconstituționalitate, care a fost respinsă de instanța de judecată ca inadmisibilă, întrucât nu are legătură cu fondul cauzei. X a formulat recurs, iar instanța de recurs a casat încheierea de respingere și a sesizat Curtea Constituțională.

Care dintre cele două instanțe este competentă să sesizeze Curtea Constituțională?

BCU IAȘI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

1.13. Seminar XIII – Efectele deciziilor Curţii Constituţionale

A. Subiecte teoretice

1. Analizând prevederile art. 147 din Constituție, precizați efectele admiterii excepției, respectiv obiecției de neconstituționalitate.

2. Care este diferența dintre abrogare şi încetarea efectelor juridice?

B. Speţe

1. La data de 1 august 2010, prevederile art. 11 din O.U.G. nr. 55/2002 privind regimul de deținere a câinilor periculoşi sau agresivi au fost declarate neconstituționale, decizia fiind publicată în Monitorul Oficial din 18 august 2010.

Care vor fi efectele acestei decizii în raport de faptele ce intrau sub incidența acelei legi în raport de următoarele momente:

– pentru faptele comise anterior datei de 1 august;

– pentru faptele comise între 1 august şi 18 august;

– pentru faptele ulterioare.

2. Prin legea X au fost abrogate prevederile din Codul penal privind insulta şi calomnia. Ulterior, CCR a admis o excepție de neconstituționalitate şi a constatat că legea X este neconstituțională, întrucât încalcă dreptul la viață privată şi demnitate al persoanei.

Care sunt efectele acestei decizii asupra faptelor de insultă sau calomnie comise după publicarea deciziei în Monitorul Oficial?

3. Sesizată de Avocatul Poporului, CCR constată neconstituționalitatea unei ordonanțe de urgență.

Care sunt efectele acestei decizii asupra procedurii legislative de aprobare a acestei ordonanțe?

4. X, parte la un proces civil, ridică o excepție de neconstituționalitate privind art. Y din legea Z. Excepția sa este admisă de către instanța de judecată, după ce litigiul lui X se finalizase prin aplicarea legii în discuție. Urmare a deciziei CCR, Guvernul adoptă o ordonanță de urgență, în cele 45 de zile prevăzute de Constituție, prin care modifică art. Y din legea Z în sensul indicat în decizia CCR.

Care sunt efectele acestei situații asupra lui X?

BCU IASI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

1.14. Seminar XIV – Ierarhia normelor juridice

A. Subiecte teoretice

1. Care sunt consecințele supremației Constituției în sistemul actelor normative?

2. Care sunt caracteristicile sistemului piramidei actelor normative?

3. Care sunt mecanismele de asigurare a supremației Constituției?

4. Prezentați ordinea ierarhică a principalelor acte normative.

B. Speţe

1. În 2004, Guvernul adoptă o ordonanță de urgență (ordonanța X), aprobată cu modificări prin legea X1, privind autorizarea vânzării produselor din tutun. În 2006, se adoptă o nouă ordonanță de urgență (ordonanța Y) având acelaşi obiect, respectiv accizarea produselor din tutun. În 2007, prin legea Y1, Parlamentul respinge ordonanța Y, precizând doar că efectele sale încetează de la data intrării în vigoare a legii.

Care este legea care reglementează astăzi autorizarea pentru vânzarea produselor din tutun?

2. În fața unei instanțe de contencios administrativ, X a invocat incompatibilitatea dintre o hotărâre de Consiliu Local şi o hotărâre de Guvern, solicitând anularea hotărârii de Consiliu Local. Partea adversă, o instituție de stat, a susținut că, deşi hotărârea de Consiliu Local este incompatibilă față de hotărârea de Guvern, hotărârea de Consiliu Local este conformă cu Constituția României.

Care dintre cele două acte normative este neconstituțional? Care dintre cele două acte normative trebuie aplicat în speță de către instanță?

2.
Modele de subiecte pentru examen

Modelele de mai jos sunt subiectele date la examenele de drept constituțional în ultimii ani. Fiecare test de examen cuprinde trei module. Pentru promovarea examenului, este obligatorie rezolvarea corectă a cel puțin 13 grile din modulul I și obținerea a minim 3 puncte la modulul II.

BCU IASI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

2.1. Test 1

I.

1. Cererea de anulare a alegerilor parlamentare:
a) se soluționează de către Curtea Constituțională;
b) poate fi formulată de către orice persoană;
c) poate fi formulată doar de către competitorii electorali;
d) se introduce la Biroul Electoral Central.

2. Referendumul pentru revizuirea Constituției:
a) este obligatoriu;
b) se organizează prin lege adoptată de Parlament;
c) se organizează prin hotărâre de Guvern;
d) se organizează de Preşedinte, după consultarea Parlamentului.

3. Începerea urmăririi penale a unui ministru:
a) atrage întotdeauna suspendarea sa din funcție;
b) poate fi cerută doar de Camera Deputaților sau Senat;
c) atrage încetarea mandatului său;
d) se poate dispune doar cu încuviințarea prim-ministrului.

4. Preşedintele României poate lua parte la şedințele Guvernului:
a) ori de câte ori apreciază necesar;
b) doar la cererea prim-ministrului;
c) doar atunci când se dezbat probleme de interes național privind politica externă;
d) atunci când se discută probleme privind asigurarea ordinii publice.

5. Înalta Curte de Casație şi Justiție:
a) face parte din puterea judecătorească;
b) judecă recursurile în interesul legii la solicitarea oricărei părți dintr-un proces;
c) poate formula obiecție de neconstituționalitate;
d) judecă faptele comise de parlamentari.

6. Ordonanțele simple de Guvern:
a) se emit în baza unei legi de abilitare care se adoptă doar la inițiativa parlamentului;
b) trebuie supuse întotdeauna spre aprobare Parlamentului;
c) se pot emite doar în domeniul legilor ordinare;
d) se pot emite doar în perioada stabilită prin legea de abilitare.

7. Retragerea cetățeniei române:
a) conduce la pierderea cetățeniei române de către soțul persoanei căreia i s-a retras cetățenia;
b) nu poate fi dispusă niciodată față de persoanele care au dobândit cetățenia prin naștere;
c) se dispune prin ordin al președintelui Autorității Naționale pentru Cetățenie;
d) se poate dispune față de o persoană pentru că are datorii față de stat.

8. Cetățenia română:
a) se poate acorda minorilor la cererea acestora;
b) se pierde dacă copilului găsit în vârstă de 17 ani i se stabilește filiația față de ambii părinți cetățeni străini;
c) se poate dobândi și conform principiului *ius loci*;
d) se poate obține în urma căsătoriei cu un cetățean român.

9. Proiectele de legi:
a) se supun mai întâi spre dezbatere Camerei Decizionale;
b) se supun mai întâi spre dezbatere Camerei Deputaților;
c) trebuie adoptate de prima Cameră Sesizată în 30 de zile;
d) trebuie adoptate de Camera Decizională în 45 de zile.

10. Se votează cu majoritate absolută:
a) promulgarea legii;
b) legile organice;
c) moțiunea de cenzură;
d) suspendarea din funcție a Președintelui.

11. Are drept de vot:
a) cetățeanul străin extracomunitar cu domiciliul în Cluj-Napoca;
b) cetățeanul comunitar cu domiciliul în Paris;
c) un judecător al Curții Constituționale;
d) Președintele României.

12. Cetățenii români au obligația constituțională:
a) să plătească impozite;
b) să-şi exercite drepturile cu bună-credință;
c) să voteze;
d) să-şi exercite dreptul la inițiativă legislativă.

13. Parlamentul României:
a) este ales prin referendum;
b) îşi desfăşoară activitatea doar în şedințe separate;
c) este unicameral;
d) se întruneşte în două sesiuni ordinare pe an.

II.

1. Cine are competența de a verifica compatibilitatea dintre o hotărâre de Guvern şi Constituție?

2. În ce domenii nu poate interveni o ordonanță de urgență?

3. În ce situații legea română se aplică extra-teritorial, adică în afara teritoriului român?

4. Care este procedura de suspendare din funcție a Preşedintelui?

III.

1. Ce se întâmplă în cazul în care un parlamentar este condamnat la o pedeapsă privativă de libertate?

2. Care sunt consecințele juridice în plan constituțional ale decesului unui ministru?

3. În cazul în care se organizează un referendum național, iar la validarea rezultatelor de către CCR 4 judecători votează pentru validare, 4 contra validării, iar unul lipseşte, care este soarta juridică a referendumului? Explicați răspunsul.

4. Dacă printr-o ordonanță de urgență se abrogă o lege, iar ordonanța este respinsă de Parlament, fără nicio mențiune suplimentară, care sunt consecințele asupra legii abrogate de ordonanță? Explicați răspunsul.

2.2. Test 2

I.

1. Prim-ministrul poate fi demis de către:
a) Preşedinte;
b) Guvern;
c) Parlament;
d) popor, prin referendum.

2. Promulgarea legilor se face de către:
a) Preşedinte;
b) Guvern;
c) Parlament;
d) Curtea Constituțională.

3. Preşedintele Înaltei Curți de Casație şi Justiție este desemnat de către:
a) Preşedinte;
b) ministrul justiției;
c) Parlament;
d) Consiliul Superior al Magistraturii.

4. Curtea Constituțională verifică rezultatul de la alegerile:
a) europene;
b) locale;
c) parlamentare;
d) prezidențiale.

5. Un text de lege constatat neconstituțional după intrarea sa în vigoare este suspendat timp de:
a) 60 de zile;
b) 30 de zile;
c) 45 de zile;
d) 20 de zile.

6. În principiu, durata mandatului Guvernului este:
a) 4 ani;

b) 2 ani;
c) 3 ani;
d) 5 ani.

7. Inițiativa legislativă poate să aparțină:
a) Guvernului;
b) unui parlamentar;
c) oricărei persoane;
d) Președintelui.

8. Un ministru poate fi revocat din funcție de către:
a) prim-ministru;
b) Parlament;
c) partidul din care face parte;
d) Președinte.

9. Fără acordul Camerei din care face parte, un parlamentar nu poate fi:
a) reținut;
b) percheziționat;
c) arestat;
d) trimis în judecată.

10. Poate fi ales Președinte persoana care a împlinit:
a) 30 de ani;
b) 35 de ani;
c) 33 de ani;
d) 18 ani.

11. Copilul născut în Franța din doi părinți cetățeni români:
a) este cetățean român;
b) este cetățean român doar dacă părinții se mută în România;
c) este cetățean român doar dacă copilul se mută în România;
d) poate deveni cetățean român la cerere.

12. Se poate organiza referendum pentru:
a) demiterea Președintelui;
b) probleme de interes general;
c) revizuirea Constituției;
d) probleme de interes local.

BCU "CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY"

13. Curtea Constituțională este formată din:
a) 7 judecători;
b) 8 judecători;
c) 6 judecători;
d) 9 judecători.

II.

1. Care sunt procedurile la care poate apela Preşedintele în cursul procedurii legislative, după ce legea îi este trimisă pentru promulgare, dacă consideră că aceasta nu este constituțională?
2. Prin ce diferă legile organice de legile ordinare?
3. Enumerați etapele procedurii de suspendare din funcție a Preşedintelui.
4. Care sunt domeniile în care nu pot să intervină ordonanțe de urgență?

III.

1. Cine numeşte şefii de parchete?
2. Care sunt etapele remanierii guvernamentale atunci când unul dintre partide se retrage de la guvernare?
3. Dați două exemple de atribuții pe care Preşedintele le exercită singur, fără a mai fi nevoie de participarea altui organ de stat pentru a produce vreun efect.
4. Dați exemplul unei legi care ar încălca prevederile Constituției care stabilesc caracterul republican al statului român.

BCU "ASIC" UNIVERSITY LIBRARY

2.3. Test 3

I.

1. Nu are drept de vot:
a) o persoană arestată preventiv;
b) o persoană în vârstă de 17 ani;
c) cetățeanul român cu domiciliul în străinătate;
d) o persoană condamnată prin hotărâre definitivă la pierderea drepturilor electorale.

2. Sunt supuse promulgării de către preşedintele României:
a) ordonanțele de guvern;
b) hotărârile de guvern;
c) doar legile organice;
d) toate legile.

3. Moțiunea de cenzură:
a) se comunică Guvernului la data depunerii;
b) este condiționată de angajarea răspunderii Guvernului în ceea ce priveşte adoptarea ei;
c) se adoptă în şedință comună a camerelor;
d) poate fi adoptată doar cu majoritate de 2/3 din cei prezenți.

4. Ordonanțele simple de Guvern:
a) nu pot reglementa domenii care fac obiectul legilor organice;
b) sunt adoptate obligatoriu în temeiul unei legi de abilitare;
c) sunt publicate obligatoriu în Monitorul Oficial;
d) pot fi supuse aprobării Parlamentului.

5. Ordonanțele de urgență:
a) sunt neconstituționale în măsura în care nu este motivată urgența în cuprinsul lor;
b) pot interveni în domeniul legilor electorale;
c) sunt adoptate în temeiul unei legi de abilitare;
d) pot fi respinse de către Parlament.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

6. Se adoptă în şedinţă comună a Camerelor Parlamentului în toate cazurile:
a) propunerea de revizuire a Constituţiei;
b) legile bugetare;
c) moţiunea de cenzură;
d) ordonanţele de urgenţă.

7. Mandatul Guvernului:
a) este de 3 ani;
b) este de 4 ani;
c) încetează la adoptarea unei moţiuni de cenzură;
d) încetează la demisia primului ministru.

8. Urmărirea penală a unui ministru:
a) nu poate avea loc cât timp acesta se află în exercitarea mandatului;
b) poate avea loc doar pentru fapte săvârşite în exerciţiul funcţiei;
c) poate avea loc doar pentru fapte care exced exercitarea funcţiei;
d) dă posibilitatea preşedintelui de a-l suspenda pe acesta din funcţie.

9. Preşedintele României:
a) este liderul partidului politic care se află la guvernare;
b) are un mandat de 5 ani;
c) exercită funcţia de mediere între puterile statului;
d) poate cere reexaminarea unei legi de maxim două ori.

10. Iniţiativa legislativă poate să aparţină:
a) Guvernului;
b) Preşedintelui;
c) Curţii Constituţionale;
d) Avocatului Poporului.

11. Dobândirea cetăţeniei române prin naştere:
a) este indiferentă de locul naşterii;
b) are ca temei principiul *ius sanguinis*;
c) este condiţionată de naşterea persoanei pe teritoriul României;
d) are drept efect imposibilitatea retragerii ei.

12. Președintele interimar:
a) poate dizolva Parlamentul;
b) poate acorda grațierea individuală;
c) poate organiza referendum consultativ cu privire la probleme de interes național;
d) poate lua parte la ședințele Guvernului.

13. Procurorii:
a) fac parte din Ministerul Public;
b) își desfășoară activitatea sub autoritatea ministrului justiției;
c) sunt independenți;
d) funcționează în baza principiului controlului ierarhic.

II.

1. Care este obiectul unei obiecții de neconstituționalitate? Care este termenul în care se poate formula o astfel de obiecție?
2. Ce este imunitatea de fond a parlamentarilor?
3. Ce este adoptarea tacită a unei legi? Care este termenul de adoptare tacită?
4. Care sunt efectele renunțării la cetățenie a părinților asupra cetățeniei unui minor?

III.

1. Cine judecă contestațiile privind constituționalitatea unui partid politic? Cine poate formula o astfel de contestație?
2. Ce sunt grupurile parlamentare?
3. Dați două exemple de legi pe care Curtea Constituțională nu are competența de a le verifica sub aspectul constituționalității.
4. O lege ordinară în favoarea căreia în cameră decizională votează pentru 100 de deputați, împotrivă 90, iar 15 deputați se abțin este adoptată sau nu? Explicați răspunsul.

BCU IAȘI - CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

2.4. Test 4

I.

1. Renunțarea la cetățenia română se aprobă:
a) doar persoanei care a împlinit vârsta de 18 ani;
b) doar persoanei care a dobândit o altă cetățenie;
c) de către Curtea Constituțională;
d) prin decret al Preşedintelui.

2. Excepția de neconstituționalitate:
a) se poate invoca doar înainte de promulgarea legii;
b) se soluționează de către Curtea Constituțională;
c) poate fi invocată şi de către Parlament;
d) poate fi invocată şi de către Guvern.

3. Procurorii:
a) sunt independenți;
b) îşi desfăşoară activitatea sub autoritatea ministrului justiției;
c) fac parte din Ministerul Justiției;
d) fac parte din Ministerul Public.

4. Dispunerea începerii urmăririi penale față de un ministru:
a) atrage automat suspendarea sa din funcție;
b) se poate face doar la cererea Camerei Deputaților şi a Senatului;
c) determină revocarea sa din funcție;
d) este ilegală, deoarece acesta beneficiază de imunitate de procedură.

5. Dizolvarea Parlamentului:
a) se dispune doar de către Preşedinte;
b) se dispune de Preşedintele Senatului;
c) intervine la solicitarea prim-ministrului;
d) conduce la alegeri anticipate.

6. Moțiunea de cenzură:
a) poate fi formulată doar dacă Guvernul își asumă răspunderea pe un proiect de lege;
b) este adoptată, în ședință comună, prin voturile majorității parlamentarilor prezenți în sală;
c) se supune dezbaterii în ziua în care este depusă la Biroul Permanent;
d) produce aceleași efecte ca și o moțiune simplă.

7. Ordonanțele de urgență:
a) pot fi adoptate doar pe perioada vacanței parlamentare;
b) pot interveni în domeniul legilor organice;
c) întotdeauna trebuie supuse aprobării Parlamentului;
d) trebuie obligatoriu depuse la Parlament.

8. Este necesară majoritatea absolută pentru adoptarea:
a) hotărârilor de Guvern;
b) hotărârii privind regulamentul Senatului;
c) legilor organice;
d) legilor ordinare.

9. Înainte de promulgarea unei legi, Președintele poate solicita:
a) întoarcerea legii;
b) reexaminarea legii;
c) sesizarea Curții Constituționale cu o obiecție de neconstituționalitate;
d) demiterea Parlamentului.

10. Judecătorii Curții Constituționale:
a) sunt numiți de CSM;
b) sunt numiți pe o perioadă de trei ani;
c) sunt numiți de către Guvern;
d) se supun controlului ierarhic exercitat de către CSM.

11. Sunt aleși uninominal:
a) miniștrii;
b) prefecții;
c) consilierii județeni;
d) primarii.

12. Suspendarea Preşedintelui:

a) se realizează în cazul săvârşirii unor fapte grave prin care se încalcă prevederile Constituţiei;

b) se hotărăşte cu votul a două treimi din numărul deputaţilor şi senatorilor;

c) conduce la organizarea unui referendum pentru demiterea Preşedintelui;

d) se face de către Curtea Constituţională.

13. Legea de abilitare a Guvernului:

a) dă dreptul acestuia să adopte ordonanţe de urgenţă;

b) dă dreptul acestuia să emită ordonanţe simple;

c) va stabili, în mod obligatoriu, numărul de ordonanţe care pot fi emise;

d) se adoptă în procedură legislativă obişnuită.

II.

1. Cine poate formula o excepţie de neconstituţionalitate?

2. Ce este promulgarea? Care sunt actele normative care se promulgă? La ce moment intervine promulgarea?

3. Cum poate fi demis Preşedintele?

4. Care sunt etapele procedurii de ratificare a unui tratat internaţional?

III.

1. Care este forţa juridică a deciziilor pronunţate în recurs în interesul legii?

2. Care este termenul de adoptare tacită a unei legi de modificare a codului penal?

3. Daţi un exemplu de hotărâre a Parlamentului care este neconstituţională.

4. Care sunt efectele formulării unei obiecţii de neconstituţionalitate având ca obiect o ordonanţă de urgenţă a Guvernului?

2.5. Test 5

I.

1. Un cetățean extracomunitar poate să ocupe în România funcția de:
a) Președinte;
b) consilier local;
c) consilier județean;
d) parlamentar.

2. Mandatul unui parlamentar este:
a) imperativ;
b) reprezentativ;
c) irevocabil;
d) incompatibil cu funcția de ministru.

3. Parlamentul nu poate fi dizolvat:
a) pe timp de război;
b) pe timp de pace;
c) în ultimele 6 luni ale mandatul său;
d) în ultimele 6 luni ale mandatului Președintelui.

4. Președintele este obligat să consulte Parlamentul:
a) înainte de desemnarea prim-ministrului;
b) înainte de decretarea unui referendum;
c) înainte de a dispune suspendarea unui ministru;
d) întotdeauna în caz de remaniere guvernamentală.

5. Un judecător din cadrul Judecătoriei Cluj-Napoca este incompatibil cu funcția de:
a) consilier local;
b) consilier județean;
c) profesor universitar;
d) primar.

BCU CLUJ "LUCIAN BLAGA" UNIVERSITY LIBRARY

6. Întrunirea Parlamentului în sesiune extraordinară se face la cererea:
a) Biroului permanent al fiecărei Camere;
b) prim-ministrului;
c) a cel puțin unei treimi din numărul deputaților sau al senatorilor;
d) Președintelui României.

7. Promulgarea legii, după adoptarea ei de către Parlament, se face de către:
a) Guvern;
b) Curtea Constituțională;
c) Președinte;
d) Consiliul Legislativ.

8. Printre atribuțiile Președintelui României sunt:
a) acordarea grațierii individuale;
b) desemnarea unui candidat pentru funcția de prim-ministru;
c) numește judecători la Curtea Constituțională;
d) Președintele este comandantul forțelor armate și îndeplinește funcția de președinte al Consiliului Suprem de Apărare a Țării.

9. Pentru ca o moțiune de cenzură să îndeplinească condițiile legii, trebuie:
a) să fie inițiată de cel puțin 1/4 din numărul total al deputaților și senatorilor;
b) să fie publicată în Monitorul Oficial;
c) să fie adoptată în ședință comună a Camerei Deputaților și a Senatului cu votul majorității (50%+1) parlamentarilor;
d) să fie comunicată Guvernului.

10. Avocatul Poporului:
a) este numit pentru un mandat de 4 ani, care se prelungește de drept în stare de mobilizare, de război, de asediu sau de urgență, până la încetarea acestora;
b) este numit în ședința comună a celor două Camere ale Parlamentului;
c) hotărăște asupra excepțiilor de neconstituționalitate privind legile și ordonanțele;
d) răspunde numai în fața Parlamentului.

11. Procurorii fac parte din:
a) Ministerul Justiției;
b) Curtea Constituțională;
c) Ministerul Public;
d) puterea executivă.

12. Copilul născut în Spania din doi părinți cetățeni români:
a) dobândeşte de drept cetățenia română;
b) potrivit principiului *ius soli*, dobândeşte cetățenia statului spaniol;
c) dobândeşte cetățenia română doar dacă se va muta în România;
d) va dobândi cetățenia română doar la cerere.

13. Preşedintele României este suspendat din funcție:
a) atunci când acesta a încălcat grav prevederile Constituției;
b) numai după organizarea unui referendum național;
c) prin votul a 1/3 din numărul total al parlamentarilor;
d) atunci când acesta a săvârşit infracțiunea de înaltă trădare.

II.

1. Dacă în urma unor alegeri parlamentare un partid politic obține majoritatea absolută în Parlament, Preşedintele este obligat să desemneze un prim-ministru din rândurile acestui partid? Explicați răspunsul.

2. Dați un exemplu de conflict juridic de natură constituțională dintre autoritățile publice, la care face referire art. 146 lit. e) din Constituție.

3. Dacă în cadrul coaliției ce guvernează România se produc neînțelegeri care conduc la ruperea coaliției, iar prim-ministrul doreşte schimbarea tuturor miniştrilor unui partid cu miniştrii din partidul pe care îl conduce, care sunt etapele constituționale pentru realizarea unei astfel de schimbări a Guvernului?

4. Care este diferența între ordonanțele simple şi cele de urgență?

III.

1. Care sunt formele de referendum local obligatoriu?

2. Potrivit Constituției, care sunt efectele trimiterii în judecată a prim-ministrului sub acuzația de a fi comis o infracțiune, în ceea ce privește Guvernul?

3. Presupunând că la o ședință a Consiliului Superior al Magistraturii participă toți membrii acestui organism, câte voturi sunt necesare pentru a se dispune sancționarea disciplinară a unui magistrat? Explicați pe scurt răspunsul.

4. Dacă Parlamentul ratifică un tratat internațional în domeniul protecției mediului care contravine unor prevederi constituționale, enumerați procedurile juridice prin care se poate obține constatarea neconstituționalității tratatului respectiv. Precizați, de asemenea, cine poate să ceară examinarea constituționalității tratatului.

BCU IASI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

2.6. Test 6

I.

1. Parlamentul nou ales se întruneşte:
a) la solicitarea Guvernului;
b) la convocarea Preşedintelui României;
c) la convocarea preşedintelui Senatului;
d) la cererea a 1/3 din numărul deputaţilor şi senatorilor.

2. Iniţiativa legislativă poate să aparţină:
a) Preşedintelui României;
b) prim-ministrului;
c) procurorului general;
d) oricărui membru al Senatului.

3. Sunt izvoare de drept constituţional:
a) legea cetăţeniei;
b) cutuma;
c) unele ordonanţe ale Guvernului;
d) unele tratate internaţionale.

4. Mandatul Avocatului Poporului este de:
a) 1 an;
b) 3 ani;
c) 5 ani;
d) pe viaţă.

5. România este stat:
a) democratic;
b) totalitar;
c) naţional;
d) republican.

6. Constituie simboluri naţionale ale statului român:
a) Casa Poporului;
b) imnul naţional;
c) Ziua naţională a României;
d) Drapelul României.

BCU CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

7. O lege ordinară intră în vigoare:
a) imediat după promulgarea legii de către Preşedinte;
b) odată cu publicarea legii în Monitorul Oficial;
c) la 3 zile de la publicarea legii în Monitorul Oficial;
d) când se întrunesc voturile a 50%+1 din numărul membrilor prezenţi la şedinţa primei Camere sesizate.

8. Cetăţenia română se poate dobândi:
a) ca efect al naşterii;
b) prin adopţie, atunci când adoptatorii sunt cetăţeni români, iar adoptatul nu a împlinit vârsta de 18 ani;
c) de drept, dacă persoana domiciliază pe teritoriul României de cel puţin 8 ani;
d) de drept, prin căsătoria cu un cetăţean român.

9. Funcţia de ministru este incompatibilă cu funcţia de:
a) Preşedinte al României;
b) deputat;
c) senator;
d) profesor universitar.

10. Parlamentul poate adopta următoarele categorii de acte juridice:
a) legi;
b) ordonanţe;
c) hotărâri;
d) moţiuni.

11. Reprezintă modalitate de încetare individuală a mandatului parlamentar:
a) decesul;
b) dizolvarea Parlamentului de către Preşedinte;
c) pierderea drepturilor electorale;
d) incompatibilitatea.

12. Parlamentul României este:
a) unica autoritate legiuitoare a ţării;
b) unicameral;
c) numit de către Preşedintele ţării;
d) organul reprezentativ suprem al poporului român.

BCU CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

13. O bază militară românească detaşată în Afganistan se află sub jurisdicţia:

a) statului afgan;

b) Franţei;

c) Statelor Unite ale Americii;

d) României.

II.

1. Care sunt incompatibilităţile unui parlamentar?

2. Enumeraţi condiţiile ce trebuie îndeplinite pentru ca o persoană să aibă dreptul de a vota?

3. Ce este întoarcerea legii la prima Cameră sesizată?

4. Care sunt condiţiile de admisibilitate a unei excepţii de neconstituţionalitate?

III.

1. Câte moţiuni de cenzură pot fi introduse într-o sesiune parlamentară? Explicaţi răspunsul.

2. Enumeraţi procedurile în urma cărora se poate dispune începerea urmăririi penale a unui ministru, la cererea Preşedintelui.

3. Ce valoare juridică are o ordonanţă de urgenţă a Guvernului care nu a fost publicată în Monitorul Oficial, fiind însă depusă la Parlament? Poate aceasta să fie examinată de către Parlament? Explicaţi pe scurt răspunsul.

4. Daţi un exemplu concret în care se poate dispune suspendarea din funcţie a Preşedintelui României.

BCU IASI CENTRU UNIVERSITAR LIBRARY

2.7. Test 7

I.

1. Consiliul Superior al Magistraturii are rol de instanță de judecată în cauzele care țin de domeniul răspunderii disciplinare:
a) doar în cazul procurorilor;
b) doar în cazul judecătorilor;
c) atât în cazul judecătorilor, cât și în cazul procurorilor;
d) nu poate fi instanță de judecată.

2. Judecătorii Curții Constituționale sunt numiți de către:
a) Președinte, Senat, Camera Deputaților;
b) Președinte, Parlament, Guvern;
c) Guvern, Senat, Camera Deputaților;
d) Consiliul Superior al Magistraturii, Președinte, Parlament.

3. După adoptarea proiectului de revizuire a Constituției, referendumul trebuie organizat în cel mult:
a) 45 de zile;
b) 20 de zile;
c) 30 de zile;
d) 10 zile.

4. Moțiunea de cenzură în cazul angajării răspunderii Guvernului trebuie depusă în:
a) 30 de zile;
b) 10 zile;
c) 3 zile;
d) nu există un termen limită.

5. Prefectul:
a) poate ataca în fața instanței de contencios administrativ un act al administrației publice locale, în cazul în care consideră actul ilegal;
b) este subordonat președintelui consiliului județean;

c) conduce serviciile publice deconcentrate ale ministerelor şi ale celorlalte organe ale administraţiei publice centrale din unităţile administrativ-teritoriale;
d) are un mandat de 4 ani.

6. Membru în Consiliul Superior al Magistraturii poate fi:
a) Preşedintele Senatului;
b) Avocatul Poporului;
c) Procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie;
d) ministrul administraţiei şi internelor.

7. Curtea Constituţională:
a) propune Preşedintelui României numirea în funcţie a judecătorilor şi procurorilor;
b) dă aviz consultativ pentru propunerea de suspendare din funcţie a Preşedintelui României;
c) hotărăşte asupra excepţiilor de neconstituţionalitate privind legile şi ordonanţele, ridicate în faţa instanţelor judecătoreşti;
d) judecă infracţiunile săvârşite de senatori şi deputaţi, precum şi de către membrii Guvernului.

8. Iniţiativa revizuirii Constituţiei poate aparţine:
a) Avocatului Poporului;
b) unui număr de cel puţin 500.000 de cetăţeni cu drept de vot;
c) prim-ministrului, cu avizul Curţii Constituţionale;
d) Preşedintelui României, la propunerea Guvernului.

9. Legea de abilitare a Guvernului trebuie să cuprindă în mod obligatoriu:
a) data emiterii;
b) numărul Monitorului Oficial în care a fost publicată;
c) data până la care Guvernul poate emite ordonanţe;
d) domeniul în care se pot emite ordonanţele.

10. Referendumul organizat în vederea revizuirii Constituţiei:
a) are caracter facultativ;
b) este valabil doar dacă la el au participat 50%+1 din totalul persoanelor cu drept de vot;
c) nu poate avea loc pe durata stării de asediu sau a stării de urgenţă;

d) se desfăşoară la nivel naţional.

11. Vârsta minimă pentru a fi ales în funcţia de senator este de:
a) 18 ani;
b) 33 de ani;
c) 35 de ani;
d) 23 de ani.

12. Poate candida pentru funcţia de Preşedinte al României:
a) persoana care a îndeplinit această funcţie timp de 2 mandate;
b) doar persoana care este membru al vreunui partid politic;
c) doar cetăţeanul român;
d) doar o persoană cu drept de vot.

13. Judecătorii Curţii Constituţionale sunt numiţi în funcţie:
a) pe o perioadă nedeterminată;
b) de către Consiliul Superior al Magistraturii;
c) de către Guvern;
d) pentru un mandat de 9 ani.

II.

1. Enumeraţi cazurile în care un cetăţean român prin naştere poate pierde cetăţenia.

2. Daţi două exemple de situaţii în care să se fi încălcat regula separaţiei puterilor în stat.

3. Enumeraţi etapele ridicării imunităţii parlamentare în vederea arestării preventive a unui deputat.

4. Enumeraţi etapele în urma cărora o ordonanţă a Guvernului devine lege.

III.

1. Daţi două exemple de acte ale Preşedintelui care pot face obiectul unei contestaţii în justiţie.

2. Ce semnifică noţiunea de inamovibilitate a judecătorului? Beneficiază de aceasta şi procurorii?

3. Care sunt consecinţele juridice ale situaţiei în care Parlamentul adoptă o lege ordinară care contravine unei legi organice

adoptate anterior? Care este procedura prin care se poate obține rezolvarea acestei incompatibilități?

4. Dacă Președintele României, în timpul mandatului, conduce mașina personală în stare de ebrietate și comite astfel o infracțiune, care sunt consecințele practice ale imunității de care se bucură?

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

2.8. Test 8

I.

1. Renunțarea la cetățenia română se aprobă:
a) doar persoanei care a împlinit vârsta de 18 ani;
b) doar persoanei care a dobândit o altă cetățenie;
c) de către Curtea Constituțională;
d) prin decret al Președintelui.

2. Excepția de neconstituționalitate:
a) se poate invoca doar înainte de promulgarea legii;
b) se soluționează de către Curtea Constituțională;
c) poate fi invocată și de către Parlament;
d) poate fi invocată și de către Guvern.

3. Procurorii:
a) sunt independenți;
b) își desfășoară activitatea sub autoritatea ministrului justiției;
c) fac parte din Ministerul Justiției;
d) fac parte din Ministerul Public.

4. Dispunerea începerii urmăririi penale față de un ministru:
a) atrage automat suspendarea sa din funcție;
b) se poate face doar la cererea Camerei Deputaților și a Senatului;
c) determină revocarea sa din funcție;
d) este ilegală, deoarece acesta beneficiază de imunitate de procedură.

5. Dizolvarea Parlamentului:
a) se dispune doar de către Președinte;
b) se dispune de Președintele Senatului;
c) intervine la solicitarea prim-ministrului;
d) conduce la alegeri anticipate.

6. Moțiunea de cenzură:
a) poate fi formulată doar dacă Guvernul își asumă răspunderea pe un proiect de lege;
b) este adoptată, în ședință comună, prin voturile majorității parlamentarilor prezenți în sală;
c) se supune dezbaterii în ziua în care este depusă la Biroul Permanent;
d) produce aceleași efecte ca și o moțiune simplă.

7. Ordonanțele de urgență:
a) pot fi adoptate doar pe perioada vacanței parlamentare;
b) pot interveni în domeniul legilor organice;
c) întotdeauna trebuie supuse aprobării Parlamentului;
d) trebuie obligatoriu depuse la Parlament.

8. Este necesară majoritatea absolută pentru adoptarea:
a) hotărârilor de Guvern;
b) hotărârii privind regulamentul Senatului;
c) legilor organice;
d) legilor ordinare.

9. Înainte de promulgarea unei legi, Președintele poate solicita:
a) întoarcerea legii;
b) reexaminarea legii;
c) sesizarea Curții Constituționale cu o obiecție de neconstituționalitate;
d) demiterea Parlamentului.

10. Judecătorii Curții Constituționale:
a) sunt numiți de Consiliul Superior al Magistraturii;
b) sunt numiți pe o perioadă de trei ani;
c) sunt numiți de către Guvern;
d) se supun controlului ierarhic exercitat de către Consiliul Superior al Magistraturii.

11. Sunt aleși uninominal:
a) miniștrii;
b) prefecții;
c) consilierii județeni;
d) primarii.

12. Suspendarea Preşedintelui:

a) se realizează în cazul săvârşirii unor fapte grave prin care se încalcă prevederile Constituţiei;

b) se hotărăşte cu votul a două treimi din numărul deputaţilor şi senatorilor;

c) conduce la organizarea unui referendum pentru demiterea Preşedintelui;

d) se face de către Curtea Constituţională.

13. Legea de abilitare a Guvernului:

a) dă dreptul acestuia să adopte ordonanţe de urgenţă;

b) dă dreptul acestuia să emită ordonanţe simple;

c) va stabili, în mod obligatoriu, numărul de ordonanţe care pot fi emise;

d) se adoptă în procedură legislativă obişnuită.

II.

1. Cine poate formula o excepţie de neconstituţionalitate?

2. Ce este promulgarea? Care sunt actele normative care se promulgă? La ce moment intervine promulgarea?

3. Cum poate fi demis Preşedintele?

4. Care sunt etapele procedurii de ratificare a unui tratat internaţional?

III.

1. Care este forţa juridică a deciziilor pronunţate în recurs în interesul legii?

2. Care este termenul de adoptare tacită a unei legi de modificare a Codului penal?

3. Daţi un exemplu de hotărâre a Parlamentului care este neconstituţională.

4. Care sunt efectele formulării unei obiecţii de neconstituţionalitate având ca obiect o ordonanţă de urgenţă a Guvernului?

2.9. Test 9

I.

1. Excepția de neconstituționalitate poate fi invocată:
a) doar dacă există un litigiu pe fond în fața unei instanțe de judecată;
b) de aceleași persoane care pot ridica și o obiecție de neconstituționalitate;
c) cu privire la o hotărâre de Guvern care este în vigoare;
d) cu privire la o lege care a fost promulgată, dar care nu a fost publicată în Monitorul Oficial.

2. Poate fi contestat în fața instanțelor de judecată:
a) decretul de grațiere;
b) decretul de revocare a decretului de grațiere;
c) decretul de dizolvare a Parlamentului;
c) orice decret dat de Președinte.

3. Pe perioada alegerilor prezidențiale, în România avem:
a) 41 de circumscripții electorale;
b) 43 de circumscripții electorale;
c) 8 circumscripții electorale;
d) o circumscripție electorală.

4. Ordonanțele simple de Guvern:
a) pot fi emise doar în baza unei legi de abilitare;
b) sunt adoptate doar în situații excepționale și imprevizibile;
c) intră în vigoare în ziua publicării în Monitorul Oficial;
d) trebuie supuse întotdeauna aprobării Parlamentului.

5. În activitatea lor, procurorii:
a) beneficiază de stabilitate în funcție;
b) nu sunt inamovibili;
c) funcționează în baza principiului subordonării ierarhice;
d) fac parte din puterea executivă.

BCU CLUJ / UNIVERSITY LIBRARY

6. Fac parte din puterea executivă:
a) primarii;
b) Avocatul Poporului;
c) prefectul;
d) polițiștii.

7. Cetățeanul român beneficiază de:
a) dreptul de a dobândi terenuri în România;
b) dreptul de a nu fi expulzat din România;
c) dreptul de a alege şi de a fi ales;
d) dreptul la protecție diplomatică în străinătate.

8. Curtea Constituțională poate fi sesizată cu o obiecție de neconstituționalitate de către:
a) orice cetățean;
b) orice deputat;
c) Înalta Curte de Casație şi Justiție;
d) Avocatul Poporului.

9. Funcția de senator este compatibilă cu cea de:
a) deputat;
b) ministru de justiție;
c) profesor la liceul militar;
d) avocat.

10. Expulzarea administrativă se dispune:
a) față de străinul căruia i-a expirat viza;
b) prin ordin al ministrului de interne;
c) în cazul retragerii calității de refugiat;
d) de către Curtea de Apel Bucureşti.

11. Decretul de grațiere al Preşedintelui:
a) trebuie contrasemnat ministrul justiției;
b) se publică în Monitorul Oficial;
c) poate fi atacat în fața unei instanțe de contencios administrativ;
d) se acordă doar individual.

12. În situația în care se începe urmărirea penală a unui ministru:
a) întreg Guvernul va fi demis;

b) va putea fi suspendat din funcție;
c) se va numi un ministru interimar;
d) se încep demersurile pentru formarea unui nou Guvern.

13. Durata mandatului de judecător la Curtea Constituțională este de:
a) 7 ani;
b) pe viață;
c) 4 ani;
d) 5 ani.

II.

1. Copilul născut de o femeie cu cetățenie franceză şi cu tată necunoscut pe o navă sub pavilion românesc este cetățean român? Explicați răspunsul.

2. Ce competențe are Curtea Constituțională în raport de alegerile prezidențiale?

3. Ce înseamnă remaniere guvernamentală? Cum se produce aceasta?

4. Dați un exemplu de situație în care Preşedintele poate fi suspendat din funcție.

III.

1. Cine poate contesta alegerile dintr-un colegiu electoral?

2. Cum se stabileşte care este Camera decizională în cazul legilor de ratificare?

3. Printr-o ordonanță simplă se poate modifica o ordonanță de urgență? Dar o lege organică? Explicați răspunsurile.

4. O persoană este trimisă în judecată pe baza unor interceptări video realizate în baza art. 13 din Legea siguranței naționale, unicele probe ale vinovăției sale. Dacă în cursul procesului său Curtea Constituțională admite o excepție de neconstituționalitate ridicată de altcineva şi care priveşte art. 13 din Legea siguranței naționale, care ar trebui să fie soluția instanței de judecată în ceea ce îl priveşte?

2.10. Test 10

I.

1. Dizolvarea Parlamentului poate fi dispusă:
a) doar de către Preşedinte;
b) numai după respingerea a cel puțin două solicitări de învestitură a Guvernului;
c) doar o singură dată în cursul unui an;
d) ca urmare a adoptării unei moțiuni de cenzură.

2. Parlamentul se întruneşte în sesiune extraordinară la solicitarea:
a) Preşedintelui României;
b) prim-ministrului;
c) Biroului Permanent al fiecărei Camere;
d) Preşedintelui fiecărei Camere.

3. Consiliul Superior al Magistraturii:
a) nu poate îndeplini rolul de instanță de judecată;
b) propune Preşedintelui numirea în funcție a judecătorilor;
c) îl are ca preşedinte pe ministrul justiției;
d) este alcătuit numai din judecători.

4. Rezultatul alegerilor pentru funcția de Preşedinte al României este validat de către:
a) Biroul Electoral Central;
b) Biroul permanent al Senatului;
c) Curtea Constituțională;
d) Parlament.

5. Ordonanțele de urgență ale Guvernului nu pot interveni în domeniul:
a) legilor organice;
b) legilor constituționale;
c) problemelor fiscale;
d) drepturilor electorale.

6. Parlamentul poate să adopte:
a) hotărâri;
b) legi;
c) moțiuni;
d) decrete.

7. România este un stat:
a) suveran;
b) democratic;
c) pluralist;
d) republican.

8. Cetățenia română poate fi retrasă aceluia care a dobândit-o prin naştere în situația în care:
a) s-a înrolat în forțele armate ale unui stat cu care România se află în stare de război;
b) aflat în străinătate, săvârşeşte fapte deosebit de grave prin care lezează prestigiul României;
c) este cunoscut ca având legături cu grupări teroriste;
d) a pus în pericol interesele statului român.

9. Obiecția de neconstituționalitate poate fi invocată:
a) doar înainte de promulgarea legii;
b) doar cu privire la o ordonanță de urgență a Guvernului în vigoare;
c) de către Preşedinte;
d) de către orice persoană, parte a unui proces.

10. Legile ordinare:
a) reglementează situațiile prevăzute în mod expres de Constituție;
b) nu pot face obiectul unei ordonanțe de urgență a Guvernului;
c) se adoptă tacit în termen de 30 de zile;
d) se adoptă cu majoritate absolută.

11. Judecătorii Curții Constituționale sunt numiți pentru un mandat de:
a) 3 ani;
b) 6 ani;
c) 9 ani;
d) 1 an.

12. Datorită caracterului său imperativ, mandatul de parlamentar:

a) nu poate fi retras;
b) poate fi obținut doar în urma organizării unor alegeri;
c) este incompatibil cu funcția de membru al Guvernului;
d) creează o imunitate de fond în favoarea parlamentarului.

13. Tratatele internaționale se ratifică de către:

a) Parlament;
b) Preşedinte;
c) popor, prin referendum;
d) Guvern.

II.

1. Care sunt categoriile de persoane sau instituții care au drept de inițiativă legislativă?

2. Care sunt consecințele suspendării din funcție a Președintelui României?

3. Enumerați situațiile în care, prin excepție, un cetățean român poate fi extrădat către un stat membru al Uniunii Europene.

4. Prezentați atribuțiile Avocatului Poporului.

III.

1. Dați două exemple de atribuții pe care Președintele le exercită singur, fără a mai fi nevoie de participarea altui organ de stat pentru a produce efecte.

2. Ce va decide Curtea Constituțională în situația în care este sesizată cu excepția de neconstituționalitate a unei legi care anterior a fost declarată neconstituțională printr-o altă decizie?

3. Ce presupune faptul că judecătorii sunt inamovibili?

4. Care sunt efectele publicării unei legi în Monitorul Oficial?

2.11. Test 11

I.

1. Direcția Generală Anticorupție face parte din:
a) puterea judecătorească;
b) puterea executivă;
c) Ministerul Public;
d) Ministerul Justiției.

2. Copilul găsit pe teritoriul României, ai cărui părinți sunt necunoscuți:
a) va dobândi cetățenia română, deoarece se presupune că s-a născut pe teritoriul României;
b) va fi apatrid;
c) pierde cetățenia română, dacă la vârsta de 13 ani i se stabilește filiația față de un părinte și acesta este cetățean străin;
d) va dobândi cetățenia română ca efect al aplicării principiului *ius sanguinis*.

3. Ordonanțele de urgență ale Guvernului intră în vigoare:
a) doar după aprobarea lor de către Parlament;
b) în momentul publicării în Monitorul Oficial;
c) la 3 zile de la data publicării în Monitorul Oficial;
d) la data emiterii.

4. Grațierea individuală se acordă:
a) doar prin decret al Președintelui;
b) de către Guvern;
c) și de către Parlament;
d) prin decret ce trebuie contrasemnat de către primul-ministru.

5. Datorită caracterului republican al statului român, Președintele țării:
a) se bucură de imunitate;
b) poate avea un număr nelimitat de mandate;
c) poate să își aleagă succesorul;
d) poate guverna pe viață.

6. Interimatul funcției de Președinte al României va fi asigurat de către:
a) prim-ministru;
b) Președintele Senatului;
c) orice senator sau deputat;
d) președintele Curții Constituționale.

7. Legile bugetare:
a) se adoptă în ședința comună a celor două Camere ale Parlamentului;
b) presupun avizul consultativ al Consiliului Superior al Magistraturii;
c) sunt lipsite de etapa de inițiativă legislativă;
d) trebuie adoptate până cel târziu la data de 31 decembrie a fiecărui an.

8. Judecătorii Curții Constituționale sunt numiți de către:
a) Camera Deputaților, Senat, Președinte;
b) ministrul justiției;
c) Consiliul Superior al Magistraturii, Președinte, Guvern;
d) Guvern, Președinte, Parlament.

9. Conflictele juridice de natură constituțională dintre autoritățile publice sunt soluționate de către:
a) Consiliul Superior al Magistraturii;
b) Curtea Constituțională;
c) Înalta Curte de Casație și Justiție;
d) orice instanță de judecată.

10. Avocatul Poporului este numit pe o durată:
a) nelimitată;
b) de 5 ani;
c) de 4 ani;
d) de 1 an.

11. În cazul în care Președintele săvârșește o faptă gravă prin care încalcă prevederile Constituției:
a) va fi pus sub acuzare pentru săvârșirea infracțiunii de înaltă trădare;
b) va fi automat suspendat din funcție;

c) va fi demis din funcție, însă doar după organizarea unui referendum;
d) funcția sa va rămâne vacantă.

12. Poate dobândi cetățenia română la cerere:
a) doar persoana care a împlinit vârsta de 18 ani;
b) copilul născut pe teritoriul Spaniei, din părinți cetățeni români;
c) doar dacă persoana este căsătorită și conviețuiește cu un cetățean român, de cel puțin 5 ani;
d) doar un apatrid.

13. Poate fi ales Președinte persoana care a împlinit:
a) 18 ani;
b) 23 de ani;
c) 33 de ani;
d) 35 de ani.

II.

1. Prezentați procedura de numire în funcție a Guvernului.
2. Care sunt formele de referendum obligatoriu, la nivel național și local?
3. Ce înțelegeți prin delegare legislativă? Care sunt elementele obligatorii pe care această lege trebuie să le cuprindă?
4. Cine poate sesiza Curtea Constituțională cu o obiecție de neconstituționalitate?

III.

1. Ce va decide Curtea Constituțională în situația în care în motivarea excepției de neconstituționalitate autorul acesteia invocă neconcordanța dintre o ordonanță de urgență a Guvernului și o lege? Explicați răspunsul.
2. Ce opțiuni are Președintele României după ce primește o lege spre promulgare?
3. Care este diferența dintre hotărârile judecătorești și hotărârile în recurs în interesul legii?
4. Ce implică faptul că România este organizată potrivit principiului separației puterilor în stat?

2.12. Test 12

I.

1. Cetățeanul român prin naştere poate pierde cetățenia română:
a) prin renunțare;
b) dacă, minor fiind, este adoptat de cetățeni străini;
c) dacă, aflat în străinătate, se înrolează în forțele armate ale unui stat cu care România este în stare de război;
d) de drept, în momentul dobândirii unei alte cetățenii.

2. Sesiunile parlamentare sunt:
a) 2 pe an;
b) 1 pe an;
c) una la 4 patru ani;
d) parlamentarii nu au sesiune.

3. Curtea Constituțională verifică constituționalitatea regulamentelor Parlamentului la cererea:
a) unuia dintre Preşedinții celor două Camere;
b) unui număr de 25 de senatori;
c) unui număr de 50 de deputați;
d) unui grup parlamentar.

4. Ordonanțele de urgență ale Guvernului:
a) din momentul publicării lor în Monitorul Oficial devin legi;
b) se emit numai în situații extraordinare, a căror reglementare nu poate fi amânată, pe baza legii de abilitare;
c) nu pot interveni în domeniul legilor constituționale;
d) intră în vigoare la 3 zile de la publicarea în Monitorul Oficial.

5. Avocatul Poporului:
a) poate ridica o obiecție de neconstituționalitate;
b) este desemnat de către Parlament, în şedință comună;
c) poate invoca o excepție de neconstituționalitate a unei legi doar dacă există un litigiu pe rolul unei instanțe de judecată;
d) este numit pe durată nedeterminată.

6. În cazul declanşării unor proceduri judiciare îndreptate împotriva unui magistrat, Consiliul Superior al Magistraturii dă un aviz:
a) facultativ;
b) consultativ;
c) nu dă niciun aviz;
d) obligatoriu, doar în cazul trimiterii acestuia în judecată.

7. O persoană născută în Italia dintr-un părinte cetăţean francez şi celălalt cetăţean român:
a) poate fi expulzată din România;
b) poate fi extrădată din România;
c) poate dobândi terenuri în România;
d) nu poate candida la funcţia de deputat.

8. Votul majorităţii deputaţilor şi senatorilor este necesar pentru:
a) numirea în funcţie a Guvernului;
b) adoptarea unei moţiuni de cenzură;
c) suspendarea din funcţie a Preşedintelui;
d) iniţierea procedurii de punere sub acuzare a Preşedintelui.

9. Intră în vigoare la 3 zile după publicarea în Monitorul Oficial:
a) ordonanţele de urgenţă;
b) ordonanţele de Guvern;
c) legile organice;
d) deciziile Curţii Constituţionale.

10. Mandatul de parlamentar este compatibil cu următoarele funcţii:
a) ministru;
b) primar;
c) cadru didactic universitar;
d) consilier local.

11. În cadrul procedurii de revizuire a Constituţiei:
a) iniţiativa poate aparţine şi cetăţenilor, în anumite condiţii;
b) este necesar avizul consultativ al Curţii Constituţionale;
c) nu există adoptare tacită;
d) trebuie organizat un referendum anterior intrării în vigoare.

12. Guvernul poate să emită:
a) hotărâri;

b) legi;
c) moțiuni;
d) ordonanțe.

13. Preşedintele României:
a) semnează tratatele internaționale;
b) acordă grațierea individuală;
c) numeşte în funcție magistrații, la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii;
d) desemnează candidatul pentru funcția de prim-ministru.

II.

1. Care sunt elementele specifice ale procedurii legislative în cazul legilor bugetare?
2. Care este procedura de înlocuire a unui ministru?
3. Care sunt condițiile necesare pentru exercitarea dreptului de a vota?
4. Cine poate sesiza Curtea Constituțională cu rezolvarea unui conflict juridic de natură constituțională între autoritățile publice?

III.

1. Ce sunt încheierile judecătoreşti?
2. Cine confirmă rezultatele referendumului național?
3. Cine are competența de a formula cereri de anulare a alegerilor parlamentare într-un colegiu electoral? Cine judecă cererea?
4. Care este modul de rezolvare a unei incompatibilități între o lege din 1970 şi Constituția din 1991?

BCU IAȘI - CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

2.13. Test 13

I.

1. Pentru a putea candida la funcția de Președinte al României, o persoană trebuie să îndeplinească următoarele condiții:
a) să facă parte dintr-un partid politic;
b) să fie major;
c) să fie cetățean român;
d) să nu fi deținut anterior alt mandat de Președinte.

2. Sunt aleși uninominal:
a) prefecții;
b) parlamentarii;
c) consilierii locali;
d) judecătorii Curții Constituționale.

3. Din organizarea internă a fiecărei Camere a Parlamentului fac parte:
a) Biroul Permanent al Camerei;
b) Consiliul Legislativ;
c) Președintele Camerei;
d) Comitetul Economic și Social.

4. Miniștrii:
a) pe durata mandatului nu pot exercita nicio altă funcție publică sau privată, cu excepția celei de parlamentar;
b) pot fi revocați din funcție, în mod individual, de către Parlament la propunerea prim-ministrului;
c) pe durata mandatului beneficiază de imunitate totală;
d) pot fi revocați din funcție, în mod individual, de către Președintele României, la propunerea prim-ministrului.

5. Pentru ca o ordonanță de urgență să intre în vigoare și să fie constituțională, trebuie:
a) să fie depusă la Parlament;
b) să fie determinată de o situație de urgență absolut imprevizibilă;

c) să fie promulgată de Preşedintele României;
d) să fie publicată în Monitorul Oficial.

6. Preşedintele Curţii Constituţionale:
a) este ales în funcţie pe 4 ani;
b) este numit de Preşedinte României;
c) este ales în Plenul Consiliului Superior al Magistraturii;
d) beneficiază de un mandat ce poate fi reînnoit.

7. Preşedintele României poate fi pus sub acuzare de către:
a) 1/3 din numărul deputaţilor şi senatorilor;
b) 1/2 din numărul deputaţilor şi senatorilor;
c) 2/3 din numărul deputaţilor şi senatorilor;
d) 3/4 din numărul deputaţilor şi senatorilor.

8. Începerea urmăririi penale a unui ministru:
a) poate fi cerută de Preşedintele Senatului;
b) poate fi cerută de Camera Deputaţilor;
c) atrage suspendarea de drept a acestuia din funcţie;
d) dă Preşedintelui posibilitatea de a-l suspenda din funcţie.

9. Pierde de drept cetăţenia română:
a) orice cetăţean român care s-a înrolat în forţele armate ale unui stat cu care România a rupt relaţiile diplomatice;
b) cel care a obţinut cetăţenia română prin mijloace frauduloase;
c) cel care este învinuit într-o cauză penală;
d) minorul român adoptat de cetăţeni străini.

10. Obiecţia de neconstituţionalitate:
a) poate fi invocată doar înainte de promulgarea legii;
b) are ca obiect legile şi, respectiv, ordonanţele;
c) este soluţionată de către Consiliul Superior al Magistraturii;
d) daca este admisă, are ca efect scoaterea legii din vigoare.

11. Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie:
a) judecă recursurile în interesul legii;
b) îndeplineşte rolul de instanţă de judecată în domeniul răspunderii disciplinare a judecătorilor;
c) propune Preşedintelui României numirea în funcţie a judecătorilor;
d) este formată din 9 judecători.

12. Parlamentarii nu pot fi traşi la răspundere juridică pentru voturile şi opiniile exprimate în exercitarea mandatului:
a) decât după încuviinţarea Camerei din care fac parte;
b) doar după încetarea mandatului lor;
c) niciodată;
d) doar la cererea a 1/3 din membrii Camerelor.

13. Suspendarea din funcţie a unui ministru:
a) intervine de drept în momentul începerii urmăririi penale;
b) intervine doar în cazul în care ministrul a încălcat grav prevederile Constituţiei;
c) în timpul judecăţii se poate dispune doar la solicitarea Preşedintelui României;
d) intervine de drept la momentul trimiterii lui în judecată.

II.

1. Enumeraţi condiţiile de admisibilitate a excepţiei de neconstituţionalitate.
2. Ce sunt deciziile pronunţate în recurs în interesul legii? Cine le pronunţă?
3. Enumeraţi etapele procedurii de numire a Guvernului.
4. Care sunt efectele demisiei prim-ministrului cu privire la funcţionarea Guvernului?

III.

1. Ce înseamnă „mandat parlamentar reprezentativ"?
2. Care este organul care validează rezultatul alegerilor parlamentare?
3. Ce stat are jurisdicţia asupra unui avion sub pavilion francez aflat în spaţiul aerian român?
4. Dacă la alegerile parlamentare pentru cele 300 de locuri din Camera Deputaţilor candidează reprezentanţi a două partide, iar unul dintre ele obţine 60% din voturile valabil exprimate, câte locuri de deputat va avea acel partid?

2.14. Test 14

I.

1. Potrivit principiului separației puterilor în stat, în România există:
a) putere executivă, putere publică, putere judecătorească;
b) putere legislativă, putere executivă, putere militară;
c) putere executivă, putere legislativă, putere judecătorească;
d) putere de stat, putere militară, putere publică.

2. Cetățenia română:
a) se dobândeşte de drept de către o persoană născută pe teritoriul Japoniei, de către o mamă cetățean român;
b) poate fi retrasă persoanei care a dobândit-o prin naştere;
c) este legătura şi apartenența unei persoane fizice la statul român;
d) nu se dobândeşte conform principiului „*ius sanguinis*".

3. Fac parte din puterea executivă:
a) Preşedintele României;
b) primarii;
c) procurorii;
d) miniştrii.

4. Un profesor universitar poate deține şi funcția de:
a) judecător;
b) ministru;
c) deputat;
d) Preşedinte.

5. Mandatul Preşedintelui României:
a) este validat de Curtea Constituțională;
b) este de 4 ani;
c) este mai lung decât cel al parlamentarilor;
d) se prelungeşte obligatoriu în caz de război.

6. Ordonanțele Guvernului emise în baza unei legi de abilitare:
a) nu pot interveni în domeniul legilor ordinare;

b) pot interveni în domeniul legilor organice;
c) trebuie supuse întotdeauna aprobării Parlamentului;
d) intră în vigoare în ziua publicării în Monitorul Oficial.

7. Preşedintele Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie este numit de către:
a) Preşedintele României, la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii;
b) Consiliul Superior al Magistraturii, la propunerea Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie;
c) Parlament, la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii;
d) este ales prin vot în cadrul Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie.

8. Curtea Constituţională poate fi sesizată cu o obiecţie de neconstituţionalitate de către:
a) orice parlamentar;
b) 100.000 de cetăţeni cu drept de vot;
c) Preşedintele României;
d) Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie.

9. Referendumul organizat în vederea revizuirii Constituţiei:
a) este facultativ, deoarece nicio persoană nu are obligaţia constituţională de a se prezenta;
b) este valabil doar dacă la el participă jumătate plus unu din totalul persoanelor cu drept de vot;
c) trebuie să se desfăşoare în cel mult 45 de zile de la adoptarea proiectului de revizuire a Constituţiei;
d) nu poate avea loc în ultimele 6 luni de mandat al Parlamentului.

10. Invocarea unei excepţii de neconstituţionalitate:
a) are loc în faţa Curţii Constituţionale;
b) poate avea ca obiect doar legile;
c) atrage suspendarea procesului în fond, până la soluţionarea excepţiei;
d) se poate ridica de către judecător, din oficiu.

11. Moţiunea de cenzură:
a) se organizează în mod obligatoriu ori de câte ori Guvernul îşi asumă răspunderea în faţa Parlamentului;

b) poate fi inițiată de cel puțin 1/4 din numărul deputaților sau al senatorilor;

c) dacă este respinsă, Guvernul este demis din funcție;

d) reprezintă modalitatea prin care Parlamentul acordă votul de încredere Guvernului.

12. Legile organice:

a) se supun spre dezbatere și adoptare întotdeauna Camerei Deputaților, ca primă Cameră sesizată;

b) nu pot face obiectul ordonanțelor Guvernului;

c) au un domeniu de reglementare expres prevăzut de Constituție;

d) se adoptă cu majoritate absolută.

13. Adoptarea tacită a unei legi:

a) nu intervine în procedura de adoptare a legilor privitoare la statutul deputaților și al senatorilor;

b) nu funcționează în ceea ce privește Camera decizională;

c) intervine de regulă în termen de 30 de zile;

d) intervine și în cadrul procedurii de urgență.

II.

1. Enumerați categoriile de persoane sau instituții care au drept de inițiativă legislativă.

2. Ce este ratificarea unui tratat internațional? Cine ratifică tratatele? Când intră în vigoare un tratat ratificat?

3. Împotriva căror acte de procedură penală protejează imunitatea parlamentară? Cine ridică imunitatea?

4. Ce este Consiliul Legislativ și care este principala sa atribuție?

III.

1. Un cetățean român aflat în Spania se află sub jurisdicția cărui stat? Explicați răspunsul.

2. Cine are competența de a verifica compatibilitatea dintre Constituție și o hotărâre de Guvern?

BCU IAȘI - CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

3. Care sunt consecințele decesului unui deputat sub aspectul componenței Camerei Deputaților?

4. Care este efectul constatării neconstituționalității unei ordonanțe de urgență care a fost deja aprobată prin lege la data deciziei Curții Constituționale?

BCU IAȘI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

3.
Legislaţie

În vederea pregătirii pentru seminarii şi pentru examen, este necesar studiul mai multor acte normative, prezentate mai jos. Textele sunt cele în vigoare la **18 septembrie 2014.**

Pentru a nu îngreuna munca studenţilor, unele acte normative sunt prezentate în *extras*.

3.1. Constituţia României[1]

Titlul I. Principii generale

Art. 1. Statul român. (1) România este stat naţional, suveran şi independent, unitar şi indivizibil.

(2) Forma de guvernământ a statului român este republica.

(3) România este stat de drept, democratic şi social, în care demnitatea omului, drepturile şi libertăţile cetăţenilor, libera dezvoltare a personalităţii umane, dreptatea şi pluralismul politic reprezintă valori supreme, în spiritul tradiţiilor democratice ale poporului român şi idealurilor Revoluţiei din decembrie 1989, şi sunt garantate.

(4) Statul se organizează potrivit principiului separaţiei şi echilibrului puterilor – legislativă, executivă şi judecătorească – în cadrul democraţiei constituţionale.

(5) În România, respectarea Constituţiei, a supremaţiei sale şi a legilor este obligatorie.

Art. 2. Suveranitatea. (1) Suveranitatea naţională aparţine poporului român, care o exercită prin organele sale reprezentative, constituite prin alegeri libere, periodice şi corecte, precum şi prin referendum.

(2) Niciun grup şi nicio persoană nu pot exercita suveranitatea în nume propriu.

Art. 3. Teritoriul. (1) Teritoriul României este inalienabil.

(2) Frontierele ţării sunt consfinţite prin lege organică, cu respectarea principiilor şi a celorlalte norme general admise ale dreptului internaţional.

---

[1] Republicată în M. Of. nr. 767 din 31 octombrie 2003.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

(3) Teritoriul este organizat, sub aspect administrativ, în comune, oraşe şi judeţe. În condiţiile legii, unele oraşe sunt declarate municipii.

(4) Pe teritoriul statului român nu pot fi strămutate sau colonizate populaţii străine.

Art. 4. Unitatea poporului şi egalitatea între cetăţeni. (1) Statul are ca fundament unitatea poporului român şi solidaritatea cetăţenilor săi.

(2) România este patria comună şi indivizibilă a tuturor cetăţenilor săi, fără deosebire de rasă, de naţionalitate, de origine etnică, de limbă, de religie, de sex, de opinie, de apartenenţă politică, de avere sau de origine socială.

Art. 5. Cetăţenia. (1) Cetăţenia română se dobândeşte, se păstrează sau se pierde în condiţiile prevăzute de legea organică.

(2) Cetăţenia română nu poate fi retrasă aceluia care a dobândit-o prin naştere.

Art. 6. Dreptul la identitate. (1) Statul recunoaşte şi garantează persoanelor aparţinând minorităţilor naţionale dreptul la păstrarea, la dezvoltarea şi la exprimarea identităţii lor etnice, culturale, lingvistice şi religioase.

(2) Măsurile de protecţie luate de stat pentru păstrarea, dezvoltarea şi exprimarea identităţii persoanelor aparţinând minorităţilor naţionale trebuie să fie conforme cu principiile de egalitate şi de nediscriminare în raport cu ceilalţi cetăţeni români.

Art. 7. Românii din străinătate. Statul sprijină întărirea legăturilor cu românii din afara frontierelor ţării şi acţionează pentru păstrarea, dezvoltarea şi exprimarea identităţii lor etnice, culturale, lingvistice şi religioase, cu respectarea legislaţiei statului ai cărui cetăţeni sunt.

Art. 8. Pluralismul şi partidele politice. (1) Pluralismul în societatea românească este o condiţie şi o garanţie a democraţiei constituţionale.

(2) Partidele politice se constituie şi îşi desfăşoară activitatea în condiţiile legii. Ele contribuie la definirea şi la exprimarea voinţei politice a cetăţenilor, respectând suveranitatea naţională, integritatea teritorială, ordinea de drept şi principiile democraţiei.

Art. 9. Sindicatele, patronatele şi asociaţiile profesionale. Sindicatele, patronatele şi asociaţiile profesionale se constituie şi îşi desfăşoară activitatea potrivit statutelor lor, în condiţiile legii. Ele contribuie la apărarea drepturilor şi la promovarea intereselor profesionale, economice şi sociale ale membrilor lor.

Art. 10. Relaţii internaţionale. România întreţine şi dezvoltă relaţii paşnice cu toate statele şi, în acest cadru, relaţii de bună vecinătate, întemeiate pe principiile şi pe celelalte norme general admise ale dreptului internaţional.

Art. 11. Dreptul internaţional şi dreptul intern. (1) Statul român se obligă să îndeplinească întocmai şi cu bună-credinţă obligaţiile ce-i revin din tratatele la care este parte.

(2) Tratatele ratificate de Parlament, potrivit legii, fac parte din dreptul intern.

(3) În cazul în care un tratat la care România urmează să devină parte cuprinde dispoziții contrare Constituției, ratificarea lui poate avea loc numai după revizuirea Constituției.

Art. 12. Simboluri naționale. (1) Drapelul României este tricolor; culorile sunt așezate vertical, în ordinea următoare începând de la lance: albastru, galben, roșu.

(2) Ziua națională a României este 1 Decembrie.

(3) Imnul național al României este „Deșteaptă-te române".

(4) Stema țării și sigiliul statului sunt stabilite prin legi organice.

Art. 13. Limba oficială. În România, limba oficială este limba română.

Art. 14. Capitala. Capitala României este municipiul București.

Titlul II. Drepturile, libertățile și îndatoririle fundamentale

Capitolul I. Dispoziții comune

Art. 15. Universalitatea. (1) Cetățenii beneficiază de drepturile și de libertățile consacrate prin Constituție și prin alte legi și au obligațiile prevăzute de acestea.

(2) Legea dispune numai pentru viitor, cu excepția legii penale sau contravenționale mai favorabile.

Art. 16. Egalitatea în drepturi. (1) Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări.

(2) Nimeni nu este mai presus de lege.

(3) Funcțiile și demnitățile publice, civile sau militare, pot fi ocupate, în condițiile legii, de persoanele care au cetățenia română și domiciliul în țară. Statul român garantează egalitatea de șanse între femei și bărbați pentru ocuparea acestor funcții și demnități.

(4) În condițiile aderării României la Uniunea Europeană, cetățenii Uniunii care îndeplinesc cerințele legii organice au dreptul de a alege și de a fi aleși în autoritățile administrației publice locale.

Art. 17. Cetățenii români în străinătate. Cetățenii români se bucură în străinătate de protecția statului român și trebuie să-și îndeplinească obligațiile, cu excepția acelora ce nu sunt compatibile cu absența lor din țară.

Art. 18. Cetățenii străini și apatrizii. (1) Cetățenii străini și apatrizii care locuiesc în România se bucură de protecția generală a persoanelor și a averilor, garantată de Constituție și de alte legi.

(2) Dreptul de azil se acordă și se retrage în condițiile legii, cu respectarea tratatelor și a convențiilor internaționale la care România este parte.

Art. 19. Extrădarea și expulzarea. (1) Cetățeanul român nu poate fi extrădat sau expulzat din România.

(2) Prin derogare de la prevederile alineatului(1), cetățenii români pot fi extrădați în baza convențiilor internaționale la care România este parte, în condițiile legii și pe bază de reciprocitate.

(3) Cetățenii străini şi apatrizii pot fi extrădaţi numai în baza unei convenţii internaţionale sau în condiţii de reciprocitate.

(4) Expulzarea sau extrădarea se hotărăşte de justiţie.

Art. 20. Tratatele internaţionale privind drepturile omului. (1) Dispoziţiile constituţionale privind drepturile şi libertăţile cetăţenilor vor fi interpretate şi aplicate în concordanţă cu Declaraţia Universală a Drepturilor Omului, cu pactele şi cu celelalte tratate la care România este parte.

(2) Dacă există neconcordanţe între pactele şi tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului, la care România este parte, şi legile interne, au prioritate reglementările internaţionale, cu excepţia cazului în care Constituţia sau legile interne conţin dispoziţii mai favorabile.

Art. 21. Accesul liber la justiţie. (1) Orice persoană se poate adresa justiţiei pentru apărarea drepturilor, a libertăţilor şi a intereselor sale legitime.

(2) Nicio lege nu poate îngrădi exercitarea acestui drept.

(3) Părţile au dreptul la un proces echitabil şi la soluţionarea cauzelor într-un termen rezonabil.

(4) Jurisdicţiile speciale administrative sunt facultative şi gratuite.

Capitolul II. Drepturile şi libertăţile fundamentale

Art. 22. Dreptul la viaţă şi la integritate fizică şi psihică. (1) Dreptul la viaţă, precum şi dreptul la integritate fizică şi psihică ale persoanei sunt garantate.

(2) Nimeni nu poate fi supus torturii şi niciunui fel de pedeapsă sau de tratament inuman ori degradant.

(3) Pedeapsa cu moartea este interzisă.

Art. 23. Libertatea individuală. (1) Libertatea individuală şi siguranţa persoanei sunt inviolabile.

(2) Percheziţionarea, reţinerea sau arestarea unei persoane sunt permise numai în cazurile şi cu procedura prevăzute de lege.

(3) Reţinerea nu poate depăşi 24 de ore.

(4) Arestarea preventivă se dispune de judecător şi numai în cursul procesului penal.

(5) În cursul urmăririi penale arestarea preventivă se poate dispune pentru cel mult 30 de zile şi se poate prelungi cu câte cel mult 30 de zile, fără ca durata totală să depăşească un termen rezonabil, şi nu mai mult de 180 de zile.

(6) În faza de judecată instanţa este obligată, în condiţiile legii, să verifice periodic, şi nu mai târziu de 60 de zile, legalitatea şi temeinicia arestării preventive şi să dispună, de îndată, punerea în libertate a inculpatului, dacă temeiurile care au determinat arestarea preventivă au încetat sau dacă instanţa constată că nu există temeiuri noi care să justifice menţinerea privării de libertate.

(7) Încheierile instanţei privind măsura arestării preventive sunt supuse căilor de atac prevăzute de lege.

(8) Celui reţinut sau arestat i se aduc de îndată la cunoştinţă, în limba pe care o înţelege, motivele reţinerii sau ale arestării, iar învinuirea, în cel mai scurt termen; învinuirea se aduce la cunoştinţă numai în prezenţa unui avocat, ales sau numit din oficiu.

(9) Punerea în libertate a celui reţinut sau arestat este obligatorie, dacă motivele acestor măsuri au dispărut, precum şi în alte situaţii prevăzute de lege.

(10) Persoana arestată preventiv are dreptul să ceară punerea sa în libertate provizorie, sub control judiciar sau pe cauţiune.

(11) Până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătoreşti de condamnare, persoana este considerată nevinovată.

(12) Nicio pedeapsă nu poate fi stabilită sau aplicată decât în condiţiile şi în temeiul legii.

(13) Sancţiunea privativă de libertate nu poate fi decât de natură penală.

Art. 24. Dreptul la apărare. (1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) În tot cursul procesului, părţile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu.

Art. 25. Libera circulaţie. (1) Dreptul la liberă circulaţie, în ţară şi în străinătate, este garantat. Legea stabileşte condiţiile exercitării acestui drept.

(2) Fiecărui cetăţean îi este asigurat dreptul de a-şi stabili domiciliul sau reşedinţa în orice localitate din ţară, de a emigra, precum şi de a reveni în ţară.

Art. 26. Viaţa intimă, familială şi privată. (1) Autorităţile publice respectă şi ocrotesc viaţa intimă, familială şi privată.

(2) Persoana fizică are dreptul să dispună de ea însăşi, dacă nu încalcă drepturile şi libertăţile altora, ordinea publică sau bunele moravuri.

Art. 27. Inviolabilitatea domiciliului. (1) Domiciliul şi reşedinţa sunt inviolabile. Nimeni nu poate pătrunde sau rămâne în domiciliul ori în reşedinţa unei persoane fără învoirea acesteia.

(2) De la prevederile alineatului (1) se poate deroga prin lege pentru următoarele situaţii:

a) executarea unui mandat de arestare sau a unei hotărâri judecătoreşti;

b) înlăturarea unei primejdii privind viaţa, integritatea fizică sau bunurile unei persoane;

c) apărarea securităţii naţionale sau a ordinii publice;

d) prevenirea răspândirii unei epidemii.

(3) Percheziţia se dispune de judecător şi se efectuează în condiţiile şi în formele prevăzute de lege.

(4) Percheziţiile în timpul nopţii sunt interzise, în afară de cazul infracţiunilor flagrante.

Art. 28. Secretul corespondenţei. Secretul scrisorilor, al telegramelor, al altor trimiteri poştale, al convorbirilor telefonice şi al celorlalte mijloace legale de comunicare este inviolabil.

Art. 29. Libertatea conștiinței. (1) Libertatea gândirii și a opiniilor, precum și libertatea credințelor religioase nu pot fi îngrădite sub nicio formă. Nimeni nu poate fi constrâns să adopte o opinie ori să adere la o credință religioasă, contrare convingerilor sale.

(2) Libertatea conștiinței este garantată; ea trebuie să se manifeste în spirit de toleranță și de respect reciproc.

(3) Cultele religioase sunt libere și se organizează potrivit statutelor proprii, în condițiile legii.

(4) În relațiile dintre culte sunt interzise orice forme, mijloace, acte sau acțiuni de învrăjbire religioasă.

(5) Cultele religioase sunt autonome față de stat și se bucură de sprijinul acestuia, inclusiv prin înlesnirea asistenței religioase în armată, în spitale, în penitenciare, în azile și în orfelinate.

(6) Părinții sau tutorii au dreptul de a asigura, potrivit propriilor convingeri, educația copiilor minori a căror răspundere le revine.

Art. 30. Libertatea de exprimare. (1) Libertatea de exprimare a gândurilor, a opiniilor sau a credințelor și libertatea creațiilor de orice fel, prin viu grai, prin scris, prin imagini, prin sunete sau prin alte mijloace de comunicare în public, sunt inviolabile.

(2) Cenzura de orice fel este interzisă.

(3) Libertatea presei implică și libertatea de a înființa publicații.

(4) Nicio publicație nu poate fi suprimată.

(5) Legea poate impune mijloacelor de comunicare în masă obligația de a face publică sursa finanțării.

(6) Libertatea de exprimare nu poate prejudicia demnitatea, onoarea, viața particulară a persoanei și nici dreptul la propria imagine.

(7) Sunt interzise de lege defăimarea țării și a națiunii, îndemnul la război de agresiune, la ură națională, rasială, de clasă sau religioasă, incitarea la discriminare, la separatism teritorial sau la violență publică, precum și manifestările obscene, contrare bunelor moravuri.

(8) Răspunderea civilă pentru informația sau pentru creația adusă la cunoștință publică revine editorului sau realizatorului, autorului, organizatorului manifestării artistice, proprietarului mijlocului de multiplicare, al postului de radio sau de televiziune, în condițiile legii. Delictele de presă se stabilesc prin lege.

Art. 31. Dreptul la informație. (1) Dreptul persoanei de a avea acces la orice informație de interes public nu poate fi îngrădit.

(2) Autoritățile publice, potrivit competențelor ce le revin, sunt obligate să asigure informarea corectă a cetățenilor asupra treburilor publice și asupra problemelor de interes personal.

(3) Dreptul la informație nu trebuie să prejudicieze măsurile de protecție a tinerilor sau securitatea națională.

(4) Mijloacele de informare în masă, publice și private, sunt obligate să asigure informarea corectă a opiniei publice.

(5) Serviciile publice de radio și de televiziune sunt autonome. Ele trebuie să garanteze grupurilor sociale și politice importante exercitarea

dreptului la antenă. Organizarea acestor servicii şi controlul parlamentar asupra activității lor se reglementează prin lege organică.

Art. 32. Dreptul la învățătură. (1) Dreptul la învățătură este asigurat prin învățământul general obligatoriu, prin învățământul liceal şi prin cel profesional, prin învățământul superior, precum şi prin alte forme de instrucție şi de perfecționare.

(2) Învățământul de toate gradele se desfăşoară în limba română. În condițiile legii, învățământul se poate desfăşura şi într-o limbă de circulație internațională.

(3) Dreptul persoanelor aparținând minorităților naționale de a învăța limba lor maternă şi dreptul de a putea fi instruite în această limbă sunt garantate; modalitățile de exercitare a acestor drepturi se stabilesc prin lege.

(4) Învățământul de stat este gratuit, potrivit legii. Statul acordă burse sociale de studii copiilor şi tinerilor proveniți din familii defavorizate şi celor instituționalizați, în condițiile legii.

(5) Învățământul de toate gradele se desfăşoară în unități de stat, particulare şi confesionale, în condițiile legii.

(6) Autonomia universitară este garantată.

(7) Statul asigură libertatea învățământului religios, potrivit cerințelor specifice fiecărui cult. În şcolile de stat, învățământul religios este organizat şi garantat prin lege.

Art. 33. Accesul la cultură. (1) Accesul la cultură este garantat, în condițiile legii.

(2) Libertatea persoanei de a-şi dezvolta spiritualitatea şi de a accede la valorile culturii naționale şi universale nu poate fi îngrădită.

(3) Statul trebuie să asigure păstrarea identității spirituale, sprijinirea culturii naționale, stimularea artelor, protejarea şi conservarea moştenirii culturale, dezvoltarea creativității contemporane, promovarea valorilor culturale şi artistice ale României în lume.

Art. 34. Dreptul la ocrotirea sănătății. (1) Dreptul la ocrotirea sănătății este garantat.

(2) Statul este obligat să ia măsuri pentru asigurarea igienei şi a sănătății publice.

(3) Organizarea asistenței medicale şi a sistemului de asigurări sociale pentru boală, accidente, maternitate şi recuperare, controlul exercitării profesiilor medicale şi a activităților paramedicale, precum şi alte măsuri de protecție a sănătății fizice şi mentale a persoanei se stabilesc potrivit legii.

Art. 35. Dreptul la mediu sănătos. (1) Statul recunoaşte dreptul oricărei persoane la un mediu înconjurător sănătos şi echilibrat ecologic.

(2) Statul asigură cadrul legislativ pentru exercitarea acestui drept.

(3) Persoanele fizice şi juridice au îndatorirea de a proteja şi a ameliora mediul înconjurător.

Art. 36. Dreptul de vot. (1) Cetățenii au drept de vot de la vârsta de 18 ani, împliniți până în ziua alegerilor inclusiv.

(2) Nu au drept de vot debilii sau alienații mintal, puși sub interdicție, și nici persoanele condamnate, prin hotărâre judecătorească definitivă, la pierderea drepturilor electorale.

Art. 37. Dreptul de a fi ales. (1) Au dreptul de a fi aleși cetățenii cu drept de vot care îndeplinesc condițiile prevăzute în articolul 16 alineatul (3), dacă nu le este interzisă asocierea în partide politice, potrivit articolului 40 alineatul (3).

(2) Candidații trebuie să fi împlinit, până în ziua alegerilor inclusiv, vârsta de cel puțin 23 de ani pentru a fi aleși în Camera Deputaților sau în organele administrației publice locale, vârsta de cel puțin 33 de ani pentru a fi aleși în Senat și vârsta de cel puțin 35 de ani pentru a fi aleși în funcția de Președinte al României.

Art. 38. Dreptul de a fi ales în Parlamentul European. În condițiile aderării României la Uniunea Europeană, cetățenii români au dreptul de a alege și de a fi aleși în Parlamentul European.

Art. 39. Libertatea întrunirilor. Mitingurile, demonstrațiile, procesiunile sau orice alte întruniri sunt libere și se pot organiza și desfășura numai în mod pașnic, fără niciun fel de arme.

Art. 40. Dreptul de asociere. (1) Cetățenii se pot asocia liber în partide politice, în sindicate, în patronate și în alte forme de asociere.

(2) Partidele sau organizațiile care, prin scopurile ori prin activitatea lor, militează împotriva pluralismului politic, a principiilor statului de drept ori a suveranității, a integrității sau a independenței României sunt neconstituționale.

(3) Nu pot face parte din partide politice judecătorii Curții Constituționale, avocații poporului, magistrații, membrii activi ai armatei, polițiștii și alte categorii de funcționari publici stabilite prin lege organică.

(4) Asociațiile cu caracter secret sunt interzise.

Art. 41. Munca și protecția socială a muncii. (1) Dreptul la muncă nu poate fi îngrădit. Alegerea profesiei, a meseriei sau a ocupației, precum și a locului de muncă este liberă.

(2) Salariații au dreptul la măsuri de protecție socială. Acestea privesc securitatea și sănătatea salariaților, regimul de muncă al femeilor și al tinerilor, instituirea unui salariu minim brut pe țară, repausul săptămânal, concediul de odihnă plătit, prestarea muncii în condiții deosebite sau speciale, formarea profesională, precum și alte situații specifice, stabilite prin lege.

(3) Durata normală a zilei de lucru este, în medie, de cel mult 8 ore.

(4) La muncă egală, femeile au salariu egal cu bărbații.

(5) Dreptul la negocieri colective în materie de muncă și caracterul obligatoriu al convențiilor colective sunt garantate.

Art. 42. Interzicerea muncii forțate. (1) Munca forțată este interzisă.

(2) Nu constituie muncă forțată:

a) activităţile pentru îndeplinirea îndatoririlor militare, precum şi cele desfăşurate, potrivit legii, în locul acestora, din motive religioase sau de conştiinţă;

b) munca unei persoane condamnate, prestată în condiţii normale, în perioada de detenţie sau de libertate condiţionată;

c) prestaţiile impuse în situaţia creată de calamităţi ori de alt pericol, precum şi cele care fac parte din obligaţiile civile normale stabilite de lege.

Art. 43. Dreptul la grevă. (1) Salariaţii au dreptul la grevă pentru apărarea intereselor profesionale, economice şi sociale.

(2) Legea stabileşte condiţiile şi limitele exercitării acestui drept, precum şi garanţiile necesare asigurării serviciilor esenţiale pentru societate.

Art. 44. Dreptul de proprietate privată. (1) Dreptul de proprietate, precum şi creanţele asupra statului, sunt garantate. Conţinutul şi limitele acestor drepturi sunt stabilite de lege.

(2) Proprietatea privată este garantată şi ocrotită în mod egal de lege, indiferent de titular. Cetăţenii străini şi apatrizii pot dobândi dreptul de proprietate privată asupra terenurilor numai în condiţiile rezultate din aderarea României la Uniunea Europeană şi din alte tratate internaţionale la care România este parte, pe bază de reciprocitate, în condiţiile prevăzute prin lege organică, precum şi prin moştenire legală.

(3) Nimeni nu poate fi expropriat decât pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreaptă şi prealabilă despăgubire.

(4) Sunt interzise naţionalizarea sau orice alte măsuri de trecere silită în proprietate publică a unor bunuri pe baza apartenenţei sociale, etnice, religioase, politice sau de altă natură discriminatorie a titularilor.

(5) Pentru lucrări de interes general, autoritatea publică poate folosi subsolul oricărei proprietăţi imobiliare, cu obligaţia de a despăgubi proprietarul pentru daunele aduse solului, plantaţiilor sau construcţiilor, precum şi pentru alte daune imputabile autorităţii.

(6) Despăgubirile prevăzute în alineatele (3) şi(5) se stabilesc de comun acord cu proprietarul sau, în caz de divergenţă, prin justiţie.

(7) Dreptul de proprietate obligă la respectarea sarcinilor privind protecţia mediului şi asigurarea bunei vecinătăţi, precum şi la respectarea celorlalte sarcini care, potrivit legii sau obiceiului, revin proprietarului.

(8) Averea dobândită licit nu poate fi confiscată. Caracterul licit al dobândirii se prezumă.

(9) Bunurile destinate, folosite sau rezultate din infracţiuni ori contravenţii pot fi confiscate numai în condiţiile legii.

Art. 45. Libertatea economică. Accesul liber al persoanei la o activitate economică, libera iniţiativă şi exercitarea acestora în condiţiile legii sunt garantate.

Art. 46. Dreptul la moştenire. Dreptul la moştenire este garantat.

Art. 47. Nivelul de trai. (1) Statul este obligat să ia măsuri de dezvoltare economică şi de protecţie socială, de natură să asigure cetăţenilor un nivel de trai decent.

(2) Cetățenii au dreptul la pensie, la concediu de maternitate plătit, la asistență medicală în unitățile sanitare de stat, la ajutor de șomaj și la alte forme de asigurări sociale publice sau private, prevăzute de lege. Cetățenii au dreptul și la măsuri de asistență socială, potrivit legii.

Art. 48. Familia. (1) Familia se întemeiază pe căsătoria liber consimțită între soți, pe egalitatea acestora și pe dreptul și îndatorirea părinților de a asigura creșterea, educația și instruirea copiilor.

(2) Condițiile de încheiere, de desfacere și de nulitate a căsătoriei se stabilesc prin lege. Căsătoria religioasă poate fi celebrată numai după căsătoria civilă.

(3) Copiii din afara căsătoriei sunt egali în fața legii cu cei din căsătorie.

Art. 49. Protecția copiilor și a tinerilor. (1) Copiii și tinerii se bucură de un regim special de protecție și de asistență în realizarea drepturilor lor.

(2) Statul acordă alocații pentru copii și ajutoare pentru îngrijirea copilului bolnav ori cu handicap. Alte forme de protecție socială a copiilor și a tinerilor se stabilesc prin lege.

(3) Exploatarea minorilor, folosirea lor în activități care le-ar dăuna sănătății, moralității sau care le-ar pune în primejdie viața ori dezvoltarea normală sunt interzise.

(4) Minorii sub vârsta de 15 ani nu pot fi angajați ca salariați.

(5) Autoritățile publice au obligația să contribuie la asigurarea condițiilor pentru participarea liberă a tinerilor la viața politică, socială, economică, culturală și sportivă a țării.

Art. 50. Protecția persoanelor cu handicap. Persoanele cu handicap se bucură de protecție specială. Statul asigură realizarea unei politici naționale de egalitate a șanselor, de prevenire și de tratament ale handicapului, în vederea participării efective a persoanelor cu handicap în viața comunității, respectând drepturile și îndatoririle ce revin părinților și tutorilor.

Art. 51. Dreptul de petiționare. (1) Cetățenii au dreptul să se adreseze autorităților publice prin petiții formulate numai în numele semnatarilor.

(2) Organizațiile legal constituite au dreptul să adreseze petiții exclusiv în numele colectivelor pe care le reprezintă.

(3) Exercitarea dreptului de petiționare este scutită de taxă.

(4) Autoritățile publice au obligația să răspundă la petiții în termenele și în condițiile stabilite potrivit legii.

Art. 52. Dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică. (1) Persoana vătămată într-un drept al său ori într-un interes legitim, de o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri, este îndreptățită să obțină recunoașterea dreptului pretins sau a interesului legitim, anularea actului și repararea pagubei.

(2) Condițiile și limitele exercitării acestui drept se stabilesc prin lege organică.

(3) Statul răspunde patrimonial pentru prejudiciile cauzate prin erorile judiciare. Răspunderea statului este stabilită în condițiile legii și nu înlătură

răspunderea magistraților care și-au exercitat funcția cu rea-credință sau gravă neglijență.

Art. 53. Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți. (1) Exercițiul unor drepturi sau al unor libertăți poate fi restrâns numai prin lege și numai dacă se impune, după caz, pentru: apărarea securității naționale, a ordinii, a sănătății ori a moralei publice, a drepturilor și a libertăților cetățenilor; desfășurarea instrucției penale; prevenirea consecințelor unei calamități naturale, ale unui dezastru ori ale unui sinistru deosebit de grav.

(2) Restrângerea poate fi dispusă numai dacă este necesară într-o societate democratică. Măsura trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o, să fie aplicată în mod nediscriminatoriu și fără a aduce atingere existenței dreptului sau a libertății.

Capitolul III. Îndatoririle fundamentale

Art. 54. Fidelitatea față de țară. (1) Fidelitatea față de țară este sacră.

(2) Cetățenii cărora le sunt încredințate funcții publice, precum și militarii, răspund de îndeplinirea cu credință a obligațiilor ce le revin și, în acest scop, vor depune jurământul cerut de lege.

Art. 55. Apărarea țării. (1) Cetățenii au dreptul și obligația să apere România.

(2) Condițiile privind îndeplinirea îndatoririlor militare se stabilesc prin lege organică.

(3) Cetățenii pot fi încorporați de la vârsta de 20 de ani și până la vârsta de 35 de ani, cu excepția voluntarilor, în condițiile legii organice.

Art. 56. Contribuții financiare. (1) Cetățenii au obligația să contribuie, prin impozite și prin taxe, la cheltuielile publice.

(2) Sistemul legal de impuneri trebuie să asigure așezarea justă a sarcinilor fiscale.

(3) Orice alte prestații sunt interzise, în afara celor stabilite prin lege, în situații excepționale.

Art. 57. Exercitarea drepturilor și a libertăților. Cetățenii români, cetățenii străini și apatrizii trebuie să-și exercite drepturile și libertățile constituționale cu bună-credință, fără să încalce drepturile și libertățile celorlalți.

Capitolul IV. Avocatul Poporului

Art. 58. Numirea și rolul. (1) Avocatul Poporului este numit pe o durată de 5 ani pentru apărarea drepturilor și libertăților persoanelor fizice. Adjuncții Avocatului Poporului sunt specializați pe domenii de activitate.

(2) Avocatul Poporului și adjuncții săi nu pot îndeplini nicio altă funcție publică sau privată, cu excepția funcțiilor didactice din învățământul superior.

(3) Organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului se stabilesc prin lege organică.

Art. 59. Exercitarea atribuțiilor. (1) Avocatul Poporului își exercită atribuțiile din oficiu sau la cererea persoanelor lezate în drepturile și în libertățile lor, în limitele stabilite de lege.

(2) Autoritățile publice sunt obligate să asigure Avocatului Poporului sprijinul necesar în exercitarea atribuțiilor sale.

Art. 60. Raportul în fața Parlamentului. Avocatul Poporului prezintă celor două Camere ale Parlamentului rapoarte, anual sau la cererea acestora. Rapoartele pot conține recomandări privind legislația sau măsuri de altă natură, pentru ocrotirea drepturilor și a libertăților cetățenilor.

Titlul III. Autoritățile publice

Capitolul I. Parlamentul

Secțiunea 1. Organizare și funcționare

Art. 61. Rolul și structura. (1) Parlamentul este organul reprezentativ suprem al poporului român și unica autoritate legiuitoare a țării.

(2) Parlamentul este alcătuit din Camera Deputaților și Senat.

Art. 62. Alegerea Camerelor. (1) Camera Deputaților și Senatul sunt alese prin vot universal, egal, direct, secret și liber exprimat, potrivit legii electorale.

(2) Organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale, care nu întrunesc în alegeri numărul de voturi pentru a fi reprezentate în Parlament, au dreptul la câte un loc de deputat, în condițiile legii electorale. Cetățenii unei minorități naționale pot fi reprezentați numai de o singură organizație.

(3) Numărul deputaților și al senatorilor se stabilește prin legea electorală, în raport cu populația țării.

Art. 63. Durata mandatului. (1) Camera Deputaților și Senatul sunt alese pentru un mandat de 4 ani, care se prelungește de drept în stare de mobilizare, de război, de asediu sau de urgență, până la încetarea acestora.

(2) Alegerile pentru Camera Deputaților și pentru Senat se desfășoară în cel mult 3 luni de la expirarea mandatului sau de la dizolvarea Parlamentului.

(3) Parlamentul nou ales se întrunește, la convocarea Președintelui României, în cel mult 20 de zile de la alegeri.

(4) Mandatul Camerelor se prelungește până la întrunirea legală a noului Parlament. În această perioadă nu poate fi revizuită Constituția și nu pot fi adoptate, modificate sau abrogate legi organice.

(5) Proiectele de legi sau propunerile legislative înscrise pe ordinea de zi a Parlamentului precedent își continuă procedura în noul Parlament.

Art. 64. Organizarea internă. (1) Organizarea și funcționarea fiecărei Camere se stabilesc prin regulament propriu. Resursele financiare ale Camerelor sunt prevăzute în bugetele aprobate de acestea.

(2) Fiecare Cameră își alege un birou permanent. Președintele Camerei Deputaților și președintele Senatului se aleg pe durata mandatului

Camerelor. Ceilalți membri ai birourilor permanente sunt aleși la începutul fiecărei sesiuni. Membrii birourilor permanente pot fi revocați înainte de expirarea mandatului.

(3) Deputații și senatorii se pot organiza în grupuri parlamentare, potrivit regulamentului fiecărei Camere.

(4) Fiecare Cameră își constituie comisii permanente și poate institui comisii de anchetă sau alte comisii speciale. Camerele își pot constitui comisii comune.

(5) Birourile permanente și comisiile parlamentare se alcătuiesc potrivit configurației politice a fiecărei Camere.

Art. 65. Ședințele Camerelor. (1) Camera Deputaților și Senatul lucrează în ședințe separate.

(2) Camerele își desfășoară lucrările și în ședințe comune, potrivit unui regulament adoptat cu votul majorității deputaților și senatorilor, pentru:

a) primirea mesajului Președintelui României;

b) aprobarea bugetului de stat și a bugetului asigurărilor sociale de stat;

c) declararea mobilizării totale sau parțiale;

d) declararea stării de război;

e) suspendarea sau încetarea ostilităților militare;

f) aprobarea strategiei naționale de apărare a țării;

g) examinarea rapoartelor Consiliului Suprem de Apărare a Țării;

h) numirea, la propunerea Președintelui României, a directorilor serviciilor de informații și exercitarea controlului asupra activității acestor servicii;

i) numirea Avocatului Poporului;

j) stabilirea statutului deputaților și al senatorilor, stabilirea indemnizației și a celorlalte drepturi ale acestora;

k) îndeplinirea altor atribuții care, potrivit Constituției sau regulamentului, se exercită în ședință comună.

Art. 66. Sesiuni. (1) Camera Deputaților și Senatul se întrunesc în două sesiuni ordinare pe an. Prima sesiune începe în luna februarie și nu poate depăși sfârșitul lunii iunie. A doua sesiune începe în luna septembrie și nu poate depăși sfârșitul lunii decembrie.

(2) Camera Deputaților și Senatul se întrunesc și în sesiuni extraordinare, la cererea Președintelui României, a biroului permanent al fiecărei Camere ori a cel puțin o treime din numărul deputaților sau al senatorilor.

(3) Convocarea Camerelor se face de președinții acestora.

Art. 67. Actele juridice și cvorumul legal. Camera Deputaților și Senatul adoptă legi, hotărâri și moțiuni, în prezența majorității membrilor.

Art. 68. Caracterul public al ședințelor. (1) Ședințele celor două Camere sunt publice.

(2) Camerele pot hotărî ca anumite ședințe să fie secrete.

Secțiunea a 2-a. Statutul deputaților și al senatorilor

Art. 69. Mandatul reprezentativ. (1) În exercitarea mandatului, deputații și senatorii sunt în serviciul poporului.

(2) Orice mandat imperativ este nul.

Art. 70. Mandatul deputaților și al senatorilor. (1) Deputații și senatorii intră în exercițiul mandatului la data întrunirii legale a Camerei din care fac parte, sub condiția validării alegerii și a depunerii jurământului. Jurământul se stabilește prin lege organică.

(2) Calitatea de deputat sau de senator încetează la data întrunirii legale a Camerelor nou alese sau în caz de demisie, de pierdere a drepturilor electorale, de incompatibilitate ori de deces.

Art. 71. Incompatibilități. (1) Nimeni nu poate fi, în același timp, deputat și senator.

(2) Calitatea de deputat sau de senator este incompatibilă cu exercitarea oricărei funcții publice de autoritate, cu excepția celei de membru al Guvernului.

(3) Alte incompatibilități se stabilesc prin lege organică.

Art. 72. Imunitatea parlamentară. (1) Deputații și senatorii nu pot fi trași la răspundere juridică pentru voturile sau pentru opiniile politice exprimate în exercitarea mandatului.

(2) Deputații și senatorii pot fi urmăriți și trimiși în judecată penală pentru fapte care nu au legătură cu voturile sau cu opiniile politice exprimate în exercitarea mandatului, dar nu pot fi percheziționați, reținuți sau arestați fără încuviințarea Camerei din care fac parte, după ascultarea lor. Urmărirea și trimiterea în judecată penală se pot face numai de către Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție. Competența de judecată aparține Înaltei Curți de Casație și Justiție.

(3) În caz de infracțiune flagrantă, deputații sau senatorii pot fi reținuți și supuși percheziției. Ministrul justiției îl va informa neîntârziat pe președintele Camerei asupra reținerii și a percheziției. În cazul în care Camera sesizată constată că nu există temei pentru reținere, va dispune imediat revocarea acestei măsuri.

Art. 73. Categorii de legi. (1) Parlamentul adoptă legi constituționale, legi organice și legi ordinare.

(2) Legile constituționale sunt cele de revizuire a Constituției.

(3) Prin lege organică se reglementează:

a) sistemul electoral; organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente;

b) organizarea, funcționarea și finanțarea partidelor politice;

c) statutul deputaților și al senatorilor, stabilirea indemnizației și a celorlalte drepturi ale acestora;

d) organizarea și desfășurarea referendumului;

e) organizarea Guvernului și a Consiliului Suprem de Apărare a Țării;

f) regimul stării de mobilizare parțială sau totală a forțelor armate și al stării de război;

g) regimul stării de asediu şi al stării de urgență;
h) infracțiunile, pedepsele şi regimul executării acestora;
i) acordarea amnistiei sau a grațierii colective;
j) statutul funcționarilor publici;
k) contenciosul administrativ;
l) organizarea şi funcționarea Consiliului Superior al Magistraturii, a instanțelor judecătoreşti, a Ministerului Public şi a Curții de Conturi;
m) regimul juridic general al proprietății şi al moştenirii;
n) organizarea generală a învățământului;
o) organizarea administrației publice locale, a teritoriului, precum şi regimul general privind autonomia locală;
p) regimul general privind raporturile de muncă, sindicatele, patronatele şi protecția socială;
r) statutul minorităților naționale din România;
s) regimul general al cultelor;
t) celelalte domenii pentru care în Constituție se prevede adoptarea de legi organice.

Art. 74. Inițiativa legislativă. (1) Inițiativa legislativă aparține, după caz, Guvernului, deputaților, senatorilor sau unui număr de cel puțin 100.000 de cetățeni cu drept de vot. Cetățenii care îşi manifestă dreptul la inițiativă legislativă trebuie să provină din cel puțin un sfert din județele țării, iar în fiecare din aceste județe, respectiv în municipiul Bucureşti, trebuie să fie înregistrate cel puțin 5.000 de semnături în sprijinul acestei inițiative.

(2) Nu pot face obiectul inițiativei legislative a cetățenilor problemele fiscale, cele cu caracter internațional, amnistia şi grațierea.

(3) Guvernul îşi exercită inițiativa legislativă prin transmiterea proiectului de lege către Camera competentă să îl adopte, ca primă Cameră sesizată.

(4) Deputații, senatorii şi cetățenii care exercită dreptul la inițiativă legislativă pot prezenta propuneri legislative numai în forma cerută pentru proiectele de legi.

(5) Propunerile legislative se supun dezbaterii mai întâi Camerei competente să le adopte, ca primă Cameră sesizată.

Art. 75. Sesizarea Camerelor. (1) Se supun spre dezbatere şi adoptare Camerei Deputaților, ca primă Cameră sesizată, proiectele de legi şi propunerile legislative pentru ratificarea tratatelor sau a altor acorduri internaționale şi a măsurilor legislative ce rezultă din aplicarea acestor tratate sau acorduri, precum şi proiectele legilor organice prevăzute la articolul 31 alineatul (5), articolul 40 alineatul (3), articolul 55 alineatul (2), articolul 58 alineatul (3), articolul 73 alineatul (3) literele e), k), l), n), o), articolul 79 alineatul (2), articolul 102 alineatul (3), articolul 105 alineatul (2), articolul 117 alineatul (3), articolul 118 alineatele (2) şi (3), articolul 120 alineatul (2), articolul 126 alineatele (4) şi (5) şi articolul 142 alineatul (5). Celelalte proiecte de legi sau propuneri legislative se supun dezbaterii şi adoptării, ca primă Cameră sesizată, Senatului.

(2) Prima Cameră sesizată se pronunță în termen de 45 de zile. Pentru coduri și alte legi de complexitate deosebită termenul este de 60 de zile. În cazul depășirii acestor termene se consideră că proiectele de legi sau propunerile legislative au fost adoptate.

(3) După adoptare sau respingere de către prima Cameră sesizată, proiectul sau propunerea legislativă se trimite celeilalte Camere care va decide definitiv.

(4) În cazul în care prima Cameră sesizată adoptă o prevedere care, potrivit alineatului (1), intră în competența sa decizională, prevederea este definitiv adoptată dacă și cea de-a doua Cameră este de acord. În caz contrar, numai pentru prevederea respectivă, legea se întoarce la prima Cameră sesizată, care va decide definitiv în procedură de urgență.

(5) Dispozițiile alineatului (4) referitoare la întoarcerea legii se aplică în mod corespunzător și în cazul în care Camera decizională adoptă o prevedere pentru care competența decizională aparține primei Camere.

Art. 76. Adoptarea legilor și a hotărârilor. (1) Legile organice și hotărârile privind regulamentele Camerelor se adoptă cu votul majorității membrilor fiecărei Camere.

(2) Legile ordinare și hotărârile se adoptă cu votul majorității membrilor prezenți din fiecare Cameră.

(3) La cererea Guvernului sau din proprie inițiativă, Parlamentul poate adopta proiecte de legi sau propuneri legislative cu procedură de urgență, stabilită potrivit regulamentului fiecărei Camere.

Art. 77. Promulgarea legii. (1) Legea se trimite, spre promulgare, Președintelui României. Promulgarea legii se face în termen de cel mult 20 de zile de la primire.

(2) Înainte de promulgare, Președintele poate cere Parlamentului, o singură dată, reexaminarea legii.

(3) Dacă Președintele a cerut reexaminarea legii ori dacă s-a cerut verificarea constituționalității ei, promulgarea legii se face în cel mult 10 zile de la primirea legii adoptate după reexaminare sau de la primirea deciziei Curții Constituționale, prin care i s-a confirmat constituționalitatea.

Art. 78. Intrarea în vigoare a legii. Legea se publică în Monitorul Oficial al României și intră în vigoare la 3 zile de la data publicării sau la o dată ulterioară prevăzută în textul ei.

Art. 79. Consiliul Legislativ. (1) Consiliul Legislativ este organ consultativ de specialitate al Parlamentului, care avizează proiectele de acte normative în vederea sistematizării, unificării și coordonării întregii legislații. El ține evidența oficială a legislației României.

(2) Înființarea, organizarea și funcționarea Consiliului Legislativ se stabilesc prin lege organică.

Capitolul II. Președintele României

Art. 80. Rolul Președintelui (1) Președintele României reprezintă statul român și este garantul independenței naționale, al unității și al integrității teritoriale a țării.

(2) Președintele României veghează la respectarea Constituției și la buna funcționare a autorităților publice. În acest scop, Președintele exercită funcția de mediere între puterile statului, precum și între stat și societate.

Art. 81. Alegerea Președintelui. (1) Președintele României este ales prin vot universal, egal, direct, secret și liber exprimat.

(2) Este declarat ales candidatul care a întrunit, în primul tur de scrutin, majoritatea de voturi ale alegătorilor înscriși în listele electorale.

(3) În cazul în care niciunul dintre candidați nu a întrunit această majoritate, se organizează al doilea tur de scrutin, între primii doi candidați stabiliți în ordinea numărului de voturi obținute în primul tur. Este declarat ales candidatul care a obținut cel mai mare număr de voturi.

(4) Nicio persoană nu poate îndeplini funcția de Președinte al României decât pentru cel mult două mandate. Acestea pot fi și succesive.

Art. 82. Validarea mandatului și depunerea jurământului. (1) Rezultatul alegerilor pentru funcția de Președinte al României este validat de Curtea Constituțională.

(2) Candidatul a cărui alegere a fost validată depune în fața Camerei Deputaților și a Senatului, în ședință comună, următorul jurământ:

„Jur să-mi dăruiesc toată puterea și priceperea pentru propășirea spirituală și materială a poporului român, să respect Constituția și legile țării, să apăr democrația, drepturile și libertățile fundamentale ale cetățenilor, suveranitatea, independența, unitatea și integritatea teritorială a României. Așa să-mi ajute Dumnezeu!".

Art. 83. Durata mandatului. (1) Mandatul Președintelui României este de 5 ani și se exercită de la data depunerii jurământului.

(2) Președintele României își exercită mandatul până la depunerea jurământului de Președintele nou ales.

(3) Mandatul Președintelui României poate fi prelungit, prin lege organică, în caz de război sau de catastrofă.

Art. 84. Incompatibilități și imunități. (1) În timpul mandatului, Președintele României nu poate fi membru al unui partid și nu poate îndeplini nicio altă funcție publică sau privată.

(2) Președintele României se bucură de imunitate. Prevederile articolului 72 alineatul (1) se aplică în mod corespunzător.

Art. 85. Numirea Guvernului. (1) Președintele României desemnează un candidat pentru funcția de prim-ministru și numește Guvernul pe baza votului de încredere acordat de Parlament.

(2) În caz de remaniere guvernamentală sau de vacanță a postului, Președintele revocă și numește, la propunerea primului-ministru, pe unii membri ai Guvernului.

(3) Dacă prin propunerea de remaniere se schimbă structura sau compoziția politică a Guvernului, Președintele României va putea exercita atribuția prevăzută la alineatul (2) numai pe baza aprobării Parlamentului, acordată la propunerea primului-ministru.

Art. 86. Consultarea Guvernului. Președintele României poate consulta Guvernul cu privire la probleme urgente și de importanță deosebită.

Art. 87. Participarea la ședințele Guvernului. (1) Președintele României poate lua parte la ședințele Guvernului în care se dezbat probleme de interes național privind politica externă, apărarea țării, asigurarea ordinii publice și, la cererea primului-ministru, în alte situații.

(2) Președintele României prezidează ședințele Guvernului la care participă.

Art. 88. Mesaje. Președintele României adresează Parlamentului mesaje cu privire la principalele probleme politice ale națiunii.

Art. 89. Dizolvarea Parlamentului. (1) După consultarea președinților celor două Camere și a liderilor grupurilor parlamentare, Președintele României poate să dizolve Parlamentul, dacă acesta nu a acordat votul de încredere pentru formarea Guvernului în termen de 60 de zile de la prima solicitare și numai după respingerea a cel puțin două solicitări de învestitură.

(2) În cursul unui an, Parlamentul poate fi dizolvat o singură dată.

(3) Parlamentul nu poate fi dizolvat în ultimele 6 luni ale mandatului Președintelui României și nici în timpul stării de mobilizare, de război, de asediu sau de urgență.

Art. 90. Referendumul. Președintele României, după consultarea Parlamentului, poate cere poporului să-și exprime, prin referendum, voința cu privire la probleme de interes național.

Art. 91. Atribuții în domeniul politicii externe. (1) Președintele încheie tratate internaționale în numele României, negociate de Guvern, și le supune spre ratificare Parlamentului, într-un termen rezonabil. Celelalte tratate și acorduri internaționale se încheie, se aprobă sau se ratifică potrivit procedurii stabilite prin lege.

(2) Președintele, la propunerea Guvernului, acreditează și recheamă reprezentanții diplomatici ai României și aprobă înființarea, desființarea sau schimbarea rangului misiunilor diplomatice.

(3) Reprezentanții diplomatici ai altor state sunt acreditați pe lângă Președintele României.

Art. 92. Atribuții în domeniul apărării. (1) Președintele României este comandantul forțelor armate și îndeplinește funcția de președinte al Consiliului Suprem de Apărare a Țării.

(2) El poate declara, cu aprobarea prealabilă a Parlamentului, mobilizarea parțială sau totală a forțelor armate. Numai în cazuri excepționale, hotărârea Președintelui se supune ulterior aprobării Parlamentului, în cel mult 5 zile de la adoptare.

(3) În caz de agresiune armată îndreptată împotriva ţării, Preşedintele României ia măsuri pentru respingerea agresiunii şi le aduce neîntârziat la cunoştinţă Parlamentului, printr-un mesaj. Dacă Parlamentul nu se află în sesiune, el se convoacă de drept în 24 de ore de la declanşarea agresiunii.

(4) În caz de mobilizare sau de război Parlamentul îşi continuă activitatea pe toată durata acestor stări, iar dacă nu se află în sesiune, se convoacă de drept în 24 de ore de la declararea lor.

Art. 93. Măsuri excepţionale. (1) Preşedintele României instituie, potrivit legii, starea de asediu sau starea de urgenţă în întreaga ţară ori în unele unităţi administrativ-teritoriale şi solicită Parlamentului încuviinţarea măsurii adoptate, în cel mult 5 zile de la luarea acesteia.

(2) Dacă Parlamentul nu se află în sesiune, el se convoacă de drept în cel mult 48 de ore de la instituirea stării de asediu sau a stării de urgenţă şi funcţionează pe toată durata acestora.

Art. 94. Alte atribuţii. Preşedintele României îndeplineşte şi următoarele atribuţii:

a) conferă decoraţii şi titluri de onoare;

b) acordă gradele de mareşal, de general şi de amiral;

c) numeşte în funcţii publice, în condiţiile prevăzute de lege;

d) acordă graţierea individuală.

Art. 95. Suspendarea din funcţie. (1) În cazul săvârşirii unor fapte grave prin care încalcă prevederile Constituţiei, Preşedintele României poate fi suspendat din funcţie de Camera Deputaţilor şi de Senat, în şedinţă comună, cu votul majorităţii deputaţilor şi senatorilor, după consultarea Curţii Constituţionale. Preşedintele poate da Parlamentului explicaţii cu privire la faptele ce i se impută.

(2) Propunerea de suspendare din funcţie poate fi iniţiată de cel puţin o treime din numărul deputaţilor şi senatorilor şi se aduce, neîntârziat, la cunoştinţă Preşedintelui.

(3) Dacă propunerea de suspendare din funcţie este aprobată, în cel mult 30 de zile se organizează un referendum pentru demiterea Preşedintelui.

Art. 96. Punerea sub acuzare. (1) Camera Deputaţilor şi Senatul, în şedinţă comună, cu votul a cel puţin două treimi din numărul deputaţilor şi senatorilor, pot hotărî punerea sub acuzare a Preşedintelui României pentru înaltă trădare.

(2) Propunerea de punere sub acuzare poate fi iniţiată de majoritatea deputaţilor şi senatorilor şi se aduce, neîntârziat, la cunoştinţă Preşedintelui României pentru a putea da explicaţii cu privire la faptele ce i se impută.

(3) De la data punerii sub acuzare şi până la data demiterii Preşedintele este suspendat de drept.

(4) Competența de judecată aparține Înaltei Curți de Casație și Justiție. Președintele este demis de drept la data rămânerii definitive a hotărârii de condamnare.

Art. 97. Vacanța funcției. (1) Vacanța funcției de Președinte al României intervine în caz de demisie, de demitere din funcție, de imposibilitate definitivă a exercitării atribuțiilor sau de deces.

(2) În termen de 3 luni de la data la care a intervenit vacanța funcției de Președinte al României, Guvernul va organiza alegeri pentru un nou Președinte.

Art. 98. Interimatul funcției. (1) Dacă funcția de Președinte devine vacantă ori dacă Președintele este suspendat din funcție sau dacă se află în imposibilitate temporară de a-și exercita atribuțiile, interimatul se asigură, în ordine, de președintele Senatului sau de președintele Camerei Deputaților.

(2) Atribuțiile prevăzute la articolele 88-90 nu pot fi exercitate pe durata interimatului funcției prezidențiale.

Art. 99. Răspunderea președintelui interimar. Dacă persoana care asigură interimatul funcției de Președinte al României săvârșește fapte grave, prin care se încalcă prevederile Constituției, se aplică articolul 95 și articolul 98.

Art. 100. Actele Președintelui. (1) În exercitarea atribuțiilor sale, Președintele României emite decrete care se publică în Monitorul Oficial al României. Nepublicarea atrage inexistența decretului.

(2) Decretele emise de Președintele României în exercitarea atribuțiilor sale prevăzute în articolul 91 alineatele (1) și (2), articolul 92 alineatele (2) și (3), articolul 93 alineatul (1) și articolul 94 literele a), b) și d) se contrasemnează de primul-ministru.

Art. 101. Indemnizația și celelalte drepturi. Indemnizația și celelalte drepturi ale Președintelui României se stabilesc prin lege.

Capitolul III. Guvernul

Art. 102. Rolul și structura. (1) Guvernul, potrivit programului său de guvernare acceptat de Parlament, asigură realizarea politicii interne și externe a țării și exercită conducerea generală a administrației publice.

(2) În îndeplinirea atribuțiilor sale, Guvernul cooperează cu organismele sociale interesate.

(3) Guvernul este alcătuit din prim-ministru, miniștri și alți membri stabiliți prin lege organică.

Art. 103. Învestitura. (1) Președintele României desemnează un candidat pentru funcția de prim-ministru, în urma consultării partidului care are majoritatea absolută în Parlament ori, dacă nu există o asemenea majoritate, a partidelor reprezentate în Parlament.

(2) Candidatul pentru funcția de prim-ministru va cere, în termen de 10 zile de la desemnare, votul de încredere al Parlamentului asupra programului și a întregii liste a Guvernului.

(3) Programul și lista Guvernului se dezbat de Camera Deputaților și de Senat, în ședință comună. Parlamentul acordă încredere Guvernului cu votul majorității deputaților și senatorilor.

Art. 104. Jurământul de credință. (1) Primul-ministru, miniștrii și ceilalți membri ai Guvernului vor depune individual, în fața Președintelui României, jurământul de la articolul 82.

(2) Guvernul în întregul său și fiecare membru în parte își exercită mandatul, începând de la data depunerii jurământului.

Art. 105. Incompatibilități. (1) Funcția de membru al Guvernului este incompatibilă cu exercitarea altei funcții publice de autoritate, cu excepția celei de deputat sau de senator. De asemenea, ea este incompatibilă cu exercitarea unei funcții de reprezentare profesională salarizate în cadrul organizațiilor cu scop comercial.

(2) Alte incompatibilități se stabilesc prin lege organică.

Art. 106. Încetarea funcției de membru al Guvernului. Funcția de membru al Guvernului încetează în urma demisiei, a revocării, a pierderii drepturilor electorale, a stării de incompatibilitate, a decesului, precum și în alte cazuri prevăzute de lege.

Art. 107. Primul-ministru. (1) Primul-ministru conduce Guvernul și coordonează activitatea membrilor acestuia, respectând atribuțiile ce le revin. De asemenea, prezintă Camerei Deputaților sau Senatului rapoarte și declarații cu privire la politica Guvernului, care se dezbat cu prioritate.

(2) Președintele României nu îl poate revoca pe primul-ministru.

(3) Dacă primul-ministru se află în una dintre situațiile prevăzute la articolul 106, cu excepția revocării, sau este în imposibilitate de a-și exercita atribuțiile, Președintele României va desemna un alt membru al Guvernului ca prim-ministru interimar, pentru a îndeplini atribuțiile primului-ministru, până la formarea noului Guvern. Interimatul, pe perioada imposibilității exercitării atribuțiilor, încetează dacă primul-ministru își reia activitatea în Guvern.

(4) Prevederile alineatului (3) se aplică în mod corespunzător și celorlalți membri ai Guvernului, la propunerea primului-ministru, pentru o perioadă de cel mult 45 de zile.

Art. 108. Actele Guvernului. (1) Guvernul adoptă hotărâri și ordonanțe.

(2) Hotărârile se emit pentru organizarea executării legilor.

(3) Ordonanțele se emit în temeiul unei legi speciale de abilitare, în limitele și în condițiile prevăzute de aceasta.

(4) Hotărârile și ordonanțele adoptate de Guvern se semnează de primul-ministru, se contrasemnează de miniștrii care au obligația punerii lor în executare și se publică în Monitorul Oficial al României. Nepublicarea atrage inexistența hotărârii sau a ordonanței. Hotărârile care au caracter militar se comunică numai instituțiilor interesate.

Art. 109. Răspunderea membrilor Guvernului. (1) Guvernul răspunde politic numai în fața Parlamentului pentru întreaga sa activitate. Fiecare

membru al Guvernului răspunde politic solidar cu ceilalți membri pentru activitatea Guvernului și pentru actele acestuia.

(2) Numai Camera Deputaților, Senatul și Președintele României au dreptul să ceară urmărirea penală a membrilor Guvernului pentru faptele săvârșite în exercițiul funcției lor. Dacă s-a cerut urmărirea penală, Președintele României poate dispune suspendarea acestora din funcție. Trimiterea în judecată a unui membru al Guvernului atrage suspendarea lui din funcție. Competența de judecată aparține Înaltei Curți de Casație și Justiție.

(3) Cazurile de răspundere și pedepsele aplicabile membrilor Guvernului sunt reglementate printr-o lege privind responsabilitatea ministerială.

Art. 110. Încetarea mandatului. (1) Guvernul își exercită mandatul până la data validării alegerilor parlamentare generale.

(2) Guvernul este demis la data retragerii de către Parlament a încrederii acordate sau dacă primul-ministru se află în una dintre situațiile prevăzute la articolul 106, cu excepția revocării, ori este în imposibilitatea de a-și exercita atribuțiile mai mult de 45 de zile.

(3) În situațiile prevăzute în alineatul (2) sunt aplicabile prevederile articolului 103.

(4) Guvernul al cărui mandat a încetat potrivit alineatelor (1) și (2) îndeplinește numai actele necesare pentru administrarea treburilor publice, până la depunerea jurământului de membrii noului Guvern.

Capitolul IV. Raporturile Parlamentului cu Guvernul

Art. 111. Informarea Parlamentului. (1) Guvernul și celelalte organe ale administrației publice, în cadrul controlului parlamentar al activității lor, sunt obligate să prezinte informațiile și documentele cerute de Camera Deputaților, de Senat sau de comisiile parlamentare, prin intermediul președinților acestora. În cazul în care o inițiativă legislativă implică modificarea prevederilor bugetului de stat sau a bugetului asigurărilor sociale de stat, solicitarea informării este obligatorie.

(2) Membrii Guvernului au acces la lucrările Parlamentului. Dacă li se solicită prezența, participarea lor este obligatorie.

Art. 112. Întrebări, interpelări și moțiuni simple. (1) Guvernul și fiecare dintre membrii săi au obligația să răspundă la întrebările sau la interpelările formulate de deputați sau de senatori, în condițiile prevăzute de regulamentele celor două Camere ale Parlamentului.

(2) Camera Deputaților sau Senatul poate adopta o moțiune simplă prin care să-și exprime poziția cu privire la o problemă de politică internă sau externă ori, după caz, cu privire la o problemă ce a făcut obiectul unei interpelări.

Art. 113. Moțiunea de cenzură. (1) Camera Deputaților și Senatul, în ședință comună, pot retrage încrederea acordată Guvernului prin adoptarea unei moțiuni de cenzură, cu votul majorității deputaților și senatorilor.

(2) Moțiunea de cenzură poate fi inițiată de cel puțin o pătrime din numărul total al deputaților și senatorilor și se comunică Guvernului la data depunerii.

(3) Moţiunea de cenzură se dezbate după 3 zile de la data când a fost prezentată în şedinţa comună a celor două Camere.

(4) Dacă moţiunea de cenzură a fost respinsă, deputaţii şi senatorii care au semnat-o nu mai pot iniţia, în aceeaşi sesiune, o nouă moţiune de cenzură, cu excepţia cazului în care Guvernul îşi angajează răspunderea potrivit articolului 114.

Art. 114. Angajarea răspunderii Guvernului. (1) Guvernul îşi poate angaja răspunderea în faţa Camerei Deputaţilor şi a Senatului, în şedinţă comună, asupra unui program, a unei declaraţii de politică generală sau a unui proiect de lege.

(2) Guvernul este demis dacă o moţiune de cenzură, depusă în termen de 3 zile de la prezentarea programului, a declaraţiei de politică generală sau a proiectului de lege, a fost votată în condiţiile articolului 113.

(3) Dacă Guvernul nu a fost demis potrivit alineatului (2), proiectul de lege prezentat, modificat sau completat, după caz, cu amendamente acceptate de Guvern, se consideră adoptat, iar aplicarea programului sau a declaraţiei de politică generală devine obligatorie pentru Guvern.

(4) În cazul în care Preşedintele României cere reexaminarea legii adoptate potrivit alineatului (3), dezbaterea acesteia se va face în şedinţa comună a celor două Camere.

Art. 115. Delegarea legislativă. (1) Parlamentul poate adopta o lege specială de abilitare a Guvernului pentru a emite ordonanţe în domenii care nu fac obiectul legilor organice.

(2) Legea de abilitare va stabili, în mod obligatoriu, domeniul şi data până la care se pot emite ordonanţe.

(3) Dacă legea de abilitare o cere, ordonanţele se supun aprobării Parlamentului, potrivit procedurii legislative, până la împlinirea termenului de abilitare. Nerespectarea termenului atrage încetarea efectelor ordonanţei.

(4) Guvernul poate adopta ordonanţe de urgenţă numai în situaţii extraordinare a căror reglementare nu poate fi amânată, având obligaţia de a motiva urgenţa în cuprinsul acestora.

(5) Ordonanţa de urgenţă intră în vigoare numai după depunerea sa spre dezbatere în procedură de urgenţă la Camera competentă să fie sesizată şi după publicarea ei în Monitorul Oficial al României. Camerele, dacă nu se află în sesiune, se convoacă în mod obligatoriu în 5 zile de la depunere sau, după caz, de la trimitere. Dacă în termen de cel mult 30 de zile de la depunere, Camera sesizată nu se pronunţă asupra ordonanţei, aceasta este considerată adoptată şi se trimite celeilalte Camere care decide de asemenea în procedură de urgenţă. Ordonanţa de urgenţă cuprinzând norme de natura legii organice se aprobă cu majoritatea prevăzută la articolul 76 alineatul (1).

(6) Ordonanţele de urgenţă nu pot fi adoptate în domeniul legilor constituţionale, nu pot afecta regimul instituţiilor fundamentale ale statului, drepturile, libertăţile şi îndatoririle prevăzute de Constituţie, drepturile elec-

torale şi nu pot viza măsuri de trecere silită a unor bunuri în proprietate publică.

(7) Ordonanţele cu care Parlamentul a fost sesizat se aprobă sau se resping printr-o lege în care vor fi cuprinse şi ordonanţele ale căror efecte au încetat potrivit alineatului (3).

(8) Prin legea de aprobare sau de respingere se vor reglementa, dacă este cazul, măsurile necesare cu privire la efectele juridice produse pe perioada de aplicare a ordonanţei.

Capitolul V. Administraţia publică

Secţiunea 1. Administraţia publică centrală de specialitate

Art. 116. Structura. (1) Ministerele se organizează numai în subordinea Guvernului.

(2) Alte organe de specialitate se pot organiza în subordinea Guvernului ori a ministerelor sau ca autorităţi administrative autonome.

Art. 117. Înfiinţarea. (1) Ministerele se înfiinţează, se organizează şi funcţionează potrivit legii.

(2) Guvernul şi ministerele, cu avizul Curţii de Conturi, pot înfiinţa organe de specialitate, în subordinea lor, numai dacă legea le recunoaşte această competenţă.

(3) Autorităţi administrative autonome se pot înfiinţa prin lege organică.

Art. 118. Forţele armate. (1) Armata este subordonată exclusiv voinţei poporului pentru garantarea suveranităţii, a independenţei şi a unităţii statului, a integrităţii teritoriale a ţării şi a democraţiei constituţionale. În condiţiile legii şi ale tratatelor internaţionale la care România este parte, armata contribuie la apărarea colectivă în sistemele de alianţă militară şi participă la acţiuni privind menţinerea sau restabilirea păcii.

(2) Structura sistemului naţional de apărare, pregătirea populaţiei, a economiei şi a teritoriului pentru apărare, precum şi statutul cadrelor militare, se stabilesc prin lege organică.

(3) Prevederile alineatelor (1) şi(2) se aplică, în mod corespunzător, şi celorlalte componente ale forţelor armate stabilite potrivit legii.

(4) Organizarea de activităţi militare sau paramilitare în afara unei autorităţi statale este interzisă.

(5) Pe teritoriul României pot intra, staţiona, desfăşura operaţiuni sau trece trupe străine numai în condiţiile legii sau ale tratatelor internaţionale la care România este parte.

Art. 119. Consiliul Suprem de Apărare a Ţării. Consiliul Suprem de Apărare a Ţării organizează şi coordonează unitar activităţile care privesc apărarea ţării şi securitatea naţională, participarea la menţinerea securităţii internaţionale şi la apărarea colectivă în sistemele de alianţă militară, precum şi la acţiuni de menţinere sau de restabilire a păcii.

Secțiunea a 2-a. Administrația publică locală

Art. 120. Principii de bază. (1) Administrația publică din unitățile administrativ-teritoriale se întemeiază pe principiile descentralizării, autonomiei locale și deconcentrării serviciilor publice.

(2) În unitățile administrativ-teritoriale în care cetățenii aparținând unei minorități naționale au o pondere semnificativă se asigură folosirea limbii minorității naționale respective în scris și oral în relațiile cu autoritățile administrației publice locale și cu serviciile publice deconcentrate, în condițiile prevăzute de legea organică.

Art. 121. Autorități comunale și orășenești. (1) Autoritățile administrației publice, prin care se realizează autonomia locală în comune și în orașe, sunt consiliile locale alese și primarii aleși, în condițiile legii.

(2) Consiliile locale și primarii funcționează, în condițiile legii, ca autorități administrative autonome și rezolvă treburile publice din comune și din orașe.

(3) Autoritățile prevăzute la alineatul (1) se pot constitui și în subdiviziunile administrativ-teritoriale ale municipiilor.

Art. 122. Consiliul județean. (1) Consiliul județean este autoritatea administrației publice pentru coordonarea activității consiliilor comunale și orășenești, în vederea realizării serviciilor publice de interes județean.

(2) Consiliul județean este ales și funcționează în condițiile legii.

Art. 123. Prefectul. (1) Guvernul numește un prefect în fiecare județ și în municipiul București.

(2) Prefectul este reprezentantul Guvernului pe plan local și conduce serviciile publice deconcentrate ale ministerelor și ale celorlalte organe ale administrației publice centrale din unitățile administrativ-teritoriale.

(3) Atribuțiile prefectului se stabilesc prin lege organică.

(4) Între prefecți, pe de o parte, consiliile locale și primari, precum și consiliile județene și președinții acestora, pe de altă parte, nu există raporturi de subordonare.

(5) Prefectul poate ataca, în fața instanței de contencios administrativ, un act al consiliului județean, al celui local sau al primarului, în cazul în care consideră actul ilegal. Actul atacat este suspendat de drept.

Capitolul VI. Autoritatea judecătorească

Secțiunea 1. Instanțele judecătorești

Art. 124. Înfăptuirea justiției. (1) Justiția se înfăptuiește în numele legii.

(2) Justiția este unică, imparțială și egală pentru toți.

(3) Judecătorii sunt independenți și se supun numai legii.

Art. 125. Statutul judecătorilor. (1) Judecătorii numiți de Președintele României sunt inamovibili, în condițiile legii.

(2) Propunerile de numire, precum și promovarea, transferarea și sancționarea judecătorilor sunt de competența Consiliului Superior al Magistraturii, în condițiile legii sale organice.

B.C.U. "M. EMINESCU" IAȘI

(3) Funcția de judecător este incompatibilă cu orice altă funcție publică sau privată, cu excepția funcțiilor didactice din învățământul superior.

Art. 126. Instanțele judecătorești. (1) Justiția se realizează prin Înalta Curte de Casație și Justiție și prin celelalte instanțe judecătorești stabilite de lege.

(2) Competența instanțelor judecătorești și procedura de judecată sunt prevăzute numai prin lege.

(3) Înalta Curte de Casație și Justiție asigură interpretarea și aplicarea unitară a legii de către celelalte instanțe judecătorești, potrivit competenței sale.

(4) Compunerea Înaltei Curți de Casație și Justiție și regulile de funcționare a acesteia se stabilesc prin lege organică.

(5) Este interzisă înființarea de instanțe extraordinare. Prin lege organică pot fi înființate instanțe specializate în anumite materii, cu posibilitatea participării, după caz, a unor persoane din afara magistraturii.

(6) Controlul judecătoresc al actelor administrative ale autorităților publice, pe calea contenciosului administrativ, este garantat, cu excepția celor care privesc raporturile cu Parlamentul, precum și a actelor de comandament cu caracter militar. Instanțele de contencios administrativ sunt competente să soluționeze cererile persoanelor vătămate prin ordonanțe sau, după caz, prin dispoziții din ordonanțe declarate neconstituționale.

Art. 127. Caracterul public al dezbaterilor. Ședințele de judecată sunt publice, afară de cazurile prevăzute de lege.

Art. 128. Folosirea limbii materne și a interpretului în justiție. (1) Procedura judiciară se desfășoară în limba română.

(2) Cetățenii români aparținând minorităților naționale au dreptul să se exprime în limba maternă în fața instanțelor de judecată, în condițiile legii organice.

(3) Modalitățile de exercitare a dreptului prevăzut la alineatul (2), inclusiv prin folosirea de interpreți sau traduceri, se vor stabili astfel încât să nu împiedice buna administrare a justiției și să nu implice cheltuieli suplimentare pentru cei interesați.

(4) Cetățenii străini și apatrizii care nu înțeleg sau nu vorbesc limba română au dreptul de a lua cunoștință de toate actele și lucrările dosarului, de a vorbi în instanță și de a pune concluzii, prin interpret; în procesele penale acest drept este asigurat în mod gratuit.

Art. 129. Folosirea căilor de atac. Împotriva hotărârilor judecătorești, părțile interesate și Ministerul Public pot exercita căile de atac, în condițiile legii.

Art. 130. Poliția instanțelor. Instanțele judecătorești dispun de poliția pusă în serviciul lor.

Secțiunea a 2-a. Ministerul Public

Art. 131. Rolul Ministerului Public. (1) În activitatea judiciară, Ministerul Public reprezintă interesele generale ale societății și apără ordinea de drept, precum și drepturile și libertățile cetățenilor.

(2) Ministerul Public își exercită atribuțiile prin procurori constituiți în parchete, în condițiile legii.

(3) Parchetele funcționează pe lângă instanțele de judecată, conduc și supraveghează activitatea de cercetare penală a poliției judiciare, în condițiile legii.

Art. 132. Statutul procurorilor. (1) Procurorii își desfășoară activitatea potrivit principiului legalității, al imparțialității și al controlului ierarhic, sub autoritatea ministrului justiției.

(2) Funcția de procuror este incompatibilă cu orice altă funcție publică sau privată, cu excepția funcțiilor didactice din învățământul superior.

Secțiunea a 3-a. Consiliul Superior al Magistraturii

Art. 133. Rolul și structura. (1) Consiliul Superior al Magistraturii este garantul independenței justiției.

(2) Consiliul Superior al Magistraturii este alcătuit din 19 membri, din care:

a) 14 sunt aleși în adunările generale ale magistraților și validați de Senat; aceștia fac parte din două secții, una pentru judecători și una pentru procurori; prima secție este compusă din 9 judecători, iar cea de-a doua din 5 procurori;

b) 2 reprezentanți ai societății civile, specialiști în domeniul dreptului, care se bucură de înaltă reputație profesională și morală, aleși de Senat; aceștia participă numai la lucrările în plen;

c) ministrul justiției, președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție și procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

(3) Președintele Consiliului Superior al Magistraturii este ales pentru un mandat de un an, ce nu poate fi reînnoit, dintre magistrații prevăzuți la alineatul (2) litera a).

(4) Durata mandatului membrilor Consiliului Superior al Magistraturii este de 6 ani.

(5) Hotărârile Consiliului Superior al Magistraturii se iau prin vot secret.

(6) Președintele României prezidează lucrările Consiliului Superior al Magistraturii la care participă.

(7) Hotărârile Consiliului Superior al Magistraturii sunt definitive și irevocabile, cu excepția celor prevăzute la articolul 134 alineatul (2).

Art. 134. Atribuții. (1) Consiliul Superior al Magistraturii propune Președintelui României numirea în funcție a judecătorilor și a procurorilor, cu excepția celor stagiari, în condițiile legii.

(2) Consiliul Superior al Magistraturii îndeplinește rolul de instanță de judecată, prin secțiile sale, în domeniul răspunderii disciplinare a judecătorilor și a procurorilor, potrivit procedurii stabilite prin legea sa organică. În

aceste situații, ministrul justiției, președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție și procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție nu au drept de vot.

(3) Hotărârile Consiliului Superior al Magistraturii în materie disciplinară pot fi atacate la Înalta Curte de Casație și Justiție.

(4) Consiliul Superior al Magistraturii îndeplinește și alte atribuții stabilite prin legea sa organică, în realizarea rolului său de garant al independenței justiției.

Titlul IV. Economia și finanțele publice

Art. 135. Economia. (1) Economia României este economie de piață, bazată pe libera inițiativă și concurență.

(2) Statul trebuie să asigure:

a) libertatea comerțului, protecția concurenței loiale, crearea cadrului favorabil pentru valorificarea tuturor factorilor de producție;

b) protejarea intereselor naționale în activitatea economică, financiară și valutară;

c) stimularea cercetării științifice și tehnologice naționale, a artei și protecția dreptului de autor;

d) exploatarea resurselor naturale, în concordanță cu interesul național;

e) refacerea și ocrotirea mediului înconjurător, precum și menținerea echilibrului ecologic;

f) crearea condițiilor necesare pentru creșterea calității vieții;

g) aplicarea politicilor de dezvoltare regională în concordanță cu obiectivele Uniunii Europene.

Art. 136. Proprietatea. (1) Proprietatea este publică sau privată.

(2) Proprietatea publică este garantată și ocrotită prin lege și aparține statului sau unităților administrativ-teritoriale.

(3) Bogățiile de interes public ale subsolului, spațiul aerian, apele cu potențial energetic valorificabil, de interes național, plajele, marea teritorială, resursele naturale ale zonei economice și ale platoului continental, precum și alte bunuri stabilite de legea organică, fac obiectul exclusiv al proprietății publice.

(4) Bunurile proprietate publică sunt inalienabile. În condițiile legii organice, ele pot fi date în administrare regiilor autonome ori instituțiilor publice sau pot fi concesionate ori închiriate; de asemenea, ele pot fi date în folosință gratuită instituțiilor de utilitate publică.

(5) Proprietatea privată este inviolabilă, în condițiile legii organice.

Art. 137. Sistemul financiar. (1) Formarea, administrarea, întrebuințarea și controlul resurselor financiare ale statului, ale unităților administrativ-teritoriale și ale instituțiilor publice sunt reglementate prin lege.

(2) Moneda națională este leul, iar subdiviziunea acestuia, banul. În condițiile aderării la Uniunea Europeană, prin lege organică se poate recunoaște circulația și înlocuirea monedei naționale cu aceea a Uniunii Europene.

Art. 138. Bugetul public național. (1) Bugetul public național cuprinde bugetul de stat, bugetul asigurărilor sociale de stat și bugetele locale ale comunelor, ale orașelor și ale județelor.

(2) Guvernul elaborează anual proiectul bugetului de stat și pe cel al asigurărilor sociale de stat, pe care le supune, separat, aprobării Parlamentului.

(3) Dacă legea bugetului de stat și legea bugetului asigurărilor sociale de stat nu au fost adoptate cu cel puțin 3 zile înainte de expirarea exercițiului bugetar, se aplică în continuare bugetul de stat și bugetul asigurărilor sociale de stat ale anului precedent, până la adoptarea noilor bugete.

(4) Bugetele locale se elaborează, se aprobă și se execută în condițiile legii.

(5) Nicio cheltuială bugetară nu poate fi aprobată fără stabilirea sursei de finanțare.

Art. 139. Impozite, taxe și alte contribuții. (1) Impozitele, taxele și orice alte venituri ale bugetului de stat și ale bugetului asigurărilor sociale de stat se stabilesc numai prin lege.

(2) Impozitele și taxele locale se stabilesc de consiliile locale sau județene, în limitele și în condițiile legii.

(3) Sumele reprezentând contribuțiile la constituirea unor fonduri se folosesc, în condițiile legii, numai potrivit destinației acestora.

Art. 140. Curtea de Conturi. (1) Curtea de Conturi exercită controlul asupra modului de formare, de administrare și de întrebuințare a resurselor financiare ale statului și ale sectorului public. În condițiile legii organice, litigiile rezultate din activitatea Curții de Conturi se soluționează de instanțele judecătorești specializate.

(2) Curtea de Conturi prezintă anual Parlamentului un raport asupra conturilor de gestiune ale bugetului public național din exercițiul bugetar expirat, cuprinzând și neregulile constatate.

(3) La cererea Camerei Deputaților sau a Senatului, Curtea de Conturi controlează modul de gestionare a resurselor publice și raportează despre cele constatate.

(4) Consilierii de conturi sunt numiți de Parlament pentru un mandat de 9 ani, care nu poate fi prelungit sau înnoit. Membrii Curții de Conturi sunt independenți în exercitarea mandatului lor și inamovibili pe toată durata acestuia. Ei sunt supuși incompatibilităților prevăzute de lege pentru judecători.

(5) Curtea de Conturi se înnoiește cu o treime din consilierii de conturi numiți de Parlament, din 3 în 3 ani, în condițiile prevăzute de legea organică a Curții.

(6) Revocarea membrilor Curții de Conturi se face de către Parlament, în cazurile și condițiile prevăzute de lege.

Art. 141. Consiliul Economic și Social. Consiliul Economic și Social este organ consultativ al Parlamentului și al Guvernului în domeniile de specialitate stabilite prin legea sa organică de înființare, organizare și funcționare.

Titlul V. Curtea Constituțională

Art. 142. Structura. (1) Curtea Constituțională este garantul supremației Constituției.

(2) Curtea Constituțională se compune din nouă judecători, numiți pentru un mandat de 9 ani, care nu poate fi prelungit sau înnoit.

(3) Trei judecători sunt numiți de Camera Deputaților, trei de Senat și trei de Președintele României.

(4) Judecătorii Curții Constituționale aleg, prin vot secret, președintele acesteia, pentru o perioadă de 3 ani.

(5) Curtea Constituțională se înnoiește cu o treime din judecătorii ei, din 3 în 3 ani, în condițiile prevăzute de legea organică a Curții.

Art. 143. Condiții pentru numire. Judecătorii Curții Constituționale trebuie să aibă pregătire juridică superioară, înaltă competență profesională și o vechime de cel puțin 18 ani în activitatea juridică sau în învățământul juridic superior.

Art. 144. Incompatibilități. Funcția de judecător al Curții Constituționale este incompatibilă cu oricare altă funcție publică sau privată, cu excepția funcțiilor didactice din învățământul juridic superior.

Art. 145. Independența și inamovibilitatea. Judecătorii Curții Constituționale sunt independenți în exercitarea mandatului lor și inamovibili pe durata acestuia.

Art. 146. Atribuții. Curtea Constituțională are următoarele atribuții:

a) se pronunță asupra constituționalității legilor, înainte de promulgarea acestora, la sesizarea Președintelui României, a unuia dintre președinții celor două Camere, a Guvernului, a Înaltei Curți de Casație și Justiție, a Avocatului Poporului, a unui număr de cel puțin 50 de deputați sau de cel puțin 25 de senatori, precum și, din oficiu, asupra inițiativelor de revizuire a Constituției;

b) se pronunță asupra constituționalității tratatelor sau altor acorduri internaționale, la sesizarea unuia dintre președinții celor două Camere, a unui număr de cel puțin 50 de deputați sau de cel puțin 25 de senatori;

c) se pronunță asupra constituționalității regulamentelor Parlamentului, la sesizarea unuia dintre președinții celor două Camere, a unui grup parlamentar sau a unui număr de cel puțin 50 de deputați sau de cel puțin 25 de senatori;

d) hotărăște asupra excepțiilor de neconstituționalitate privind legile și ordonanțele, ridicate în fața instanțelor judecătorești sau de arbitraj comercial; excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată și direct de Avocatul Poporului;

e) soluționează conflictele juridice de natură constituțională dintre autoritățile publice, la cererea Președintelui României, a unuia dintre președinții celor două Camere, a primului-ministru sau a președintelui Consiliului Superior al Magistraturii;

f) veghează la respectarea procedurii pentru alegerea Președintelui României și confirmă rezultatele sufragiului;

g) constată existenţa împrejurărilor care justifică interimatul în exercitarea funcţiei de Preşedinte al României şi comunică cele constatate Parlamentului şi Guvernului;

h) dă aviz consultativ pentru propunerea de suspendare din funcţie a Preşedintelui României;

i) veghează la respectarea procedurii pentru organizarea şi desfăşurarea referendumului şi confirmă rezultatele acestuia;

j) verifică îndeplinirea condiţiilor pentru exercitarea iniţiativei legislative de către cetăţeni;

k) hotărăşte asupra contestaţiilor care au ca obiect constituţionalitatea unui partid politic;

l) îndeplineşte şi alte atribuţii prevăzute de legea organică a Curţii.

Art. 147. Deciziile Curţii Constituţionale. (1) Dispoziţiile din legile şi ordonanţele în vigoare, precum şi cele din regulamente, constatate ca fiind neconstituţionale, îşi încetează efectele juridice la 45 de zile de la publicarea deciziei Curţii Constituţionale dacă, în acest interval, Parlamentul sau Guvernul, după caz, nu pun de acord prevederile neconstituţionale cu dispoziţiile Constituţiei. Pe durata acestui termen, dispoziţiile constatate ca fiind neconstituţionale sunt suspendate de drept.

(2) În cazurile de neconstituţionalitate care privesc legile, înainte de promulgarea acestora, Parlamentul este obligat să reexamineze dispoziţiile respective pentru punerea lor de acord cu decizia Curţii Constituţionale.

(3) În cazul în care constituţionalitatea tratatului sau acordului internaţional a fost constatată potrivit articolului 146 litera b), acesta nu poate face obiectul unei excepţii de neconstituţionalitate. Tratatul sau acordul internaţional constatat ca fiind neconstituţional nu poate fi ratificat.

(4) Deciziile Curţii Constituţionale se publică în Monitorul Oficial al României. De la data publicării, deciziile sunt general obligatorii şi au putere numai pentru viitor.

Titlul VI. Integrarea euroatlantică

Art. 148. Integrarea în Uniunea Europeană. (1) Aderarea României la tratatele constitutive ale Uniunii Europene, în scopul transferării unor atribuţii către instituţiile comunitare, precum şi al exercitării în comun cu celelalte state membre a competenţelor prevăzute în aceste tratate, se face prin lege adoptată în şedinţa comună a Camerei Deputaţilor şi Senatului, cu o majoritate de două treimi din numărul deputaţilor şi senatorilor.

(2) Ca urmare a aderării, prevederile tratatelor constitutive ale Uniunii Europene, precum şi celelalte reglementări comunitare cu caracter obligatoriu, au prioritate faţă de dispoziţiile contrare din legile interne, cu respectarea prevederilor actului de aderare.

(3) Prevederile alineatelor (1) şi (2) se aplică, în mod corespunzător, şi pentru aderarea la actele de revizuire a tratatelor constitutive ale Uniunii Europene.

(4) Parlamentul, Președintele României, Guvernul și autoritatea judecătorească garantează aducerea la îndeplinire a obligațiilor rezultate din actul aderării și din prevederile alineatului (2).

(5) Guvernul transmite celor două Camere ale Parlamentului proiectele actelor cu caracter obligatoriu înainte ca acestea să fie supuse aprobării instituțiilor Uniunii Europene.

Art. 149. Aderarea la Tratatul Atlanticului de Nord. Aderarea României la Tratatul Atlanticului de Nord se face prin lege adoptată în ședința comună a Camerei Deputaților și Senatului, cu o majoritate de două treimi din numărul deputaților și senatorilor.

Titlul VII. Revizuirea Constituției

Art. 150. Inițiativa revizuirii. (1) Revizuirea Constituției poate fi inițiată de Președintele României la propunerea Guvernului, de cel puțin o pătrime din numărul deputaților sau al senatorilor, precum și de cel puțin 500.000 de cetățeni cu drept de vot.

(2) Cetățenii care inițiază revizuirea Constituției trebuie să provină din cel puțin jumătate din județele țării, iar în fiecare din aceste județe sau în municipiul București trebuie să fie înregistrate cel puțin 20.000 de semnături în sprijinul acestei inițiative.

Art. 151. Procedura de revizuire. (1) Proiectul sau propunerea de revizuire trebuie adoptată de Camera Deputaților și de Senat, cu o majoritate de cel puțin două treimi din numărul membrilor fiecărei Camere.

(2) Dacă prin procedura de mediere nu se ajunge la un acord, Camera Deputaților și Senatul, în ședință comună, hotărăsc cu votul a cel puțin trei pătrimi din numărul deputaților și senatorilor.

(3) Revizuirea este definitivă după aprobarea ei prin referendum, organizat în cel mult 30 de zile de la data adoptării proiectului sau a propunerii de revizuire.

Art. 152. Limitele revizuirii. (1) Dispozițiile prezentei Constituții privind caracterul național, independent, unitar și indivizibil al statului român, forma republicană de guvernământ, integritatea teritoriului, independența justiției, pluralismul politic și limba oficială nu pot forma obiectul revizuirii.

(2) De asemenea, nicio revizuire nu poate fi făcută dacă are ca rezultat suprimarea drepturilor și a libertăților fundamentale ale cetățenilor sau a garanțiilor acestora.

(3) Constituția nu poate fi revizuită pe durata stării de asediu sau a stării de urgență și nici în timp de război.

Titlul VIII. Dispoziții finale și tranzitorii

Art. 153. Intrarea în vigoare. Prezenta Constituție intră în vigoare la data aprobării ei prin referendum. La aceeași dată, Constituția din 21 august 1965 este și rămâne în întregime abrogată.

Art. 154. Conflictul temporal de legi. (1) Legile și toate celelalte acte normative rămân în vigoare, în măsura în care ele nu contravin prezentei Constituții.

(2) Consiliul Legislativ, în termen de 12 luni de la data intrării în vigoare a legii sale de organizare, va examina conformitatea legislaţiei cu prezenta Constituţie şi va face Parlamentului sau, după caz, Guvernului, propuneri corespunzătoare.

Art. 155. Dispoziţii tranzitorii. (1) Proiectele de legi şi propunerile legislative în curs de legiferare se dezbat şi se adoptă potrivit dispoziţiilor constituţionale anterioare intrării în vigoare a legii de revizuire.

(2) Instituţiile prevăzute de Constituţie, existente la data intrării în vigoare a legii de revizuire, rămân în funcţiune până la constituirea celor noi.

(3) Prevederile alineatului (1) al articolului 83 se aplică începând cu următorul mandat prezidenţial.

(4) Dispoziţiile cu privire la Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie vor fi aduse la îndeplinire în cel mult 2 ani de la data intrării în vigoare a legii de revizuire.

(5) Judecătorii în funcţie ai Curţii Supreme de Justiţie şi consilierii de conturi numiţi de Parlament îşi continuă activitatea până la data expirării mandatului pentru care au fost numiţi. Pentru asigurarea înnoirii Curţii de Conturi din 3 în 3 ani, la expirarea mandatului actualilor consilieri de conturi aceştia vor putea fi numiţi pentru încă un mandat de 3 ani sau de 6 ani.

(6) Până la constituirea instanţelor judecătoreşti specializate, litigiile rezultate din activitatea Curţii de Conturi vor fi soluţionate de către instanţele judecătoreşti ordinare.

Art. 156. Republicarea Constituţiei. Legea de revizuire a Constituţiei se publică în Monitorul Oficial al României în termen de 5 zile de la data adoptării. Constituţia, modificată şi completată, după aprobarea prin referendum, se republică de către Consiliul Legislativ, cu reactualizarea denumirilor, dându-se textelor o nouă numerotare.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

3.2. Legea nr. 47/1992 privind organizarea şi funcţionarea Curţii Constituţionale[1]

Capitolul I. Dispoziţii generale

Art. 1. (1) Curtea Constituţională este garantul supremaţiei Constituţiei.

(2) Curtea Constituţională este unica autoritate de jurisdicţie constituţională în România.

(3) Curtea Constituţională este independentă faţă de orice altă autoritate publică şi se supune numai Constituţiei şi prezentei legi.

Art. 2. (1) Curtea Constituţională asigură controlul constituţionalităţii legilor, a tratatelor internaţionale, a regulamentelor Parlamentului şi a ordonanţelor Guvernului.

(2) Sunt neconstituţionale prevederile actelor prevăzute la alin. (1), care încalcă dispoziţiile sau principiile Constituţiei.

(3) Curtea Constituţională se pronunţă numai asupra constituţionalităţii actelor cu privire la care a fost sesizată, fără a putea modifica sau completa prevederile supuse controlului.

Art. 3. (1) Atribuţiile Curţii Constituţionale sunt cele stabilite de Constituţie şi de prezenta lege.

(2) În exercitarea atribuţiilor care îi revin Curtea Constituţională este singura în drept să hotărască asupra competenţei sale.

(3) Competenţa Curţii Constituţionale, stabilită potrivit alin. (2), nu poate fi contestată de nicio autoritate publică.

Art. 4. Sediul Curţii Constituţionale este în municipiul Bucureşti.

Capitolul II. Organizarea Curţii Constituţionale

Art. 5. (1) Curtea Constituţională se compune din 9 judecători numiţi pentru un mandat de 9 ani, care nu poate fi prelungit sau înnoit.

(2) Trei judecători sunt numiţi de Camera Deputaţilor, trei de Senat şi trei de Preşedintele României.

(3) Curtea Constituţională se înnoieşte cu o treime din numărul judecătorilor din 3 în 3 ani.

(4) Fiecare Cameră a Parlamentului numeşte, cu votul majorităţii membrilor săi, la propunerea Biroului permanent şi pe baza recomandării Comisiei juridice, în calitate de judecător, persoana care a întrunit numărul cel mai mare de voturi.

---

[1] Republicată pentru a treia oară în M. Of. nr. 807 din 3 decembrie 2010.

(5) Candidaturile se pot depune la Comisia juridică de grupurile parlamentare, de deputaţi şi de senatori. Fiecare candidat va depune „*curriculum vitae*" şi actele doveditoare că îndeplineşte condiţiile prevăzute de Constituţie. Candidaţii vor fi audiaţi de comisie şi de plenul Camerei. Raportul Comisiei juridice se va referi, motivat, la toţi candidaţii.

Art. 6. Curtea Constituţională îşi desfăşoară activitatea în plen, în condiţiile prezentei legi şi ale Regulamentului de organizare şi funcţionare a Curţii Constituţionale, iar actele Curţii se adoptă cu votul majorităţii judecătorilor, dacă prin prezenta lege nu se prevede altfel.

Art. 7. (1) Curtea Constituţională are un preşedinte ales prin vot secret, pentru o perioadă de 3 ani, cu majoritatea voturilor judecătorilor, în termen de 5 zile de la înnoirea Curţii.

(2) Mandatul preşedintelui poate fi reînnoit.

(3) Pentru alegerea preşedintelui, fiecare grupă de judecători numiţi de Camera Deputaţilor, de Senat şi de Preşedintele României poate propune o singură candidatură. Dacă la primul tur de scrutin niciun candidat nu întruneşte majoritatea voturilor, se va proceda la al doilea tur de scrutin între primii doi clasaţi sau traşi la sorţi, dacă toţi candidaţii obţin acelaşi număr de voturi. Operaţiunile de alegere a preşedintelui sunt conduse de judecătorul cel mai în vârstă.

(4) Preşedintele numeşte un judecător care îi va ţine locul în timpul absenţei.

Art. 8. (1) În caz de vacanţă a funcţiei, se alege un preşedinte până la încheierea perioadei de 3 ani prevăzute la art. 7 alin. (1).

(2) Alegerea are loc în termen de 5 zile de la constatarea vacanţei, potrivit procedurii prevăzute la art. 7 alin. (3).

Art. 9. (1) Preşedintele Curţii Constituţionale are următoarele atribuţii:

a) coordonează activitatea Curţii Constituţionale;

b) convoacă şi prezidează şedinţele Curţii Constituţionale;

c) desemnează judecătorul-raportor în cazurile prevăzute de lege şi stabileşte termenele de judecată;

d) reprezintă Curtea Constituţională în faţa autorităţilor publice şi a altor organizaţii, române sau străine;

e) constată cazurile de încetare a mandatului judecătorilor, prevăzute în prezenta lege, şi sesizează autorităţile publice care i-au numit, pentru ocuparea postului devenit vacant;

f) îndeplineşte alte atribuţii prevăzute de lege sau de Regulamentul de organizare şi funcţionare a Curţii Constituţionale.

(2) Preşedintele supraveghează activitatea de ordonator de credite a secretarului general al Curţii Constituţionale.

(3) În exercitarea atribuţiilor de conducere administrativă, preşedintele emite ordine.

Capitolul III. Competența Curții Constituționale

Secțiunea 1. Dispoziții comune

Art. 10. (1) Curtea Constituțională poate fi sesizată în cazurile expres prevăzute de art. 146 din Constituție, republicată, sau de legea sa organică.

(2) Sesizările trebuie făcute în formă scrisă și motivate.

Art. 11. (1) Curtea Constituțională pronunță decizii, hotărâri și emite avize, după cum urmează:

A. Decizii, în cazurile în care:

a) se pronunță asupra constituționalității legilor, înainte de promulgarea acestora, la sesizarea Președintelui României, a unuia dintre președinții celor două Camere, a Guvernului, a Înaltei Curți de Casație și Justiție, a Avocatului Poporului, a unui număr de cel puțin 50 de deputați sau de cel puțin 25 de senatori, precum și, din oficiu, asupra inițiativelor de revizuire a Constituției;

b) se pronunță asupra constituționalității tratatelor sau altor acorduri internaționale, înainte de ratificarea acestora de Parlament, la sesizarea unuia dintre președinții celor două Camere, a unui număr de cel puțin 50 de deputați sau de cel puțin 25 de senatori;

c) se pronunță asupra constituționalității regulamentelor Parlamentului, la sesizarea unuia dintre președinții celor două Camere, a unui grup parlamentar sau a unui număr de cel puțin 50 de deputați sau de cel puțin 25 de senatori;

d) hotărăște asupra excepțiilor de neconstituționalitate privind legile și ordonanțele, ridicate în fața instanțelor judecătorești sau de arbitraj comercial, precum și a celor ridicate direct de Avocatul Poporului;

e) soluționează conflictele juridice de natură constituțională dintre autoritățile publice, la cererea Președintelui României, a unuia dintre președinții celor două Camere, a primului-ministru sau a președintelui Consiliului Superior al Magistraturii;

f) hotărăște asupra contestațiilor care au ca obiect constituționalitatea unui partid politic.

B. Hotărâri, în cazurile în care:

a) veghează la respectarea procedurii pentru alegerea Președintelui României și confirmă rezultatele sufragiului;

b) constată existența împrejurărilor care justifică interimatul în exercitarea funcției de Președinte al României și comunică cele constatate Parlamentului și Guvernului;

c) veghează la respectarea procedurii pentru organizarea și desfășurarea referendumului și confirmă rezultatele acestuia;

d) verifică îndeplinirea condițiilor pentru exercitarea inițiativei legislative de către cetățeni.

C. Avize consultative pentru propunerea de suspendare din funcție a Președintelui României.

(2) Deciziile și hotărârile se pronunță în numele legii.

(3) Deciziile, hotărârile şi avizele Curţii Constituţionale se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I. Deciziile şi hotărârile Curţii Constituţionale sunt general obligatorii şi au putere numai pentru viitor.

Art. 12. (1) Şedinţele de judecată sunt publice, în afară de cazul în care, din motive întemeiate, Curtea hotărăşte altfel.

(2) Părţile au acces la lucrările dosarului.

(3) Actele şi lucrările Curţii Constituţionale, pe baza cărora aceasta pronunţă deciziile şi hotărârile ori emite avizele prevăzute la art. 11, nu sunt destinate publicităţii.

Art. 13. Cererile adresate Curţii Constituţionale sunt scutite de taxe de timbru.

Art. 14. Procedura jurisdicţională prevăzută de prezenta lege se completează cu regulile procedurii civile, în măsura în care ele sunt compatibile cu natura procedurii în faţa Curţii Constituţionale. Compatibilitatea se hotărăşte exclusiv de Curte.

Secţiunea a 2-a. Procedura jurisdicţională

1. Controlul constituţionalităţii legilor înainte de promulgare

Art. 15. (1) Curtea Constituţională se pronunţă asupra constituţionalităţii legilor înainte de promulgarea acestora, la sesizarea Preşedintelui României, a unuia dintre preşedinţii celor două Camere, a Guvernului, a Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, a Avocatului Poporului, a unui număr de cel puţin 50 de deputaţi sau de cel puţin 25 de senatori.

(2) În vederea exercitării dreptului de sesizare a Curţii Constituţionale, cu 5 zile înainte de a fi trimisă spre promulgare, legea se comunică Guvernului, Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, precum şi Avocatului Poporului şi se depune la secretarul general al Camerei Deputaţilor şi la cel al Senatului. În cazul în care legea a fost adoptată cu procedură de urgenţă, termenul este de două zile.

(3) Data la care legea a fost depusă la secretarii generali ai Camerelor se aduce la cunoştinţă în plenul fiecărei Camere în termen de 24 de ore de la depunere. Depunerea şi comunicarea se fac numai în zilele în care Camerele Parlamentului lucrează în plen.

(4) Sesizarea făcută de parlamentari se trimite Curţii Constituţionale în ziua primirii ei, de către secretarul general al Camerei respective.

Art. 16. (1) În cazul sesizării Curţii Constituţionale de unul dintre preşedinţii celor două Camere ale Parlamentului, de parlamentari, de Guvern, de Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie sau de Avocatul Poporului, Curtea va comunica Preşedintelui României sesizarea primită, în ziua înregistrării.

(2) Dacă sesizarea s-a făcut de Preşedintele României, de parlamentari, de Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie sau de Avocatul Poporului, Curtea Constituţională o va comunica, în termen de 24 de ore de la înregistrare, preşedinţilor celor două Camere ale Parlamentului şi Guvernului, precizând şi data când vor avea loc dezbaterile.

(3) Dacă sesizarea s-a făcut de președintele uneia dintre Camerele Parlamentului, Curtea Constituțională o va comunica președintelui celeilalte Camere, Guvernului, precum și Avocatului Poporului, iar dacă sesizarea s-a făcut de către Guvern, Curtea o va comunica președinților celor două Camere ale Parlamentului, precum și Avocatului Poporului, prevederile alin. (2) aplicându-se în mod corespunzător.

Art. 17. (1) Până la data dezbaterilor, președinții celor două Camere ale Parlamentului, Guvernul și Avocatul Poporului pot prezenta, în scris, punctul lor de vedere.

(2) Punctul de vedere al Guvernului se prezintă numai sub semnătura primului-ministru.

Art. 18. (1) Dezbaterea are loc în plenul Curții Constituționale, cu participarea judecătorilor Curții, pe baza sesizării, a documentelor și a punctelor de vedere primite, atât asupra prevederilor menționate în sesizare, cât și asupra celor de care, în mod necesar și evident, nu pot fi disociate.

(2) Decizia se pronunță, în urma deliberării, cu votul majorității judecătorilor și se comunică Președintelui României. Decizia prin care se constată neconstituționalitatea legii se comunică președinților celor două Camere ale Parlamentului și primului-ministru.

(3) În cazurile de neconstituționalitate care privesc legile, înainte de promulgarea acestora, Parlamentul este obligat să reexamineze dispozițiile respective pentru punerea lor de acord cu decizia Curții Constituționale.

2. Verificarea constituționalității inițiativelor de revizuire a Constituției

Art. 19. Înainte de sesizarea Parlamentului pentru inițierea procedurii legislative de revizuire a Constituției, proiectul de lege sau propunerea legislativă, însoțită de avizul Consiliului Legislativ, se depune la Curtea Constituțională, care este obligată ca, în termen de 10 zile, să se pronunțe asupra respectării dispozițiilor constituționale privind revizuirea.

Art. 20. La primirea proiectului de lege sau a propunerii legislative, președintele Curții numește un judecător-raportor și stabilește termenul de judecată.

Art. 21. (1) Curtea Constituțională se pronunță asupra proiectului de lege sau a propunerii legislative cu votul a două treimi din numărul judecătorilor.

(2) Decizia Curții se comunică celor care au inițiat proiectul de lege sau propunerea legislativă ori, după caz, reprezentantului acestora.

Art. 22. Proiectul de lege sau propunerea legislativă se prezintă Parlamentului numai împreună cu decizia Curții Constituționale, comunicată potrivit art. 21 alin. (2).

Art. 23. (1) În termen de 5 zile de la adoptarea legii de revizuire a Constituției, Curtea Constituțională se pronunță, din oficiu, asupra acesteia, prevederile art. 20 și 21 aplicându-se în mod corespunzător.

(2) Decizia prin care se constată că nu au fost respectate dispozițiile constituționale referitoare la revizuire se trimite Camerei Deputaților și Senatului, în vederea reexaminării legii de revizuire a Constituției, pentru punerea ei de acord cu decizia Curții Constituționale.

3. Controlul constituționalității tratatelor sau a altor acorduri internaționale

Art. 24. (1) Curtea Constituțională se pronunță asupra constituționalității tratatelor sau a altor acorduri internaționale înainte de ratificarea acestora de Parlament, la sesizarea unuia dintre președinții celor două Camere, a unui număr de cel puțin 50 de deputați sau de cel puțin 25 de senatori.

(2) Dacă sesizarea s-a făcut de președintele uneia dintre Camerele Parlamentului, Curtea Constituțională o va comunica Președintelui României, președintelui celeilalte Camere, precum și Guvernului.

(3) Sesizarea făcută de parlamentari se înregistrează, după caz, la Senat sau la Camera Deputaților și se trimite Curții Constituționale, în ziua primirii ei, de către secretarul general al Camerei respective.

(4) Curtea Constituțională comunică sesizarea Președintelui României, președinților celor două Camere ale Parlamentului și Guvernului.

Art. 25. Până la data dezbaterilor în plenul Curții Constituționale, Președintele României, președinții celor două Camere ale Parlamentului și Guvernul pot prezenta, în scris, punctele lor de vedere.

Art. 26. (1) Dezbaterea asupra constituționalității tratatului sau a acordului internațional are loc în plenul Curții Constituționale, pe baza sesizării, a documentelor și a punctelor de vedere primite, atât asupra prevederilor menționate în sesizare, cât și asupra celor de care, în mod necesar și evident, acestea nu pot fi disociate.

(2) Decizia se pronunță, în urma deliberării, cu votul majorității judecătorilor și se comunică Președintelui României, președinților celor două Camere ale Parlamentului și Guvernului.

(3) În cazul în care constituționalitatea tratatului sau a acordului internațional a fost constatată potrivit art. 146 lit. b) din Constituție, republicată, acesta nu poate face obiectul unei excepții de neconstituționalitate. Tratatul sau acordul internațional constatat ca fiind neconstituțional nu poate fi ratificat.

4. Controlul constituționalității regulamentelor Parlamentului

Art. 27. (1) Curtea Constituțională se pronunță asupra constituționalității regulamentelor Parlamentului, a hotărârilor plenului Camerei Deputaților, a hotărârilor plenului Senatului și a hotărârilor plenului celor două Camere reunite ale Parlamentului[1], la sesizarea unuia dintre președinții

[1] Prin respingerea O.U.G. nr. 38/2012 prin Legea nr. 183/2013, începând cu data de 23 iunie 2013 textul alin. (1) este cel anterior modificării aduse prin O.U.G. nr. 38/2012.

celor două Camere, a unui grup parlamentar sau a unui număr de cel puțin 50 de deputați sau de cel puțin 25 de senatori.

(2) În cazul în care sesizarea se face de parlamentari, ea se trimite Curții Constituționale de către secretarul general al Camerei din care aceștia fac parte, în ziua depunerii, iar Curtea Constituțională o va comunica, în termen de 24 de ore de la înregistrare, președinților celor două Camere, cu precizarea datei când va avea loc dezbaterea.

(3) Până la data dezbaterii, președinții Camerelor pot comunica punctul de vedere al birourilor permanente.

Art. 28. (1) Dezbaterea are loc în plenul Curții Constituționale, pe baza sesizării și a punctelor de vedere primite.

(2) Decizia se pronunță cu votul majorității judecătorilor Curții și se aduce la cunoștință Camerei al cărei regulament a fost dezbătut.

(3) Dacă prin decizie se constată neconstituționalitatea unor dispoziții ale regulamentului, Camera sesizată va reexamina, în termen de 45 de zile, aceste dispoziții, pentru punerea lor de acord cu prevederile Constituției. Pe durata acestui termen, dispozițiile din regulament declarate neconstituționale sunt suspendate. La expirarea termenului de 45 de zile, dispozițiile regulamentare declarate neconstituționale își încetează efectele juridice.

5. Soluționarea excepției de neconstituționalitate ridicate în fața instanțelor judecătorești sau de arbitraj comercial

Art. 29. (1) Curtea Constituțională decide asupra excepțiilor ridicate în fața instanțelor judecătorești sau de arbitraj comercial privind neconstituționalitatea unei legi sau ordonanțe ori a unei dispoziții dintr-o lege sau dintr-o ordonanță în vigoare[1], care are legătură cu soluționarea cauzei în orice fază a litigiului și oricare ar fi obiectul acestuia.

(2) Excepția poate fi ridicată la cererea uneia dintre părți sau, din oficiu, de către instanța de judecată ori de arbitraj comercial. De asemenea, excepția poate fi ridicată de procuror în fața instanței de judecată, în cauzele la care participă.

(3) Nu pot face obiectul excepției prevederile constatate ca fiind neconstituționale printr-o decizie anterioară a Curții Constituționale.

(4) Sesizarea Curții Constituționale se dispune de către instanța în fața căreia s-a ridicat excepția de neconstituționalitate, printr-o încheiere care va cuprinde punctele de vedere ale părților, opinia instanței asupra excepției, și va fi însoțită de dovezile depuse de părți. Dacă excepția a fost ridicată din oficiu, încheierea trebuie motivată, cuprinzând și susținerile părților, precum și dovezile necesare. Odată cu încheierea de sesizare, instan-

---

[1] Conform Deciziei Curții Constituționale nr. 766/2011 (M. Of. nr. 549 din 3 august 2011), sintagma *„în vigoare"* din cuprinsul dispozițiilor art. 29 alin. (1) este constituțională în măsura în care se interpretează în sensul că sunt supuse controlului de constituționalitate și legile sau ordonanțele ori dispozițiile din legi sau din ordonanțe ale căror efecte juridice continuă să se producă și după ieșirea lor din vigoare.

ţa de judecată va trimite Curţii Constituţionale şi numele părţilor din proces cuprinzând datele necesare pentru îndeplinirea procedurii de citare a acestora.

(5) Dacă excepţia este inadmisibilă, fiind contrară prevederilor alin. (1), (2) sau (3), instanţa respinge printr-o încheiere motivată cererea de sesizare a Curţii Constituţionale. Încheierea poate fi atacată numai cu recurs la instanţa imediat superioară, în termen de 48 de ore de la pronunţare. Recursul se judecă în termen de 3 zile.

Art. 30. (1) Primind încheierea prevăzută la art. 29 alin. (4), preşedintele Curţii Constituţionale va desemna judecătorul-raportor şi va comunica încheierea prin care a fost sesizată Curtea Constituţională preşedinţilor celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului şi Avocatului Poporului, indicându-le data până la care pot să trimită punctul lor de vedere. Prevederile art. 17 alin. (2) se aplică în mod corespunzător.

(2) Judecătorul desemnat ca raportor, potrivit alin. (1), este obligat să ia măsurile necesare pentru administrarea probelor la data judecăţii.

(3) Judecata are loc la termenul stabilit, pe baza actelor cuprinse în dosar, cu înştiinţarea părţilor şi a Ministerului Public.

(4) Participarea procurorului la judecată este obligatorie.

(5) Părţile pot fi reprezentate prin avocaţi cu drept de a pleda la Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie.

Art. 31. (1) Decizia prin care se constată neconstituţionalitatea unei legi sau ordonanţe ori a unei dispoziţii dintr-o lege sau dintr-o ordonanţă în vigoare[1] este definitivă şi obligatorie.

(2) În caz de admitere a excepţiei, Curtea se va pronunţa şi asupra constituţionalităţii altor prevederi din actul atacat, de care, în mod necesar şi evident, nu pot fi disociate prevederile menţionate în sesizare.

(3) Dispoziţiile din legile şi ordonanţele în vigoare constatate ca fiind neconstituţionale îşi încetează efectele juridice la 45 de zile de la publicarea deciziei Curţii Constituţionale, dacă, în acest interval, Parlamentul sau Guvernul, după caz, nu pune de acord prevederile neconstituţionale cu dispoziţiile Constituţiei. Pe durata acestui termen, dispoziţiile constatate ca fiind neconstituţionale sunt suspendate de drept.

(4) Deciziile pronunţate în condiţiile alin. (1) se comunică celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului şi instanţei care a sesizat Curtea Constituţională.

(5) În cazul în care la data comunicării deciziei Curţii Constituţionale potrivit alin. (4) cauza se află pe rolul altui organ judiciar, instanţa comunică acestuia decizia.

---

[1] Conform Deciziei Curţii Constituţionale nr. 766/2011 (M. Of. nr. 549 din 3 august 2011), sintagma *„în vigoare"* din cuprinsul dispoziţiilor art. 31 alin. (1) este constituţională în măsura în care se interpretează în sensul că sunt supuse controlului de constituţionalitate şi legile sau ordonanţele ori dispoziţiile din legi sau din ordonanţe ale căror efecte juridice continuă să se producă şi după ieşirea lor din vigoare.

6. Soluționarea excepției de neconstituționalitate ridicate de Avocatul Poporului

Art. 32. Curtea Constituțională hotărăște asupra excepțiilor de neconstituționalitate ridicate direct de Avocatul Poporului privind constituționalitatea unei legi sau ordonanțe ori a unei dispoziții dintr-o lege sau ordonanță în vigoare.

Art. 33. La soluționarea excepției de neconstituționalitate, dispozițiile art. 29-31 se aplică în mod corespunzător.

7. Soluționarea conflictelor juridice de natură constituțională dintre autoritățile publice

Art. 34. (1) Curtea Constituțională soluționează conflictele juridice de natură constituțională dintre autoritățile publice, la cererea Președintelui României, a unuia dintre președinții celor două Camere, a primului-ministru sau a președintelui Consiliului Superior al Magistraturii.

(2) Cererea de soluționare a conflictului va menționa autoritățile publice aflate în conflict, textele legale asupra cărora poartă conflictul, prezentarea poziției părților și opinia autorului cererii.

Art. 35. (1) Primind cererea, președintele Curții Constituționale o va comunica părților aflate în conflict, solicitându-le să își exprime, în scris, în termenul stabilit, punctul de vedere asupra conținutului conflictului și a eventualelor căi de soluționare a acestuia, și va desemna judecătorul-raportor.

(2) La data primirii ultimului punct de vedere, dar nu mai târziu de 20 de zile de la primirea cererii, președintele Curții Constituționale stabilește termenul pentru ședința de judecată și citează părțile implicate în conflict. Dezbaterea va avea loc la data stabilită de președintele Curții Constituționale chiar dacă vreuna dintre autoritățile publice implicate nu respectă termenul stabilit pentru prezentarea punctului de vedere.

(3) Dezbaterea are loc pe baza raportului prezentat de judecătorul-raportor, a cererii de sesizare, a punctelor de vedere prezentate potrivit alin. (1), a probelor administrate și a susținerilor părților.

Art. 36. Decizia prin care se soluționează conflictul juridic de natură constituțională este definitivă și se comunică autorului sesizării, precum și părților aflate în conflict, înainte de publicarea acesteia în Monitorul Oficial al României, Partea I.

8. Respectarea procedurii pentru alegerea Președintelui României

Art. 37. (1) Curtea Constituțională veghează la respectarea procedurii pentru alegerea Președintelui României și confirmă rezultatele sufragiului.

(2) Rezultatul alegerilor pentru funcția de Președinte al României este validat de Curtea Constituțională.

Art. 38. Contestațiile cu privire la înregistrarea sau neînregistrarea candidaturii la funcția de Președinte al României, precum și cele cu privire

la împiedicarea unui partid sau a unei formaţiuni politice ori a unui candidat de a-şi desfăşura campania electorală în condiţiile legii se soluţionează de Curtea Constituţională, cu votul majorităţii judecătorilor, în termenele prevăzute de legea pentru alegerea Preşedintelui României.

9. Judecarea contestaţiilor care au ca obiect constituţionalitatea unui partid politic

Art. 39. (1) Curtea Constituţională decide asupra contestaţiilor care au ca obiect constituţionalitatea unui partid politic.

(2) Contestaţia privind constituţionalitatea unui partid politic poate fi formulată de preşedintele uneia dintre Camerele Parlamentului sau de Guvern. Preşedintele Camerei poate formula contestaţia numai pe baza unei hotărâri adoptate de Cameră cu votul majorităţii membrilor săi.

(3) Contestaţia trebuie motivată şi va fi însoţită de dovezile pe care se întemeiază.

Art. 40. (1) Pentru soluţionarea contestaţiei, preşedintele Curţii Constituţionale va desemna judecătorul-raportor, care este obligat să o comunice, împreună cu actele doveditoare, partidului politic la care se referă contestaţia, precizându-i data până la care poate depune un memoriu în apărare, însoţit de dovezile corespunzătoare.

(2) Contestaţia se judecă, pe baza raportului prezentat de judecătorul desemnat în acest scop şi a probelor administrate, cu citarea contestatorului, a partidului politic a cărui constituţionalitate este contestată şi a Ministerului Public.

(3) Camera Parlamentului care a depus contestaţia poate fi reprezentată de persoana desemnată de aceasta, iar Guvernul, de Ministerul Justiţiei. Partidul politic poate fi reprezentat şi prin avocat cu drept de a pleda în faţa Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie.

(4) Decizia Curţii nu este supusă căilor de atac.

Art. 41. (1) Partidele politice pot fi declarate neconstituţionale în cazurile prevăzute de art. 40 alin. (2) din Constituţie, republicată.

(2) Decizia de admitere a contestaţiei se comunică Tribunalului Bucureşti în vederea radierii partidului politic neconstituţional din Registrul partidelor politice.

10. Emiterea avizului pentru suspendarea din funcţie a Preşedintelui României

Art. 42. (1) Curtea Constituţională dă aviz consultativ pentru propunerea de suspendare din funcţie a Preşedintelui României.

(2) Propunerea de suspendare din funcţie a Preşedintelui României împreună cu dovezile pe care se întemeiază se trimit în copie Curţii Constituţionale, de preşedintele care a condus şedinţa comună a celor două Camere.

(3) Preşedintele Curţii Constituţionale, primind cererea, va desemna judecătorul-raportor.

Art. 43. (1) Avizul cu privire la suspendarea din funcție a Președintelui României se emite de Curtea Constituțională în urma dezbaterii propunerii de suspendare și a dovezilor prezentate.

(2) Președintele României va fi încunoștințat asupra datei fixate pentru dezbatere și poate da explicații cu privire la faptele ce i se impută.

(3) Avizul Curții Constituționale se comunică președinților celor două Camere ale Parlamentului și Președintelui României.

11. Constatarea existenței împrejurărilor care justifică interimatul în exercitarea funcției de Președinte al României

Art. 44. (1) Curtea Constituțională constată existența împrejurărilor care justifică interimatul în exercitarea funcției de Președinte al României și comunică cele constatate Parlamentului și Guvernului.

(2) Vacanța funcției de Președinte al României se constată la cererea președintelui uneia dintre Camerele Parlamentului sau a președintelui interimar care exercită atribuțiile Președintelui României în perioada cât acesta este suspendat din funcție.

(3) În cazul în care Președintele României a fost suspendat din funcție, cererea pentru constatarea existenței împrejurărilor care justifică interimatul se face de președintele care a condus lucrările ședinței comune a celor două Camere ale Parlamentului, pe baza hotărârii adoptate în ședința comună.

(4) Dacă interimatul funcției de Președinte al României se datorează imposibilității temporare de a-și exercita atribuțiile, cererea se face de Președintele României sau de președintele uneia dintre Camerele Parlamentului.

Art. 45. Cererea pentru constatarea existenței împrejurărilor care justifică interimatul funcției de Președinte al României va fi însoțită de dovezile necesare, iar constatarea acestor împrejurări se face de Curtea Constituțională, cu votul majorității judecătorilor.

12. Exercitarea atribuțiilor privitoare la organizarea și desfășurarea referendumului și la confirmarea rezultatelor acestuia

Art. 46. (1) Curtea Constituțională veghează la respectarea procedurii pentru organizarea și desfășurarea referendumului și confirmă rezultatele acestuia.

(2) Pentru ducerea la îndeplinire a prevederilor alin. (1), Curtea Constituțională poate cere informații de la autoritățile publice.

(3) Biroul Electoral Central este obligat să prezinte, la solicitarea Curții Constituționale, informări asupra fazelor și operațiunilor de desfășurare a referendumului.

Art. 47. (1) Plenul Curții Constituționale decide cu o majoritate de două treimi asupra valabilității referendumului.

(2) Hotărârea Curții Constituționale stabilește dacă a fost respectată procedura pentru organizarea și desfășurarea referendumului și confirmă rezultatele acestuia.

(3) Înaintea publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I, hotărârea Curții Constituționale se prezintă Camerei Deputaților și Senatului, întrunite în ședință comună.

13. Verificarea îndeplinirii condițiilor pentru exercitarea inițiativei legislative de către cetățeni

Art. 48. Curtea Constituțională, din oficiu sau pe baza sesizării președintelui Camerei Parlamentului la care s-a înregistrat inițiativa legislativă a cetățenilor, se pronunță asupra:

a) caracterului constituțional al propunerii legislative ce face obiectul inițiativei cetățenilor;

b) îndeplinirii condițiilor referitoare la publicarea acestei propuneri și dacă listele de susținători sunt atestate de către primarii unităților administrativ-teritoriale ori de către împuterniciții acestora;

c) întrunirii numărului minim de susținători pentru promovarea inițiativei, prevăzut la art. 74 alin. (1) sau, după caz, la art. 150 alin. (1) din Constituție, republicată, precum și asupra respectării dispersiei teritoriale în județe și în municipiul București, prevăzută de aceleași articole.

Art. 49. La primirea sesizării, președintele Curții Constituționale desemnează judecătorul-raportor și stabilește termenul pentru întrunirea judecătorilor, în vederea verificării inițiativei.

Capitolul IV. Plenul Curții Constituționale

Art. 50. Plenul Curții Constituționale, alcătuit din judecătorii Curții, îndeplinește atribuțiile acesteia, prevăzute de Constituție și de lege. Plenul poate lua orice măsură necesară pentru buna desfășurare a activității Curții.

Art. 51. (1) Curtea Constituțională lucrează legal în prezența a două treimi din numărul judecătorilor. Plenul decide cu votul majorității judecătorilor Curții, dacă prin lege nu se prevede altfel.

(2) Soluțiile adoptate de Curtea Constituțională în exercitarea atribuțiilor jurisdicționale se înscriu în condica ședințelor de judecată, iar în materie administrativă se consemnează, pentru fiecare ședință în parte, într-un proces-verbal pe baza căruia se emite o hotărâre, semnată de președintele Curții și contrasemnată de secretarul general.

(3) Pentru exercitarea altor atribuții decât cele jurisdicționale, Plenul se convoacă de președintele Curții Constituționale, din proprie inițiativă sau la cererea scrisă a unui judecător. Convocarea se face cu anunțarea ordinii de zi, care se adoptă în plen, la începutul ședinței.

Capitolul V. Reguli procedurale specifice activității Curții Constituționale

Art. 52. (1) La ședințele Plenului participă toți judecătorii Curții Constituționale, în afară de situațiile în care unii absentează în mod justificat.

(2) Ședințele sunt prezidate de președintele Curții Constituționale. În lipsa președintelui Curții, ședințele sunt prezidate de un judecător desemnat de acesta. La ședințe participă în mod obligatoriu magistratul-asistent repartizat pe lângă judecătorul-raportor, iar în cazurile prevăzute de lege, reprezentantul Ministerului Public și alte persoane sau autorități, înștiințate în acest scop.

(3) Dezbaterile au loc cu participarea numai a judecătorilor Curții Constituționale, pe baza sesizării și a celorlalte documente aflate la dosar și, cu excepția cazurilor prevăzute la art. 146 lit. d), e) și k) din Constituție, republicată, fără înștiințarea părților. Președintele Curții poate invita, pentru relații, persoanele considerate necesare.

Art. 53. (1) Accesul publicului este limitat la numărul de locuri din sala de ședință. Secretarul general va lua măsuri pentru asigurarea accesului publicului în sala de ședințe.

(2) În scopul asigurării solemnității ședinței, utilizarea în sala de ședință a aparatelor ce permit înregistrarea, fixarea sau transmiterea cuvântului ori a imaginii este admisă numai înaintea începerii dezbaterilor și cu autorizarea prealabilă a președintelui Curții Constituționale.

(3) Este interzis ca în sala de ședință să se facă propagandă de orice fel, prin viu grai ori prin afișe, pancarte sau alte materiale de acest gen, sub sancțiunea evacuării din sală și a sesizării organelor de poliție, dacă președintele Curții Constituționale apreciază că fapta are caracter grav.

(4) Dispozițiile art. 122 și 123 din Codul de procedură civilă[1] sunt aplicabile.

(5) Conexarea dosarelor aflate pe rolul Curții Constituționale se dispune atunci când obiectul excepției este identic.

Art. 54. În timpul ședințelor publice, judecătorii, magistrații-asistenți, procurorii și avocații poartă robă.

Art. 55. Curtea Constituțională, legal sesizată, procedează la examinarea constituționalității, nefiind aplicabile dispozițiile Codului de procedură civilă referitoare la suspendarea, întreruperea sau stingerea procesului și nici cele privind recuzarea judecătorilor.

Art. 56. În cursul ședinței publice, magistratul-asistent va consemna în registrul de note, numerotat și sigilat, numărul dosarului, susținerile orale ale părților și ale procurorului, măsurile dispuse de Curtea Constituțională, precum și toate celelalte aspecte rezultând din desfășurarea dezbaterilor. Pe baza acestuia, magistratul-asistent va întocmi încheierea de dezbateri. Registrul de note se păstrează în arhiva Curții timp de 5 ani de la data ultimelor note scrise.

---

[1] În prezent art. 217 și art. 218 NCPC.

Art. 57. În cazul în care Curtea Constituțională rămâne în pronunțare, președintele anunță ziua stabilită pentru aceasta. Amânarea pronunțării nu va depăși, de regulă, 30 de zile. În condica de ședință se va trece în momentul pronunțării și termenul la care au avut loc dezbaterile.

Art. 58. (1) Deliberarea se face în secret și la ea vor fi prezenți numai judecătorii care au participat la dezbateri. Magistratul-asistent care a pregătit dezbaterile și a participat la ele poate fi consultat.

(2) Judecătorul-raportor votează primul, cel mai tânăr judecător, al doilea, apoi ceilalți judecători și, la sfârșit, președintele Curții Constituționale.

(3) În situația în care un judecător cere să se întrerupă deliberarea pentru o mai bună studiere a problemelor ce formează obiectul dezbaterii și președintele Curții Constituționale sau cel puțin o treime din numărul judecătorilor Plenului consideră cererea justificată, se va amâna pronunțarea pentru o altă dată, ținându-se seama de urgența cauzei.

(4) Dacă în cursul deliberării se constată necesitatea lămuririi suplimentare a unor aspecte, președintele Curții Constituționale poate dispune redeschiderea dezbaterilor, luând măsurile procesuale necesare.

Art. 59. (1) Rezultatul deliberării se înscrie într-o minută, care se semnează de judecătorii care au participat la ședință și de magistratul-asistent.

(2) Magistratul-asistent va consemna de îndată în condica de ședință soluțiile date, care se semnează de către judecători.

(3) Judecătorul care a votat împotrivă poate formula opinie separată. Cu privire la motivarea deciziei se poate formula opinie concurentă. Opinia separată și, după caz, cea concurentă se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I, împreună cu decizia.

Art. 60. (1) Deciziile, hotărârile și avizele se redactează în scris de către magistratul-asistent care a participat la dezbateri, sub îndrumarea judecătorului-raportor. Termenul de redactare este de cel mult 30 de zile de la pronunțare.

(2) Deciziile, hotărârile și avizele se certifică de către președintele Curții Constituționale și de magistratul-asistent care a participat la dezbateri. Ele primesc număr în ordinea înscrierii lor în condica de ședință, separat pentru decizii, hotărâri și avize.

(3) Curtea Constituțională editează culegeri de decizii și hotărâri și organizează sistematizarea jurisprudenței sale.

Capitolul VI. Statutul judecătorilor Curții Constituționale

Art. 61. (1) Judecătorii Curții Constituționale sunt independenți în exercitarea atribuțiilor lor și sunt inamovibili pe durata mandatului.

(2) Judecătorii Curții Constituționale nu pot fi trași la răspundere juridică pentru opiniile și voturile exprimate la adoptarea soluțiilor.

(3) Judecătorii Curții Constituționale trebuie să aibă pregătire juridică superioară, înaltă competență profesională și o vechime de cel puțin 18 ani în activitatea juridică sau în învățământul juridic superior.

(4) Funcția de judecător este incompatibilă cu oricare altă funcție publică sau privată, cu excepția funcțiilor didactice din învățământul juridic superior.

Art. 62. Numirea judecătorilor, în condițiile prezentei legi, se poate face numai cu acordul prealabil, exprimat în scris, al candidatului. În cazul în care candidatul ocupă o funcție incompatibilă cu aceea de judecător al Curții Constituționale sau face parte dintr-un partid politic, acordul trebuie să cuprindă angajamentul candidatului de a demisiona, la data numirii, din acea funcție sau din partidul politic al cărui membru este.

Art. 63. (1) Judecătorii Curții Constituționale vor depune, în fața Președintelui României și a președinților celor două Camere ale Parlamentului, următorul jurământ:

„Jur să respect și să apăr Constituția, îndeplinindu-mi cu bună-credință și fără părtinire obligațiile de judecător al Curții Constituționale. Așa să-mi ajute Dumnezeu!".

(2) Jurământul se depune individual. Judecătorii Curții își vor exercita funcția de la data depunerii jurământului.

Art. 64. Judecătorii Curții Constituționale sunt obligați:

a) să-și îndeplinească funcția încredințată cu imparțialitate și în respectul Constituției;

b) să păstreze secretul deliberărilor și al voturilor și să nu ia poziție publică sau să dea consultații în probleme de competența Curții Constituționale;

c) în adoptarea actelor Curții Constituționale să-și exprime votul afirmativ sau negativ, abținerea de la vot nefiind permisă;

d) să comunice președintelui Curții Constituționale orice activitate care ar putea atrage incompatibilitatea cu mandatul pe care îl exercită;

e) să nu permită folosirea funcției pe care o îndeplinesc în scop de reclamă comercială sau propagandă de orice fel;

f) să se abțină de la orice activitate sau manifestări contrare independenței și demnității funcției lor.

Art. 65. Stabilirea abaterilor disciplinare ale judecătorilor, a sancțiunilor și a modului de aplicare a acestora este de competența exclusivă a Plenului Curții Constituționale.

Art. 66. (1) Judecătorii Curții Constituționale nu pot fi arestați sau trimiși în judecată penală decât cu aprobarea Biroului permanent al Camerei Deputaților, al Senatului sau a Președintelui României, după caz, la cererea procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

(2) Competența de judecată pentru infracțiunile săvârșite de judecătorii Curții Constituționale aparține Înaltei Curți de Casație și Justiție.

(3) De la data trimiterii în judecată penală, judecătorul Curții Constituționale este suspendat de drept din funcția sa. În caz de condamnare definitivă, el este exclus de drept, iar în caz de achitare, suspendarea încetează.

Art. 67. (1) Mandatul de judecător al Curții Constituționale încetează:

a) la expirarea termenului pentru care a fost numit sau în caz de demisie, de pierdere a drepturilor electorale, de excludere de drept ori de deces;

b) în situațiile de incompatibilitate sau de imposibilitate a exercitării funcției de judecător mai mult de 6 luni;

c) în caz de încălcare a prevederilor art. 16 alin. (3) sau ale art. 40 alin. (3) din Constituție, republicată, sau pentru încălcarea gravă a obligațiilor prevăzute la art. 64.

(2) Constatarea încetării mandatului, potrivit alin. (1) lit. a), se face de președintele Curții Constituționale, iar în celelalte cazuri, încetarea mandatului se hotărăște în plen, cu votul majorității judecătorilor Curții.

Art. 68. (1) Cu 3 luni înainte de expirarea mandatului fiecărui judecător, președintele Curții sesizează pe președintele Camerei Parlamentului care a numit judecătorul sau, după caz, pe Președintele României, solicitându-l să numească un altul în locul lui; numirea trebuie efectuată cu cel puțin o lună înainte de încetarea mandatului judecătorului predecesor.

(2) În cazul în care mandatul a încetat înainte de expirarea duratei pentru care judecătorul a fost numit, iar perioada rămasă depășește 6 luni, președintele va sesiza autoritatea publică prevăzută la alin. (1), în termen de cel mult 3 zile de la data încetării mandatului, în vederea numirii unui nou judecător. Mandatul judecătorului astfel numit încetează la expirarea duratei mandatului pe care l-a avut judecătorul înlocuit.

(3) În cazul în care perioada pentru care a fost numit noul judecător, potrivit alin. (2), este mai mică de 3 ani, acesta va putea fi numit, la reînnoirea Curții Constituționale, pentru un mandat complet de 9 ani.

Art. 69. (1) După încetarea mandatului ca urmare a expirării perioadei pentru care el a fost acordat, judecătorul are dreptul să revină în postul ocupat anterior, dacă numirea sa la Curtea Constituțională s-a făcut cu condiția rezervării acestuia.

(2) În cazul în care judecătorul ocupa un post de magistrat, rezervarea postului este obligatorie.

(3) În perioada cât este rezervat, postul prevăzut la alin. (1) și (2) poate fi ocupat numai prin contract de muncă pe durată determinată.

Art. 70. Judecătorii care nu au domiciliul în municipiul București beneficiază de cazare gratuită, de transport săptămânal la și de la localitatea de domiciliu, precum și de diurnă pentru zilele în care participă la lucrările Curții Constituționale, în condițiile prevăzute de lege pentru deputați și senatori.

Art. 71. (1) La încetarea mandatului, ca urmare a expirării termenului acestuia sau a imposibilității exercitării sale din motive de sănătate, judecătorii Curții Constituționale beneficiază de o sumă egală cu indemnizația netă pe 6 luni de activitate.

(2)[1] Judecătorii Curții Constituționale, la data pensionării sau recalculării pensiilor anterior stabilite, beneficiază de pensie de serviciu egală cu 80% din indemnizația lor brută lunară. Pensia astfel stabilită se actualizează în raport cu indemnizația judecătorilor Curții Constituționale și se impozitează potrivit legii.

(3) Judecătorii Curții Constituționale au dreptul la pașaport diplomatic, în condițiile legii.

Capitolul VII. Personalul Curții Constituționale

Art. 72. (1) Personalul Curții Constituționale este constituit din corpul magistraților-asistenți și din personalul Secretariatului General, care este condus de un secretar general.

(2) Secretarul general este asimilat magistraților, beneficiind în mod corespunzător de drepturile acestora. Perioada de îndeplinire a funcției de secretar general al Curții Constituționale constituie vechime în magistratură.

(3) Secretarul general este ordonator de credite, în condițiile art. 9 alin. (2).

Art. 73. Statutul personalului Curții Constituționale se reglementează prin lege specială.

Capitolul VIII. Dispoziții tranzitorii și finale

Art. 74. (1) Curtea Constituțională are un buget propriu, care face parte integrantă din bugetul de stat.

(2) Proiectul de buget se aprobă de către Plenul Curții Constituționale și se înaintează Guvernului pentru a fi inclus distinct în proiectul bugetului de stat supus legiferării.

Art. 75. (1) Prima Curte Constituțională se constituie în cel mult 10 zile de la data publicării prezentei legi în Monitorul Oficial al României[2].

(2) În acest scop, fiecare Cameră a Parlamentului numește câte 3 judecători, pentru o perioadă de 3, 6 și 9 ani, cu respectarea prevederilor art. 5 alin. (4). Judecătorii vor fi numiți în ordinea numărului de voturi exprimate pentru fiecare candidat. De asemenea, Președintele României numește 3 judecători pentru aceleași perioade.

(3) În termen de 3 zile de la constituire, Curtea își alege președintele, iar în termen de 10 zile adoptă regulamentul[3] de organizare și funcționare.

---

[1] Prin Decizia Curții Constituționale nr. 163/2013 (M. Of. nr. 190 din 4 aprilie 2013), Curtea Constituțională a constatat că dispozițiile art. 71 alin. (2) teza întâi sunt constituționale în măsura în care se aplică judecătorilor Curții Constituționale care au exercitat această funcție, indiferent de data pensionării.

[2] Legea nr. 47/1992 a fost publicată în M. Of. nr. 101 din 22 mai 1992.

[3] În prezent, organizarea și funcționarea Curții sunt reglementate prin Hotărârea Plenului Curții Constituționale nr. 6/2012 (M. Of. nr. 198 din 27 martie 2012).

Art. 76. Autorităţile publice, instituţiile, regiile autonome, societăţile comerciale şi orice alte organizaţii sunt obligate să comunice informaţiile, documentele şi actele pe care le deţin, cerute de Curtea Constituţională pentru realizarea atribuţiilor sale.

Art. 77. Pentru anul 1992, sumele necesare funcţionării Curţii Constituţionale se asigură de Guvern, din rezerva bugetară aflată la dispoziţia acestuia.

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

3.3. Legea nr. 21/1991 a cetăţeniei române[1]

Capitolul I. Dispoziţii generale

Art. 1. (1) Cetăţenia română este legătura şi apartenenţa unei persoane fizice la statul român.

(2) Cetăţenii români sunt egali în faţa legii; numai ei vor fi admişi în funcţiile publice civile şi militare.

(3) Cetăţenii României se bucură de protecţia statului român.

Art. 2. Modurile de dobândire şi de pierdere a cetăţeniei române sunt cele prevăzute în prezenta lege.

Art. 3. Încheierea, declararea nulităţii, anularea sau desfacerea căsătoriei între un cetăţean român şi un străin nu produce efecte asupra cetăţeniei soţilor.

Capitolul II. Dobândirea cetăţeniei române

Art. 4. Cetăţenia română se dobândeşte prin:

a) naştere;

b) adopţie;

c) acordare la cerere.

A. Prin naştere

Art. 5. (1) Copiii născuţi pe teritoriul României, din părinţi cetăţeni români, sunt cetăţeni români.

(2) Sunt, de asemenea, cetăţeni români cei care:

a) s-au născut pe teritoriul statului român, chiar dacă numai unul dintre părinţi este cetăţean român;

b) s-au născut în străinătate şi ambii părinţi sau numai unul dintre ei are cetăţenia română.

(3) Copilul găsit pe teritoriul statului român este considerat cetăţean român, până la proba contrarie, dacă niciunul dintre părinţi nu este cunoscut.

B. Prin adopţie

Art. 6. (1) Cetăţenia română se dobândeşte de către copilul cetăţean străin sau fără cetăţenie prin adopţie, dacă adoptatorii sunt cetăţeni români. În cazul în care adoptatul este major, este necesar consimţământul acestuia.

(2) În cazul în care numai unul dintre adoptatori este cetăţean român, cetăţenia adoptatului minor va fi hotărâtă, de comun acord, de către adop-

---

[1] Republicată în M. Of. nr. 576 din 13 august 2010.

tatori. În situaţia în care adoptatorii nu cad de acord, instanţa judecătorească competentă să încuviinţeze adopţia va decide asupra cetăţeniei minorului, ţinând seama de interesele acestuia. În cazul copilului care a împlinit vârsta de 14 ani este necesar consimţământul acestuia.

(3) Dacă adopţia se face de către o singură persoană, iar aceasta este cetăţean român, minorul dobândeşte cetăţenia adoptatorului.

Art. 7. (1) În cazul declarării nulităţii sau anulării adopţiei, copilul care nu a împlinit vârsta de 18 ani este considerat că nu a fost niciodată cetăţean român, dacă domiciliază în străinătate sau dacă părăseşte ţara pentru a domicilia în străinătate.

(2) În cazul desfacerii adopţiei copilul care nu a împlinit vârsta de 18 ani pierde cetăţenia română pe data desfacerii adopţiei, dacă acesta domiciliază în străinătate sau dacă părăseşte ţara pentru a domicilia în străinătate.

C. Prin acordare la cerere

Art. 8. (1) Cetăţenia română se poate acorda, la cerere, persoanei fără cetăţenie sau cetăţeanului străin, dacă îndeplineşte următoarele condiţii:

a) s-a născut şi domiciliază, la data cererii, pe teritoriul României sau, deşi nu s-a născut pe acest teritoriu, domiciliază în condiţiile legii pe teritoriul statului român de cel puţin 8 ani sau, în cazul în care este căsătorit şi conviеţuieşte cu un cetăţean român, de cel puţin 5 ani de la data căsătoriei;

b) dovedeşte, prin comportament, acţiuni şi atitudine, loialitate faţă de statul român, nu întreprinde sau sprijină acţiuni împotriva ordinii de drept sau a securităţii naţionale şi declară că nici în trecut nu a întreprins asemenea acţiuni;

c) a împlinit vârsta de 18 ani;

d) are asigurate în România mijloace legale pentru o existenţă decentă, în condiţiile stabilite de legislaţia privind regimul străinilor;

e) este cunoscut cu o bună comportare şi nu a fost condamnat în ţară sau în străinătate pentru o infracţiune care îl face nedemn de a fi cetăţean român;

f) cunoaşte limba română şi posedă noţiuni elementare de cultură şi civilizaţie românească, în măsură suficientă pentru a se integra în viaţa socială;

g) cunoaşte prevederile Constituţiei României şi imnul naţional.

(2) Termenele prevăzute la alin. (1) lit. a) pot fi reduse până la jumătate în următoarele situaţii:

a) solicitantul este o personalitate recunoscută pe plan internaţional;

b) solicitantul este cetăţeanul unui stat membru al Uniunii Europene;

c) solicitantul a dobândit statut de refugiat potrivit prevederilor legale în vigoare;

d) solicitantul a investit în România sume care depăşesc 1.000.000 de euro.

(3) Dacă cetățeanul străin sau persoana fără cetățenie care a solicitat să i se acorde cetățenia română se află în afara teritoriului statului român o perioadă mai mare de 6 luni în cursul unui an, anul respectiv nu se ia în calcul la stabilirea perioadei prevăzute la alin. (1) lit. a).

Art. 9. (1) Copilul născut din părinți cetățeni străini sau fără cetățenie și care nu a împlinit vârsta de 18 ani dobândește cetățenia română odată cu părinții săi.

(2) În cazul în care numai unul dintre părinți dobândește cetățenia română, părinții vor hotărî, de comun acord, cu privire la cetățenia copilului. În situația în care părinții nu cad de acord, tribunalul de la domiciliul minorului va decide, ținând seama de interesele acestuia. În cazul copilului care a împlinit vârsta de 14 ani este necesar consimțământul acestuia.

(3) Copilul dobândește cetățenia română pe aceeași dată cu părintele său.

(4) În cazul în care minorul a dobândit cetățenia română în condițiile alin. (1) sau (2) și nu a fost inclus în certificatul de cetățenie al părintelui sau nu i s-a eliberat certificat de cetățenie potrivit dispozițiilor art. 20 alin. (5) sau (7), părinții sau, după caz, părintele, cetățeni români, pot solicita transcrierea ori înscrierea în registrele de stare civilă române a certificatelor sau extraselor de stare civilă eliberate de autoritățile străine în condițiile Legii nr. 119/1996 cu privire la actele de stare civilă, republicată.

(5) Copilul care a împlinit vârsta de 14 ani poate formula în nume propriu cererea de transcriere sau înscriere a certificatului ori extrasului de naștere. În acest caz, dovada cetățeniei minorului se face cu cartea de identitate sau pașaportul emisă/emis de autoritățile române părintelui ori cu certificatul prevăzut la art. 20 alin. (4).

Art. 10. (1) Cetățenia română se poate acorda și persoanelor care au pierdut această cetățenie, precum și descendenților acestora până la gradul II inclusiv și care cer redobândirea ei, cu păstrarea cetățeniei străine și stabilirea domiciliului în țară sau cu menținerea acestuia în străinătate, dacă îndeplinesc în mod corespunzător condițiile prevăzute la art. 8 alin. (1) lit. b)-e).

(2) Dispozițiile alin. (1) se aplică și apatrizilor foști cetățeni români și descendenților acestora până la gradul II inclusiv.

(3) Redobândirea cetățeniei de către unul dintre soți nu are nicio consecință asupra cetățeniei celuilalt soț. Soțul cetățean străin sau fără cetățenie al persoanei care redobândește cetățenia română poate cere acordarea cetățeniei române în condițiile prezentei legi.

Art. 11. (1) Persoanele care au dobândit cetățenia română prin naștere sau prin adopție și care au pierdut-o din motive neimputabile lor sau această cetățenie le-a fost ridicată fără voia lor, precum și descendenții acestora până la gradul III, la cerere, pot redobândi sau li se poate acorda cetățenia română, cu posibilitatea păstrării cetățeniei străine și stabilirea domiciliului în țară sau cu menținerea acestuia în străinătate, dacă îndeplinesc condițiile prevăzute la art. 8 alin. (1) lit. b), c) și e).

(2) Dispozițiile art. 10 alin. (2) și (3) se aplică în mod corespunzător.

Capitolul III. Procedura acordării cetățeniei române

Art. 12. Aprobarea cererilor de acordare ori de redobândire a cetățeniei române se face prin ordin al președintelui Autorității Naționale pentru Cetățenie, pe baza propunerilor Comisiei pentru cetățenie.

Art. 13. (1) Cererea de acordare sau, după caz, de redobândire a cetățeniei române se formulează în limba română, se adresează Comisiei pentru cetățenie și se depune personal sau, în cazuri temeinic justificate, prin mandatar cu procură specială și autentică la sediul Autorității Naționale pentru Cetățenie, fiind însoțită de acte care dovedesc îndeplinirea condițiilor prevăzute de prezenta lege.

(2) Cererile de redobândire sau de acordare a cetățeniei române întemeiate pe dispozițiile art. 10 alin. (1) și art. 11 pot fi depuse și la misiunile diplomatice sau la oficiile consulare ale României. În cazul în care cererile au fost depuse la misiunile diplomatice sau la oficiile consulare ale României, acestea vor fi trimise de îndată Comisiei pentru cetățenie din cadrul Autorității Naționale pentru Cetățenie.

Art. 14. (1) Comisia pentru cetățenie, denumită în continuare Comisia, entitate fără personalitate juridică din cadrul Autorității Naționale pentru Cetățenie, verifică îndeplinirea condițiilor prevăzute de lege pentru acordarea, redobândirea, retragerea sau renunțarea la cetățenia română.

(2) Comisia are un secretariat tehnic constituit în cadrul Autorității Naționale pentru Cetățenie.

(3) Membrii Comisiei și președintele acesteia se numesc prin ordin al ministrului justiției, pentru un mandat de 2 ani, și pot fi revocați pe toată durata mandatului prin ordin al ministrului justiției.

(4) Comisia are activitate permanentă, este formată dintr-un președinte și din 20 de membri, personal din cadrul Autorității Naționale pentru Cetățenie. Lucrările Comisiei nu sunt publice, acestea se desfășoară în prezența a cel puțin 3 membri și sunt prezidate de președinte, iar în lipsa acestuia, de către un membru desemnat de acesta.

(5) Îndeplinirea sau, după caz, neîndeplinirea condițiilor prevăzute de lege pentru acordarea ori redobândirea cetățeniei române se constată printr-un raport motivat, care se adoptă de Comisie cu votul majorității celor prezenți. În caz de paritate, votul președintelui Comisiei sau al înlocuitorului acestuia este decisiv.

Art. 15. (1) Cererea de acordare sau de redobândire a cetățeniei este înregistrată la secretariatul tehnic al Comisiei. În cazul în care constată lipsa unor documente necesare soluționării cererii, președintele Comisiei solicită, prin rezoluție, completarea dosarului. În cazul în care, în termen de cel mult 6 luni de la primirea solicitării, nu sunt transmise actele necesare, cererea se va respinge ca nesusținută.

(2) Președintele Comisiei, prin rezoluție, stabilește termenul la care se va dezbate cererea de acordare sau redobândire a cetățeniei, dispunând totodată solicitarea de relații de la orice autorități cu privire la îndeplinirea condițiilor prevăzute la art. 8 alin. (1) lit. b) și e).

(3) La termenul stabilit în vederea dezbaterii cererii, Comisia verifică îndeplinirea condițiilor necesare acordării sau redobândirii cetățeniei, cu excepția condițiilor prevăzute la art. 8 alin. (1) lit. f) și g).

(4) În cazul în care Comisia constată necesitatea audierii unor persoane care ar putea da informații utile în vederea soluționării cererii, dispune citarea acestora, stabilind un nou termen.

(5) În cazul în care sunt întrunite condițiile pentru acordarea cetățeniei române, Comisia stabilește, într-un termen ce nu va depăși 6 luni, programarea persoanei la interviul organizat pentru verificarea condițiilor prevăzute la art. 8 alin. (1) lit. f) și g).

Art. 16. (1) Cererea de acordare sau de redobândire a cetățeniei române, formulată potrivit art. 11, este înregistrată la secretariatul tehnic al Comisiei.

(2) Președintele Comisiei pentru cetățenie, prin rezoluție, dispune:

a) solicitarea de relații de la orice autorități cu privire la îndeplinirea condițiilor prevăzute la art. 8 alin. (1) lit. b) și e), ce urmează a fi comunicate Comisiei într-un termen ce nu va depăși 60 de zile, iar în situații excepționale, în limitele termenului prevăzut la lit. c);

b) completarea dosarului, în termen de cel mult două luni de la primirea solicitării secretariatului tehnic al Comisiei de către petent, în cazul în care se constată lipsa unor documente necesare soluționării cererii, sub sancțiunea respingerii cererii ca nesusținută;

c) fixarea termenului la care Comisia va verifica îndeplinirea condițiilor necesare acordării sau redobândirii cetățeniei române potrivit art. 11, termen care nu va depăși 5 luni de la data înregistrării cererii.

Art. 17. (1) În cazul în care nu sunt îndeplinite condițiile cerute de lege pentru acordarea ori redobândirea cetățeniei, precum și în cazul nepromovării interviului prevăzut la art. 15 alin. (5) ori al neprezentării, în mod nejustificat, la susținerea acestuia, Comisia, printr-un raport motivat, propune președintelui Autorității Naționale pentru Cetățenie respingerea cererii.

(2) O nouă cerere de acordare sau de redobândire a cetățeniei române se poate depune după 6 luni de la respingerea cererii anterioare.

Art. 18. (1) Dacă solicitantul este declarat admis la interviu, Comisia va întocmi un raport în care va menționa întrunirea condițiilor legale pentru acordarea sau, după caz, redobândirea cetățeniei.

(2) Raportul, însoțit de cererea de acordare ori de redobândire a cetățeniei, va fi înaintat președintelui Autorității Naționale pentru Cetățenie.

Art. 19. (1) Președintele Autorității Naționale pentru Cetățenie, constatând îndeplinite condițiile prevăzute de prezenta lege, emite într-un termen ce nu va depăși 3 zile ordinul de acordare sau de redobândire a cetățeniei române, după caz. Ordinul de acordare sau de redobândire a cetățeniei române se comunică solicitantului, prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire, în termen de 3 zile de la data emiterii ordinului.

(2) În cazul în care constată neîndeplinirea condițiilor prevăzute de lege, președintele Autorității Naționale pentru Cetățenie respinge, prin ordin, cererea de acordare sau de redobândire a cetățeniei.

(3) Ordinul preşedintelui Autorităţii Naţionale pentru Cetăţenie de acordare sau de redobândire a cetăţeniei române, respectiv ordinul de respingere a cererii de acordare sau de redobândire a cetăţeniei române se comunică, de îndată, solicitantului, prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire.

(4) Ordinul de respingere a cererii de acordare sau redobândire a cetăţeniei române poate fi atacat, în termen de 15 zile de la data comunicării, la Secţia de contencios administrativ şi fiscal a Tribunalului Bucureşti. Hotărârea tribunalului poate fi atacată cu recurs la Secţia de contencios administrativ şi fiscal a Curţii de Apel Bucureşti.

Art. 20. (1) Cetăţenia română se acordă sau se redobândeşte la data depunerii jurământului de credinţă.

(2) În termen de 3 luni de la data comunicării ordinului preşedintelui Autorităţii Naţionale pentru Cetăţenie de acordare sau redobândire a cetăţeniei române, persoanele cărora li s-a acordat sau care au redobândit cetăţenia română vor depune jurământul de credinţă faţă de România.

(3) Jurământul de credinţă se depune în şedinţă solemnă în faţa ministrului justiţiei şi a preşedintelui Autorităţii Naţionale pentru Cetăţenie sau a unuia dintre cei 2 vicepreşedinţi ai autorităţii delegaţi în acest sens şi are următorul conţinut:

„Jur să fiu devotat patriei şi poporului român, să apăr drepturile şi interesele naţionale, să respect Constituţia şi legile României."

(4) După depunerea jurământului, Comisia eliberează certificatul de cetăţenie română, care va fi întocmit în două exemplare, semnate de preşedintele Autorităţii Naţionale pentru Cetăţenie, dintre care un exemplar va fi înmânat titularului. Ambele exemplare ale certificatului conţin elemente de siguranţă şi au aplicate fotografii ale titularului.

(5) În situaţia în care copiii minori dobândesc cetăţenia română odată cu părinţii sau cu unul dintre ei, aceştia vor fi înscrişi în certificatul de cetăţenie al părinţilor şi nu depun jurământul.

(6) Persoana care a obţinut cetăţenia română în condiţiile prevăzute la art. 10 şi 11, cu menţinerea domiciliului în străinătate, va depune jurământul de credinţă în faţa şefului misiunii diplomatice sau al oficiului consular al României din ţara în care domiciliază, în termenul prevăzut la alin. (2). În acest caz, certificatul de cetăţenie română va fi eliberat de şeful misiunii diplomatice sau al oficiului consular respectiv.

(7) În cazul în care copilul devine major în timpul procesului de soluţionare a cererii şi până la data dobândirii de către părinţi a cetăţeniei române, acesta va depune jurământul şi i se va elibera certificat de cetăţenie distinct.

Art. 21. (1) Nedepunerea, din motive imputabile persoanei care a obţinut cetăţenia română, a jurământului de credinţă, în termenul prevăzut la art. 20 alin. (2), atrage încetarea efectelor ordinului de acordare sau de redobândire a cetăţeniei române faţă de persoana în cauză.

(2) Constatarea încetării efectelor ordinului de acordare sau de redobândire a cetăţeniei române faţă de persoanele care nu au depus jură-

mântul în condițiile legii se face de către președintele Autorității Naționale pentru Cetățenie, la sesizarea direcției de specialitate din cadrul autorității, sau, după caz, de șeful misiunii diplomatice ori al oficiului consular.

(3) Persoana care decedează înaintea depunerii jurământului de credință față de România este recunoscută ca fiind cetățean român, la cererea succesorilor săi legali, de la data emiterii ordinului președintelui Autorității Naționale pentru Cetățenie de acordare sau de redobândire a cetățeniei române, urmând a fi eliberat certificatul de cetățenie de către Comisie. Cererea poate fi depusă în termen de un an de la data decesului titularului cererii de acordare sau de redobândire a cetățeniei române.

(4) Persoana care nu poate depune jurământul de credință față de România din cauza unui handicap permanent sau a unei boli cronice obține cetățenia română de la data emiterii ordinului președintelui Autorității Naționale pentru Cetățenie de acordare sau, după caz, de redobândire a cetățeniei române, pe baza cererii și a înscrisurilor medicale, transmise în acest sens, personal sau prin reprezentantul legal ori convențional cu mandat special, până la data finalizării procedurii de acordare sau, după caz, de redobândire a cetățeniei. Cererea adresată Comisiei privind eliberarea certificatului de cetățenie poate fi formulată în termen de un an de la data luării la cunoștință a termenului de depunere a jurământului de credință. Nedepunerea cererii în termenul de un an atrage încetarea efectelor ordinului președintelui Autorității Naționale pentru Cetățenie de acordare sau de redobândire a cetățeniei române.

Capitolul IV. Dovada cetățeniei române

Art. 22. (1) Dovada cetățeniei române se face cu cartea de identitate sau, după caz, cu buletinul de identitate, pașaportul ori cu certificatul prevăzut la art. 20 alin. (4).

(2) Cetățenia copilului până la vârsta de 14 ani se dovedește cu certificatul său de naștere, însoțit de buletinul ori cartea de identitate, după caz, sau pașaportul oricăruia dintre părinți.

(3) În cazul în care copilul este înscris în pașaportul unuia dintre părinți sau, după caz, în buletinul de identitate, dovada cetățeniei se face cu oricare dintre aceste acte.

Art. 23. În caz de nevoie misiunile diplomatice sau oficiile consulare ale României eliberează, la cerere, dovezi de cetățenie pentru cetățenii români aflați în străinătate.

Capitolul V. Pierderea cetățeniei române

Art. 24. Cetățenia română se pierde prin:

a) retragerea cetățeniei române;

b) aprobarea renunțării la cetățenia română;

c) în alte cazuri prevăzute de lege.

A. Prin retragerea cetățeniei române

Art. 25. (1) Cetățenia română se poate retrage persoanei care:

a) aflată în străinătate, săvârşeşte fapte deosebit de grave prin care vatămă interesele statului român sau lezează prestigiul României;

b) aflată în străinătate, se înrolează în forţele armate ale unui stat cu care România a rupt relaţiile diplomatice sau cu care este în stare de război;

c) a obţinut cetăţenia română prin mijloace frauduloase;

d) este cunoscută ca având legături cu grupări teroriste sau le-a sprijinit, sub orice formă, ori a săvârşit alte fapte care pun în pericol siguranţa naţională.

(2) Cetăţenia română nu poate fi retrasă persoanei care a dobândit-o prin naştere.

Art. 26. Retragerea cetăţeniei române nu produce efecte asupra cetăţeniei soţului sau copiilor persoanei căreia i s-a retras cetăţenia.

B. Prin aprobarea renunţării la cetăţenia română

Art. 27. Pentru motive temeinice se poate aproba renunţarea la cetăţenia română persoanei care a împlinit vârsta de 18 ani şi care:

a) nu este învinuită sau inculpată într-o cauză penală ori nu are de executat o pedeapsă penală;

b) nu este urmărită pentru debite către stat, persoane fizice sau juridice din ţară sau, având astfel de debite, le achită ori prezintă garanţii corespunzătoare pentru achitarea lor;

c) a dobândit ori a solicitat şi are asigurarea că va dobândi o altă cetăţenie.

Art. 28. (1) Pierderea cetăţeniei române prin aprobarea renunţării nu produce niciun efect asupra cetăţeniei soţului sau copiilor minori.

(2) Cu toate acestea, în cazul în care ambii părinţi obţin aprobarea renunţării la cetăţenia română, iar copilul minor se află împreună cu ei în străinătate ori părăseşte împreună cu ei ţara, minorul pierde cetăţenia română odată cu părinţii săi, iar dacă aceştia au pierdut cetăţenia română la date diferite, pe ultima dintre aceste date. Copilul minor care, pentru a domicilia în străinătate, părăseşte ţara după ce ambii părinţi au pierdut cetăţenia română pierde cetăţenia română pe data plecării sale din ţară.

(3) Dispoziţiile alin. (2) se aplică în mod corespunzător şi în cazul în care numai unul dintre părinţi este cunoscut sau este în viaţă.

(4) Copilul minor, încredinţat prin hotărâre judecătorească părintelui care are domiciliul în străinătate şi care renunţă la cetăţenie, pierde cetăţenia română pe aceeaşi dată cu părintele căruia i-a fost încredinţat şi la care locuieşte, cu condiţia obţinerii acordului celuilalt părinte, cetăţean român.

(5) În situaţiile prevăzute la alin. (2)-(4) copilului care a împlinit vârsta de 14 ani i se cere consimţământul.

C. Alte cazuri de pierdere a cetăţeniei române

Art. 29. (1) Copilul minor, cetăţean român, adoptat de un cetăţean străin, pierde cetăţenia română, dacă, la cererea adoptatorului sau, după

caz, a adoptatorilor, dobândește cetățenia acestora în condițiile prevăzute de legea străină. Minorului care a împlinit vârsta de 14 ani i se cere consimțământul.

(2) Data pierderii cetățeniei române în condițiile alin. (1) este data dobândirii de către minor a cetățeniei adoptatorului.

(3) În cazul declarării nulității sau anulării adopției, copilul care nu a împlinit vârsta de 18 ani este considerat că nu a pierdut niciodată cetățenia română.

Art. 30. (1) În situația prevăzută la art. 5 alin. (3) copilul găsit pierde cetățenia română, dacă până la împlinirea vârstei de 18 ani i s-a stabilit filiația față de ambii părinți, iar aceștia sunt cetățeni străini.

(2) Cetățenia română se pierde și în cazul în care filiația s-a stabilit numai față de un părinte cetățean străin, celălalt părinte rămânând necunoscut.

(3) Data pierderii cetățeniei române în condițiile alin. (1) și (2) este data stabilirii filiației copilului.

Capitolul VI. Procedura retragerii cetățeniei române și aprobării renunțării la cetățenia română

Art. 31. (1) Cererea de renunțare la cetățenia română, însoțită de actele doveditoare prevăzute la art. 27, se depune la secretariatul tehnic al Comisiei sau la misiunile diplomatice ori oficiile consulare ale României din țara în care solicitantul își are domiciliul sau reședința.

(2) În cazul în care constată lipsa documentelor necesare soluționării cererii, președintele Comisiei solicită, prin rezoluție, completarea dosarului. În cazul în care, în termen de cel mult 6 luni de la comunicare, nu sunt transmise actele necesare, cererea va fi respinsă ca nesusținută.

(3) În cazul în care dosarul cuprinde toate documentele necesare soluționării cererii de renunțare la cetățenia română, președintele Comisiei, prin rezoluție, dispune solicitarea de relații de la orice autorități cu privire la îndeplinirea condiției prevăzute, după caz, la art. 27 lit. a) și b).

(4) Președintele Autorității Naționale pentru Cetățenie dispune, prin ordin, aprobarea sau, după caz, respingerea cererii de renunțare la cetățenia română, pe baza raportului Comisiei, prin care aceasta constată îndeplinirea sau neîndeplinirea condițiilor prevăzute la art. 27.

(5) Ordinul președintelui Autorității Naționale pentru Cetățenie de aprobare sau, după caz, de respingere a cererii de renunțare la cetățenia română se comunică solicitantului, prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire.

(6) Ordinul de respingere a cererii de renunțare la cetățenia română poate fi atacat, în termen de 15 zile de la data comunicării, la Tribunalul București. Hotărârea tribunalului poate fi atacată cu recurs la Secția de contencios administrativ și fiscal a Curții de Apel București.

(7) Pierderea cetățeniei române prin renunțare are loc la data eliberării adeverinței de renunțare la cetățenia română.

(8) Dovada renunțării la cetățenia română se face cu adeverință eliberată de secretariatul Comisiei, pentru persoanele cu domiciliul în România, ori de misiunile diplomatice sau oficiile consulare ale României, pentru persoanele cu domiciliul sau reședința în străinătate, în baza ordinului președintelui Autorității Naționale pentru Cetățenie.

Art. 32. (1) Orice autoritate sau persoană care are cunoștință de existența unui motiv pentru retragerea cetățeniei române poate sesiza, în scris, Comisia, având obligația să prezinte dovezile de care dispune.

(2) Președintele Comisiei stabilește, prin rezoluție, termenul la care se va dezbate sesizarea de retragere, dispunând totodată:

a) solicitarea punctului de vedere al autorităților competente cu privire la îndeplinirea condițiilor legale privind retragerea cetățeniei;

b) invitarea persoanei care a formulat sesizarea, precum și a oricărei persoane care ar putea da informații utile soluționării cererii;

c) citarea persoanei în cauză la domiciliul cunoscut sau, dacă acesta nu se cunoaște, prin publicarea citației în Monitorul Oficial al României, Partea a III-a. Citarea persoanei are loc cu cel puțin 6 luni înainte de termenul fixat pentru dezbaterea sesizării.

(3) La termenul stabilit pentru dezbaterea sesizării, Comisia verifică îndeplinirea condițiilor necesare retragerii cetățeniei române. Aceasta audiază persoanele citate potrivit alin. (2) lit. b), precum și persoana în cauză. Lipsa persoanei legal citate nu împiedică desfășurarea procedurilor de retragere a cetățeniei române.

(4) În cazul în care constată îndeplinirea sau, după caz, neîndeplinirea condițiilor legale de retragere a cetățeniei române, Comisia va propune președintelui Autorității Naționale pentru Cetățenie, printr-un raport motivat, aprobarea retragerii cetățeniei române sau, după caz, respingerea sesizării.

(5) Președintele Autorității Naționale pentru Cetățenie, constatând îndeplinite condițiile prevăzute de lege, emite ordinul de retragere a cetățeniei române, respectiv de respingere a sesizării de retragere a cetățeniei, în cazul în care constată neîndeplinirea condițiilor prevăzute de lege.

(6) Ordinul președintelui Autorității Naționale pentru Cetățenie de admitere sau de respingere a sesizării de retragere a cetățeniei se comunică persoanei în cauză, precum și persoanei care a făcut sesizarea, prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire.

(7) Ordinul poate fi atacat, în termen de 15 zile de la data comunicării, la secția de contencios administrativ și fiscal a tribunalului de la domiciliul sau, după caz, reședința solicitantului. Dacă solicitantul nu are domiciliul sau reședința în România, ordinul poate fi atacat, în același termen, la Secția de contencios administrativ și fiscal a Tribunalului București. Hotărârea tribunalului este definitivă și irevocabilă[1].

[1] În prezent, conform noului Cod de procedură civilă, hotărârea este definitivă.

(8) Pierderea cetățeniei române prin retragere are loc la data emiterii ordinului președintelui Autorității Naționale pentru Cetățenie de aprobare a retragerii cetățeniei române.

Capitolul VII. Dispoziții finale și tranzitorii

Art. 33. Sunt și rămân cetățeni români persoanele care au dobândit și au păstrat această cetățenie potrivit legislației anterioare.

Art. 34. (1) Cererile privind acordarea cetățeniei române și aprobarea renunțării la cetățenia română sunt supuse unei taxe prevăzute de lege.

(2) Prin derogare de la prevederile alin. (1), redobândirea cetățeniei române potrivit art. 10 alin. (2) și art. 11 este scutită de plata taxelor prevăzute de lege.

Art. 35. Persoanele cărora li s-a acordat cetățenia română, potrivit legii, au toate drepturile și libertățile, precum și obligațiile prevăzute prin Constituție și prin legile țării pentru cetățenii români.

Art. 36. (1) Cetățenia română cu titlu de „cetățenie de onoare" se poate acorda unor străini pentru servicii deosebite aduse țării și națiunii române, la propunerea Guvernului, fără nicio altă formalitate, de către Parlamentul României.

(2) Persoanele care au dobândit cetățenia de onoare se bucură de toate drepturile civile și politice recunoscute cetățenilor români, cu excepția dreptului de a alege și de a fi ales și de a ocupa o funcție publică.

Art. 37. Pentru situațiile în care se cere consimțământul celuilalt părinte sau al minorului care a împlinit vârsta de 14 ani, acesta trebuie făcut în forma unei declarații autentice date în fața notarului public sau, în străinătate, la misiunile diplomatice ori oficiile consulare ale României.

Art. 37[1]. Litigiile privind actele administrative, emise sau adoptate în aplicarea dispozițiilor prezentei legi, altele decât cele prevăzute de art. 19 alin. (4), art. 31 alin. (6) și art. 32 alin. (7), precum și litigiile privind refuzul nejustificat al emiterii acestor acte sunt de competența secției de contencios administrativ și fiscal a tribunalului. Hotărârea pronunțată de tribunal poate fi atacată cu recurs la secția de contencios administrativ și fiscal a curții de apel.

Art. 38. (1) Prezenta lege intră în vigoare la 30 de zile de la publicarea în Monitorul Oficial al României.

(2) Cererile aflate în curs de soluționare la data intrării în vigoare a prezentei legi se vor rezolva în conformitate cu prevederile acesteia. Condițiile de dobândire a cetățeniei române rămân supuse reglementărilor în vigoare la data depunerii cererii.

Art. 39. Pe data intrării în vigoare a prezentei legi se abrogă Legea nr. 24/1971 – Legea cetățeniei române, Decretul-lege nr. 137/1990 privind unele dispoziții referitoare la cetățenia română, prevederile art. 3 și ale art. 8 din Decretul-lege nr. 7/1989 privind repatrierea cetățenilor români și a foștilor cetățeni români, precum și orice alte dispoziții contrare prevederilor prezentei legi.

3.4. Legea nr. 3/2000 privind organizarea şi desfăşurarea referendumului[1]

– extras –

Capitolul I. Dispoziţii generale

Art. 1. În România suveranitatea naţională aparţine poporului român, care o exercită prin organele sale reprezentative şi prin referendum.

Art. 2. (1) Referendumul naţional constituie forma şi mijlocul de consultare directă şi de exprimare a voinţei suverane a poporului român cu privire la:

a) revizuirea Constituţiei;

b) demiterea Preşedintelui României;

c) probleme de interes naţional.

(2) În condiţiile prezentei legi se poate organiza şi desfăşura şi referendum local asupra unor probleme de interes deosebit pentru unităţile administrativ-teritoriale.

(3) În cadrul referendumului populaţia poate fi consultată cu privire la una sau la mai multe probleme, precum şi cu privire la o problemă de interes naţional şi o problemă de interes local, pe buletine de vot separate.

Art. 3. Problemele care, potrivit art. 148 din Constituţie, nu pot fi supuse revizuirii nu pot face obiectul referendumului.

Art. 4. Au dreptul de a participa la referendum toţi cetăţenii români care au împlinit vârsta de 18 ani până în ziua referendumului inclusiv, cu excepţia debililor sau a alienaţilor mintal puşi sub interdicţie, precum şi a persoanelor condamnate prin hotărâre judecătorească definitivă la pierderea drepturilor electorale.

Art. 5. (1) Referendumul naţional şi referendumul local se organizează şi se desfăşoară potrivit prevederilor prezentei legi.

(2) Referendumul este valabil dacă la acesta participă cel puţin jumătate plus unul din numărul persoanelor înscrise în listele electorale permanente.

Capitolul II. Organizarea referendumului naţional

Secţiunea 1. Referendumul privind revizuirea Constituţiei

Art. 6. (1) Iniţiativa şi procedura revizuirii Constituţiei sunt supuse normelor prevăzute la art. 146 şi 147 din Constituţie, iar organizarea şi desfăşurarea referendumului se stabilesc prin lege.

---

[1] Publicată în M. Of. nr. 84 din 24 februarie 2000.

(2) Organizarea și desfășurarea referendumului cu privire la revizuirea Constituției, precum și rezultatul acestuia sunt obligatorii.

Art. 7. (1) Cetățenii care participă la referendum au dreptul să se pronunțe prin "DA" sau "NU" la următoarea întrebare înscrisă pe buletinul de vot: "Sunteți de acord cu legea de revizuire a Constituției României în forma aprobată de Parlament?"

(2) Rezultatul referendumului se stabilește în funcție de majoritatea voturilor valabil exprimate pe întreaga țară, astfel:

	Cifre absolute	Procente
a) Numărul persoanelor înscrise în listele pentru referendum		
b) Numărul participanților		
c) Numărul voturilor valabil exprimate la răspunsul "DA"		
d) Numărul voturilor valabil exprimate la răspunsul "NU"		
e) Numărul voturilor nule		

Secțiunea a 2-a. Referendumul privind demiterea Președintelui României

Art. 8. Referendumul pentru demiterea Președintelui României este obligatoriu și se stabilește prin hotărâre a Parlamentului, în condițiile prevăzute la art. 95 din Constituție.

Art. 9. Cetățenii care participă la referendum au dreptul să se pronunțe prin "DA" sau "NU" la următoarea întrebare înscrisă pe buletinul de vot: "Sunteți de acord cu demiterea Președintelui României?"

Art. 10. Demiterea Președintelui României este aprobată dacă, în urma desfășurării referendumului, propunerea a întrunit majoritatea voturilor valabil exprimate.

Secțiunea a 3-a. Referendumul cu privire la probleme de interes național

Art. 11. (1) Președintele României, după consultarea Parlamentului, poate cere poporului să își exprime voința prin referendum cu privire la probleme de interes național.

(2) Problemele care se supun referendumului și data desfășurării acestuia se stabilesc de Președintele României, prin decret.

(3) Punctul de vedere al Parlamentului asupra referendumului inițiat de Președintele României urmează să fie exprimat, printr-o hotărâre adoptată în ședința comună a celor două Camere, cu votul majorității deputaților și senatorilor prezenți, în termen de cel mult 20 de zile calendaristice de la solicitarea Președintelui.

(4) Dacă Parlamentul nu își transmite punctul de vedere în termenul stabilit la alin. (3), Președintele României emite decretul privind organi-

zarea referendumului după expirarea acestui termen, procedura constituțională de consultare a Parlamentului considerându-se îndeplinită.

Art. 12. (1)[1] *Sunt considerate probleme de interes național în sensul art. 11:*

A. Adoptarea unor măsuri privind reforma și strategia economică a țării

B. Adoptarea unor decizii politice deosebite cu privire la:

a) regimul general al proprietății publice și private;

b) organizarea administrației publice locale, a teritoriului, precum și regimul general privind autonomia locală;

c) organizarea generală a învățământului;

d) structura sistemului național de apărare, organizarea armatei, participarea forțelor armate la unele operațiuni internaționale;

e) încheierea, semnarea sau ratificarea unor acte internaționale pe durată nedeterminată sau pe o perioadă mai mare de 10 ani;

f) integrarea României în structurile europene și euroatlantice;

g) regimul general al cultelor;

h)[2] *Eliminată.*

(2) Cetățenii sunt chemați să se pronunțe prin "DA" sau "NU" asupra problemei supuse referendumului, decizând cu majoritatea voturilor valabil exprimate la nivelul țării.

Capitolul III. Referendumul local

Art. 13. (1) Problemele de interes deosebit din unitățile administrativ-teritoriale și subdiviziunile administrativ-teritoriale ale municipiilor pot fi supuse, în condițiile prezentei legi, aprobării locuitorilor, prin referendum local.

(2) Referendumul local se poate organiza în toate satele și localitățile componente ale comunei sau orașului ori numai în unele dintre acestea. În cazul referendumului la nivel județean, acesta se poate desfășura în toate comunele și orașele din județ ori numai în unele dintre acestea, care sunt direct interesate.

(3) Proiectele de lege sau propunerile legislative privind modificarea limitelor teritoriale ale comunelor, orașelor și județelor se înaintează Parlamentului spre adoptare numai după consultarea prealabilă a cetățenilor din unitățile administrativ-teritoriale respective, prin referendum. În acest caz organizarea referendumului este obligatorie.

Art. 14. (1) Problemele supuse referendumului local se stabilesc de consiliile locale sau județene, după caz, la propunerea primarului, respectiv a președintelui consiliului județean sau a unei treimi din numărul consilierilor locali, respectiv al consilierilor județeni.

---

[1] Dispozițiile art. 12 alin. (1) au fost declarate neconstituționale prin Decizia Curții Constituționale nr. 567/2006 (M. Of. nr. 613 din 14 iulie 2006).

[2] Lit. h) a alin. (1) a fost introdusă prin O.U.G. nr. 99/2005 și eliminată ca urmare a respingerii Ordonanței prin Legea nr. 243/2006.

(2) Cetățenii sunt chemați să se pronunțe prin "DA" sau "NU" asupra problemei supuse referendumului, decizând cu majoritatea voturilor valabil exprimate la nivelul unității administrativ-teritoriale respective.

Capitolul IV. Dispoziții comune cu privire la desfășurarea referendumului

Art. 15. (1) Obiectul și data referendumului național se stabilesc după cum urmează:

a) prin lege, în cazul referendumului privind revizuirea Constituției, cu respectarea art. 147 alin. (3) din Constituție;

b) prin hotărâre a Parlamentului, în cazul referendumului privind demiterea Președintelui României, cu respectarea art. 95 alin. (3) din Constituție;

c) prin decret al Președintelui României, în cazul referendumului cu privire la probleme de interes național.

(2) Aducerea la cunoștință publică a datei referendumului național se face prin Monitorul Oficial al României, Partea I, și prin presă, radio și televiziune.

Art. 15[1]. (1) În situația în care referendumul are loc simultan cu procesul electoral desfășurat pentru alegerea Camerei Deputaților și a Senatului, respectiv pentru alegerea Președintelui României ori alegerile pentru Parlamentul European sau alegerile locale, organizarea și desfășurarea referendumului se realizează potrivit prevederilor Legii nr. 35/2008 pentru alegerea Camerei Deputaților și a Senatului și pentru modificarea și completarea Legii nr. 67/2004 pentru alegerea autorităților administrației publice locale, a Legii administrației publice locale nr. 215/2001 și a Legii nr. 393/2004 privind Statutul aleșilor locali, cu modificările și completările ulterioare, ale Legii nr. 370/2004 pentru alegerea Președintelui României, cu modificările și completările ulterioare, respectiv ale Legii nr. 33/2007 privind organizarea și desfășurarea alegerilor pentru Parlamentul European, cu modificările și completările ulterioare, după caz.

(2) În situația prevăzută la alin. (1), ambele scrutine se realizează în cadrul acelorași secții de votare, operațiunile electorale fiind îndeplinite de către aceleași birouri electorale, constituite potrivit legii.

(3) Guvernul stabilește prin hotărâre programul calendaristic pentru realizarea acțiunilor necesare pentru referendum, bugetul și cheltuielile necesare în vederea organizării și desfășurării scrutinului, modelul copiei listei electorale permanente, modelul copiei de pe lista electorală suplimentară sau, după caz, modelul tabelelor electorale, modelul ștampilei Biroului Electoral Central, a biroului electoral județean, a Biroului Electoral al Municipiului București, a biroului electoral pentru secțiile de votare din străinătate, modelul ștampilei de control a secției de votare și modelul ștampilei cu mențiunea "VOTAT", modelul buletinului de vot, modelul timbrului autocolant, condițiile de tipărire, gestionare și utilizare a acestora,

măsurile care trebuie luate de autoritățile publice centrale și locale pentru buna organizare și desfășurare a scrutinului.

Art. 16. (1) Obiectul și data referendumului local se stabilesc și se aduc la cunoștință publică cu cel puțin 20 de zile înainte de ziua desfășurării acestuia.

(2) Referendumul local se poate organiza într-o singură zi, care poate fi numai duminica.

(3) Aducerea la cunoștință publică a datei referendumului local se face prin orice mijloace de informare în masă.

Art. 17. (1) Operațiunile pentru desfășurarea referendumului au loc în circumscripțiile electorale și la secțiile de votare, organizate potrivit prevederilor Legii nr. 35/2008, cu modificările și completările ulterioare, pe baza copiilor de pe listele electorale permanente și a celorlalte liste electorale prevăzute de lege, cu excepția situațiilor prevăzute la art. 15[1] din prezenta lege, care se aplică în mod corespunzător.

(2) Reactualizarea listelor electorale permanente se face de către primari, potrivit prevederilor Legii nr. 68/1992, respectiv ale Legii nr. 70/1991, republicată, cu modificările ulterioare, în termen de cel mult 5 zile de la data stabilirii zilei referendumului.

Art. 18. Afișarea listelor electorale, dacă legea prevede o asemenea operațiune, delimitarea, numerotarea și aducerea la cunoștință publică a secțiilor de votare și a localurilor de vot se fac potrivit prevederilor Legii nr. 68/1992 și ale Legii nr. 70/1991, republicată, cu modificările ulterioare, în cel mult 48 de ore de la îndeplinirea termenului prevăzut la art. 17 alin. (2).

Art. 19. (1) Cetățenii au dreptul să verifice înscrierea în listele electorale. Întâmpinările împotriva omisiunilor, înscrierilor greșite și oricăror erori din liste se fac la autoritățile publice care au întocmit listele, acestea fiind obligate să se pronunțe pe loc sau în cel mult 24 de ore de la înregistrare.

(2) Contestațiile îndreptate împotriva dispozițiilor luate de autoritățile publice prevăzute la alin. (1) se soluționează în cel mult 48 de ore de judecătoria în a cărei rază teritorială domiciliază participantul la referendum sau, în cazul celor înscriși în listele suplimentare, de către judecătoria în a cărei rază teritorială se află biroul electoral al secției de votare care a întocmit lista. Hotărârea judecătorească este definitivă; ea se comunică persoanelor interesate în cel mult 24 de ore de la pronunțare.

Art. 20. (1) Cetățenii cu reședința în altă localitate decât cea în care își au domiciliul pot solicita primarului din acea localitate, în cazul organizării unor referendumuri locale, înscrierea lor pe liste suplimentare. Cu 3 zile înainte de data referendumului nu se mai fac înscrieri în aceste liste.

(2) Organul care întocmește listele electorale prevăzute la alin. (1) este obligat să ceară primăriei localității de domiciliu radierea persoanelor în cauză de pe listele electorale ale acelei localități.

Art. 21. Cetățeanul care, în ziua referendumului național, se află într-o altă localitate decât cea în care este înscris în lista electorală poate să își exercite dreptul de vot în localitatea respectivă, la orice secție de votare, urmând a fi înscris într-o listă suplimentară de către președintele biroului electoral al secției de votare, pe baza actului de identitate sau a adeverinței care ține loc de act de identitate.

(...)

BCU IAȘI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

3.5. Legea nr. 370/2004 pentru alegerea Preşedintelui României[1]

– extras –

Capitolul I. Dispoziţii generale

Art. 1. (1) Prezenta lege reglementează modul de organizare şi desfăşurare a alegerilor pentru Preşedintele României.

(2) Preşedintele României se alege prin vot universal, egal, direct, secret şi liber exprimat, în condiţiile prezentei legi.

(3) Este declarat ales candidatul care a întrunit, în primul tur de scrutin, majoritatea de voturi ale alegătorilor înscrişi în listele electorale permanente.

(4) În cazul în care niciunul dintre candidaţi nu a întrunit majoritatea prevăzută la alin. (3), se organizează al doilea tur de scrutin, la care participă numai primii 2 candidaţi stabiliţi în ordinea numărului de voturi obţinute în primul tur. Este declarat ales candidatul care a obţinut cel mai mare număr de voturi valabil exprimate.

(5) Alegătorul are dreptul la un singur vot, în fiecare tur de scrutin organizat pentru alegerea Preşedintelui României, potrivit art. 81 alin. (2) şi (3) din Constituţia României, republicată.

Art. 2. (1) În sensul prezentei legi, termenii de mai jos au următoarele semnificaţii:

a) *perioadă electorală* – intervalul de timp care începe la data intrării în vigoare a hotărârii Guvernului privind stabilirea datei alegerilor şi se încheie odată cu publicarea în Monitorul Oficial al României, Partea I, a rezultatului scrutinului; perioada electorală cuprinde intervalul de timp dintre data intrării în vigoare a hotărârii Guvernului privind stabilirea datei alegerilor şi data începerii campaniei electorale, campania electorală, desfăşurarea efectivă a votării, numărarea şi centralizarea voturilor, stabilirea rezultatului votării, atribuirea mandatului, validarea alegerilor şi publicarea rezultatului alegerilor în Monitorul Oficial al României, Partea I;

b) *majoritatea de voturi ale alegătorilor* – se determină ca parte întreagă, nerotunjită, a raportului dintre numărul alegătorilor înscrişi în listele electorale permanente şi cifra 2, la care se adaugă o unitate, şi reprezintă numărul minim de voturi valabil exprimate pe care trebuie să le obţină un candidat, în primul tur, pentru a fi ales Preşedinte al României;

c) *liste electorale permanente* – listele cuprinzând cetăţenii români cu drept de vot care au împlinit vârsta de 18 ani până în ziua alegerilor inclusiv;

---

[1] Republicată în M. Of. nr. 650 din 12 septembrie 2011.

d) *act de identitate* – cartea de identitate, cartea electronică de identitate, cartea de identitate provizorie, buletinul de identitate ori pașaportul diplomatic, pașaportul diplomatic electronic, pașaportul de serviciu, pașaportul de serviciu electronic, pașaportul simplu, pașaportul simplu electronic, pașaportul simplu temporar, titlul de călătorie, iar, în cazul elevilor din școlile militare, carnetul de serviciu militar, valabile în ziua votării;

e) *partide politice parlamentare* – partidele și alte formațiuni politice care au grup parlamentar propriu în cel puțin una din Camerele Parlamentului și care au obținut în urma ultimelor alegeri generale pentru Parlamentul României mandate de deputați sau senatori pentru candidații înscriși pe listele acestora ori pe listele unei alianțe politice sau electorale din care au făcut parte partidele ori formațiunile politice respective.

(2) Pașaportul simplu, pașaportul simplu electronic, pașaportul simplu temporar și titlul de călătorie pot fi folosite pentru exercitarea dreptului de vot numai de cetățenii români care votează în străinătate sau de cetățenii români cu domiciliul în străinătate care votează în România.

Art. 3. Curtea Constituțională, potrivit art. 146 lit. f) din Constituția României, republicată, veghează la respectarea în întreaga țară a prevederilor prezentei legi și confirmă rezultatele sufragiului.

Art. 4. (1) La alegerile pentru Președintele României se pot prezenta candidați propuși de partide politice sau alianțe politice, constituite potrivit Legii partidelor politice nr. 14/2003, cu completările ulterioare, precum și candidați independenți. Partidele și alianțele politice pot propune numai câte un singur candidat. Partidele membre ale unei alianțe politice care propune un candidat nu pot propune și candidați în mod separat.

(2) Candidaturile propuse de partidele și de alianțele politice, precum și candidaturile independente pot fi depuse numai dacă sunt susținute de cel puțin 200.000 de alegători. Un alegător poate susține un singur candidat.

Art. 5. (1) Ziua alegerilor este duminica. Alegerile au loc în luna anterioară lunii în care ajunge la termen mandatul de președinte. Cu cel puțin 60 de zile înaintea zilei votării, Guvernul stabilește data alegerilor prin hotărâre.

(2) În situațiile prevăzute la art. 97 alin. (1) din Constituția României, republicată, data alegerilor va fi stabilită prin hotărâre și adusă la cunoștința publică de Guvern în cel mult 30 de zile de la data la care a intervenit vacanța funcției.

(3) Hotărârea privind stabilirea datei alegerilor se adoptă la propunerea Ministerului Administrației și Internelor și a Autorității Electorale Permanente.

Art. 6. (1) În situația în care mai multe partide politice, alianțe politice și organizații legal constituite ale cetățenilor aparținând minorităților naționale reprezentate în Consiliul Minorităților Naționale doresc să propună același candidat la funcția de Președinte al României, acestea se pot asocia între ele numai la nivel național, pe bază de protocol, constituind o alianță electorală. Un partid politic, o alianță politică sau o organizație legal constituită

a cetăţenilor aparţinând minorităţilor naţionale reprezentate în Consiliul Minorităţilor Naţionale nu poate face parte decât dintr-o singură alianţă electorală. Alianţa electorală care a participat la alegerile anterioare, indiferent de tipul acestora, sub o denumire o poate păstra numai dacă nu şi-a schimbat componenţa iniţială. Denumirea respectivă nu poate fi utilizată de o altă alianţă.

(2) Protocolul de constituire a alianţei electorale se depune în scris la Biroul Electoral Central în termen de cel mult 24 de ore de la data completării acestui birou electoral cu reprezentanţii Autorităţii Electorale Permanente şi ai partidelor politice parlamentare.

(3) Biroul Electoral Central se pronunţă în şedinţă publică asupra admiterii sau respingerii protocolului de constituire a alianţei electorale, în termen de cel mult 24 de ore de la înregistrarea acestuia.

(4) Decizia Biroului Electoral Central de admitere a protocolului de constituire a alianţei electorale poate fi contestată în scris de orice persoană fizică sau juridică interesată la Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, în termen de cel mult 24 de ore de la afişare.

(5) Decizia Biroului Electoral Central de respingere a protocolului de constituire a alianţei electorale poate fi contestată de semnatarii protocolului la Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, în termen de cel mult 24 de ore de la afişare.

(6) Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie se pronunţă asupra contestaţiilor prevăzute la alin. (4) şi (5) în termen de cel mult 24 de ore de la înregistrarea contestaţiei, prin hotărâri definitive, care se comunică Biroului Electoral Central.

(7) Acordul de desfiinţare a protocolului de constituire a unei alianţe electorale se depune în scris la Biroul Electoral Central, până cel mai târziu cu 4 zile înaintea datei la care expiră termenul de depunere a candidaturilor.

(8) Dispoziţiile alin. (3)-(6) se aplică în mod corespunzător în cazul acordului de desfiinţare a protocolului de constituire a unei alianţe electorale.

(...)

Capitolul II. Organizarea şi desfăşurarea alegerilor

(...)

Secţiunea a 4-a. Candidaturile

Art. 27. (1) Propunerile de candidaţi pentru alegerea Preşedintelui României se depun la Biroul Electoral Central, cel mai târziu cu 40 de zile înainte de data alegerilor.

(2) Propunerile se fac în scris şi vor fi primite numai dacă:

a) sunt semnate de conducerea partidului sau a alianţei politice ori de conducerile acestora, care au propus candidatul sau, după caz, de candidatul independent;

b) cuprind prenumele și numele, locul și data nașterii, starea civilă, domiciliul, studiile, ocupația și profesia candidatului și precizarea că îndeplinește condițiile prevăzute de lege pentru a candida;

c) sunt însoțite de declarația de acceptare a candidaturii, scrisă, semnată și datată de candidat, de declarația de avere, declarația de interese, de o declarație pe propria răspundere a candidatului în sensul că a avut sau nu calitatea de lucrător al Securității sau de colaborator al acesteia, precum și de lista susținătorilor, al căror număr nu poate fi mai mic de 200.000 de alegători.

(3) Lista susținătorilor este un act public, sub sancțiunea prevăzută de art. 292 din Codul penal[1]. Lista sau listele susținătorilor trebuie să cuprindă data alegerilor, prenumele și numele candidatului, precum și prenumele și numele, data nașterii, adresa, denumirea, seria și numărul actului de identitate și semnătura alegătorilor care susțin candidatura. În finalul listei persoana care a întocmit-o este obligată să facă o declarație pe propria răspundere prin care să ateste veridicitatea semnăturilor susținătorilor. Modelul listei susținătorilor și al declarației pe propria răspundere sunt prevăzute în anexa care face parte integrantă din prezenta lege.

(3^1) Lista susținătorilor prevăzută la alin. (3) se depune într-un singur exemplar original la Biroul Electoral Central.

(4) Propunerea de candidatură se depune și se înregistrează la Biroul Electoral Central în 4 exemplare, un exemplar original și 3 copii. Exemplarul original și o copie se păstrează la Biroul Electoral Central, un altul se înaintează la Curtea Constituțională, iar al patrulea, certificat de președintele Biroului Electoral Central, se restituie depunătorului.

(5) Declarațiile pe propria răspundere ale candidaților în sensul că au avut sau nu calitatea de lucrători ai Securității sau de colaboratori ai acesteia sunt înaintate, în termen de 24 de ore de la depunere, Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității.

(6) Declarațiile de avere și declarațiile de interese ale candidaților se publică pe pagina de internet a Biroului Electoral Central, în termen de 48 de ore de la înregistrarea candidaturilor.

(7) Dispozițiile alin. (1) și (2) se aplică, în mod corespunzător, și pentru candidații propuși de către organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale, precum și pentru candidații propuși de către alianțele electorale.

(8) Apartenența politică a candidatului la partidul politic, organizația cetățenilor aparținând minorităților naționale sau la unul dintre membrii alianței politice sau alianței electorale care îl propune nu constituie o condiție pentru a candida.

Art. 28. Nu pot candida persoanele care, la data depunerii candidaturii, nu îndeplinesc condițiile prevăzute la art. 37 din Constituția României, republicată, pentru a fi alese sau care au fost alese anterior, de două ori, ca Președinte al României.

---

[1] În prezent, art. 326 din noul Cod penal.

Art. 29. (1) Biroul Electoral Central verifică îndeplinirea condiţiilor de fond şi de formă prevăzute de prezenta lege pentru candidaturi, înregistrează candidaturile care îndeplinesc aceste condiţii şi respinge înregistrarea candidaturilor care nu îndeplinesc condiţiile legale.

(2) Înregistrarea şi respingerea înregistrării candidaturilor de către Biroul Electoral Central se fac prin decizie, în termen de cel mult 48 de ore de la depunerea acestora.

(3) Biroul Electoral Central întocmeşte procese-verbale din care rezultă data şi ora afişării deciziilor de înregistrare sau, după caz, de respingere a înregistrării candidaturilor.

(4) Candidaţii pot renunţa la candidaturi până la data rămânerii definitive a candidaturilor. În acest scop, aceştia declară în scris pe propria răspundere că renunţă la candidatură. Declaraţia se depune la Biroul Electoral Central.

Art. 30. (1) Semnele electorale se depun la Biroul Electoral Central în scris şi în format electronic odată cu depunerea candidaturii.

(2) Semnele electorale ale candidaţilor la funcţia de Preşedinte al României trebuie să se deosebească clar între ele, fiind interzisă utilizarea aceloraşi simboluri grafice, oricare ar fi figura geometrică în care sunt încadrate. Candidaţii propuşi de partide politice şi alianţe politice pot întrebuinţa ca semn electoral semnul permanent cu care aceste formaţiuni politice s-au înscris la Tribunalul Bucureşti.

(3) Semnele electorale nu pot reproduce sau combina simbolurile naţionale ale statului român, ale altor state, ale Uniunii Europene, ale organismelor internaţionale ori ale cultelor religioase.

(4) În cazul în care un candidat optează pentru semnul electoral al partidului politic, al organizaţiei cetăţenilor aparţinând unei minorităţi naţionale, alianţei politice sau electorale care îl propune, după caz, acesta îl poate folosi dacă formaţiunea politică respectivă, înregistrată legal începând din anul 1990, l-a folosit prima, şi nu poate fi însuşit sau utilizat de alt partid politic, alianţă politică, alianţă electorală, organizaţie a cetăţenilor aparţinând unei minorităţi naţionale înregistrată ulterior sau de un candidat independent decât cu consimţământul celor cărora le-a aparţinut, respectiv al partidelor care au alcătuit alianţa politică sau alianţa electorală iniţială.

(5) În cazul în care acelaşi semn electoral este solicitat de mai mulţi candidaţi, atribuirea se face candidatului care a depus primul semnul respectiv.

(6) Înregistrarea sau respingerea înregistrării semnelor electorale se face de către Biroul Electoral Central, prin decizie, odată cu înregistrarea sau respingerea înregistrării candidaturilor.

Art. 31. (1) În cel mult 24 de ore de la expirarea termenului prevăzut la art. 29 alin. (2), respectiv la art. 30 alin. (6), candidaţii, partidele politice, organizaţiile cetăţenilor aparţinând minorităţilor naţionale, alianţele politice, alianţele electorale şi alegătorii pot contesta înregistrarea sau respingerea înregistrării candidaturilor sau a semnelor electorale, după caz. Contestaţiile se fac în scris şi se depun la Curtea Constituţională.

(2) Curtea Constituțională soluționează contestațiile în termen de cel mult două zile de la înregistrare. Hotărârile sunt definitive, se comunică de îndată Biroului Electoral Central și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

(3) În cel mult 24 de ore de la expirarea termenului de soluționare a contestațiilor prevăzut la alin. (2), Biroul Electoral Central aduce la cunoștința publică, prin afișare pe pagina proprie de internet și prin intermediul mass-mediei, candidaturile și semnele electorale definitive, în ordinea în care au fost depuse. În același termen, Biroul Electoral Central comunică birourilor electorale județene, birourilor electorale ale sectoarelor municipiului București și biroului electoral pentru secțiile de votare din străinătate, candidaturile și semnele electorale definitive, în ordinea în care au fost depuse, acestea având obligația de a le afișa de îndată la sediul lor.

(...)

Secțiunea a 6-a. Campania electorală

Art. 35. (1) Campania electorală începe cu 30 de zile înainte de data alegerilor și se încheie în dimineața zilei de sâmbătă de dinaintea datei alegerilor, la ora 7,00.

(2) Președintele în funcție poate participa la campania prezidențială a partidului politic sau a alianței politice care l-a propus sau îi susține candidatura, potrivit art. 27.

Art. 36. (1) Pentru candidații la alegerea Președintelui României, accesul la serviciile publice de radio și televiziune este egal și gratuit.

(2) Orarul pentru campania electorală și repartizarea timpilor de antenă pentru accesul egal și gratuit al candidaților la serviciile publice de radio și televiziune se fac, după încheierea perioadei de depunere a candidaturilor, de birourile permanente reunite ale celor două Camere ale Parlamentului, împreună cu reprezentanții serviciilor publice de radio și televiziune și cu participarea candidaților.

(3) Dacă alegerile pentru Președintele României au loc concomitent cu cele pentru Camera Deputaților și Senat, se vor avea în vedere și orarul și repartizarea timpilor de antenă pentru campania electorală privind alegerea celor două Camere.

Art. 37. (1) În campania electorală candidații și, după caz, partidele politice, alianțele politice și alianțele electorale, organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale care i-au propus, precum și cetățenii au dreptul să își exprime opiniile în mod liber și fără nicio discriminare, prin mitinguri, adunări, marșuri, precum și prin intermediul mass-mediei. Organizarea mitingurilor, adunărilor și marșurilor se poate face numai cu autorizările prevăzute de legislația în vigoare.

(2) Mijloacele folosite în campania electorală nu pot contraveni ordinii de drept.

(3) În unităţile militare, în unităţile de învăţământ, în timpul programului de învăţământ, în sediile reprezentanţelor diplomatice, precum şi în penitenciare, acţiunile de campanie electorală de orice tip sunt interzise.

(4) În timpul campaniei electorale, primarii asigură candidaţilor şi formaţiunilor politice care i-au propus, în mod nediscriminatoriu, spaţii corespunzătoare pentru a se întâlni cu alegătorii.

Art. 38. (1) Campania electorală, prin serviciile de programe audiovizuale, publice şi private, trebuie să servească următoarelor interese generale:

a) ale electoratului – de a primi informaţii corecte, astfel încât să îşi poată exercita dreptul de vot în cunoştinţă de cauză;

b) ale candidaţilor şi partidelor politice, alianţelor politice, alianţelor electorale, organizaţiilor cetăţenilor aparţinând minorităţilor naţionale care îi susţin – de a se face cunoscuţi şi de a-şi prezenta platformele, programele politice şi ofertele electorale;

c) ale radiodifuzorilor – de a-şi exercita drepturile şi responsabilităţile care decurg din profesiunea de jurnalist.

(2) Radiodifuzorii publici şi privaţi sunt obligaţi să asigure, în cadrul serviciilor de programe audiovizuale, desfăşurarea unei campanii electorale echitabile, echilibrate şi corecte pentru toţi candidaţii şi toate partidele politice, alianţele politice, alianţele electorale, organizaţiile cetăţenilor aparţinând minorităţilor naţionale care îi susţin.

Art. 39. (1) În perioada electorală, în cazul prezentării de sondaje de opinie cu conţinut electoral, acestea trebuie însoţite de următoarele informaţii:

a) denumirea instituţiei care a realizat sondajul;

b) data sau intervalul de timp în care a fost efectuat sondajul şi metodologia utilizată;

c) dimensiunea eşantionului şi marja maximă de eroare;

d) cine a solicitat şi cine a plătit efectuarea sondajului.

(2) Televotul sau anchetele făcute pe stradă în rândul electoratului nu trebuie să fie prezentate ca reprezentative pentru opinia publică sau pentru un anumit grup social ori etnic.

(3) Cu 48 de ore înainte de ziua votării este interzisă prezentarea de sondaje de opinie, televoturi sau anchete cu conţinut electoral făcute pe stradă.

(4) Pot efectua sondaje de opinie la ieşirea de la urne institutele de sondare a opiniei publice sau societăţile comerciale ori organizaţiile neguvernamentale care au în obiectul de activitate realizarea de sondaje de opinie şi care sunt acreditate de Biroul Electoral Central, prin decizie, în acest sens. Operatorii de sondaj ai acestora au acces, în baza acreditării instituţiei pentru care lucrează, în zona de protecţie a secţiei de votare prevăzută la art. 43 alin. (6), fără a avea acces în interiorul localului secţiei de votare.

(5) În ziua votării este interzisă prezentarea sondajelor realizate la ieşirea de la urne, înainte de încheierea votării.

Art. 40. (1) Candidaţii sunt obligaţi să solicite, până la data începerii campaniei electorale, conducerii serviciilor publice de radio şi televiziune acordarea timpilor de antenă. Solicitările peste acest termen nu se iau în considerare.

(2) Accesul candidaţilor la serviciile publice şi private de radio şi televiziune este gratuit. Posturile private de radio şi televiziune vor oferi candidaţilor timpi de antenă proporţionali cu cei practicaţi de posturile publice. Nerespectarea prevederilor prezentului alineat de către posturile private de radio şi televiziune atrage sancţionarea acestora. Sancţiunile sunt stabilite prin decizii ale Consiliului Naţional al Audiovizualului.

(3) Este interzisă introducerea spoturilor publicitare electorale în alte emisiuni decât cele electorale.

(4) În termen de 10 de zile de la data intrării în vigoare a hotărârii Guvernului privind stabilirea datei alegerilor, Consiliul Naţional al Audiovizualului stabileşte, prin decizie, regulile de desfăşurare prin intermediul serviciilor de programe audiovizuale a campaniei electorale pentru preşedinte.

(5) Candidaţii îşi pot desemna coordonatori de campanie la nivelul judeţelor, sectoarelor municipiului Bucureşti şi pentru străinătate, pe care îi notifică Biroului Electoral Central şi Autorităţii Electorale Permanente în cel mult 48 de ore de la rămânerea definitivă a candidaturilor.

(6) Coordonatorii de campanie ai candidaţilor au rolul de a reprezenta candidaţii şi de a conduce campania electorală a acestora, acolo unde au fost desemnaţi.

Art. 41. (1) Primarii sunt obligaţi ca după data expirării termenului de depunere a candidaturilor, dar până la rămânerea definitivă a acestora, să stabilească, prin dispoziţie care se aduce la cunoştinţa publică prin afişare la sediul primăriei, locuri speciale pentru afişajul electoral, în care să amplaseze panouri electorale, ţinând seama de numărul candidaţilor.

(2) Locurile speciale pentru afişaj trebuie să fie stabilite în locuri publice frecventate de cetăţeni, astfel încât să poată fi folosite fără stânjenirea circulaţiei pe drumurile publice şi a celorlalte activităţi din localităţile respective. În prealabil, primarii sunt obligaţi să asigure înlăturarea din spaţiul public a oricăror materiale de propagandă electorală rămase de la campaniile electorale precedente.

(3) Locurile speciale pentru afişaj electoral pot fi folosite numai de candidaţii la funcţia de preşedinte şi de partidele care i-au propus.

(4) Este interzisă utilizarea de către un candidat a locurilor speciale pentru afişaj electoral, astfel încât să împiedice folosirea acestora de către un alt candidat.

(5) Afişajul electoral este permis în alte locuri decât cele stabilite potrivit alin. (2) numai cu acordul scris al proprietarilor sau, după caz, al deţinătorilor şi numai cu luarea măsurilor impuse de legislaţia în vigoare pentru asigurarea siguranţei cetăţenilor.

(6) Pe un panou electoral fiecare candidat poate aplica un singur afiş electoral. Un afiş electoral amplasat în locurile prevăzute la alin. (1) nu poate depăşi dimensiunile de 500 mm o latură şi 300 mm cealaltă latură,

iar cel prin care se convoacă o reuniune electorală, 400 mm o latură şi 250 mm cealaltă latură.

(7) Sunt interzise afişele electorale care combină culorile într-o succesiune care reproduce drapelul României sau al altui stat.

(8) Se interzice afişajul în scop electoral prin aplicarea pe pereţii sau pilonii de susţinere a podurilor, tunelurilor, viaductelor, pe indicatoarele rutiere, panourile de orientare şi informare rutieră, precum şi pe sistemele electronice de reglementare a circulaţiei.

(9) Activităţile de propagandă electorală nu pot afecta în niciun fel spaţiile verzi, rezervaţiile naturale şi zonele protejate ecologic.

(10) Folosirea minorilor cu vârsta sub 16 ani pentru distribuirea sau amplasarea de materiale de propagandă electorală este interzisă.

(11) După încheierea campaniei electorale se interzice difuzarea de mesaje electorale în format audio, vizual sau mixt pe ecrane digitale amplasate în locuri publice ori private, precum şi prin intermediul unor vehicule special amenajate.

(12) Primarul, cu sprijinul organelor de ordine publică, este obligat să asigure integritatea panourilor, afişelor electorale şi a altor materiale de propagandă electorală amplasate în locuri autorizate.

(13) Primarii pot aproba instalarea pe domeniul public de către candidaţi şi, după caz, de către partidele politice, organizaţiile cetăţenilor aparţinând minorităţilor naţionale, alianţele politice şi alianţele electorale care îi susţin a unor amenajări provizorii în scopul distribuirii de materiale de propagandă electorală, dacă prin amplasarea lor nu se instituie restricţii de circulaţie rutieră sau pietonală.

(14) Campania electorală se poate desfăşura în alt stat decât România numai cu respectarea legislaţiei în vigoare a statului respectiv.

Art. 42. (1) Birourile electorale judeţene, birourile electorale ale sectoarelor municipiului Bucureşti şi biroul electoral pentru secţiile de votare din străinătate veghează la corecta desfăşurare a campaniei electorale, soluţionând, prin decizii, plângerile cu privire la campania electorală. Decizia se aduce la cunoştinţa publică prin afişare la loc vizibil la sediul biroului electoral emitent.

(2) Dacă birourile electorale judeţene, birourile electorale ale sectoarelor municipiului Bucureşti şi biroul electoral pentru secţiile de votare din străinătate consideră, cu ocazia soluţionării plângerii, că este necesară luarea unor măsuri administrative sau aplicarea unor sancţiuni contravenţionale ori penale, sesizează autorităţile competente.

(3) Împotriva deciziilor birourilor electorale judeţene, birourilor electorale ale sectoarelor municipiului Bucureşti şi biroului electoral pentru secţiile de votare din străinătate se pot face contestaţii la Biroul Electoral Central, în termen de cel mult 48 de ore de la afişarea acestora.

(4) Soluţionarea plângerilor şi a contestaţiilor se face în termen de 3 zile de la înregistrarea lor.

(5) Contestaţiile formulate în termenul legal împotriva deciziilor adoptate de birourile electorale judeţene, birourile electorale ale sectoarelor

municipiului Bucureşti şi biroul electoral pentru secţiile de votare din străinătate suspendă executarea acestora.

(6) Deciziile adoptate de birourile electorale judeţene, birourile electorale ale sectoarelor municipiului Bucureşti şi biroul electoral pentru secţiile de votare din străinătate devin executorii de la datele la care expiră termenele de contestare a acestora.

(7) Contestaţiile cu privire la împiedicarea unui partid sau a unei formaţiuni politice ori a unui candidat de a-şi desfăşura campania electorală în condiţiile legii se soluţionează de Curtea Constituţională, cu votul majorităţii judecătorilor, în termen de cel mult 48 de ore de la înregistrarea lor.

(...)

Capitolul III. Stabilirea rezultatului alegerilor

(...)

Art. 52. (1) Curtea Constituţională anulează alegerile în cazul în care votarea şi stabilirea rezultatelor au avut loc prin fraudă de natură să modifice atribuirea mandatului sau, după caz, ordinea candidaţilor care pot participa la al doilea tur de scrutin. În această situaţie Curtea va dispune repetarea turului de scrutin în a doua duminică de la data anulării alegerilor.

(2) Cererea de anulare a alegerilor se poate face de partidele politice, alianţele politice, alianţele electorale, organizaţiile cetăţenilor aparţinând minorităţilor naţionale reprezentate în Consiliul Minorităţilor Naţionale şi de candidaţii care au participat la alegeri, în termen de cel mult 3 zile de la închiderea votării; cererea trebuie motivată şi însoţită de dovezile pe care se întemeiază.

(3) Soluţionarea cererii de către Curtea Constituţională se face până la data prevăzută de lege pentru aducerea la cunoştinţa publică a rezultatului alegerilor.

Art. 53. (1) Curtea Constituţională validează rezultatul fiecărui tur de scrutin, asigură publicarea rezultatului alegerilor în mass-media şi în Monitorul Oficial al României, Partea I, pentru fiecare tur de scrutin şi validează rezultatul alegerilor pentru preşedintele ales.

(2) Actul de validare se întocmeşte în 3 exemplare, dintre care unul rămâne la Curtea Constituţională, unul se prezintă Parlamentului pentru depunerea jurământului prevăzut la art. 82 alin. (2) din Constituţia României, republicată, iar al treilea se înmânează candidatului ales.

Art. 54. (1) Al doilea tur de scrutin are loc în condiţiile prevăzute la art. 81 alin. (3) din Constituţia României, republicată, la două săptămâni de la primul tur de scrutin, în aceleaşi secţii de votare şi circumscripţii electorale, sub conducerea operaţiunilor electorale de către aceleaşi birouri electorale şi pe baza aceloraşi liste de alegători de la primul tur.

(2) În al doilea tur de scrutin participă primii 2 candidaţi care au obţinut cel mai mare număr de voturi, valabil exprimate pe întreaga ţară la primul tur. Confirmarea acestui număr se face de Curtea Constituţională în termen de 24 de ore de la primirea proceselor-verbale prevăzute la art. 51

alin. (3), prin aducerea la cunoştinţa publică a prenumelui şi numelui celor 2 candidaţi care vor participa la cel de-al doilea tur de scrutin şi a zilei votării stabilite potrivit alin. (1).

(3) Campania electorală pentru al doilea tur de scrutin începe de la data când s-a adus la cunoştinţa publică ziua votării.

(4) În termen de două zile de la deschiderea campaniei electorale se vor stabili orarul pentru desfăşurarea acesteia la serviciile publice de radio şi televiziune şi repartizarea timpilor de antenă, potrivit art. 36 care se aplică în mod corespunzător.

(5) Persoanele acreditate să asiste la efectuarea operaţiunilor electorale la primul tur de scrutin sunt de drept acreditate să asiste la efectuarea acestor operaţiuni şi la al doilea tur de scrutin.

(...)

BCU IAŞI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

3.6. Legea nr. 96/2006 privind statutul deputaţilor şi al senatorilor[1]

Capitolul I. Principii generale

Art. 1. Mandatul reprezentativ. (1) Deputaţii şi senatorii sunt reprezentanţi aleşi ai poporului român, prin care acesta îşi exercită suveranitatea, în condiţiile prevăzute de Constituţie şi de legile ţării.

(2) În exercitarea mandatului deputaţii şi senatorii sunt în serviciul poporului.

(3) Orice mandat imperativ este nul.

Capitolul II. Validarea şi regimul mandatului

Art. 2. Procedura validării. (1) Deputaţii şi senatorii intră în exerciţiul mandatului la data întrunirii legale a Camerei din care fac parte, sub condiţia validării alegerii şi a depunerii jurământului.

(2) Validarea mandatului de deputat sau de senator se face în conformitate cu prevederile regulamentului fiecărei Camere.

Art. 3. Jurământul. (1) După constituirea legală a Camerei Deputaţilor şi a Senatului, fiecare deputat şi fiecare senator depune în faţa plenului Camerei din care face parte, întrunită în şedinţă solemnă, jurământul de credinţă faţă de ţară şi popor:

"Jur credinţă patriei mele România;

Jur să respect Constituţia şi legile ţării;

Jur să apăr democraţia, drepturile şi libertăţile fundamentale ale cetăţenilor, suveranitatea, independenţa, unitatea şi integritatea teritorială a României;

Jur să-mi îndeplinesc cu onoare şi fidelitate mandatul încredinţat de popor;

Aşa să mă ajute Dumnezeu".

(2) Jurământul de credinţă se poate depune şi fără formula religioasă, care se înlocuieşte cu formula:

"Jur pe onoare şi conştiinţă"

şi aceasta prefaţează jurământul.

(3) Jurământul scris se rosteşte solemn, se semnează de fiecare deputat sau senator şi se încredinţează spre păstrare preşedintelui Camerei.

(4) Refuzul de a depune jurământul de credinţă atrage de drept invalidarea mandatului, de care plenul Camerei ia act.

(5) Deputaţii şi senatorii aleşi ca urmare a organizării unor alegeri parţiale pentru ocuparea locurilor vacantate pe parcursul unei legislaturi vor

---

[1] Republicată pentru a doua oară în M. Of. nr. 459 din 25 iulie 2013.

depune jurământul de credință după validarea mandatelor, potrivit aceleiași proceduri și cu aceleași consecințe juridice.

Art. 4. Declarația de avere și declarația de interese. (1) După întrunirea legală a Camerelor și validarea mandatului, fiecare deputat și fiecare senator este obligat să depună declarația de avere și declarația de interese, potrivit legii.

(2) Deputații și senatorii aleși ca urmare a organizării unor alegeri parțiale au obligația să depună declarația de avere și declarația de interese la începutul mandatului și după validare, potrivit legii.

(3) Deputații și senatorii au obligația de a depune declarația de avere și declarația de interese și la încetarea mandatului, inclusiv dacă aceasta are loc înainte de termen.

(4) Declarația de avere și declarația de interese se completează personal, se datează, se semnează olograf și se depun la persoana desemnată în acest scop de secretarul general al Camerei Deputaților sau al Senatului, care eliberează dovada de primire.

(5) Declarația de avere și declarația de interese se publică pe pagina de internet a Camerei Deputaților și, respectiv, a Senatului, potrivit legii.

(6) Deputații și senatorii au obligația de a actualiza anual declarația de avere și declarația de interese, în condițiile legii.

Art. 5. Legitimația și însemnul distinctiv. (1) După constituirea legală a fiecărei Camere, deputaților și senatorilor li se eliberează legitimația de membru al Camerei, semnată de președintele acesteia.

(2) Deputații și senatorii primesc un însemn distinctiv al calității lor de reprezentanți ai poporului, cu dreptul de a-l purta pe toată durata mandatului.

(3) Modelul însemnului se stabilește de Biroul permanent al fiecărei Camere, iar cheltuielile pentru confecționarea acestuia se asigură din bugetul fiecărei Camere.

Art. 6. Durata mandatului. Durata mandatului de deputat sau de senator este egală cu durata mandatului Camerei din care face parte, în afară de cazurile în care mandatul încetează din alte cauze prevăzute de Constituție și de prezenta lege, înainte de termen.

Art. 7. Încetarea mandatului. (1) Calitatea de deputat sau de senator încetează:

a) la data întrunirii legale a Camerelor nou-alese;

b) în caz de demisie, de la data menționată în cuprinsul acesteia, depusă la Biroul permanent al Camerei din care deputatul sau senatorul face parte;

c) în caz de pierdere a drepturilor electorale, de la data rămânerii definitive și irevocabile[1] a hotărârii judecătorești prin care se dispune pierderea acestor drepturi;

d) în caz de deces, de la data consemnată în certificatul de deces;

---

[1] În prezent, conform noului Cod de procedură civilă, hotărârea este definitivă.

e) în caz de incompatibilitate.

(2) Încetarea mandatului de deputat sau de senator datorată incompatibilității are loc:

a) la data menționată în cuprinsul demisiei pentru incompatibilitate, depusă la Biroul permanent al Camerei din care deputatul sau senatorul face parte;

b) la data adoptării unei hotărâri a Camerei din care deputatul sau senatorul face parte, prin care se constată starea de incompatibilitate;

c) la data rămânerii definitive și irevocabile[1] a hotărârii judecătorești prin care se respinge contestația la raportul Agenției Naționale de Integritate prin care s-a constatat incompatibilitatea;

d) la expirarea termenului prevăzut în Legea nr. 176/2010 privind integritatea în exercitarea funcțiilor și demnităților publice, pentru modificarea și completarea Legii nr. 144/2007 privind înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Integritate, precum și pentru modificarea și completarea altor acte normative, cu modificările ulterioare, de la data luării la cunoștință a raportului de evaluare al Agenției Naționale de Integritate, dacă în acest termen deputatul sau senatorul nu a contestat raportul la instanța de contencios administrativ. Luarea la cunoștință se face prin comunicarea raportului Agenției Naționale de Integritate, sub semnătură de primire, către deputatul sau senatorul în cauză ori, în cazul în care refuză primirea, prin anunțul făcut de președintele de ședință în plenul Camerei din care face parte.

(3) În cazul în care deputatul sau senatorul și-a depus demisia, președintele, în prima ședință publică a plenului respectivei Camere, îl întreabă pe deputat sau pe senator dacă stăruie în demisie și, dacă acesta răspunde afirmativ sau nu se prezintă în ședința de plen pentru a răspunde, președintele ia act de demisie și supune votului plenului Camerei din care face parte adoptarea hotărârii prin care se vacantează locul de deputat sau de senator.

(4) În cazurile prevăzute la alin. (1) lit. c) și d), precum și în cazurile prevăzute la alin. (2) lit. c) și d), președintele Camerei ia act de situația de încetare a mandatului de deputat sau de senator și supune votului plenului Camerei din care face parte adoptarea hotărârii prin care se vacantează locul de deputat sau de senator.

(5) Hotărârile de vacantare a locului de deputat sau de senator, prevăzute la alin. (3) și (4), se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

(6) Mandatul de deputat sau de senator se prelungește de drept în cazul în care mandatul Camerei din care face parte se prelungește de drept în conformitate cu prevederile art. 63 alin. (1) și (4) din Constituția României, republicată.

Art. 8. Regimul juridic. (1) Mandatul de deputat sau de senator se supune regimului juridic prevăzut de Constituție și de prezenta lege, completat cu dispozițiile regulamentelor Camerelor Parlamentului.

---

[1] În prezent, conform noului Cod de procedură civilă, hotărârea este definitivă.

(2) Mandatul de deputat sau de senator nu poate fi întrerupt, suspendat sau revocat.

Art. 9. Organizarea activității parlamentare. (1) Activitatea deputaților și senatorilor, precum și organizarea și funcționarea fiecărei Camere se stabilesc prin regulament propriu. În vederea asigurării exercitării mandatului deputaților și senatorilor, resursele financiare aferente desfășurării activității fiecărei Camere sunt prevăzute în bugetul propriu, pe care îl adoptă fiecare Cameră.

(2) Deputații și senatorii constituie comisii permanente și pot institui comisii de anchetă sau alte comisii speciale, în condițiile prevăzute de regulamente. Camerele își pot constitui comisii comune, grupuri de prietenie cu alte parlamente și delegații ale Parlamentului României la adunările parlamentare cu caracter european sau internațional. Condițiile de constituire, obiectivele activității și procedurile de lucru ale comisiilor se stabilesc în regulamentul fiecărei Camere și în Regulamentul activităților comune ale Camerei Deputaților și Senatului sau ad-hoc pentru comisiile speciale ori de anchetă.

Capitolul III. Principii și reguli de conduită parlamentară

Art. 10. Principiul interesului național. Deputații și senatorii au îndatorirea de a acționa în interesul întregii națiuni și al locuitorilor din circumscripțiile electorale pe care le reprezintă, respectiv al cetățenilor aparținând minorităților naționale, pe care îi reprezintă.

Art. 11. Principiul legalității și al bunei-credințe. (1) Deputații și senatorii, în calitatea lor de reprezentanți aleși ai poporului român, își îndeplinesc îndatoririle și își exercită drepturile în conformitate cu Constituția, legile țării și regulamentele Camerei Deputaților și Senatului, pe toată durata mandatului pe care îl dețin.

(2) Deputaților și senatorilor le este interzis să își asume față de persoanele fizice sau juridice obligații financiare ori de alt tip, menite să influențeze exercitarea mandatului cu bună-credință, potrivit propriei conștiințe.

Art. 12. Principiul transparenței. (1) Deputații și senatorii trebuie să dea dovadă de transparență în activitatea parlamentară.

(2) Deputații și senatorii au obligația menținerii unui dialog permanent cu cetățenii pe problemele care îi interesează și care rezultă din asumarea și exercitarea mandatului de parlamentar.

Art. 13. Principiul fidelității. Deputații și senatorii sunt datori să manifeste pe durata exercitării mandatului fidelitate față de România și popor și respect față de oameni.

Art. 14. Respectarea regulamentelor. (1) Deputații și senatorii sunt obligați să respecte prevederile regulamentelor, să se supună normelor de conduită civilizată, de curtoazie și de disciplină parlamentară și să nu aibă atitudini sau să folosească expresii ori cuvinte injurioase, ofensatoare, discriminatorii sau calomnioase.

(2) Comisiile Camerei Deputaților și Senatului care au în competență analiza problemelor de disciplină parlamentară elaborează, în ședință comună, proiectul Codului de conduită al deputaților și al senatorilor și îl înaintează birourilor permanente reunite ale Camerei Deputaților și Senatului, în vederea înscrierii pe ordinea de zi a plenului celor două Camere.

(3) Codul de conduită al deputaților și al senatorilor se adoptă prin hotărâre, în ședința comună a Camerei Deputaților și Senatului, cu votul majorității membrilor.

Capitolul IV. Incompatibilități, interdicții și conflictul de interese

Art. 15. Principii cu caracter general. (1) Nicio persoană nu poate fi în același timp deputat și senator.

(2) Calitatea de deputat sau de senator este incompatibilă cu calitatea de membru în Parlamentul European.

(3) Calitatea de deputat sau de senator este incompatibilă cu exercitarea oricărei funcții publice de autoritate, cu excepția celei de membru al Guvernului.

Art. 16. Incompatibilități. (1) Calitatea de deputat sau de senator este incompatibilă cu funcțiile publice de autoritate prevăzute la art. 81 alin. (2) din Legea nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției, cu modificările și completările ulterioare, precum și cu situațiile de incompatibilitate generate de dispozițiile art. 82^1 din aceeași lege.

(2) Calitatea de deputat sau de senator este, de asemenea, incompatibilă cu:

a) funcția de președinte, vicepreședinte, director general, director, administrator, membru al consiliului de administrație sau cenzor la societățile reglementate de Legea societăților nr. 31/1990, republicată, cu modificările și completările ulterioare, inclusiv băncile sau alte instituții de credit, societățile de asigurare/reasigurare și cele financiare, precum și la instituțiile publice;

b) funcția de președinte sau de secretar al adunărilor generale ale acționarilor sau asociaților la societățile reglementate de Legea nr. 31/1990, republicată, cu modificările și completările ulterioare, prevăzute la lit. a);

c) funcția de reprezentant al statului în adunările generale ale societăților reglementate de Legea nr. 31/1990, republicată, cu modificările și completările ulterioare, prevăzute la lit. a);

d) funcția de manager sau membru al consiliilor de administrație ale regiilor autonome, companiilor și societăților naționale;

e) calitatea de comerciant persoană fizică;

f) calitatea de membru al unui grup de interes economic;

g) o funcție publică încredințată de un stat străin, cu excepția acelor funcții prevăzute în acordurile și convențiile la care România este parte;

h) funcția de președinte, vicepreședinte, secretar și trezorier al federațiilor și confederațiilor sindicale.

(3) Calitatea de deputat sau de senator este incompatibilă cu funcțiile și activitățile persoanelor care, conform statutului lor, nu pot face parte din partide politice.

(4) Prevederile alin. (3) nu se aplică reprezentanților organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale pentru care este prevăzută interdicția de a face parte din partide politice în statutul propriu.

(5) Alte incompatibilități cu calitatea de deputat sau de senator se pot stabili numai prin lege organică.

Art. 17. Procedura declarării incompatibilității. (1) Deputatul sau senatorul care, la data intrării în exercițiul mandatului, se află în una dintre situațiile de incompatibilitate prevăzute în prezentul statut sau în alte legi speciale are la dispoziție un termen de 15 zile pentru a notifica Biroul permanent al Camerei din care face parte cu privire la starea sa de incompatibilitate. După expirarea acestui termen, deputatul sau senatorul va opta, în termen de 30 de zile, între mandatul de deputat sau de senator și funcția ori funcțiile incompatibile, demisionând potrivit opțiunii sale. Demisia deputatului sau a senatorului se aduce la cunoștința Biroului permanent al Camerei din care acesta face parte.

(2) Deputatul sau senatorul care nu și-a exprimat opțiunea potrivit prevederilor alin. (1) rămâne în stare de incompatibilitate. Biroul permanent al Camerei din care face parte sesizează comisia care are în competență analizarea situațiilor de incompatibilitate în vederea întocmirii unui raport, în termen de 15 zile de la sesizare. Comisia competentă solicită punctul de vedere al Agenției Naționale de Integritate, care va răspunde solicitării în cel mult 5 zile. Raportul comisiei se înaintează Biroului permanent al Camerei Deputaților sau Senatului, care îl va informa pe deputatul sau senatorul în cauză și va supune în prima ședință a plenului Camerei din care face parte un proiect de hotărâre de constatare a stării de incompatibilitate și de încetare a mandatului.

(3) Deputatul sau senatorul aflat într-o stare de incompatibilitate survenită în timpul exercitării mandatului aduce la cunoștința Biroului permanent al Camerei din care face parte această situație, în scris, în termen de cel mult 15 zile de la data intervenirii acesteia. La împlinirea termenului de 30 de zile de la notificare, prevederile alin. (2) se aplică în mod corespunzător.

(4) Deputatul sau senatorul se poate adresa Biroului permanent al Camerei din care face parte, în vederea clarificării unei eventuale stări personale de incompatibilitate. Biroul permanent înaintează solicitarea comisiei care are în competență analizarea situațiilor de incompatibilitate, în vederea întocmirii unui raport, în termen de 15 zile de la sesizare. În cazul în care din raportul comisiei reiese existența unei stări de incompatibilitate, deputatul sau senatorul are obligația ca în termen de 30 de zile să opteze între calitatea de deputat ori de senator și funcția sau funcțiile incompatibile. Prevederile alin. (2) se aplică în mod corespunzător.

(5) Prevederile referitoare la declararea stării de incompatibilitate prevăzute la alin. (1)-(4) se completează în mod corespunzător cu cele ale regulamentului fiecărei Camere, precum şi cu cele ale Legii nr. 144/2007 privind înființarea, organizarea şi funcționarea Agenției Naționale de Integritate, republicată, cu modificările şi completările ulterioare, şi ale Legii nr. 176/2010, cu modificările ulterioare.

(6) În situația în care Agenția Națională de Integritate a finalizat un raport de evaluare privind existența unei incompatibilități a unui deputat sau senator, raportul de evaluare se comunică în termen de 5 zile de la finalizare persoanei în cauză, precum şi Camerei din care aceasta face parte, în conformitate cu art. 21 alin. (4) din Legea nr. 176/2010, cu modificările ulterioare. Biroul permanent al Camerei din care face parte persoana în cauză o înştiințează de urgență pe aceasta, punându-i la dispoziție o copie a raportului.

Art. 18. Interdicția publicitară. Este interzisă folosirea numelui însoțit de calitatea de deputat sau de senator în orice acțiune publicitară privitoare la orice societate reglementată de Legea nr. 31/1990, republicată, cu modificările şi completările ulterioare, financiară ori industrială sau altele asemenea cu scop lucrativ.

Art. 19. Conflictul de interese. (1) Fapta deputatului sau senatorului de a încălca legislația în materie privind conflictul de interese constituie abatere disciplinară şi se sancționează cu diminuarea indemnizației cu 10% pe o perioadă de maximum 3 luni. Sancțiunea se aplică de către Biroul permanent al Camerei din care face parte deputatul sau senatorul.

(2) Deputatul sau senatorul se află în conflict de interese la expirarea termenului prevăzut în Legea nr. 176/2010, cu modificările ulterioare, de la data luării la cunoştință a raportului de evaluare al Agenției Naționale de Integritate, dacă în acest termen deputatul sau senatorul nu a contestat raportul la instanța de contencios administrativ. Luarea la cunoştință se face prin comunicarea raportului Agenției Naționale de Integritate, sub semnătură de primire, către deputatul sau senatorul în cauză ori, în cazul în care refuză primirea, prin anunțul făcut de către preşedintele de şedință în plenul Camerei din care face parte.

(3) În situația în care Agenția Națională de Integritate a finalizat un raport de evaluare privind existența unui conflict de interese a unui deputat sau senator, raportul de evaluare se comunică în termen de 5 zile de la finalizare persoanei în cauză, precum şi Camerei din care aceasta face parte, în conformitate cu art. 21 alin. (4) din Legea nr. 176/2010, cu modificările ulterioare. Biroul permanent al Camerei din care face parte persoana în cauză o înştiințează de urgență pe aceasta, punându-i la dispoziție o copie a raportului.

Capitolul V. Imunitatea parlamentară

Art. 20. Scopul imunității. (1) Imunitatea parlamentară este ansamblul de dispoziții legale care asigură deputaților şi senatorilor un regim

juridic derogatoriu de la dreptul comun în raporturile lor cu justiția și în scopul de a le garanta independența.

(2) Imunitatea parlamentară este direct și indisolubil legată de mandatul de deputat sau de senator.

Art. 21. Imunitatea. (1) Imunitatea parlamentară nu este susceptibilă de suspendare sau de întrerupere și nu se poate renunța la aceasta. Imunitatea parlamentară este imperativă și de ordine publică.

(2) Imunitatea parlamentară poate fi ridicată numai de către Camera din care deputatul sau senatorul face parte, în conformitate cu prevederile art. 72 din Constituție, republicată, și potrivit procedurii prevăzute de regulamentul fiecărei Camere.

(3) Imunitatea parlamentară începe odată cu validarea mandatului de deputat sau de senator și încetează la data încheierii mandatului, în cazurile și în condițiile prevăzute de Constituție și de prezenta lege.

Art. 22. Imunitatea pentru opinii politice. Deputații și senatorii nu pot fi trași la răspundere juridică pentru voturile sau pentru opiniile politice exprimate în exercitarea mandatului.

Art. 23. Regimul în procesul penal. (1) Deputații și senatorii pot fi urmăriți și trimiși în judecată penală pentru fapte care nu au legătură cu voturile sau cu opiniile politice exprimate în exercitarea mandatului, dar nu pot fi percheziționați, reținuți ori arestați preventiv sau la domiciliu fără încuviințarea Camerei din care fac parte și fără a se proceda la ascultarea lor.

(2) Urmărirea și trimiterea în judecată penală se pot face numai de către Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție. Competența de judecată aparține Înaltei Curți de Casație și Justiție.

(3) Deputații și senatorii pot fi chemați în fața organului de urmărire penală sau a instanței de judecată în calitate de martor. În cazul în care li se solicită să depună mărturie asupra unor fapte sau informații de care au luat cunoștință în exercitarea mandatului și care au caracter clasificat, mărturia se va depune în condițiile Legii nr. 182/2002 privind protecția informațiilor clasificate, cu modificările și completările ulterioare, și cu informarea Biroului permanent al Camerei din care fac parte.

Art. 24. Procedura în caz de reținere, arestare sau percheziție. (1) Cererea de reținere, arestare sau percheziție a deputatului ori a senatorului se adresează președintelui Camerei din care face parte de către ministrul justiției.

(2) Președintele Camerei din care face parte deputatul sau senatorul aduce de îndată cererea la cunoștința Biroului permanent, după care o trimite Comisiei juridice respective, care va întocmi un raport în termen de 3 zile. Hotărârea Comisiei juridice se adoptă prin votul secret al majorității membrilor săi.

(3) Cererea ministrului justiției, însoțită de raportul Comisiei juridice, se supune spre dezbatere și adoptare plenului Camerei din care face parte deputatul sau senatorul, în termen de 5 zile de la depunerea raportului.

(4) Camera hotărăşte asupra cererii cu votul secret al majorității membrilor săi. Hotărârea Camerei se comunică de îndată ministrului justiției şi se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I, în termen de 3 zile. Data comunicării către ministrul justiției este data intrării în vigoare a hotărârii.

(5) În condițiile în care Parlamentul se găseşte în vacanță, preşedintele Camerei ia măsurile necesare respectării termenelor prevăzute în prezentul articol.

Art. 25. Protecția autorității. (1) Pe durata exercitării mandatului de parlamentar, deputații şi senatorii sunt purtători ai autorității publice de stat, dispozițiile art. 257 din Codul penal aplicându-se în mod corespunzător.

(2) Protecția juridică penală prevăzută la alin. (1) se aplică şi după încetarea mandatului dacă faptele sunt comise în legătură cu exercitarea acestuia.

Art. 26. Regimul mobilizării sau concentrării. Pe durata exercitării mandatului de parlamentar deputații şi senatorii nu pot fi concentrați sau mobilizați.

Capitolul VI. Obligațiile deputaților şi senatorilor

Art. 27. Izvorul obligațiilor. Îndatoririle fundamentale şi obligațiile principale ale deputaților şi senatorilor sunt cele care decurg din Constituție, lege, din prezentul statut şi din regulamente.

Art. 28. Participarea la şedință. (1) Participarea la lucrările Camerei din care fac parte reprezintă pentru deputați şi senatori o obligație legală, morală şi regulamentară.

(2) Deputatul sau senatorul poate solicita în scris liderului grupului parlamentar din care face parte permisiunea de a absenta de la lucrările Camerei pentru rezolvarea unor probleme legate de exercitarea mandatului sau pentru rezolvarea unor probleme personale.

(3) În situația în care deputatul sau senatorul absentează de la lucrările Camerei datorită apariției unor situații neprevăzute, acesta se poate adresa în scris Biroului permanent pentru a solicita motivarea respectivelor absențe.

(4) Se consideră absent motivat deputatul sau senatorul care:

a) este membru al Guvernului;

b) participă la activități stabilite prin decizia Birourilor permanente reunite ale celor două Camere sau a Biroului permanent al Camerei din care face parte ori la invitația Guvernului sau a Preşedintelui României;

c) este în concediu medical;

d) are aprobată motivarea absenței de către liderul de grup sau de către Biroul permanent, după caz.

(5) Numele deputaților şi senatorilor absenți nemotivat de la lucrările fiecărei Camere, precum şi din comisiile permanente vor fi publicate pe

paginile de internet ale acestora, lunar, potrivit procedurii stabilite de regulamentul fiecărei Camere.

Art. 29. Sancționarea pentru absențele nemotivate. (1) Neparticiparea la cel puțin o activitate parlamentară desfășurată în sediul Camerei Deputaților sau Senatului, după caz, în cadrul programului și ordinii de zi aprobate de Biroul permanent, se consideră absență nemotivată și are drept consecință reținerea a 1% din indemnizația lunară brută a deputatului sau a senatorului, cu excepția motivării absențelor în conformitate cu prevederile art. 28 alin. (2) și (3).

(2) Regulamentele Camerelor stabilesc procedurile de urmat pentru executarea prevederilor prezentului articol, inclusiv acordarea concediilor cu plata drepturilor bănești, care nu pot fi mai mari de 8 zile pe durata unei sesiuni și care se aprobă de președintele Camerei pentru cele de până la 4 zile și de Biroul permanent al Camerei pentru cele de peste 4 zile.

Capitolul VII. Drepturile deputaților și senatorilor în exercitarea mandatului

Art. 30. Sfera și semnificația. (1) Drepturile și libertățile ce decurg din mandatul de deputat sau de senator sunt specifice acestei demnități publice și se fundamentează pe drepturile și libertățile generale ale cetățeanului, completate cu ceea ce implică în mod special exercitarea mandatului.

(2) Drepturile, libertățile, ca și obligațiile deputatului sau senatorului sunt politice și patrimoniale; prin exercitarea acestora se realizează conținutul politic al mandatului, precum și strategia măsurilor de protecție a mandatului și a titularului acestuia.

Art. 31. Dreptul de a fi ales în structuri parlamentare. (1) Deputații și senatorii fac parte, în mod obligatoriu, dintr-o comisie permanentă a Camerei respective, cu excepțiile prevăzute prin regulamentul Camerei Deputaților sau al Senatului ori prin hotărâri ale birourilor permanente ale acestora.

(2) Deputații și senatorii au dreptul să fie membri și să fie aleși, în condițiile regulamentului, în Biroul permanent al Camerei din care fac parte, în conducerea unei comisii permanente, în conducerea unui grup parlamentar, în conducerea unei comisii speciale ori a unei comisii de anchetă.

(3) Deputații și senatorii au dreptul să fie membri și să fie aleși în conducerea comisiilor comune ale celor două Camere, în comisii de anchetă sau alte comisii comune speciale, în grupuri de prietenie cu alte parlamente și în delegații ale Parlamentului României la adunările parlamentare cu caracter european sau internațional.

Art. 32. Dreptul de a alege organele de conducere. (1) Deputații și senatorii au dreptul să își aleagă reprezentanții în structurile de conducere ale Camerei din care fac parte.

(2) Procedura de alegere a deputaților și senatorilor în structurile de conducere se desfășoară în conformitate cu prevederile regulamentelor celor două Camere.

(3) Pierderea sprijinului politic de către deputat sau senator atrage de drept încetarea calității de titular al oricărei funcții obținute prin susținere politică.

Art. 33. Dreptul de asociere în grup parlamentar. (1) Deputații și senatorii se pot organiza în grupuri parlamentare, potrivit regulamentului fiecărei Camere.

(2) Grupurile parlamentare se pot constitui din deputați, respectiv senatori, care au candidat în alegeri din partea aceluiași partid politic, a aceleiași formațiuni politice ori alianțe politice, alianțe electorale sau din deputați ori senatori care au candidat ca independenți și au fost aleși.

(3) Deputații care reprezintă organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale, care au obținut mandatul de deputat în conformitate cu prevederile legii și ale Constituției României, pot constitui un singur grup parlamentar.

(4) Deputații sau senatorii care părăsesc grupul parlamentar din care fac parte în conformitate cu alin. (1) devin deputați sau senatori neafiliați, dacă nu se afiliază unui alt grup parlamentar. Deputații și senatorii rămași neafiliați nu își pot constitui grupuri parlamentare.

Art. 34. Drepturile politice specifice. Principalele drepturi politice ale deputaților și senatorilor, precum și obligațiile corelative acestora sunt următoarele:

a) dreptul la inițiativă legislativă;

b) dreptul de a iniția și de a susține moțiuni simple sau de cenzură;

c) dreptul de a iniția și de a susține hotărâri ale Camerei, în orice problemă de competența acesteia;

d) dreptul de a face declarații politice, de a pune întrebări, de a face interpelări și alte asemenea intervenții;

e) dreptul de a cere întrunirea în sesiune extraordinară a Camerei sau a structurilor de lucru ale acesteia;

f) dreptul de a sesiza Curtea Constituțională, potrivit art. 146 lit. a)-c) din Constituție, republicată;

g) dreptul de a cere suspendarea din funcție sau punerea sub acuzare a Președintelui României, în condițiile art. 95 și 96 din Constituție, republicată;

h) dreptul de a cere punerea sub urmărire penală a membrilor Guvernului, în condițiile art. 109 din Constituție, republicată;

i) dreptul de control parlamentar sub toate formele de exercitare a acestuia, în reglementarea prevăzută de lege și de regulamentele parlamentare;

j) dreptul la cuvânt, libertatea de exprimare și dreptul de vot.

Art. 35. Modalități de exercitare. (1) Drepturile pot fi exercitate individual, prin grupurile parlamentare sau prin numărul de parlamentari stabilit de Constituție, potrivit naturii lor juridice.

(2) Drepturile şi libertăţile se exercită în limitele conţinutului constituţional şi legal al mandatului de deputat sau de senator şi numai în formele şi cu procedura prevăzute în regulamentul fiecărei Camere şi în Regulamentul activităţilor comune ale Camerei Deputaţilor şi Senatului.

(3) Deputaţii şi senatorii pot exercita funcţii sau activităţi în domeniul didactic, al cercetării ştiinţifice ori al creaţiei intelectuale, precum şi în alte domenii stabilite de lege.

Capitolul VIII. Participarea deputaţilor şi senatorilor la activităţi legate de Uniunea Europeană

Art. 36. (1) Deputaţii şi senatorii examinează proiecte de acte legislative şi documente consultative ale Uniunii Europene în temeiul drepturilor constituţionale privind controlul parlamentar asupra activităţii Guvernului şi al tratatelor constitutive ale Uniunii Europene.

(2) Deputaţii şi senatorii participă la punerea în practică a principiului democraţiei participative, stipulat în art. 10 din Tratatul privind Uniunea Europeană (TUE), prin exercitarea controlului parlamentar asupra activităţii Guvernului în domeniul afacerilor europene.

(3) Deputaţii şi senatorii contribuie în mod activ la buna funcţionare a Uniunii Europene, în temeiul art. 12 din TUE, al Protocolului 1 la Tratatul de la Lisabona privind rolul parlamentelor naţionale în Uniunea Europeană şi al Protocolului 2 la Tratatul de la Lisabona privind aplicarea principiilor subsidiarităţii şi proporţionalităţii, prin participarea la dialogul politic cu instituţiile Uniunii Europene – Comisia Europeană, Parlamentul European, Consiliul.

(4) Activitatea deputaţilor şi senatorilor în domeniul afacerilor europene se desfăşoară în conformitate cu legislaţia privind cooperarea dintre Parlament şi Guvern în domeniul afacerilor europene, Regulamentul activităţilor comune ale Camerei Deputaţilor şi Senatului şi cu regulamentele celor două Camere.

Capitolul IX. Exercitarea mandatului în circumscripţia electorală

Art. 37. În activitatea din circumscripţiile electorale deputaţii şi senatorii au drepturile şi îndeplinesc obligaţiile pe care le implică exercitarea legală a mandatului de parlamentar, adaptate în mod corespunzător naturii şi formelor specifice ale acestei activităţi din teritoriu.

Art. 38. Birourile parlamentare ale deputaţilor şi senatorilor. (1) În scopul exercitării mandatului în circumscripţiile electorale, deputaţilor şi senatorilor li se acordă lunar o sumă forfetară din bugetul Camerei Deputaţilor şi, respectiv, al Senatului, pentru cheltuieli de organizare şi funcţionare a birourilor parlamentare. Cuantumul sumei este stabilit prin hotărârea birourilor permanente reunite ale celor două Camere, în funcţie de resursele bugetare, dar nu mai puţin de o indemnizaţie şi jumătate brută a deputatului, respectiv a senatorului.

(2) În limitele sumei prevăzute la alin. (1), deputații și senatorii pot organiza, separat sau prin asociere, birouri parlamentare, ca regulă, în circumscripțiile electorale în care au fost aleși.

(3) Deputații care reprezintă organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale, aleși la nivel național, pot organiza birouri parlamentare oriunde pe teritoriul României, în limitele sumei prevăzute la alin. (1). Ceilalți parlamentari pot organiza, în aceleași condiții prevăzute la alin. (1), birouri parlamentare, la solicitarea partidelor politice din partea cărora au candidat, cu aprobarea Biroului permanent al Camerei Deputaților sau, după caz, al Senatului.

(4) Deputații și senatorii aleși în circumscripția electorală pentru românii cu domiciliul în afara României pot organiza birouri parlamentare în afara țării, cu respectarea legislației statului respectiv, sau în România, cu aprobarea Biroului permanent al Camerei Deputaților, respectiv al Senatului, în limita sumei prevăzute la alin. (1).

(5) În cazul în care spațiile necesare birourilor parlamentare nu pot fi asigurate de către autoritățile administrației locale, acestea se pot închiria de la alte persoane juridice sau fizice.

(6) Spațiile destinate birourilor parlamentare nu pot fi închiriate în imobile aflate în proprietatea deputaților sau senatorilor, membrilor familiilor sau rudelor acestora până la gradul al III-lea. Interdicția este aplicabilă și pentru acele spații aflate în patrimoniul unor societăți reglementate de Legea nr. 31/1990, republicată, cu modificările și completările ulterioare, la care deputații sau senatorii, membrii familiilor sau rudele acestora sunt asociați ori acționari.

(7) În spațiile prevăzute la alin. (6) pot fi organizate birouri parlamentare doar dacă aceste spații sunt puse la dispoziție cu titlu gratuit.

(8) Chiria aferentă spațiilor, cheltuielile de întreținere, drepturile băneşti ale persoanelor angajate la birourile parlamentare ale deputaților și senatorilor și alte cheltuieli aferente exercitării mandatului se asigură din suma forfetară pentru cheltuieli de organizare și funcționare a birourilor parlamentare alocată deputatului sau senatorului.

(9) Angajarea personalului birourilor parlamentare ale deputaților și senatorilor se face prin încheierea unui contract de muncă sau a unei convenții civile, ambele pe durată determinată. În cazul angajării pe baza unui contract de muncă, încadrarea salariaților se face la propunerea deputatului sau a senatorului în cauză, iar în cazul convenției civile, aceasta se încheie între deputatul sau senatorul în cauză și persoana fizică.

(10) La angajarea personalului birourilor parlamentare se va respecta nomenclatorul funcțiilor prevăzut în hotărârea pentru aprobarea normelor privind modul de utilizare și justificare a sumei forfetare aferente cheltuielilor efectuate de deputați și senatori pentru birourile parlamentare.

(11) Membrii familiei deputatului sau senatorului ori rudele/afinii acestuia până la gradul al III-lea nu pot fi angajați la respectivul birou parlamentar.

(12) Angajaţii cu contract de muncă sau convenţie civilă ai unui birou parlamentar pot fi reangajaţi în biroul parlamentar al aceluiaşi deputat sau senator şi în noul mandat, în cazul realegerii acestuia.

(13) Modul de utilizare şi justificare a sumei forfetare pentru cheltuieli de organizare şi funcţionare a birourilor parlamentare, alocată deputatului sau senatorului, se stabileşte prin hotărâre a birourilor permanente reunite ale celor două Camere, care se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Art. 39. Relaţia cu cetăţenii. (1) Deputaţii şi senatorii organizează în cadrul birourilor parlamentare din circumscripţia electorală activităţi specifice relaţiilor publice şi audienţelor acordate cetăţenilor.

(2) Deputaţii şi senatorii pot acorda audienţe cetăţenilor şi în alte circumscripţii electorale decât cele în care au fost aleşi, în cadrul altor birouri parlamentare, la solicitarea titularilor acestora sau în alte spaţii publice corespunzătoare.

(3) Deputaţii şi senatorii se pot adresa în scris, prin intermediul birourilor parlamentare, organelor administraţiei publice centrale şi locale, pentru a transmite sau a se informa asupra solicitărilor şi petiţiilor cetăţenilor din circumscripţiile electorale în care au fost aleşi, pentru rezolvarea, în conformitate cu prevederile legale, a problemelor acestora sau pentru a obţine informaţii cu caracter public necesare exercitării mandatului.

(4) Organele administraţiei publice centrale şi locale sunt obligate să răspundă în termen de 30 de zile de la primirea solicitărilor scrise ale deputaţilor şi senatorilor.

Art. 40. Obligaţiile autorităţilor publice centrale şi locale. (1) Consiliile judeţene, prefecturile, consiliile locale ale municipiilor reşedinţă de judeţ/municipiului Bucureşti, precum şi celelalte autorităţi ale administraţiei publice centrale şi locale, la solicitarea deputaţilor sau senatorilor, precum şi a Biroului permanent al Camerei din care aceştia fac parte, pun la dispoziţia deputaţilor şi senatorilor spaţii pentru organizarea şi funcţionarea birourilor parlamentare ale acestora.

(2) Cheltuielile de întreţinere şi administrare aferente spaţiilor puse la dispoziţie conform alin. (1) vor fi suportate de către deputat sau senator din suma forfetară alocată pentru organizarea şi funcţionarea biroului parlamentar sau din venituri proprii.

(3) Consiliile judeţene, prefecturile, primarii municipiilor reşedinţă de judeţ, precum şi celelalte autorităţi ale administraţiei publice centrale şi locale pot pune la dispoziţia birourilor parlamentare ale deputaţilor şi senatorilor, în limita posibilităţilor, mijloace fixe necesare bunei desfăşurări a activităţii birourilor parlamentare, prin împrumut de folosinţă sau închiriere.

(4) Secretariatul general al Camerei Deputaţilor, respectiv al Senatului, prin hotărârea birourilor permanente, în funcţie de resursele bugetare alocate, poate pune la dispoziţia deputaţilor sau senatorilor mijloace fixe, obiecte de inventar sau servicii, necesare exercitării în bune condiţii a mandatului.

(5) Cheltuielile pentru taxe de poștă și telecomunicații interne, efectuate de deputați și de senatori în exercitarea mandatului, se decontează de Secretariatul general al Camerei Deputaților, respectiv al Senatului, până la limita valorică stabilită de Biroul permanent al fiecărei Camere, în funcție de prevederile bugetare.

(6) Serviciile descentralizate și deconcentrate ale ministerelor și ale autorităților centrale de reglementare sunt obligate să sprijine prin mijloacele specifice ale activității lor organizarea și funcționarea legală a birourilor parlamentare ale deputaților și senatorilor, precum și activitatea acestora.

Art. 41. Diurna de deplasare și cheltuielile de cazare. (1) Deputații și senatorii prezenți la lucrările Parlamentului, care nu au domiciliul în municipiul București sau în județul Ilfov, primesc o diurnă de deplasare, pe zi, de 2% din indemnizația lunară brută prevăzută pentru deputat sau senator.

(2) Deputaților și senatorilor care nu au domiciliul în municipiul București sau în județul Ilfov li se acordă lunar, pe durata mandatului, pe bază de declarație pe propria răspundere care reprezintă document justificativ, o sumă forfetară din bugetul Camerei Deputaților și, respectiv, al Senatului, pentru acoperirea cheltuielilor de cazare în municipiul București. Cuantumul sumei este stabilit prin hotărârea birourilor permanente reunite ale celor două Camere, în funcție de resursele bugetare, dar nu mai puțin de jumătate din indemnizația brută a deputatului, respectiv a senatorului.

(3) De diurna prevăzută la alin. (1) și dreptul de decontare a cazării în teritoriu, în unități de primire turistice cu clasificare de cel mult 4 stele, sau de compensare a cheltuielilor de cazare prin acordarea a 2% din indemnizația lunară brută pentru fiecare noapte beneficiază deputații sau senatorii care:

a) efectuează deplasări în țară din însărcinarea președintelui Camerei Deputaților sau al Senatului, a birourilor permanente ale celor două Camere, a birourilor comisiilor permanente sau a liderilor grupurilor parlamentare;

b) nu domiciliază în circumscripțiile electorale în care au fost aleși, pe timpul deplasării în aceste circumscripții, în vederea îndeplinirii activităților legate de desfășurarea mandatului;

c) deputații care reprezintă organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale, care se deplasează în alte localități din țară, în afara celei de domiciliu, pentru activitățile legate de exercitarea mandatului.

(4) Deputații și senatorii care se deplasează în timpul vacanțelor parlamentare în cadrul circumscripțiilor electorale în care au fost aleși, altele decât cele în care au domiciliul, sau la București, pentru îndeplinirea unor sarcini legate de exercitarea mandatului, beneficiază de diurna de deplasare și cazare conform alin. (1)-(3), în limita numărului de zile stabilit de Biroul permanent al Camerei Deputaților, respectiv de Biroul permanent al Senatului.

Capitolul X. Alte drepturi patrimoniale ale deputaților și senatorilor

Art. 42. Dreptul la indemnizație. (1) Deputații și senatorii primesc, pe durata exercitării mandatului de parlamentar, o indemnizație lunară, stabilită prin lege.

(2) Indemnizația se primește de fiecare parlamentar de la data intrării în exercițiul mandatului, sub condiția validării, și până la data încetării mandatului.

(3) Indemnizația lunară are regimul juridic prevăzut de lege pentru salariu, cu reducerile și majorările prevăzute de lege, de regulamentele celor două Camere și de acte normative emise în aplicarea legii.

(4) Indemnizațiile lunare sunt impozabile în condițiile legii. Acestea vor fi actualizate, în aceleași procente, odată cu indexările salariale acordate personalului din sistemul bugetar sau prin alte prevederi legale.

(5) Pe perioada reținerii sau arestării preventive plata indemnizației deputatului sau senatorului, precum și plata celorlalte drepturi se suspendă, cu excepția sumei forfetare alocate funcționării biroului parlamentar. Drepturile suspendate, aferente perioadei reținerii sau arestării preventive, vor fi plătite dacă printr-o hotărâre judecătorească definitivă și irevocabilă[1] se pronunță achitarea respectivului deputat sau senator.

(6) Indemnizația lunară a deputaților și senatorilor se cumulează cu pensia sau cu alte venituri și se supune impozitului pe venit, conform legii.

Art. 43. Deputații și senatorii membri ai Guvernului. (1) Deputații și senatorii pot fi numiți membri ai Guvernului și pot fi revocați din aceste funcții în conformitate cu prevederile Constituției și ale legilor în vigoare.

(2) Deputaților și senatorilor care dețin funcția de membru al Guvernului, în perioada exercitării acesteia, li se aplică, în privința salarizării, dispozițiile legale privind sistemul de stabilire a salariilor de bază în sectorul bugetar și a indemnizațiilor pentru persoane care ocupă funcții de demnitate publică.

Art. 44. Dreptul la cheltuieli de protocol. (1) Fondul președintelui Camerei Deputaților și Fondul președintelui Senatului se aprobă anual, prin bugetul fiecărei Camere. Președintele informează Biroul permanent al Camerei respective, anual, cu privire la cheltuirea respectivului fond în anul anterior.

(2) Fondurile prevăzute la alin. (1) se constituie pentru ajutoare materiale, ajutoare de deces, recompense, stimulente, contribuții la acțiuni umanitare și burse. Ajutoarele materiale, recompensele, stimulentele, contribuțiile la acțiunile umanitare și bursele nu se acordă deputaților și senatorilor.

(3) Pentru primirea delegațiilor străine și a invitaților din țară sau din străinătate se constituie Fondul de protocol, aprobat anual prin bugetul

---

[1] În prezent, conform noului Cod de procedură civilă, hotărârea este definitivă

fiecărei Camere. Baremele de cheltuieli pentru acțiunile de protocol se aprobă de birourile permanente ale Camerei Deputaților și Senatului.

Art. 45. Dreptul la transport. (1) Deputații și senatorii beneficiază, pe perioada mandatului, de transport gratuit intern pe calea ferată, cu orice categorie de trenuri de călători. Biletele de călătorie se vor elibera pe baza legitimației de deputat sau de senator.

(2) Deputații și senatorii pot beneficia de autoturism pentru desfășurarea activităților legate de exercitarea mandatului.

(3) Opțional, prin renunțarea la dreptul prevăzut la alin. (2), deputații și senatorii pot beneficia de o sumă forfetară al cărei cuantum este stabilit prin hotărâre a birourilor permanente, în funcție de resursele bugetare ale celor două Camere, pentru acoperirea cheltuielilor de transport din circumscripție, pe bază de declarație pe propria răspundere, care reprezintă document justificativ.

(4) Deputații și senatorii care folosesc autoturismul pentru a se deplasa din circumscripția electorală în care au domiciliul la lucrările Parlamentului și înapoi, cei care au domiciliul în București și se deplasează în circumscripția electorală în care au fost aleși și înapoi, precum și cei care se deplasează din localitatea de domiciliu în circumscripția electorală în care au fost aleși și înapoi, dacă nu au folosit mijloacele de transport prevăzute la alin. (1) și (6), vor primi contravaloarea a 7,5 litri combustibil la 100 km parcurși, cel mult pentru un drum dus-întors săptămânal.

(5) Beneficiază de facilitățile prevăzute la alin. (4) deputații și senatorii care se deplasează din localitatea de domiciliu în localitatea cea mai apropiată de unde se asigură transportul la București și înapoi.

(6) Deputații și senatorii care nu au domiciliul în municipiul București și se deplasează în municipiul București pentru a participa la lucrările Parlamentului, precum și deputații și senatorii care au domiciliul în municipiul București și se deplasează în circumscripția electorală în care au fost aleși beneficiază de transport gratuit sau de decontarea cheltuielilor de transport pe liniile aeriene interne pentru o călătorie dus-întors pe săptămână.

(7) Beneficiază, pe toată durata mandatului, de drepturile de transport prevăzute la alin. (1), (4), (6) și deputații și senatorii care efectuează deplasări în țară, ca urmare a hotărârilor birourilor permanente ale celor două Camere, deciziei președintelui Camerei Deputaților și, respectiv, Senatului, a liderilor de grup și a președinților comisiilor parlamentare, pentru activități legate de exercitarea mandatului.

(8) Deputații și senatorii care se deplasează în timpul vacanțelor parlamentare în cadrul circumscripțiilor electorale în care au fost aleși sau în municipiul București, pentru îndeplinirea unor sarcini legate de exercitarea mandatului, beneficiază de un număr de călătorii cu avionul, stabilit de Biroul permanent al Camerei Deputaților, respectiv al Senatului.

(9) La sfârșitul mandatului, pentru o perioadă de 30 de zile deputații și senatorii care nu au mai fost aleși au dreptul de a deconta 6 călătorii, cu mijloacele prevăzute la alin. (1) sau cu autoturismul proprietate personală,

în condițiile prevăzute la alin. (4), pentru efectuarea formalităților de lichidare.

Art. 46. Dreptul la vechime în muncă. (1) Perioada de exercitare a mandatului de parlamentar constituie vechime în muncă și în specialitate, cu toate drepturile prevăzute de lege.

(2) Pe durata exercitării mandatului de deputat sau de senator, contractul de muncă sau raportul de serviciu al titularului se suspendă și este supus regulilor prevăzute de Codul muncii și de Statutul funcționarilor publici, după caz.

Art. 47. Dreptul la asistență medicală. Deputații și senatorii beneficiază de medicamente, asistență medicală și de concedii de boală potrivit reglementării din sistemul public și reglementărilor speciale în domeniu.

Art. 48. Dreptul la pașaport diplomatic. Deputații și senatorii au dreptul la pașaport diplomatic, în condițiile legii.

Capitolul XI. Regimul disciplinei parlamentare

Art. 49. Sfera abaterilor disciplinare. Constituie abateri disciplinare parlamentare următoarele fapte săvârșite de deputați sau de senatori și dacă, potrivit legii, nu constituie infracțiuni:

a) încălcarea dispozițiilor privind îndatoririle deputaților și ale senatorilor prevăzute de Constituție și de prezenta lege;

b) nerespectarea prevederilor regulamentului Camerei din care fac parte și a Regulamentului activităților comune ale Camerei Deputaților și Senatului;

c) exercitarea abuzivă a mandatului de senator sau de deputat;

d) comportamentul injurios sau calomniator la adresa unui parlamentar ori a altui demnitar în ședințele de plen, de comisii sau de birou ori în afara acestora, dar cu privire la exercitarea mandatului de parlamentar;

e) încălcarea prevederilor legale referitoare la conflictul de interese.

Art. 50. Sfera sancțiunilor disciplinare. Sancțiunile disciplinare parlamentare pentru abaterile disciplinare prevăzute la art. 49 sunt următoarele:

a) atenționarea verbală;

b) chemarea la ordine;

c) retragerea cuvântului;

d) îndepărtarea din sală pe durata ședinței;

e) avertismentul scris.

Art. 51. Aplicarea sancțiunilor. (1) Sancțiunile prevăzute la art. 50 lit. a)-c) se aplică de către președintele de ședință.

(2) Sancțiunile prevăzute la art. 50 lit. d) se aplică la solicitarea președintelui de ședință sau a unui grup parlamentar de către plenul Camerei prin votul majorității celor prezenți.

(3) Abaterile care implică aplicarea sancțiunilor prevăzute la art. 50 lit. e) se constată de către comisia care are în competență analiza problemelor de disciplină la nivelul Camerei respective, la sesizarea preșe-

dintelui de şedinţă, a unui grup parlamentar ori la sesizarea unui deputat sau senator. Sesizarea se adresează preşedintelui Camerei respective în termen de cel mult 30 de zile de la data săvârşirii faptei.

(4) În cazul conflictului de interese, la sesizarea Biroului permanent al Camerei respective, comisia care are în competenţă analiza problemelor de disciplină întocmeşte un raport prin care constată faptul că raportul Agenţiei Naţionale de Integritate cu privire la existenţa conflictului de interese este definitiv.

(5) Comisia care are în competenţă analiza problemelor de disciplină soluţionează sesizarea în termen de 10 zile lucrătoare de la înregistrarea ei. Raportul comisiei se aprobă cu votul majorităţii membrilor prezenţi, în şedinţă secretă.

(6) Raportul comisiei se înaintează de îndată, împreună cu dosarul cauzei, Biroului permanent al Camerei respective.

(7) Biroul permanent al Camerei respective soluţionează cauza în termen de 3 zile lucrătoare de la primirea raportului. Hotărârea Biroului permanent al Camerei se prezintă în şedinţă publică a Camerei respective.

Art. 52. Contestaţia. (1) Împotriva hotărârii Biroului permanent al Camerei, care vizează aplicarea sancţiunilor prevăzute la art. 51 alin. (7), se poate face contestaţie în termen de 15 zile lucrătoare de la data comunicării.

(2) Contestaţia se soluţionează de către plenul Camerei în termen de 15 zile lucrătoare de la înregistrarea acesteia, cu votul majorităţii membrilor prezenţi ai Camerei, în şedinţă secretă.

(3) Hotărârea plenului Camerei este definitivă şi executorie şi se aduce la cunoştinţa publică în şedinţa de plen.

Capitolul XII. Dispoziţii tranzitorii şi finale

Art. 53. Modificarea regulamentelor. (1) Regulamentul Camerei Deputaţilor, Regulamentul Senatului şi Regulamentul activităţilor comune ale Camerei Deputaţilor şi Senatului se vor modifica şi se vor completa în mod corespunzător cu dispoziţiile prezentei legi şi în conformitate cu deciziile Curţii Constituţionale pronunţate asupra prevederilor din aceste regulamente şi se vor adapta în mod corespunzător.

(2) Camerele vor urmări ca reglementările instituite prin regulamentele proprii să fie concordate şi corelate pe structuri, competenţe, proceduri şi activităţi.

Art. 54. Modificarea bugetelor. Camera Deputaţilor şi Senatul vor introduce în structura bugetară modificările ce decurg prin aplicarea prevederilor prezentei legi.

Art. 55. Intrarea în vigoare. Prezenta lege intră în vigoare în conformitate cu art. 78 din Constituţie, republicată, la 3 zile de la publicarea ei în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Art. 56. Aplicarea legii. (1) Comisia permanentă a Camerei Deputaților și Senatului privind Statutul deputaților și al senatorilor, organizarea și funcționarea ședințelor comune ale Camerei Deputaților și Senatului este însărcinată cu interpretarea unitară a prevederilor prezentului statut, cu precădere a principiilor și regulilor de conduită parlamentară, precum și cu examinarea proiectelor de lege și a propunerilor legislative referitoare la modificarea și completarea prezentului statut.

(2) Comisia comună permanentă a Camerei Deputaților și Senatului pentru Statutul deputaților și senatorilor prezintă anual, în ședința comună a celor două Camere, un raport privind aplicarea prezentului statut.

NOTĂ:

Reproducem mai jos prevederile art. II din Legea nr. 219/2013, care nu au fost încorporate în forma republicată a Legii nr. 96/2006 și care se aplică în continuare ca dispoziții proprii ale Legii nr. 219/2013:

"În caz de încetare a mandatului unui deputat sau senator în legislatura 2012-2016, pentru ocuparea locului vacant se organizează alegeri parțiale la nivelul colegiului uninominal în care a fost ales respectivul deputat sau senator, doar dacă acestea nu ar urma să aibă loc cu mai puțin de 6 luni înainte de termenul stabilit pentru alegerile parlamentare și numai dacă în colegiul respectiv a fost atribuit un singur mandat".

BCU IAȘI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

3.7. Legea nr. 35/2008 pentru alegerea Camerei Deputaţilor şi a Senatului[1]

– extras –

Titlul I. Alegerea Camerei Deputaţilor şi a Senatului

Capitolul I. Dispoziţii generale

Art. 1. Prezentul titlu stabileşte cadrul juridic general pentru organizarea şi desfăşurarea alegerii Camerei Deputaţilor şi a Senatului.

Art. 2. În sensul prezentului titlu, termenii şi expresiile de mai jos au următoarea semnificaţie:

1. *afiş electoral* – apel, declaraţie, fotografie şi alt material sub formă tipărită, utilizat în campania electorală de competitorii electorali în scop de informare şi propagandă electorală;

2. *alegător* – orice cetăţean al României cu drept de vot şi care a împlinit vârsta de 18 ani până în ziua alegerilor inclusiv;

3.[2] *Abrogat.*

4. *alegeri parlamentare* – alegeri pentru desemnarea membrilor Camerei Deputaţilor şi Senatului ale Parlamentului României;

5. *alegeri generale* – orice tip de alegeri care au loc într-o singură zi, pe întreg teritoriul ţării;

6. *alegeri anticipate* – alegeri organizate în cazul dizolvării Parlamentului;

6[1]. *partide politice parlamentare* – partide politice şi organizaţii ale cetăţenilor aparţinând minorităţilor naţionale ce au grup parlamentar propriu în ambele Camere ale Parlamentului;

7. *alianţă electorală* – asociere la nivel naţional între partide politice şi/sau alianţe politice şi/sau organizaţii ale cetăţenilor aparţinând minorităţilor naţionale, în scopul participării la alegerile pentru Camera Deputaţilor şi Senat, înregistrată la Biroul Electoral Central;

8. *alianţă politică* – asociere între partide politice pe baza unui protocol de asociere înregistrat la Tribunalul Bucureşti, potrivit Legii partidelor politice nr. 14/2003, cu completările ulterioare;

9. *circumscripţie electorală* – unitate administrativ-teritorială – judeţ sau municipiul Bucureşti – ori circumscripţia electorală pentru românii cu domiciliul sau reşedinţa în afara ţării, în care se organizează alegeri şi la nivelul căreia se atribuie mandate, în funcţie de rezultatele alegerilor;

---

[1] Publicată în M. Of. nr. 196 din 13 martie 2008.

[2] Pct. 3 al art. 2 a fost abrogat prin art. I pct. 2 din O.U.G. nr. 97/2008.

10. *colegiu uninominal* – subunitate a unei circumscripții electorale, în care este atribuit un singur mandat;

11. *birou electoral* – organism care se constituie pentru buna organizare și desfășurare a alegerilor la nivel național, la nivel de circumscripție electorală și la nivel de secție de votare;

12. *oficiu electoral* – organism electoral constituit la nivelul sectoarelor municipiului București, fără a avea atribuția de a constata rezultatele alegerilor la acel nivel, însă având rolul de a contribui la buna organizare și desfășurare a alegerilor din Circumscripția Electorală București, inclusiv prin totalizarea rezultatului alegerilor la nivel de sector;

13. *campanie electorală* – perioadă în care competitorii electorali desfășoară activități de propagandă cu scopul de a-i determina pe alegători să își exprime voturile în favoarea lor;

14. *candidat* – persoană care participă la alegeri în urma propunerilor înaintate de competitori electorali sau în nume propriu pentru a obține un mandat de deputat sau de senator, în condițiile în care candidatura sa este declarată definitivă de către organismul electoral corespunzător, potrivit prezentului titlu;

15. *candidat independent* – persoană care participă la alegeri pentru a obține un mandat de deputat sau de senator și care se autopropune pentru aceasta, fiind susținută de un anumit număr de alegători, în condițiile în care candidatura sa este declarată definitivă de către organismul electoral corespunzător, potrivit prezentului titlu;

16. *competitori electorali* – partidele politice, alianțele politice, alianțele electorale și organizațiile legal constituite ale cetățenilor aparținând unei minorități naționale reprezentate în Consiliul Minorităților Naționale, care înaintează propuneri de candidatură, precum și candidații independenți;

17. *contestație* – cale de atac prin care orice parte interesată – cetățeni, candidați, competitori electorali – solicită birourilor electorale abilitate sau instanțelor judecătorești competente respectarea prevederilor menționate ca atare în prezentul titlu;

18. *desemnarea candidaților* – procedură de adoptare de către partide politice, alianțe politice, alianțe electorale și organizații ale cetățenilor aparținând minorităților naționale a deciziilor cu privire la propunerile de candidaturi;

19. *domiciliu* – adresa la care persoana fizică declară că are locuința principală și care este înscrisă în actul de identitate;

20. *reședință* – adresa la care persoana fizică declară că are locuința secundară, alta decât cea de domiciliu și care este menționată în actul de identitate;

21. *listă electorală* – listă ce cuprinde toți alegătorii care își exercită dreptul de vot în cadrul unei secții de votare;

22. *listă de susținători* – listă cuprinzând unele date personale și semnăturile alegătorilor care susțin o anumită propunere de candidatură pentru înscrierea acesteia în alegeri;

23. *observator intern* – reprezentant al unei organizații neguvernamentale legal constituite, care are ca obiect principal de activitate apărarea democrației și a drepturilor omului, acreditat pentru a observa procesul electoral de către autoritatea competentă, potrivit prezentului titlu. Respectivul reprezentant nu poate fi membru al unui partid politic;

24. *observator internațional* – reprezentant al unei organizații sau instituții străine acreditat pentru a observa procesul electoral de către Autoritatea Electorală Permanentă;

25. *perioadă electorală* – intervalul de timp care începe la data aducerii la cunoștință publică a zilei alegerilor și se încheie odată cu publicarea în Monitorul Oficial al României, Partea I, a rezultatului scrutinului. Perioada electorală cuprinde intervalul de timp dintre data aducerii la cunoștință publică a zilei alegerilor și data începerii campaniei electorale, campania electorală, desfășurarea efectivă a votării, numărarea și centralizarea voturilor, stabilirea rezultatului votării, atribuirea mandatelor și publicarea rezultatului alegerilor în Monitorul Oficial al României, Partea I;

26. *propunere de candidatură* – act de înscriere în competiția electorală a persoanei care dorește să concureze în alegeri pentru câștigarea unui mandat, în condițiile în care este propusă și susținută de un competitor electoral sau se autopropune și este susținută de un anumit număr de alegători, în conformitate cu prevederile prezentului titlu;

27. *prag electoral* – procentajul minim din voturile valabil exprimate separat pentru Camera Deputaților și Senat sau numărul minim de colegii uninominale în care se situează pe primul loc în ordinea numărului de voturi valabil exprimate, pentru un partid politic, o alianță politică sau electorală, necesar pentru a intra în procesul de distribuire a mandatelor;

28. *ineligibilitate* – situație, prevăzută în Constituția României, republicată, în care o persoană nu poate fi deputat sau senator;

29. *minoritate națională* – acea etnie care este reprezentată în Consiliul Minorităților Naționale;

30. *fraudă electorală* – orice acțiune ilegală care are loc înaintea, în timpul sau după încheierea votării ori în timpul numărării voturilor și încheierii proceselor-verbale și care are ca rezultat denaturarea voinței alegătorilor și crearea de avantaje concretizate prin mandate în plus pentru un competitor electoral;

31. *registrul electoral* – sistem informatic național de înregistrare și actualizare a datelor de identificare a cetățenilor români cu drept de vot și a informațiilor privind arondarea acestora la secțiile de votare;

32. *act de identitate* – cartea de identitate, cartea de identitate provizorie, buletinul de identitate; în cazul cetățenilor români cu domiciliul în străinătate, pașaportul simplu cu mențiunea privind stabilirea domiciliului în străinătate, în cazul cetățenilor cu reședința în străinătate, pașaportul simplu sau, în cazul statelor membre ale Uniunii Europene, și cartea de identitate, însoțite de orice alt document emis de autoritățile străine care dovedește reședința în străinătate; în cazul membrilor reprezentanților

diplomatice, paşaportul diplomatic sau de serviciu; în cazul elevilor din şcolile militare, carnetul de serviciu militar;

33. *întâmpinare* – cale de atac prin care orice parte interesată – cetăţeni, candidaţi, competitori electorali – solicită unei autorităţi publice sau unui birou electoral care a emis actul atacat respectarea prevederilor prezentului titlu;

34. *alegeri parţiale* – alegeri organizate în cazul încetării unui mandat de deputat sau de senator.

Art. 3. (1) Alegerile parlamentare în România se desfăşoară cu respectarea caracterului universal, egal, direct, secret şi liber exprimat al votului, în condiţiile prezentului titlu.

(2) Cetăţenii români au dreptul de vot şi de a fi aleşi, indiferent de rasă, sex, naţionalitate, origine etnică, limbă vorbită, religie, opinie politică, avere sau de origine socială, în condiţiile prezentului titlu.

(3) Cetăţenii români cu domiciliul sau reşedinţa în străinătate îşi exercită dreptul de vot în condiţiile prevăzute de prezentul titlu.

(4) Cetăţenii români au dreptul de vot de la vârsta de 18 ani, dacă această vârstă a fost împlinită până în ziua alegerilor inclusiv.

(5) Nu au dreptul de vot debilii sau alienaţii mintal, puşi sub interdicţie, şi nici persoanele condamnate la pierderea drepturilor electorale, prin hotărâre judecătorească definitivă.

Art. 4. (1) Fiecare alegător are dreptul la un singur vot pentru alegerea Camerei Deputaţilor şi la un singur vot pentru alegerea Senatului.

(2) Fiecare alegător îşi exprimă votul personal. Exercitarea votului în numele altui alegător este interzisă.

(3) Votul exercitat în cadrul alegerilor este secret. Orice control asupra modului în care votează un alegător este interzis.

(4) Participarea cetăţenilor la alegeri se face pe baza liberului consimţământ al acestora. Nimeni nu are dreptul de a exercita presiuni asupra unui alegător pentru a-l determina pe acesta să participe sau să nu participe la alegeri.

Art. 5. (1) Deputaţii şi senatorii se aleg în colegii uninominale constituite potrivit prevederilor art. 11, prin scrutin uninominal, potrivit principiului reprezentării proporţionale.

(2) Norma de reprezentare pentru alegerea Camerei Deputaţilor este de un deputat la 70.000 de locuitori.

(3) Norma de reprezentare pentru alegerea Senatului este de un senator la 160.000 de locuitori.

(4) Numărul locuitorilor care se ia în calcul este cel rezultat în urma ultimului recensământ al populaţiei, publicat de Institutul Naţional de Statistică, repartizat pe localităţi, corespunzător structurii teritorial-administrative în vigoare.

Art. 6. Alegerile se desfăşoară într-o singură zi care poate fi numai duminica.

Art. 7. (1) Aducerea la cunoștință publică a datei alegerilor se face cu cel puțin 90 de zile înainte de ziua votării prin publicarea în Monitorul Oficial al României, Partea I, a hotărârii Guvernului privind data alegerilor.

(2) Campania electorală începe cu 30 de zile înainte de ziua votării și se încheie cu 24 de ore înainte de momentul începerii votării.

(3) În cazul organizării de alegeri parțiale, data desfășurării acestora se stabilește cu cel puțin 45 de zile înaintea zilei votării. În acest caz, termenele prevăzute de prezenta lege, cu excepția celor de 24 de ore, se reduc la jumătate. Dacă din operațiunea de reducere la jumătate a termenelor rezultă fracțiuni de zile egale sau mai mari de 12 ore, rotunjirile se fac în plus; fracțiunile mai mici de 12 ore nu se iau în calcul.

Art. 8. (1) Alegătorii votează numai la secția de votare la care este arondată strada sau localitatea unde își au domiciliul, potrivit delimitării făcute conform art. 18.

(2) Cetățenii români cu drept de vot, cu domiciliul sau reședința în străinătate, își exercită dreptul de vot la una dintre secțiile de votare din acea țară în care își au domiciliul sau reședința, în condițiile prezentului titlu.

(3) Personalul misiunilor diplomatice și al oficiilor consulare își exercită dreptul de vot la secția de votare constituită pe lângă misiunea diplomatică sau oficiul consular la care își desfășoară activitatea. Acesta va fi înscris în lista electorală suplimentară de către președintele biroului electoral al secției de votare și va putea vota pe baza pașaportului diplomatic sau a pașaportului de serviciu.

(3[1]) Militarii, polițiștii și personalul civil român din instituțiile sistemului de apărare, ordine publică și siguranță națională trimiși în misiune în teatre de operațiuni din străinătate își exercită dreptul de vot la orice secție de votare constituită în țara în care își desfășoară misiunea. Aceștia vor fi înscriși în lista electorală suplimentară de către președintele biroului electoral al secției de votare și vor vota în baza pașaportului de serviciu.

(4) Membrii birourilor electorale ale secțiilor de votare, precum și persoanele însărcinate cu menținerea ordinii votează la secția la care își desfășoară activitatea, după înscrierea lor în lista electorală suplimentară, dacă este cazul, doar dacă domiciliază pe raza acelui colegiu uninominal în care se află secția de votare respectivă și sunt arondați, conform domiciliului, în altă secție de votare a aceluiași colegiu uninominal, iar candidații pot vota la oricare dintre secțiile de votare din cadrul colegiului uninominal în care candidează.

(5) Alegătorii care au fost înscriși în registrul electoral cu adresa de reședință votează numai la secția de votare la care este arondată strada sau localitatea unde își au reședința, potrivit delimitării făcute conform art. 18, și unde sunt înscriși în copia de pe lista electorală permanentă.

Art. 9. (1) Organizațiile cetățenilor aparținând unei minorități naționale definite potrivit art. 2 pct. 29, legal constituite, care nu au obținut în alegeri cel puțin un mandat de deputat sau de senator au dreptul, potrivit art. 62 alin. (2) din Constituția României, republicată, la un mandat de deputat, dacă au obținut, pe întreaga țară, un număr de voturi egal cu cel puțin

10% din numărul mediu de voturi valabil exprimate pe țară pentru alegerea unui deputat.

(2) Pot depune candidaturi organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale reprezentate în Parlament.

(3) Pot depune candidaturi și alte organizații ale cetățenilor aparținând minorităților naționale definite potrivit art. 2 pct. 29, legal constituite, care sunt de utilitate publică și care prezintă Biroului Electoral Central, în termen de 30 de zile de la data stabilirii zilei alegerilor, o listă de membri cuprinzând un număr de cel puțin 15% din numărul total al cetățenilor care, la ultimul recensământ, s-au declarat ca aparținând minorității respective.

(4) Dacă numărul membrilor necesari pentru îndeplinirea condițiilor prevăzute la alin. (3) este mai mare de 20.000 de persoane, lista membrilor trebuie să cuprindă cel puțin 20.000 de persoane domiciliate în cel puțin 15 din județele țării și în municipiul București, dar nu mai puțin de 300 de persoane pentru fiecare dintre aceste județe și pentru municipiul București.

(5) Lista membrilor se întocmește pe localități și pe județe și trebuie să cuprindă: denumirea organizației, numele și prenumele membrilor, codul numeric personal, data nașterii, domiciliul, denumirea, seria și numărul actului de identitate, semnăturile acestora, precum și numele și prenumele persoanei care a întocmit-o. Persoana care a întocmit lista este obligată să depună și o declarație pe propria răspundere, prin care să ateste veridicitatea semnăturii membrilor, precum și faptul că lista a fost întocmită în vederea participării la alegerile parlamentare din anul respectiv.

(6) În sensul prezentului titlu, organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale, prevăzute la alin. (1)-(3), le este aplicabil același regim juridic ca și partidelor politice în procesul electoral.

(7) Beneficiază de prevederile alin. (1) și organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale care au participat la alegeri propunând candidați comuni cu două sau mai multe organizații; în acest caz, dacă niciun candidat comun nu a fost ales, se atribuie pentru toate organizațiile care au propus candidați în comun un mandat de deputat, cu respectarea prevederilor alin. (1), candidatului care a obținut cel mai mare număr de voturi.

(8) Prevederile alin. (1) nu se aplică organizației cetățenilor aparținând minorităților naționale care a participat la alegeri într-o alianță electorală.

(9) Mandatul de deputat atribuit potrivit alin. (1) se acordă peste numărul total de deputați rezultat din norma de reprezentare.

(10) Organizațiile prevăzute la alin. (1)-(3) pot participa la alegeri și pot depune candidaturi numai sub denumirea și cu semnul electoral ale respectivei organizații.

(11) Prin excepție de la prevederile art. 29 alin. (2), organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale pot depune aceeași candidatură pentru Camera Deputaților în mai multe colegii uninominale. O organizație a unei minorități naționale poate propune același candidat pentru mai multe colegii uninominale aparținând diferitelor circumscripții electorale, numai

în condiţiile în care propune un singur candidat la nivel naţional şi doar pentru alegerea Camerei Deputaţilor.

Art. 9¹. (1) Partidele politice, alianţele politice şi organizaţiile cetăţenilor aparţinând minorităţilor naţionale se pot asocia între ele numai la nivel naţional, pe bază de protocol, constituind o alianţă electorală, în scopul participării la alegerea Camerei Deputaţilor şi a Senatului. Un partid politic, o alianţă politică sau o organizaţie a cetăţenilor aparţinând minorităţilor naţionale nu poate face parte decât dintr-o singură alianţă electorală. Alianţa electorală care a participat la alegerile anterioare sub o denumire o poate păstra numai dacă nu şi-a schimbat componenţa iniţială. De asemenea, denumirea respectivă nu poate fi utilizată de o altă alianţă.

(2) Protocolul de constituire a alianţei electorale se depune la Biroul Electoral Central în termen de 48 de ore de la înfiinţarea acestuia.

(3) Biroul Electoral Central se pronunţă în şedinţă publică asupra admiterii sau respingerii protocolului de constituire a alianţei electorale, în termen de 24 de ore de la depunerea acestuia.

(4) Decizia Biroului Electoral Central de admitere a protocolului de constituire a alianţei electorale poate fi contestată de orice persoană fizică sau juridică interesată la Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, în termen de 24 de ore de la pronunţare.

(5) Decizia Biroului Electoral Central de respingere a protocolului de constituire a alianţei electorale poate fi contestată de semnatarii protocolului la Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, în termen de 24 de ore de la pronunţare.

(6) Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie se pronunţă asupra contestaţiilor prevăzute la alin. (4) şi (5) în termen de 24 de ore de la înregistrarea contestaţiei, prin hotărâre definitivă.

(7) Celelalte prevederi ale prezentei legi referitoare la alianţele politice se aplică în mod corespunzător şi alianţelor electorale.

Capitolul II. Circumscripţiile electorale, colegiile uninominale şi organismele electorale

Art. 10. Pentru organizarea alegerilor se constituie circumscripţii electorale la nivelul celor 41 de judeţe, o circumscripţie în municipiul Bucureşti şi o circumscripţie separată pentru românii cu domiciliul sau reşedinţa în afara ţării. Numărul total al circumscripţiilor electorale este de 43. Denumirea şi numerotarea circumscripţiilor electorale sunt prevăzute în anexa care face parte integrantă din prezentul titlu.

Art. 11. (1) În cadrul fiecăreia dintre cele 43 de circumscripţii electorale se constituie colegii uninominale pe baza normei de reprezentare, după cum urmează:

a) numărul colegiilor uninominale pentru Camera Deputaţilor, respectiv pentru Senat se determină prin raportarea numărului de locuitori al fiecărei circumscripţii electorale la normele de reprezentare prevăzute la art. 5 alin. (2) şi (3), la care se adaugă un colegiu de deputat, respectiv de senator pentru ceea ce depăşeşte jumătatea normei de reprezentare, fără

ca numărul colegiilor de deputat dintr-o circumscripţie electorală să fie mai mic de 4, iar cel de senator, mai mic de 2;

b) numărul de locuitori avut în vedere la calculul numărului de colegii uninominale care se delimitează în cadrul fiecărui judeţ este cel prevăzut la art. 5 alin. (4).

(2) Delimitarea colegiilor uninominale se face ţinând cont de următoarele reguli:

a) o circumscripţie electorală poate fi compusă numai din colegii uninominale întregi;

b) teritoriul cuprins de un colegiu uninominal trebuie să se afle pe teritoriul unuia şi aceluiaşi judeţ sau al municipiului Bucureşti;

c) pe teritoriul unei localităţi pot fi delimitate, de regulă, doar colegii uninominale întregi;

d) un colegiu uninominal poate cuprinde, de regulă, una sau mai multe localităţi întregi;

e) în municipiul Bucureşti, colegiile uninominale nu trebuie să depăşească limitele administrativ-teritoriale dintre cele 6 sectoare. În fiecare dintre sectoare se vor delimita colegii uninominale pentru alegerea Camerei Deputaţilor şi pentru alegerea Senatului cu aplicarea prevederilor alin. (1) lit. a), prevederile lit. g) urmând să fie aplicate pentru colegiile uninominale delimitate în interiorul fiecărui sector în parte;

f) în circumscripţia electorală specială pentru cetăţenii români cu domiciliu în afara graniţelor României se vor forma 4 colegii uninominale pentru alegerea Camerei Deputaţilor şi două colegii uninominale pentru alegerea Senatului. Arondarea geografică a celor 4 colegii uninominale pentru Camera Deputaţilor şi a celor două colegii uninominale pentru Senat va fi stabilită prin hotărâre a Guvernului, conform hotărârii unei comisii parlamentare speciale constituite pe baza proporţionalităţii reprezentării parlamentare, în termen de maximum 90 de zile de la intrarea în vigoare a prezentului titlu;

g) în cadrul unei circumscripţii electorale, delimitarea colegiilor uninominale pentru alegerea Camerei Deputaţilor şi pentru alegerea Senatului se face astfel încât mărimea acestora, calculată în număr de locuitori, să fie de aşa natură încât cel mai mare colegiu uninominal să fie, de regulă, cu cel mult 30% mai mare decât cel mai mic colegiu uninominal, în condiţiile în care sunt respectate prevederile lit. a)-e);

h) întotdeauna un colegiu uninominal pentru alegerea Senatului este format dintr-un număr întreg de colegii uninominale pentru alegerea Camerei Deputaţilor, întregi şi alăturate, din cadrul aceleiaşi circumscripţii electorale.

Art. 12. (1) Prima delimitare şi numerotare a colegiilor uninominale va fi efectuată prin hotărâre a Guvernului, conform hotărârii unei comisii parlamentare speciale constituite pe baza proporţionalităţii reprezentării parlamentare, în termen de maximum 90 de zile de la intrarea în vigoare a prezentului titlu.

(2) Delimitarea şi numerotarea colegiilor uninominale se actualizează de către Autoritatea Electorală Permanentă. Operaţiunea de delimitare se actualizează anual în cazul în care au apărut modificări în structura, denumirea sau rangul unităţilor administrativ-teritoriale, precum şi după fiecare recensământ al populaţiei, cu cel puţin 12 luni înainte de alegerile parlamentare la termen, prin emiterea unei hotărâri a Autorităţii Electorale Permanente, care se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

(3) Modificarea colegiilor uninominale nu poate fi făcută decât dacă faţă de delimitarea anterioară a apărut o variaţie pozitivă sau negativă de minimum 10% din populaţia respectivului colegiu uninominal.

(...)

Art. 15. (1) Biroul Electoral Central are următoarele atribuţii principale:

a) urmăreşte aplicarea unitară a dispoziţiilor legale privitoare la alegeri şi asigură interpretarea unitară a prevederilor acestora;

b) asigură publicarea în Monitorul Oficial al României, Partea I, a listei cuprinzând denumirea şi semnele electorale ale partidelor politice, alianţelor politice, alianţelor electorale şi organizaţiilor cetăţenilor aparţinând minorităţilor naţionale legal constituite, care au dreptul să participe la alegeri, şi comunică lista tuturor birourilor electorale de circumscripţie, imediat după constituirea acestora;

c) rezolvă întâmpinările referitoare la propria sa activitate şi contestaţiile cu privire la activitatea birourilor electorale de circumscripţie; contestaţiile se soluţionează prin decizii care sunt obligatorii pentru biroul electoral în cauză, precum şi pentru autorităţile şi instituţiile publice la care se referă, sub sancţiunile prevăzute de prezentul titlu;

d) face publicaţiile şi afişările prevăzute de prezentul titlu cu privire la candidaturi;

e) centralizează, pe baza comunicărilor primite de la birourile electorale de circumscripţie, numărul de candidaturi definitive din colegiile uninominale depuse de către partidele politice, alianţele politice, alianţele electorale şi organizaţiile cetăţenilor aparţinând minorităţilor naţionale; comunică situaţia centralizată, în termen de 24 de ore de la întocmire, comisiei speciale a Camerei Deputaţilor şi Senatului pentru atribuirea timpilor de antenă, precum şi Societăţii Române de Televiziune şi Societăţii Române de Radiodifuziune;

f) stabileşte, pe baza proceselor-verbale transmise de birourile electorale de circumscripţie, lista partidelor politice, alianţelor politice, alianţelor electorale şi a organizaţiilor cetăţenilor aparţinând minorităţilor naţionale care au întrunit pragul electoral, precum şi lista celor care nu au întrunit pragul electoral şi comunică birourilor electorale de circumscripţie şi dă publicităţii, în termen de 24 de ore de la constatare, aceste liste;

g) anulează alegerile dintr-o secţie de votare în cazul în care constată că votarea sau stabilirea rezultatului alegerilor a avut loc prin fraudă electorală;

h) poate dispune renumărarea voturilor într-o secţie de votare sau refacerea centralizării voturilor şi rezultatului alegerilor dintr-un colegiu unino-

minal în situaţia în care constată, pe baza probelor administrate, că au fost comise erori sau au fost înregistrate neconcordanţe între datele înregistrate în procesele-verbale;

i) totalizează rezultatul naţional, pe baza proceselor-verbale primite de la birourile electorale constituite la nivele inferioare;

j) transmite Autorităţii Electorale Permanente, după publicarea rezultatelor alegerilor în Monitorul Oficial al României, Partea I, materialele necesare redactării Cărţii Albe a Alegerilor;

k) stabileşte, la nivel naţional, numărul de mandate ce revin în fiecare circumscripţie electorală fiecărui partid politic, alianţă politică, alianţă electorală, organizaţie a cetăţenilor aparţinând unei minorităţi naţionale, candidat independent care participă în alegeri în condiţiile prezentului titlu;

l) atestă atribuirea unui mandat de deputat organizaţiei cetăţenilor aparţinând minorităţilor naţionale care a întrunit condiţiile prevăzute la art. 9 alin. (1) şi eliberează certificatul doveditor deputatului desemnat pe această bază;

m) trimite spre publicare rezultatele finale ale alegerilor către Regia Autonomă "Monitorul Oficial";

n) organizează şi implementează un sistem de colectare de date şi de informare periodică a opiniei publice privind prezenţa populaţiei la vot, în baza unui eşantion reprezentativ la nivel judeţean şi naţional;

o) îndeplineşte orice alte atribuţii ce le revin potrivit prezentului titlu.

(2) În cazul în care pentru soluţionarea unei contestaţii sunt necesare verificări de fapt, acestea se efectuează în prezenţa unui judecător din Biroul Electoral Central. Asemenea verificări nu se pot face în ziua alegerilor.

(3) Cererea de anulare a alegerilor dintr-un colegiu uninominal pentru fraudă electorală se poate face numai de către competitorii electorali care au participat la alegeri în colegiul respectiv. Cererea se depune la Biroul Electoral Central în termen de cel mult 24 de ore de la încheierea votării, sub sancţiunea decăderii. Cererea trebuie temeinic motivată şi însoţită de dovezile pe care se întemeiază. Lipsa probelor atrage respingerea cererii. Cererea poate fi admisă numai dacă cel care a sesizat nu este implicat în producerea fraudei şi numai dacă se stabileşte că aceasta a fost de natură să modifice atribuirea mandatelor. Soluţionarea cererii de anulare a alegerilor de către Biroul Electoral Central se poate face numai până la data publicării rezultatului alegerilor în Monitorul Oficial al României, Partea I. În termen de cel mult 10 zile de la data admiterii cererii de anulare a alegerilor se organizează un nou scrutin în secţiile de votare unde s-a constatat frauda electorală. Biroul de circumscripţie electorală împreună cu autorităţile publice locale vor asigura buna desfăşurare a noului scrutin, cu aplicarea corespunzătoare a dispoziţiilor prezentului titlu. Până la obţinerea noilor rezultate se suspendă operaţiunile electorale privind numărarea voturilor şi constatarea rezultatelor.

(4) În exercitarea atribuţiilor ce îi revin potrivit prevederilor prezentului titlu, Biroul Electoral Central adoptă decizii şi hotărâri. Hotărârile Biroului

Electoral Central se dau pentru interpretarea unitară a legii şi sunt general obligatorii. Deciziile Biroului Electoral Central se dau în aplicarea prevederilor prezentei legi, precum şi în soluționarea întâmpinărilor şi contestațiilor pe care este competent să le soluționeze. Deciziile Biroului Electoral Central sunt obligatorii pentru toate autoritățile, instituțiile publice, birourile electorale, precum şi pentru toate organismele cu atribuții în materie electorală, de la data aducerii la cunoştință în şedință publică. Deciziile se aduc la cunoştință în şedință publică şi prin orice mijloc de publicitate, iar hotărârile se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

(5)[1] *Abrogat.*

(6) Biroul Electoral Central îşi încetează activitatea după 48 de ore de la publicarea în Monitorul Oficial al României, Partea I, a rezultatului alegerilor, potrivit prevederilor prezentului titlu.

(...)

Capitolul IX. Observarea alegerilor

Art. 43. (1) În afara membrilor birourilor electorale şi a candidaților, la toate operațiunile din secțiile de votare, cât şi la toate operațiunile efectuate de birourile electorale la toate nivelele pot asista:

a) observatori interni acreditați;

b) reprezentanți acreditați ai unor organizații străine;

c) reprezentanți acreditați ai presei scrise, radioului şi televiziunii, români şi străini.

(2) Pot fi acreditați, ca observatori interni, reprezentanți ai organizațiilor neguvernamentale care au ca obiect principal de activitate apărarea democrației şi a drepturilor omului, care sunt legal constituite cu cel puțin 6 luni înainte de data desfăşurării alegerilor şi în ale căror organe de conducere nu se află niciun membru al vreunui partid politic sau organizație a cetățenilor aparținând unei minorități naționale. Persoanele desemnate de aceste organizații ca observatori nu pot fi membri ai vreunui partid politic sau ai vreunei organizații a cetățenilor aparținând unei minorități naționale care participă în alegeri conform prezentului titlu.

(3) Acreditarea reprezentanților presei scrise, radioului şi televiziunilor din România se face de către Autoritatea Electorală Permanentă. Contestația privind acreditarea sau respingerea solicitării de acreditare se soluționează de Curtea de Apel Bucureşti în termen de două zile de la înregistrare. Hotărârea dată este definitivă.

(4) Pot fi acreditate, ca observatori interni, doar persoanele propuse de către acele organizații neguvernamentale în privința cărora Autoritatea Electorală Permanentă stabileşte că îndeplinesc prevederile alin. (2). Acreditarea observatorilor interni se face de către birourile electorale de circumscripție.

(5) Acreditarea reprezentanților presei, radioului şi posturilor de televiziune străine, precum şi a reprezentanților organizațiilor internaționale cu

---

[1] Alin. (5) al art. 15 a fost abrogat prin art. I pct. 17 din O.U.G. nr. 97/2008.

activitate în domeniul democraţiei şi al drepturilor omului care solicită acest lucru se face de către Autoritatea Electorală Permanentă, la propunerea Ministerului Afacerilor Externe.

(6) Încălcarea condiţiilor de acreditare atrage, de drept, încetarea acreditării.

(7) Persoanele acreditate pot asista la operaţiunile electorale în ziua votării, începând cu ora 6,00 şi terminând cu momentul încheierii şi semnării, de către membrii biroului electoral al secţiei de votare, a procesului-verbal de constatare a rezultatelor votării în secţia respectivă, numai dacă prezintă actul de acreditare. Acestea nu pot interveni în niciun mod în organizarea şi desfăşurarea alegerilor, având numai dreptul de a sesiza în scris preşedintele biroului electoral în cazul constatării unei neregularităţi. Orice act de propagandă pentru sau împotriva unui partid politic, alianţă politică, alianţă electorală sau organizaţie a cetăţenilor aparţinând unei minorităţi naţionale care participă la alegeri conform prezentului titlu ori candidat independent sau încercarea de a influenţa opţiunea alegătorului, precum şi încălcarea în orice mod a actului de acreditare atrag aplicarea sancţiunilor legale, suspendarea acreditării de către biroul electoral care a constatat abaterea, iar în ziua votării, îndepărtarea imediată a persoanei respective din secţia de votare.

(...)

BCU IAŞI/CENTRAL UNIVERSITARĂ

3.8. Legea nr. 67/2004 pentru alegerea autorităţilor administraţiei publice locale[1]

– extras –

Capitolul I. Dispoziţii generale

Art. 1. (1) Prezenta lege reglementează regimul alegerilor pentru autorităţile administraţiei publice locale – consilii locale, consilii judeţene, primari şi preşedinţi ai consiliilor judeţene.

(2) Consiliile locale şi consiliile judeţene, primarii şi preşedinţii consiliilor judeţene se aleg prin vot universal, egal, direct, secret şi liber exprimat.

(3) Consiliile locale şi consiliile judeţene se aleg pe circumscripţii electorale, pe baza scrutinului de listă, potrivit principiului reprezentării proporţionale.

(4) Primarii comunelor, oraşelor, municipiilor, sectoarelor municipiului Bucureşti şi primarul general al municipiului Bucureşti, precum şi preşedinţii consiliilor judeţene se aleg pe circumscripţii electorale, prin scrutin uninominal.

(5) Vicepreşedinţii consiliilor judeţene, precum şi viceprimarii se aleg prin vot indirect de către consiliile judeţene, respectiv consiliile locale.

(6) Prevederile prezentei legi privitoare la consiliile locale şi la primari, precum şi cele privitoare la circumscripţiile electorale comunale, orăşeneşti, municipale şi de sector al municipiului Bucureşti se aplică în mod corespunzător şi Consiliului General al Municipiului Bucureşti şi primarului general al municipiului Bucureşti, precum şi circumscripţiei electorale a municipiului Bucureşti, dacă nu se dispune altfel.

Art. 2. (1) Cetăţenii români exercită, în mod egal, drepturile electorale, fără privilegii şi fără discriminări.

(2) Dreptul de vot se exercită numai pe baza actului de identitate prevăzut la art. 126.

Art. 3. (1) Au dreptul de a alege cetăţenii români care au împlinit 18 ani, inclusiv cei care împlinesc această vârstă în ziua alegerilor.

(2) Pentru alegerea consiliului local, a consiliului judeţean, a primarului, precum şi a preşedintelui consiliului judeţean fiecare alegător are dreptul la câte un singur vot.

(3) Dreptul de vot se exercită numai în comuna, oraşul, municipiul sau subdiviziunea administrativ-teritorială a municipiului în care alegătorul îşi are domiciliul.

(4) Cetăţenii cu drept de vot, care şi-au stabilit reşedinţa într-o altă unitate administrativ-teritorială cu cel puţin 3 luni înaintea datei alegerilor,

---

[1] Republicată în M. Of. nr. 333 din 17 mai 2007.

îşi pot exercita dreptul de vot în unitatea administrativ-teritorială respectivă, potrivit prevederilor prezentei legi.

Art. 4. (1) Au dreptul de a fi aleşi consilieri, primari sau preşedinţi ai consiliilor judeţene cetăţenii cu drept de vot care au împlinit, până în ziua alegerilor inclusiv, vârsta de cel puţin 23 de ani, dacă nu le este interzisă asocierea în partide politice, potrivit art. 40 alin. (3) din Constituţia României, republicată.

(2) Pot candida numai persoanele care au domiciliul pe teritoriul unităţii administrativ-teritoriale în care urmează să fie alese.

(3) La sectoarele municipiului Bucureşti pot candida şi pot fi alese persoanele care au domiciliul în municipiul Bucureşti, indiferent de sector.

Art. 4[1]. (1) Cetăţenii Uniunii Europene care au domiciliul sau reşedinţa în România au dreptul de a alege şi de a fi aleşi în aceleaşi condiţii ca şi cetăţenii români, cu îndeplinirea prevederilor prezentei legi.

(2) Cetăţenii Uniunii Europene au dreptul de a fi aleşi numai în funcţia de consilier local şi consilier judeţean.

(3) În sensul prezentei legi, prin *cetăţenii Uniunii Europene* se înţelege cetăţenii statelor membre ale Uniunii Europene, altele decât România.

Art. 5. (1) Nu pot alege:

a) debilii sau alienaţii mintal, puşi sub interdicţie;

b) persoanele lipsite de drepturile electorale, pe durata stabilită prin hotărâre judecătorească definitivă.

(2) Nu pot fi aleşi:

a) cetăţenii care fac parte din categoriile prevăzute la art. 40 alin. (3) din Constituţia României, republicată;

b) persoanele care fac parte din categoriile prevăzute la alin. (1).

Art. 6. (1) Candidaturile pentru consiliile locale şi consiliile judeţene, precum şi cele pentru primari se propun de partidele politice sau alianţele politice, constituite potrivit Legii partidelor politice nr. 14/2003, republicată, cu modificările ulterioare. Se pot depune candidaturi şi de către alianţele electorale constituite în condiţiile prezentei legi, de către organizaţiile cetăţenilor aparţinând minorităţilor naţionale prevăzute la art. 7, precum şi candidaturi independente. Listele de candidaţi pentru alegerea consiliilor locale şi a consiliilor judeţene trebuie întocmite astfel încât să asigure reprezentarea ambelor sexe, cu excepţia acelora care conţin un singur candidat.

(2) Alianţele electorale se pot constitui între partide politice sau alianţe politice la nivel judeţean ori local. Un partid politic nu poate face parte, la acelaşi nivel, decât dintr-o singură alianţă electorală.

(3) Alianţele electorale se înregistrează la biroul electoral de circumscripţie judeţeană sau a municipiului Bucureşti, iar în cazurile prevăzute la art. 31 alin. (1) sau în situaţia în care se organizează alegeri într-o singură circumscripţie electorală comunală, orăşenească sau municipală, la biroul electoral judeţean ori al municipiului Bucureşti, respectiv la biroul electoral al circumscripţiei în care au loc alegeri.

(4)[1] *Abrogat.*

(5) O persoană poate candida pentru un singur consiliu local şi un singur consiliu județean şi numai pentru o singură funcție de primar sau de președinte al consiliului județean.

(6) O persoană poate candida, în același timp, pentru funcția de consilier local, de consilier județean şi de primar. O persoană poate candida, în același timp, pentru funcția de consilier local, de consilier județean şi de președinte al consiliului județean. O persoană nu poate candida, în același timp, pentru funcția de primar şi pentru funcția de președinte al consiliului județean.

(7) Numărul de candidați de pe fiecare listă poate fi mai mare decât numărul de consilieri stabilit potrivit Legii administrației publice locale nr. 215/2001, republicată, cu până la un sfert din numărul mandatelor; fracțiunile se întregesc la cifra 1, indiferent de mărimea acestora.

(8) Candidaturile depuse pe mai multe liste de candidați sau atât pe liste, cât şi ca independent sunt nule de drept.

Art. 7. (1) În sensul prezentei legi, prin minoritate națională se înțelege acea etnie care este reprezentată în Consiliul Minorităților Naționale.

(2) Pot depune candidaturi organizațiile cetățenilor români aparținând minorităților naționale reprezentate în Parlament.

(3) Pot depune candidaturi şi alte organizații ale cetățenilor români aparținând minorităților naționale legal constituite, care prezintă la Biroul Electoral Central o listă de membri. Numărul membrilor nu poate fi mai mic de 15% din numărul total al cetățenilor care la ultimul recensământ s-au declarat ca aparținând minorității respective.

(4) Dacă numărul membrilor necesari pentru îndeplinirea condițiilor prevăzute la alin. (3) este mai mare de 25.000 de persoane, lista membrilor trebuie să cuprindă cel puțin 25.000 de persoane domiciliate în cel puțin 15 din județele țării şi în municipiul Bucureşti, dar nu mai puțin de 300 de persoane pentru fiecare dintre aceste județe şi pentru municipiul Bucureşti.

(5) Lista membrilor se întocmeşte pe localități şi pe județe şi trebuie să cuprindă: denumirea organizației, numele şi prenumele membrilor, data naşterii, adresa, denumirea, seria şi numărul actului de identitate, semnăturile acestora, precum şi numele şi prenumele persoanei care a întocmit-o. Persoana care a întocmit lista este obligată ca, împreună cu aceasta, să depună o declarație pe propria răspundere prin care să ateste veridicitatea semnăturii membrilor.

Art. 8. Organizațiile prevăzute la art. 7 pot participa la alegeri şi pot depune liste de candidați numai sub denumirea şi cu semnul electoral ale respectivei organizații.

Art. 9. (1) Data alegerilor se stabileşte prin hotărâre a Guvernului, cu cel puțin 75 de zile înaintea votării.

---

[1] Alin. (4) al art. 6 a fost abrogat prin art. I pct. 1 din O.U.G. nr. 32/2008.

(2) În cazul unor alegeri parţiale, organizate în situaţiile prevăzute de Legea nr. 215/2001, republicată, precum şi de Legea nr. 393/2004 privind Statutul aleşilor locali, cu modificările şi completările ulterioare, data desfăşurării acestora se stabileşte cu cel puţin 35 de zile înaintea votării. În acest caz, termenele prevăzute de prezenta lege, cu excepţia celor de 24 de ore, se reduc la jumătate. Dacă din operaţiunea de reducere la jumătate a termenelor rezultă fracţiuni de zile egale sau mai mari de 12 ore, rotunjirile se fac în plus; Fracţiunile mai mici de 12 ore nu se iau în calcul.

(3) Alegerile au loc într-o singură zi, care poate fi numai duminica.

(...)

Capitolul II. Organizarea alegerilor

(...)

Secţiunea a 4-a. Birourile electorale

(...)

Art. 37. (1) Biroul Electoral Central are următoarele atribuţii:

a) urmăreşte întocmirea copiilor de pe listele electorale permanente şi a copiilor de pe listele electorale complementare;

b) asigură publicarea în Monitorul Oficial al României, Partea I, a denumirii şi a semnelor electorale ale partidelor politice, alianţelor politice, alianţelor electorale şi organizaţiilor cetăţenilor aparţinând minorităţilor naţionale, legal constituite, care au dreptul să participe la alegerea autorităţilor administraţiei publice locale, şi comunică lista tuturor birourilor electorale de circumscripţie, imediat după constituirea acestora;

c) urmăreşte şi asigură respectarea şi aplicarea corectă a dispoziţiilor legale privitoare la alegeri pe întregul teritoriu al ţării; asigură interpretarea unitară a prevederilor acestora;

d) rezolvă întâmpinările referitoare la propria sa activitate şi contestaţiile cu privire la modul de constituire, componenţa şi activitatea birourilor electorale de circumscripţie judeţeană şi a municipiului Bucureşti;

e) primeşte şi soluţionează orice contestaţie cu privire la organizarea şi desfăşurarea alegerii autorităţilor administraţiei publice locale, altele decât cele care, prin prezenta lege, sunt date în competenţa birourilor electorale de circumscripţie sau a instanţelor judecătoreşti;

f) centralizează, pe baza comunicărilor primite de la birourile electorale de circumscripţie judeţeană şi a municipiului Bucureşti, numărul de liste complete depuse de către partidele politice, alianţele politice, alianţele electorale şi organizaţiile cetăţenilor aparţinând minorităţilor naţionale şi comunică Societăţii Române de Televiziune şi Societăţii Române de Radiodifuziune situaţia centralizată, în termen de 24 de ore de la întocmire;

g) primeşte procesele-verbale întocmite de birourile electorale de circumscripţie judeţeană şi a municipiului Bucureşti, împreună cu procesele-verbale conţinând rezultatul alegerilor, întocmite de birourile electorale de circumscripţie comunală, orăşenească, municipală şi de sector al munici-

piului Bucureşti; totalizează rezultatele la nivel naţional, pe partide politice, alianţe politice, alianţe electorale şi pe candidaţi independenţi, separat pentru consiliile locale, consiliile judeţene, primari, precum şi pentru preşedinţii consiliilor judeţene şi asigură publicarea lor în Monitorul Oficial al României, Partea I, şi în presă;

h) soluţionează sesizările privitoare la frauda electorală, putând dispune anularea alegerilor dintr-o circumscripţie electorală, în cazul în care constată, pe baza probelor administrate, că votarea şi stabilirea rezultatului alegerilor au avut loc prin fraude de natură a modifica atribuirea mandatelor în circumscripţia electorală respectivă; în astfel de cazuri, dispune repetarea scrutinului, care are loc în termen de cel mult două săptămâni de la constatarea fraudei. Noile alegeri au loc în aceleaşi condiţii, folosindu-se aceleaşi liste electorale şi aceleaşi liste de candidaţi şi candidaturi independente, cu excepţia cazurilor în care s-a dispus de către birou anularea unei liste de candidaţi sau a unor propuneri de candidaturi independente, în sarcina cărora s-a reţinut comiterea fraudei care a determinat anularea alegerilor. Existenţa fraudei electorale se stabileşte de Biroul Electoral Central de la caz la caz, pe baza probelor prezentate de cei care au invocat-o;

i) îndeplineşte orice alte atribuţii care îi sunt stabilite prin lege;

j) organizează şi implementează un sistem de colectare de date şi de informare periodică a opiniei publice privind prezenţa populaţiei la vot, în baza unui eşantion reprezentativ la nivel judeţean şi naţional.

(2) Biroul Electoral Central acreditează, la propunerea Ministerului Afacerilor Externe, observatorii străini, precum şi delegaţii mass-media străini şi soluţionează contestaţiile cu privire la acreditarea sau refuzul acreditării de către biroul electoral de circumscripţie judeţeană sau a municipiului Bucureşti a observatorilor interni.

(3) În cazul unei fraude electorale, cererea de anulare a alegerilor dintr-o circumscripţie electorală se poate face numai de către partidele politice, alianţele politice, alianţele electorale sau candidaţii independenţi care au participat la alegeri şi numai în termen de 48 de ore de la închiderea votării, sub sancţiunea decăderii. Cererea trebuie motivată şi însoţită de dovezile pe care se întemeiază. Cererea poate fi admisă numai dacă cel care a sesizat frauda nu este implicat în producerea acesteia. Cererea trebuie soluţionată până la data publicării rezultatului alegerilor în Monitorul Oficial al României, Partea I.

(4) În exercitarea atribuţiilor ce îi revin Biroul Electoral Central emite hotărâri care se aduc la cunoştinţă în şedinţă publică şi prin orice mijloc de publicitate. Hotărârile Biroului Electoral Central sunt obligatorii pentru toate birourile electorale din ţară, precum şi pentru toate organismele cu atribuţii în materie electorală, de la data aducerii la cunoştinţă în şedinţa publică.

(5) Hotărârile Biroului Electoral Central prin care se dau interpretări unor prevederi ale prezentei legi se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

(...)

Capitolul IV. Stabilirea şi constatarea rezultatelor alegerilor

(...)

Secţiunea a 2-a. Constatarea rezultatelor alegerilor

(...)

Art. 97. (1) Pentru funcţia de primar, centralizarea voturilor se face de biroul electoral de circumscripţie.

(2) Este declarat ales primar candidatul care a întrunit cel mai mare număr de voturi valabil exprimate în primul tur de scrutin.

(3) În caz de balotaj se va organiza un nou tur de scrutin la două săptămâni de la primul tur, la care vor participa doar candidaţii care se află în această situaţie.

Art. 97¹. (1) Pentru funcţia de preşedinte al consiliului judeţean, centralizarea voturilor se face de biroul electoral de circumscripţie judeţeană.

(2) Este declarat ales preşedinte al consiliului judeţean candidatul care a întrunit cel mai mare numărul de voturi valabil exprimate în primul tur de scrutin.

(3) În caz de balotaj se va organiza un nou tur de scrutin la două săptămâni de la primul tur, la care vor participa numai candidaţii care se află în această situaţie.

Art. 98. În cazul în care situaţia de balotaj intervine între 2 candidaţi la funcţia de primar, între care urmează să se desfăşoare turul al doilea de scrutin, iar unul dintre aceştia decedează, renunţă sau nu mai îndeplineşte condiţiile prevăzute de lege pentru a fi ales, nu vor mai avea loc alegeri, biroul electoral de circumscripţie declarându-l primar pe celălalt candidat.

(...)

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

3.9. Legea nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenţei în exercitarea demnităţilor publice, a funcţiilor publice şi în mediul de afaceri, prevenirea şi sancţionarea corupţiei[1]

– extras –

(...)

Capitolul III. Incompatibilităţi

Secţiunea 1. Dispoziţii generale

Art. 80. Incompatibilităţile privind demnităţile publice şi funcţiile publice sunt cele reglementate de Constituţie, de legea aplicabilă autorităţii sau instituţiei publice în care persoanele ce exercită o demnitate publică sau o funcţie publică îşi desfăşoară activitatea, precum şi de dispoziţiile prezentului titlu.

Secţiunea a 2-a. Incompatibilităţi privind calitatea de parlamentar

Art. 81. (1) Calitatea de deputat sau de senator este incompatibilă cu exercitarea oricărei funcţii publice de autoritate, potrivit Constituţiei, cu excepţia celei de membru al Guvernului.

(2) Prin funcţii publice de autoritate, incompatibile cu calitatea de deputat sau de senator, se înţelege funcţiile din administraţia publică asimilate celor de ministru, funcţiile de secretar de stat, subsecretar de stat şi funcţiile asimilate celor de secretar de stat şi subsecretar de stat din cadrul organelor de specialitate din subordinea Guvernului sau a ministerelor, funcţiile din Administraţia Prezidenţială, din aparatul de lucru al Parlamentului şi al Guvernului, funcţiile de conducere specifice ministerelor, celorlalte autorităţi şi instituţii publice, funcţiile de consilieri locali şi consilieri judeţeni, de prefecţi şi subprefecţi şi celelalte funcţii de conducere din aparatul propriu al prefecturilor, funcţiile de primar, viceprimar şi secretar ai unităţilor administrativ-teritoriale, funcţiile de conducere şi execuţie din serviciile publice descentralizate ale ministerelor şi celorlalte organe din unităţile administrativ-teritoriale şi din aparatul propriu şi serviciile publice ale consiliilor judeţene şi consiliilor locale, precum şi funcţiile care, potrivit legii, nu permit persoanelor care le deţin să candideze în alegeri.

Art. 82. (1) Calitatea de deputat şi senator este, de asemenea, incompatibilă cu:

---

[1] Publicată în M. Of. nr. 279 din 21 aprilie 2003.

a) funcția de președinte, vicepreședinte, director general, director, administrator, membru al consiliului de administrație sau cenzor la societățile comerciale, inclusiv băncile sau alte instituții de credit, societățile de asigurare și cele financiare, precum și la instituțiile publice;

b) funcția de președinte sau de secretar al adunărilor generale ale acționarilor sau asociaților la societățile comerciale prevăzute la lit. a);

c) funcția de reprezentant al statului în adunările generale ale societăților comerciale prevăzute la lit. a);

d) funcția de manager sau membru al consiliilor de administrație ale regiilor autonome, companiilor și societăților naționale;

e) calitatea de comerciant persoană fizică;

f) calitatea de membru al unui grup de interes economic;

g) o funcție publică încredințată de un stat străin, cu excepția acelor funcții prevăzute în acordurile și convențiile la care România este parte;

h) funcția de președinte, vicepreședinte, secretar și trezorier al federațiilor și confederațiilor sindicale.

(2)[1] *Abrogat.*

(3) Deputații și senatorii pot exercita funcții sau activități în domeniul didactic, al cercetării științifice și al creației literar-artistice.

Art. 82[1]. (1) Deputatul sau senatorul care, pe durata exercitării mandatului de parlamentar, dorește să exercite și profesia de avocat nu poate să pledeze în cauzele ce se judecă de către judecătorii sau tribunale și nici nu poate acorda asistență juridică la parchetele de pe lângă aceste instanțe.

(2) Deputatul sau senatorul aflat în situația prevăzută la alin. (1) nu poate acorda asistență juridică suspecților ori inculpaților și nici nu îi poate asista sau reprezenta în instanțe în cauzele penale privind:

a) infracțiunile de corupție, infracțiunile asimilate infracțiunilor de corupție, precum și infracțiunile împotriva intereselor financiare ale Uniunii Europene, prevăzute în Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, cu modificările și completările ulterioare;

b) infracțiunile prevăzute în Legea nr. 143/2000 privind prevenirea și combaterea traficului și consumului ilicit de droguri, cu modificările și completările ulterioare;

c) infracțiunile de trafic și exploatare a persoanelor vulnerabile, prevăzute la art. 209-217 din Codul penal;

d) infracțiunea de spălare a banilor, prevăzută în Legea nr. 656/2002 pentru prevenirea și sancționarea spălării banilor, precum și pentru instituirea unor măsuri de prevenire și combatere a finanțării actelor de terorism, republicată;

e) infracțiunile contra securității naționale, prevăzute la art. 394-410 și 412 din Codul penal, precum și cele prevăzute de Legea nr. 51/1991 privind siguranța națională a României;

---

[1] Alin. (2) al art. 82 a fost abrogat prin art. 61 alin. (2) din Legea nr. 96/2006.

f) infracțiunile contra înfăptuirii justiției, prevăzute la art. 266-288 din Codul penal;

g) infracțiunile de genocid, contra umanității și de război, prevăzute la art. 438-445 din Codul penal.

(3) Deputatul sau senatorul aflat în situația prevăzută la alin. (1) nu poate să pledeze în cauzele civile sau comerciale împotriva statului, a autorităților sau instituțiilor publice, a companiilor naționale ori a societăților naționale în care acestea sunt părți. De asemenea, nu poate să pledeze în procese intentate statului român, în fața instanțelor internaționale.

(4) Prevederile alin. (1)-(3) nu se aplică în cauzele în care avocatul este parte în proces sau acordă asistență ori reprezentare soțului sau rudelor până la gradul IV inclusiv.

Art. 83. (1) Deputatul sau senatorul care la data intrării în vigoare a prezentului titlu se află în una dintre incompatibilitățile prevăzute de art. 81 și 82 va informa, în termen de 15 zile, Biroul permanent al Camerei din care face parte.

(2) În termen de 60 de zile de la expirarea termenului prevăzut la alin. (1), deputatul sau senatorul va opta între mandatul de parlamentar și funcția care generează incompatibilitatea, demisionând din una dintre funcții.

(3) După expirarea termenului prevăzut la alin. (2), dacă starea de incompatibilitate continuă să existe, deputatul sau senatorul este considerat demisionat din funcția de deputat sau de senator. Demisia se aduce la cunoștința Camerei din care face parte parlamentarul. Hotărârea Camerei prin care se constată demisia se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

(4) Procedura de constatare a incompatibilității este cea prevăzută în Regulamentul Camerei Deputaților și în Regulamentul Senatului.

Secțiunea a 3-a. Incompatibilități privind funcția de membru al Guvernului și alte funcții publice de autoritate din administrația publică centrală și locală

Art. 84. (1) Funcția de membru al Guvernului este incompatibilă cu:

a) orice altă funcție publică de autoritate, cu excepția celei de deputat sau de senator ori a altor situații prevăzute de Constituție;

b) o funcție de reprezentare profesională salarizată în cadrul organizațiilor cu scop comercial;

c) funcția de președinte, vicepreședinte, director general, director, administrator, membru al consiliului de administrație sau cenzor la societățile comerciale, inclusiv băncile sau alte instituții de credit, societățile de asigurare și cele financiare, precum și la instituțiile publice;

d) funcția de președinte sau de secretar al adunărilor generale ale acționarilor sau asociaților la societățile comerciale prevăzute la lit. c);

e) funcția de reprezentant al statului în adunările generale ale societăților comerciale prevăzute la lit. c);

f) funcția de manager sau membru al consiliilor de administrație ale regiilor autonome, companiilor și societăților naționale;

g) calitatea de comerciant persoană fizică;

h) calitatea de membru al unui grup de interes economic;

i) o funcție publică încredințată de un stat străin, cu excepția acelor funcții prevăzute în acordurile și convențiile la care România este parte.

(2) Funcția de secretar de stat, funcția de subsecretar de stat și funcțiile asimilate acestora sunt incompatibile cu exercitarea altei funcții publice de autoritate, precum și cu exercitarea funcțiilor prevăzute la alin. (1) lit. b)-i).

(3) În mod excepțional, Guvernul poate aproba participarea persoanelor prevăzute la alin. (1) și (2) ca reprezentanți ai statului în adunarea generală a acționarilor ori ca membri în consiliul de administrație al regiilor autonome, companiilor sau societăților naționale, instituțiilor publice ori al societăților comerciale, inclusiv băncile sau alte instituții de credit, societățile de asigurare și cele financiare, de interes strategic sau în cazul în care un interes public impune aceasta.

(4) Membrii Guvernului, secretarii de stat, subsecretarii de stat și persoanele care îndeplinesc funcții asimilate acestora pot exercita funcții sau activități în domeniul didactic, al cercetării științifice și al creației literar-artistice.

(...)

BCU IAȘI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

3.10. Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor şi procurorilor[1]

– extras –

Titlul I. Dispoziţii generale

Capitolul I. Noţiuni şi principii

Art. 1. Magistratura este activitatea judiciară desfăşurată de judecători în scopul înfăptuirii justiţiei şi de procurori în scopul apărării intereselor generale ale societăţii, a ordinii de drept, precum şi a drepturilor şi libertăţilor cetăţenilor.

Art. 2. (1) Judecătorii numiţi de Preşedintele României sunt inamovibili, în condiţiile prezentei legi.

(2) Judecătorii inamovibili pot fi mutaţi prin transfer, delegare, detaşare sau promovare, numai cu acordul lor, şi pot fi suspendaţi sau eliberaţi din funcţie în condiţiile prevăzute de prezenta lege.

(3) Judecătorii sunt independenţi, se supun numai legii şi trebuie să fie imparţiali.

(4) Orice persoană, organizaţie, autoritate sau instituţie este datoare să respecte independenţa judecătorilor.

Art. 3. (1) Procurorii numiţi de Preşedintele României se bucură de stabilitate şi sunt independenţi, în condiţiile legii.

(2) Procurorii care se bucură de stabilitate pot fi mutaţi prin transfer, detaşare sau promovare, numai cu acordul lor. Ei pot fi delegaţi, suspendaţi sau eliberaţi din funcţie în condiţiile prevăzute de prezenta lege.

Art. 4. (1) Judecătorii şi procurorii sunt obligaţi ca, prin întreaga lor activitate, să asigure supremaţia legii, să respecte drepturile şi libertăţile persoanelor, precum şi egalitatea lor în faţa legii şi să asigure un tratament juridic nediscriminatoriu tuturor participanţilor la procedurile judiciare, indiferent de calitatea acestora, să respecte Codul deontologic al judecătorilor şi procurorilor şi să participe la formarea profesională continuă.

(2) Judecătorii nu pot refuza să judece pe motiv că legea nu prevede, este neclară sau incompletă.

Capitolul II. Incompatibilităţi şi interdicţii

Art. 5. (1) Funcţiile de judecător, procuror, magistrat-asistent şi asistent judiciar sunt incompatibile cu orice alte funcţii publice sau private, cu excepţia funcţiilor didactice din învăţământul superior, precum şi a celor de

---

[1] Republicată în M. Of. nr. 826 din 13 septembrie 2005.

instruire din cadrul Institutului Național al Magistraturii și al Școlii Naționale de Grefieri, în condițiile legii.

(2) Judecătorii și procurorii sunt obligați să se abțină de la orice activitate legată de actul de justiție în cazuri care presupun existența unui conflict între interesele lor și interesul public de înfăptuire a justiției sau de apărare a intereselor generale ale societății, cu excepția cazurilor în care conflictul de interese a fost adus la cunoștință, în scris, colegiului de conducere al instanței sau conducătorului parchetului și s-a considerat că existența conflictului de interese nu afectează îndeplinirea imparțială a atribuțiilor de serviciu.

(3) Judecătorii, procurorii, magistrații-asistenți și personalul auxiliar de specialitate sunt obligați să dea, anual, o declarație pe propria răspundere în care să menționeze dacă soțul, rudele sau afinii până la gradul al IV-lea inclusiv exercită o funcție sau desfășoară o activitate juridică ori activități de investigare sau cercetare penală, precum și locul de muncă al acestora. Declarațiile se înregistrează și se depun la dosarul profesional.

Art. 6. (1) Judecătorii, procurorii, magistrații-asistenți, personalul de specialitate juridică asimilat magistraților și personalul auxiliar de specialitate sunt obligați să facă o declarație autentică, pe propria răspundere potrivit legii penale, privind apartenența sau neapartenența ca agent sau colaborator al organelor de securitate, ca poliție politică.

(2) Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității verifică declarațiile prevăzute la alin. (1). Rezultatele verificărilor se atașează la dosarul profesional.

(3) Dispozițiile Legii nr. 187/1999 privind accesul la propriul dosar și deconspirarea securității ca poliție politică se aplică în mod corespunzător.

Art. 7. (1) Judecătorii, procurorii, magistrații-asistenți, personalul de specialitate juridică asimilat acestora și personalul auxiliar de specialitate al instanțelor judecătorești și parchetelor nu pot fi lucrători operativi, inclusiv acoperiți, informatori sau colaboratori ai serviciilor de informații.

(2) Persoanele prevăzute la alin. (1) completează, anual, o declarație autentică, pe propria răspundere potrivit legii penale, din care să rezulte că nu sunt lucrători operativi, inclusiv acoperiți, informatori sau colaboratori ai serviciilor de informații.

(3) Consiliul Suprem de Apărare a Țării verifică, din oficiu sau la sesizarea Consiliului Superior al Magistraturii ori a ministrului justiției, realitatea declarațiilor prevăzute la alin. (2).

(4) Încălcarea dispozițiilor alin. (1) conduce la eliberarea din funcția deținută, inclusiv cea de judecător sau procuror.

Art. 8. (1) Judecătorilor și procurorilor le este interzis:

a) să desfășoare activități comerciale, direct sau prin persoane interpuse;

b) să desfășoare activități de arbitraj în litigii civile, comerciale sau de altă natură;

c) să aibă calitatea de asociat sau de membru în organele de conducere, administrare sau control la societăți civile, societăți comerciale, in-

clusiv bănci sau alte instituții de credit, societăți de asigurare ori financiare, companii naționale, societăți naționale sau regii autonome;

d) să aibă calitatea de membru al unui grup de interes economic.

(2) Prin derogare de la prevederile alin. (1) lit. c), judecătorii și procurorii pot fi acționari sau asociați ca urmare a legii privind privatizarea în masă.

Art. 9. (1) Judecătorii și procurorii nu pot să facă parte din partide sau formațiuni politice și nici să desfășoare sau să participe la activități cu caracter politic.

(2) Judecătorii și procurorii sunt obligați ca în exercitarea atribuțiilor să se abțină de la exprimarea sau manifestarea, în orice mod, a convingerilor lor politice.

Art. 10. (1) Judecătorii și procurorii nu își pot exprima public opinia cu privire la procese aflate în curs de desfășurare sau asupra unor cauze cu care a fost sesizat parchetul.

(2) Judecătorii și procurorii nu pot să dea consultații scrise sau verbale în probleme litigioase, chiar dacă procesele respective sunt pe rolul altor instanțe sau parchete decât acelea în cadrul cărora își exercită funcția și nu pot îndeplini orice altă activitate care, potrivit legii, se realizează de avocat.

(3) Judecătorilor și procurorilor le este permis să pledeze, în condițiile prevăzute de lege, numai în cauzele lor personale, ale ascendenților și descendenților, ale soților, precum și ale persoanelor puse sub tutela sau curatela lor. Chiar și în asemenea situații însă judecătorilor și procurorilor nu le este îngăduit să se folosească de calitatea pe care o au pentru a influența soluția instanței de judecată sau a parchetului și trebuie să evite a se crea aparența că ar putea influența în orice fel soluția.

Art. 11. (1) Judecătorii și procurorii pot participa la elaborarea de publicații, pot elabora articole, studii de specialitate, lucrări literare ori științifice și pot participa la emisiuni audiovizuale, cu excepția celor cu caracter politic.

(2) Judecătorii și procurorii pot fi membri ai unor comisii de examinare sau de întocmire a proiectelor de acte normative, a unor documente interne sau internaționale.

(3) Judecătorii și procurorii pot fi membri ai societăților științifice sau academice, precum și ai oricăror persoane juridice de drept privat fără scop patrimonial.

(...)

Capitolul III. Numirea judecătorilor și procurorilor

Art. 31. (1) Judecătorii și procurorii care au promovat examenul de capacitate sunt numiți de Președintele României, la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii.

(2) Propunerile de numire se fac în cel mult 30 de zile de la data validării examenului de capacitate.

(3) Preşedintele României poate refuza o singură dată numirea judecătorilor şi procurorilor prevăzuţi la alin. (1). Refuzul motivat se comunică de îndată Consiliului Superior al Magistraturii.

(4) În situaţia în care Consiliul Superior al Magistraturii susţine propunerea iniţială, are obligaţia să motiveze opţiunea şi să o comunice de îndată Preşedintelui României.

(5) În perioada dintre data validării examenului de capacitate şi data intrării în vigoare a actului de numire de către Preşedintele României, judecătorii şi procurorii care au promovat examenul de capacitate primesc salariul corespunzător funcţiei imediat superioare celei de judecător sau procuror stagiar.

Art. 32. (1) Poate fi numită judecător sau procuror militar persoana care îndeplineşte condiţiile prevăzute de lege pentru intrarea în magistratură, cu avizul conform al Ministerului Apărării Naţionale privind îndeplinirea condiţiilor legale pentru dobândirea calităţii de ofiţer activ în cadrul acestui minister.

(2) Numirea ca judecător sau procuror militar, transferul de la instanţele sau parchetele civile la instanţele ori parchetele militare, precum şi acordarea gradelor militare şi înaintarea în grad a judecătorilor şi procurorilor militari se fac potrivit unui regulament comun al Consiliului Superior al Magistraturii şi Ministerului Apărării Naţionale.

Art. 33. (1) Pot fi numiţi în magistratură, pe bază de concurs, dacă îndeplinesc condiţiile prevăzute la art. 14 alin. (2), foştii judecători şi procurori care şi-au încetat activitatea din motive neimputabile, personalul de specialitate juridică prevăzut la art. 87 alin. (1), avocaţii, notarii, asistenţii judiciari, consilierii juridici, personalul de probaţiune cu studii superioare juridice, ofiţerii de poliţie judiciară cu studii superioare juridice, grefierii cu studii superioare juridice, persoanele care au îndeplinit funcţii de specialitate juridică în aparatul Parlamentului, Administraţiei Prezidenţiale, Guvernului, Curţii Constituţionale, Avocatului Poporului, Curţii de Conturi sau al Consiliului Legislativ, din Institutul de Cercetări Juridice al Academiei Române şi Institutul Român pentru Drepturile Omului, cadrele didactice din învăţământul juridic superior acreditat, precum şi magistraţii-asistenţi de la Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, cu o vechime în specialitate de cel puţin 5 ani.

(2) Concursul prevăzut la alin. (1) se organizează anual sau ori de câte ori este necesar, de Consiliul Superior al Magistraturii, prin Institutul Naţional al Magistraturii, pentru ocuparea posturilor vacante de la judecătorii şi parchetele de pe lângă acestea.

(2[1]) Dispoziţiile art. 15 alin. (8) se aplică în mod corespunzător.

(3) În termen de cel mult 30 de zile de la data validării concursului prevăzut la alin. (1), Consiliul Superior al Magistraturii propune Preşedintelui României numirea în funcţia de judecător sau, după caz, de procuror a candidaţilor admişi.

(4) Dispoziţiile art. 30 alin. (6) se aplică în mod corespunzător.

B.C.U. "M. EMINESCU" IAŞI

(5)-(10[7])[1] *Abrogate.*

(11) Președintele României poate refuza o singură dată numirea judecătorilor și procurorilor prevăzuți la alin. (1). Refuzul motivat se comunică de îndată Consiliului Superior al Magistraturii.

(12) În situația în care Consiliul Superior al Magistraturii susține propunerea inițială, are obligația să motiveze opțiunea și să o comunice de îndată Președintelui României.

(13) După numirea în funcția de judecător sau procuror, persoanele prevăzute la alin. (1) sunt obligate să urmeze, pe o perioadă de 6 luni, un curs de formare profesională în cadrul Institutului Național al Magistraturii, care va cuprinde în mod obligatoriu elemente de drept comunitar.

(14) Persoanele numite în condițiile prezentului articol nu pot fi delegate, detașate, transferate și nu pot promova la alte instanțe sau parchete timp de cel puțin 3 ani de la numirea în funcție.

(15) Judecătorii Curții Constituționale care, la data numirii, aveau funcția de judecător sau de procuror au dreptul, la încetarea mandatului, să revină la postul deținut anterior.

Art. 34. (1) Înainte de a începe să-și exercite funcția, judecătorii și procurorii depun următorul jurământ: "Jur să respect Constituția și legile țării, să apăr drepturile și libertățile fundamentale ale persoanei, să-mi îndeplinesc atribuțiile cu onoare, conștiință și fără părtinire. Așa să-mi ajute Dumnezeu!" Referirea la divinitate din formula jurământului se schimbă potrivit credinței religioase a judecătorilor și procurorilor și este facultativă.

(2) Refuzul depunerii jurământului atrage, de drept, nulitatea numirii în funcție.

(3) Jurământul se depune în ședință solemnă, în fața judecătorilor instanței sau, după caz, a procurorilor parchetului la care a fost numit judecătorul sau procurorul, după citirea actului de numire.

(4) Depunerea jurământului se consemnează într-un proces-verbal, care se semnează de conducătorul instanței sau, după caz, al parchetului și de 2 dintre judecătorii sau procurorii prezenți, precum și de cel care a depus jurământul.

(5) Depunerea jurământului nu este necesară în cazul transferului sau al promovării judecătorului ori procurorului în altă funcție.

(...)

Capitolul V. Promovarea judecătorilor și procurorilor și numirea în funcțiile de conducere

Secțiunea 1. Promovarea la tribunale, curți de apel și la parchete

Art. 43. (1) Promovarea judecătorilor și procurorilor se face numai prin concurs organizat la nivel național, în limita posturilor vacante existente la tribunale și curți de apel sau, după caz, la parchete.

---

[1] Alin. (5)-(10[7]) ale art. 33 au fost abrogate prin art. unic al O.U.G. nr. 46/2008.

(2) Concursul pentru promovarea judecătorilor şi procurorilor se organizează, anual sau ori de câte ori este necesar, de Consiliul Superior al Magistraturii, prin Institutul Naţional al Magistraturii.

(3) Comisia pentru promovarea judecătorilor este alcătuită din judecători de la Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, judecători de la curţile de apel şi formatori din Institutul Naţional al Magistraturii, numiţi prin hotărâre a Consiliului Superior al Magistraturii, la propunerea Institutului Naţional al Magistraturii.

(4) Comisia pentru promovarea procurorilor este alcătuită din procurori de la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, procurori de la parchetele de pe lângă curţile de apel şi formatori din Institutul Naţional al Magistraturii, numiţi prin hotărâre a Consiliului Superior al Magistraturii, la propunerea Institutului Naţional al Magistraturii.

(5) Data, locul, modul de desfăşurare a concursului şi posturile vacante pentru care se organizează concurs se comunică tuturor judecătorilor şi procurorilor, prin curţile de apel şi parchete, şi se publică pe pagina de Internet a Consiliului Superior al Magistraturii, a Institutului Naţional al Magistraturii, a Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie şi în trei cotidiene centrale, cu cel puţin 60 de zile înainte de data stabilită pentru concurs.

Art. 44. (1) Pot participa la concursul de promovare la instanţele sau parchetele imediat superioare judecătorii şi procurorii care au avut calificativul "foarte bine" la ultima evaluare, nu au fost sancţionaţi disciplinar în ultimii 3 ani şi îndeplinesc următoarele condiţii minime de vechime:

a) 5 ani vechime în funcţia de judecător sau procuror, pentru promovarea în funcţiile de judecător de tribunal sau tribunal specializat şi procuror la parchetul de pe lângă tribunal sau la parchetul de pe lângă tribunalul specializat;

b) 6 ani vechime în funcţia de judecător sau procuror, pentru promovarea în funcţiile de judecător de curte de apel şi procuror la parchetul de pe lângă aceasta;

c) 8 ani vechime în funcţia de judecător sau procuror, pentru promovarea în funcţia de procuror la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie.

(2)[1] *La calcularea vechimii prevăzute la alin. (1) se ia în considerare şi perioada în care judecătorul sau procurorul a fost avocat.*

(3) Consiliul Superior al Magistraturii verifică îndeplinirea condiţiilor prevăzute la alin. (1).

Art. 45. Judecătorii şi procurorii care îndeplinesc condiţiile prevăzute la art. 44 pot participa la concurs, în vederea promovării pe loc, în limita numărului de locuri aprobat anual de Consiliul Superior al Magistraturii.

Art. 46. (1) Concursul de promovare constă în probe scrise, cu caracter teoretic şi practic.

---

[1] Prevederile alin. (2) al art. 44 au fost declarate neconstituţionale prin Decizia Curţii Constituţionale nr. 785/2009 (M. Of. nr. 404 din 15 iunie 2009).

(2) Probele constau în:

a) în funcție de specializare, una dintre următoarele materii: drept civil, drept penal, drept comercial, drept administrativ, drept financiar și fiscal, dreptul muncii, dreptul familiei, drept internațional privat;

b) jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție și jurisprudența Curții Constituționale;

c) jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului și jurisprudența Curții de Justiție a Comunităților Europene;

d) procedura civilă sau procedura penală, în funcție de specializarea judecătorului sau procurorului.

(3) Procedura de desfășurare a concursului, inclusiv modalitatea de contestare a rezultatelor este prevăzută în Regulamentul privind organizarea și desfășurarea concursului de promovare a judecătorilor și procurorilor.

(4) Dispozițiile art. 30 alin. (6) se aplică în mod corespunzător.

Art. 47. În termen de cel mult 30 de zile de la comunicarea rezultatelor, Consiliul Superior al Magistraturii dispune, prin hotărâre, promovarea judecătorilor și procurorilor declarați admiși.

Secțiunea a 2-a. Numirea în funcțiile de conducere din cadrul judecătoriilor, tribunalelor, curților de apel și parchetelor corespunzătoare

Art. 48. (1) Numirea în funcțiile de președinte și vicepreședinte la judecătorii, tribunale, tribunale specializate și curți de apel se face numai prin concurs sau examen organizat, ori de câte ori este necesar, de Consiliul Superior al Magistraturii, prin Institutul Național al Magistraturii.

(2) Pot participa la concurs sau examen judecătorii care au calificativul "foarte bine" la ultima evaluare, nu au fost sancționați disciplinar în ultimii 3 ani și îndeplinesc condițiile de vechime prevăzute de lege.

(3) Judecătorii își depun candidaturile însoțite de orice alte acte considerate relevante, în termen de 20 de zile de la publicarea datei concursului sau examenului, la Institutul Național al Magistraturii.

(4) Concursul sau examenul constă în prezentarea unui proiect referitor la exercitarea atribuțiilor specifice funcției de conducere și în probe scrise privind managementul, comunicarea, resursele umane, capacitatea candidatului de a lua decizii și de a-și asuma răspunderea, rezistența la stres și un test psihologic.

(5) Comisia de examinare este numită de Consiliul Superior al Magistraturii, la propunerea Institutului Național al Magistraturii, și este formată din 2 judecători de la Înalta Curte de Casație și Justiție, 2 judecători de la curțile de apel și 3 specialiști în management și organizare instituțională. La constituirea comisiilor vor fi avuți în vedere, în principal, judecătorii care au urmat cursuri de management.

(6) Data, locul, precum și Regulamentul de organizare a concursului sau examenului elaborat de Institutul Național al Magistraturii se aprobă de Consiliul Superior al Magistraturii și se afișează pe pagina de Internet a

Institutului Naţional al Magistraturii, Ministerului Justiţiei, Consiliului Superior al Magistraturii şi la sediile instanţelor judecătoreşti, cu cel puţin 30 de zile înainte de data desfăşurării acestuia.

(7) Consiliul Superior al Magistraturii validează rezultatul concursului sau examenului şi numeşte judecătorii în funcţiile de conducere în termen de 15 zile de la data afişării rezultatelor finale. Dispoziţiile art. 30 alin. (6) se aplică în mod corespunzător.

(8) Numirea judecătorilor care au obţinut rezultatul cel mai bun la concurs sau, după caz, au fost declaraţi admişi la examen în funcţiile pentru care au candidat se face pe o perioadă de 3 ani, cu posibilitatea reînvestirii, o singură dată, în condiţiile prevăzute la alin. (1).

(9) Numirea judecătorilor în celelalte funcţii de conducere se face pe o perioadă de 3 ani, cu posibilitatea reînvestirii o singură dată, de Consiliul Superior al Magistraturii, la propunerea preşedintelui instanţei.

(10) Nu pot fi numiţi în funcţii de conducere judecătorii care au făcut parte din serviciile de informaţii înainte de 1990 sau au colaborat cu acestea ori judecătorii care au un interes personal, ce influenţează sau ar putea influenţa îndeplinirea cu obiectivitate şi imparţialitate a atribuţiilor prevăzute de lege.

(11) Judecătorii care participă la concurs sau examen, precum şi cei propuşi pentru o funcţie de conducere sunt obligaţi să dea o declaraţie pe proprie răspundere din care să rezulte că nu au făcut parte din serviciile de informaţii înainte de 1990 şi nici nu au colaborat cu acestea, precum şi o declaraţie de interese care se actualizează anual sau în termen de 15 zile de la apariţia unei schimbări sau de la data la care judecătorul a luat cunoştinţă despre aceasta.

(12) Înainte de numirea în funcţiile de conducere, Consiliul Naţional pentru Studierea Arhivelor Securităţii verifică şi comunică, în termen de 15 zile de la solicitarea Consiliului Superior al Magistraturii, dacă judecătorul a făcut parte din serviciile de informaţii înainte de 1990 sau a colaborat cu acestea.

(13) Evidenţa posturilor vacante de conducere de la instanţele judecătoreşti este publică şi disponibilă permanent pe paginile de Internet ale Consiliului Superior al Magistraturii, Institutului Naţional al Magistraturii şi Ministerului Justiţiei, precum şi prin afişare la sediile instanţelor judecătoreşti.

(14) Numirea în funcţii de conducere potrivit prezentului articol se face în termen de cel mult 6 luni de la data la care acestea devin vacante.

Art. 49. (1) Numirea în funcţiile de procuror general al parchetului de pe lângă curtea de apel, prim-procuror al parchetului de pe lângă tribunal, prim-procuror al parchetului de pe lângă tribunalul pentru minori şi familie sau prim-procuror al parchetului de pe lângă judecătorie şi de adjuncţi ai acestora se face numai prin concurs sau examen organizat, ori de câte ori este necesar, de Consiliul Superior al Magistraturii, prin Institutul Naţional al Magistraturii.

(2) Pot participa la concurs sau examen procurorii care au calificativul "foarte bine" la ultima evaluare, nu au fost sancționați disciplinar în ultimii 3 ani și îndeplinesc condițiile de vechime prevăzute de lege.

(3) Procurorii își depun candidaturile însoțite de orice alte acte considerate relevante, în termen de 20 de zile de la publicarea datei concursului sau examenului, la Institutul Național al Magistraturii.

(4) Dispozițiile art. 48 alin. (4) se aplică în mod corespunzător.

(5) Comisia de examinare este numită de Consiliul Superior al Magistraturii, la propunerea Institutului Național al Magistraturii, și este formată din 2 procurori de la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, 2 procurori de la parchetele de pe lângă curțile de apel și 3 specialiști în management și organizare instituțională. La constituirea comisiilor vor fi avuți în vedere, în principal, procurorii care au urmat cursuri de management.

(6) Data, locul, precum și Regulamentul de organizare a concursului sau examenului elaborat de Institutul Național al Magistraturii se aprobă de Consiliul Superior al Magistraturii și se afișează pe pagina de Internet a Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, a Institutului Național al Magistraturii, a Consiliului Superior al Magistraturii, a Ministerului Justiției și la sediile parchetelor, cu cel puțin 30 de zile înainte de data desfășurării acestuia.

(7) Consiliul Superior al Magistraturii validează rezultatul concursului sau examenului și numește procurorii în funcțiile de conducere în termen de 15 zile de la data afișării rezultatelor finale. Dispozițiile art. 30 alin. (6) se aplică în mod corespunzător.

(8) Numirea procurorilor care au obținut rezultatul cel mai bun la concurs sau, după caz, au fost declarați admiși la examen în funcțiile pentru care au candidat se face pe o perioadă de 3 ani, cu posibilitatea reînvestirii, o singură dată, în condițiile prevăzute la alin. (1).

(9) Numirea în celelalte funcții de conducere la parchete se face pe o perioadă de 3 ani, cu posibilitatea reînvestirii o singură dată, de Consiliul Superior al Magistraturii, la propunerea procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

(10) Pentru numirea în funcțiile de conducere prevăzute la alin. (9) este necesară recomandarea conducătorului parchetului unde urmează să fie numit procurorul.

(11) Dispozițiile art. 48 alin. (10)-(12) și (14) se aplică în mod corespunzător și în cazul numirii procurorilor în funcțiile de conducere.

(12) Evidența posturilor vacante de conducere de la parchete este publică și disponibilă permanent pe paginile de Internet ale Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, Consiliului Superior al Magistraturii, Institutului Național al Magistraturii și Ministerului Justiției, precum și prin afișare la sediile parchetelor.

Art. 50. (1) Pentru numirea în funcții de conducere, sunt necesare următoarele condiții minime de vechime:

a) pentru funcția de președinte și vicepreședinte de judecătorie, prim-procuror al parchetului de pe lângă judecătorie și adjunct al acestuia, o vechime de 5 ani în funcția de judecător sau procuror;

b) pentru funcția de președinte și vicepreședinte de tribunal sau tribunal specializat, precum și președinte de secție la tribunal, prim-procuror al parchetului de pe lângă tribunal sau al parchetului de pe lângă tribunalul pentru minori și familie, adjunct al acestuia și procuror șef secție al parchetului de pe lângă tribunal sau al parchetului de pe lângă tribunalul pentru minori și familie, o vechime de 6 ani în funcția de judecător sau procuror;

c) pentru funcția de președinte, vicepreședinte, președinte de secție la curtea de apel, procuror general al parchetului de pe lângă curtea de apel și adjunct al acestuia, procuror șef secție al parchetului de pe lângă curtea de apel, o vechime de 8 ani în funcția de judecător sau procuror.

(2)[1] *La calcularea vechimii prevăzute la alin. (1) se ia în considerare și perioada în care judecătorul sau procurorul a fost avocat.*

(3) Pentru numirea în funcții de conducere, judecătorul și procurorul trebuie să aibă dreptul să funcționeze la instanța sau, după caz, parchetul la care urmează să fie numit în funcția de conducere.

Art. 51. (1) La încetarea mandatului funcției de conducere judecătorii sau procurorii pot ocupa, în condițiile prevăzute de art. 48, 49 și 50, o funcție de conducere la aceeași instanță sau la același parchet ori la altă instanță sau parchet ori revin la instanțele sau parchetele de unde provin sau la o instanță sau parchet unde au dreptul să funcționeze potrivit legii.

(2) Revocarea din funcția de conducere a judecătorilor se dispune de Consiliul Superior al Magistraturii, din oficiu sau la propunerea adunării generale ori a președintelui instanței, pentru următoarele motive:

a) în cazul în care nu mai îndeplinesc una dintre condițiile necesare pentru numirea în funcția de conducere;

b) în cazul exercitării necorespunzătoare a atribuțiilor manageriale privind organizarea eficientă, comportamentul și comunicarea, asumarea responsabilităților și aptitudinile manageriale;

c) în cazul aplicării uneia dintre sancțiunile disciplinare.

(3) La verificarea organizării eficiente a activității vor fi avute în vedere, în principal, următoarele criterii: folosirea adecvată a resurselor umane și materiale, evaluarea necesităților, gestionarea situațiilor de criză, raportul resurse investite-rezultate obținute, gestionarea informațiilor, organizarea pregătirii și perfecționării profesionale și repartizarea sarcinilor în cadrul instanțelor sau parchetelor.

(4) La verificarea comportamentului și comunicării vor fi avute în vedere, în principal, comportamentul și comunicarea cu judecătorii, procurorii, personalul auxiliar, justițiabilii, persoanele implicate în actul de justiție, alte

[1] Prevederile alin. (2) al art. 50 au fost declarate neconstituționale prin Decizia Curții Constituționale nr. 176/2014 (M. Of. nr. 351 din 13 mai 2014).

instituții, mass-media, asigurarea accesului la informațiile de interes public din cadrul instanței sau parchetului și transparența actului de conducere.

(5) La verificarea asumării responsabilității vor fi avute în vedere, în principal, îndeplinirea atribuțiilor prevăzute de lege și regulamente, implementarea strategiilor naționale și secvențiale în domeniul justiției și respectarea principiului distribuirii aleatorii sau, după caz, al repartizării pe criterii obiective a cauzelor.

(6) La verificarea aptitudinilor manageriale vor fi avute în vedere, în principal, capacitatea de organizare, capacitatea rapidă de decizie, rezistența la stres, autoperfecționarea, capacitatea de analiză, sinteză, previziune, strategie și planificare pe termen scurt, mediu și lung, inițiativă și capacitatea de adaptare rapidă.

(7) Revocarea din funcția de conducere a procurorilor se dispune de Consiliul Superior al Magistraturii, din oficiu sau la propunerea adunării generale ori a conducătorului parchetului, pentru motivele prevăzute la alin. (2) care se aplică în mod corespunzător.

Secțiunea a 3-a. Promovarea în funcția de judecător la Înalta Curte de Casație și Justiție și numirea în funcțiile de conducere din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție, Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și Direcției Naționale Anticorupție

Art. 52. (1) Promovarea în funcția de judecător la Înalta Curte de Casație și Justiție se face numai prin concurs organizat ori de câte ori este necesar, în limita posturilor vacante, de către Consiliul Superior al Magistraturii, prin Institutul Național al Magistraturii.

(2) Data, locul, modul de desfășurare a concursului și posturile vacante pentru care se organizează concurs se comunică tuturor judecătorilor și procurorilor prin curțile de apel, prin parchetele de pe lângă curțile de apel și prin Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și se publică pe pagina de internet a Consiliului Superior al Magistraturii, a Institutului Național al Magistraturii, a Înaltei Curți de Casație și Justiție, a Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, precum și în 3 cotidiene centrale, cu cel puțin 40 de zile înainte de data stabilită pentru concurs.

(3)[1] Pot participa la concursul de promovare în funcția de judecător la Înalta Curte de Casație și Justiție judecătorii și procurorii care au cel puțin gradul de curte de apel sau parchet de pe lângă curtea de apel, care au îndeplinit efectiv cel puțin 3 ani funcția de judecător la curtea de apel sau de procuror la parchetul de pe lângă curtea de apel ori la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, au obținut calificativul "foarte

---

[1] Prin Decizia Curții Constituționale nr. 436/2014 (M. Of. nr. 523 din 14 iulie 2014) sintagma „nu au fost niciodată sancționați disciplinar" din art. 52 alin. (3) a fost declarată constituțională în măsura în care dispune numai cu privire la abaterile disciplinare săvârșite după data de 27 septembrie 2004, data intrării în vigoare a Legii nr. 303/2004.

bine" la ultimele 3 evaluări, nu au fost niciodată sancționați disciplinar și au o vechime în funcția de judecător sau procuror de cel puțin 15 ani.

(4) Dispozițiile art. 48 alin. (10)-(12) se aplică în mod corespunzător.

(5) Consiliul Superior al Magistraturii verifică îndeplinirea condițiilor prevăzute de prezentul articol.

Art. 52[1]. (1) Cererile de înscriere la concursul de promovare în funcția de judecător la Înalta Curte de Casație și Justiție cuprind precizarea secției pentru care se depune candidatura.

(2) Concursul de promovare în funcția de judecător la Înalta Curte de Casație și Justiție constă în:

a) o probă având ca obiect evaluarea actelor întocmite de candidați sau care privesc activitatea acestora;

b) un interviu susținut în fața Plenului Consiliului Superior al Magistraturii;

c) o probă scrisă, cu caracter practic.

(3) Comisiile de concurs sunt numite prin hotărâre a Consiliului Superior al Magistraturii, la propunerea Institutului Național al Magistraturii.

(4) Comisiile de concurs sunt alcătuite din judecători de la Înalta Curte de Casație și Justiție, cadre didactice universitare de la facultăți de drept din cadrul universităților de cercetare avansată și educație, astfel cum acestea sunt clasificate potrivit art. 193 alin. (4) lit. c) din Legea educației naționale nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare, și formatori ai Institutului Național al Magistraturii.

(5) Membrii comisiilor prevăzute la alin. (3) nu pot avea apartenență politică la data formării comisiilor.

(6)[(1)] *Abrogat.*

(7) Nu pot fi membri ai comisiilor prevăzute la alin. (3) persoanele care au soțul sau soția, rude ori afini până la gradul al patrulea inclusiv, în rândul candidaților.

Art. 52[2]. (1) În cadrul probei prevăzute la art. 52[1] alin. (2) lit. a), la cererea comisiilor de concurs, Consiliul Superior al Magistraturii va solicita, prin intermediul curților de apel sau, după caz, al parchetelor de pe lângă curțile de apel ori al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, hotărâri judecătorești sau, după caz, acte întocmite de candidați sau care privesc activitatea acestora, din ultimii 5 ani de activitate, precum și celelalte date necesare evaluării potrivit prezentei legi.

(2) Orice persoană poate transmite comisiilor de concurs acte de natura celor prevăzute la alin. (1), întocmite de candidați, care pot fi analizate în cadrul probei având ca obiect evaluarea actelor întocmite de candidați sau care privesc activitatea acestora.

(3) Cererile de înscriere la concurs se publică pe pagina de internet a Consiliului Superior al Magistraturii și a Înaltei Curți de Casație și Justiție, însoțite de un anunț prin care se aduce la cunoștința publică posibilitatea oricărei persoane de a transmite comisiilor de concurs acte de natura celor

---

[(1)] Alin. (6) al art. 52[1] a fost abrogat prin art. 1 pct. 3 al O.U.G. nr. 81/2012.

prevăzute la alin. (1), întocmite de candidați, precum și termenul în care acestea pot fi transmise.

(4) Actele prevăzute la alin. (1) se publică pe pagina de internet a Consiliului Superior al Magistraturii, cu respectarea dispozițiilor legale privind protejarea datelor cu caracter personal, pentru a fi supuse dezbaterii publice pentru o perioadă de 7 zile de la publicare. Sesizările sau observațiile primite din partea opiniei publice pot fi avute în vedere la evaluare de către comisiile de concurs.

Art. 52³. (1) Pentru candidații judecători, evaluarea prevăzută la art. 52² are ca obiect:

a) verificarea capacității de analiză și sinteză;

b) verificarea coerenței în exprimare;

c) verificarea argumentației din punctul de vedere al clarității și logicii;

d)-i)[1] *Abrogate.*

j) verificarea respectării termenelor rezonabile de soluționare a cauzelor și de redactare a hotărârilor.

(2) Prevederile alin. (1) se aplică în mod corespunzător și în cazul evaluării candidaților procurori prevăzute la art. 52².

(3) În cadrul procedurii de evaluare, comisiile de concurs pot solicita candidaților explicații cu privire la orice aspect supus evaluării.

Art. 52⁴. (1) În cadrul probei interviului, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii evaluează aspecte referitoare la integritatea candidaților.

(2) La ședința Plenului Consiliului Superior al Magistraturii în care se susține interviul va participa, cu rol consultativ, și un psiholog desemnat de plen, care va putea adresa întrebări candidaților în scopul evaluării motivației și competențelor umane și sociale ale acestora.

(3) Evaluarea integrității candidaților se face pe baza raportului întocmit de Inspecția Judiciară sub acest aspect, precum și a răspunsurilor primite de la candidat la întrebările puse acestuia pe baza acestui raport, a datelor existente la dosarul profesional, a documentelor depuse de candidat, a modului în care candidatul se raportează la valori precum independența justiției, imparțialitatea magistraților, integritatea și a aspectelor ridicate în cadrul discuțiilor.

Art. 52⁵. (1) Punctajul maxim ce poate fi atribuit la probele prevăzute la art. 52¹ alin. (2) este de 100 de puncte, distribuite astfel:

a) 40 de puncte pentru proba prevăzută la art. 52¹ alin. (2) lit. a);

b) 20 de puncte pentru proba prevăzută la art. 52¹ alin. (2) lit. b);

c) 40 de puncte pentru proba prevăzută la art. 52¹ alin. (2) lit. c).

(2) Punctajul minim pentru a fi declarat admis la probele prevăzute la art. 52¹ alin. (2) este următorul:

a) 28 de puncte pentru proba prevăzută la art. 52¹ alin. (2) lit. a);

b) 14 puncte pentru proba prevăzută la art. 52¹ alin. (2) lit. b);

c) 28 de puncte pentru proba prevăzută la art. 52¹ alin. (2) lit. c).

---

[1] Lit. d)-i) din alin. (1) al art. 52³ au fost abrogate prin art. 1 pct. 5 al O.U.G. nr. 81/2012.

(3) Punctajul minim pentru a fi declarat admis la concurs este de 70 de puncte.

Art. 52[6]. (1) Proba scrisă prevăzută la art. 52[1] alin. (2) lit. c) constă în:

a) în funcție de specializare, una dintre următoarele grupe de materii:

(i) drept civil, dreptul familiei şi drept internațional privat;

(ii) drept penal;

(iii) drept administrativ, drept financiar şi fiscal şi dreptul muncii;

b) jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului şi jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene;

c) procedura civilă sau procedura penală, în funcție de specializarea judecătorului ori procurorului.

(2) La elaborarea subiectelor pentru proba prevăzută la alin. (1) se vor avea în vedere jurisprudența Înaltei Curți de Casație şi Justiție şi cea a Curții Constituționale.

Art. 52[7]. (1) În termen de cel mult 15 zile de la comunicarea rezultatelor concursului de promovare în funcția de judecător la Înalta Curte de Casație şi Justiție, Consiliul Superior al Magistraturii dispune, prin hotărâre, promovarea candidaților declarați admişi.

(2) Procedura de desfăşurare a concursului de promovare în funcția de judecător la Înalta Curte de Casație şi Justiție, inclusiv modalitatea de contestare a rezultatelor se stabilesc prin regulament aprobat de Consiliul Superior al Magistraturii, în conformitate cu prezenta lege, prin hotărâre care se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Art. 53. (1) Preşedintele, vicepreşedintele şi preşedinții de secții ai Înaltei Curți de Casație şi Justiție sunt numiți de către Preşedintele României, la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii, dintre judecătorii Înaltei Curți de Casație şi Justiție care au funcționat la această instanță cel puțin 2 ani.

(2) Preşedintele României nu poate refuza numirea în funcțiile de conducere prevăzute la alin. (1) decât motivat, aducând la cunoştința Consiliului Superior al Magistraturii motivele refuzului.

(3) Numirea în funcțiile prevăzute la alin. (1) se face pe o perioadă de 3 ani, cu posibilitatea reînvestirii o singură dată.

(4) Dispozițiile art. 48 alin. (10)-(12) se aplică în mod corespunzător.

(5) Judecătorii Înaltei Curți de Casație şi Justiție care îndeplinesc condițiile prevăzute la alin. (1) îşi pot depune candidaturile pentru funcția de preşedinte sau vicepreşedinte al Înaltei Curți de Casație şi Justiție ori preşedinte de secție, la Consiliul Superior al Magistraturii, în termen de 30 de zile de la data la care funcția de preşedinte, vicepreşedinte sau preşedinte de secție a devenit vacantă.

(5[1]) În cazul în care funcțiile de preşedinte sau vicepreşedinte al Înaltei Curți de Casație şi Justiție ori de preşedinte de secție devin vacante ca urmare a expirării mandatului, candidatura se depune cu cel puțin 30 de zile înainte de expirarea mandatului, dar nu mai devreme de 60 de zile până la momentul în care funcția urmează a se vacanta.

(6) Revocarea din funcție a președintelui, a vicepreședintelui sau a președinților de secții ai Înaltei Curți de Casație și Justiție se face de către Președintele României la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii, care se poate sesiza din oficiu, la cererea unei treimi din numărul membrilor sau la cererea adunării generale a instanței, pentru motivele prevăzute la art. 51 alin. (2) care se aplică în mod corespunzător.

Art. 54. (1) Procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, prim-adjunctul și adjunctul acestuia, procurorul șef al Direcției Naționale Anticorupție, adjuncții acestuia, procurorii șefi de secție ai acestor parchete, precum și procurorul șef al Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism și adjuncții acestora sunt numiți de Președintele României, la propunerea ministrului justiției, cu avizul Consiliului Superior al Magistraturii, dintre procurorii care au o vechime minimă de 10 ani în funcția de judecător sau procuror, pe o perioadă de 3 ani, cu posibilitatea reînvestirii o singură dată.

(2) Dispozițiile art. 48 alin. (10)-(12) se aplică în mod corespunzător.

(3) Președintele României poate refuza motivat numirea în funcțiile de conducere prevăzute la alin. (1), aducând la cunoștința publicului motivele refuzului.

(4) Revocarea procurorilor din funcțiile de conducere prevăzute la alin. (1) se face de către Președintele României, la propunerea ministrului justiției care se poate sesiza din oficiu, la cererea adunării generale sau, după caz, a procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție ori a procurorului șef al Direcției Naționale Anticorupție, cu avizul Consiliului Superior al Magistraturii, pentru motivele prevăzute la art. 51 alin. (2) care se aplică în mod corespunzător.

Art. 55. (1) Numirea în celelalte funcții de conducere în cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și al Direcției Naționale Anticorupție se face pe o perioadă de 3 ani, cu posibilitatea reînvestirii o singură dată, de către Consiliul Superior al Magistraturii, la propunerea procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție sau a procurorului șef al Direcției Naționale Anticorupție, după caz.

(2) Pentru numirea în funcțiile de conducere prevăzute la alin. (1) este necesară recomandarea conducătorului secției ori, după caz, al direcției din cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție sau Direcției Naționale Anticorupție, unde urmează să fie numit procurorul.

(3) Dispozițiile art. 48 alin. (10)-(12) se aplică în mod corespunzător.

(4) Revocarea din funcțiile de conducere a procurorilor numiți potrivit alin. (1) se dispune de Consiliul Superior al Magistraturii, din oficiu sau la propunerea procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție ori, după caz, a procurorului șef al Direcției Naționale Anticorupție, pentru motivele prevăzute la art. 51 alin. (2) care se aplică în mod corespunzător.

(5) Propunerea prevăzută la alin. (4) poate fi formulată din oficiu sau la sesizarea adunărilor generale ori a conducătorilor secțiilor ori, după caz, al

direcției din cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție sau Direcției Naționale Anticorupție.

Art. 56. La încetarea mandatului pentru funcțiile de conducere prevăzute la art. 53, 54 și 55, judecătorii sau procurorii revin la instanțele sau parchetele de unde provin sau la o instanță sau parchet unde au dreptul să funcționeze potrivit legii.

(...)

Capitolul VII. Suspendarea din funcție și încetarea funcției de judecător și procuror

Art. 62. (1) Judecătorul sau procurorul este suspendat din funcție în următoarele cazuri:

a) când a fost trimis în judecată pentru săvârșirea unei infracțiuni;

a[1]) când față de acesta s-a dispus arestarea preventivă sau arestul la domiciliu;

b) când suferă de o boală psihică, care îl împiedică să-și exercite funcția în mod corespunzător;

c) când a fost sancționat disciplinar, în condițiile art. 100 lit. d).

(1[1]) Prin excepție de la prevederile alin. (1) lit. a), dacă trimiterea în judecată a intervenit pentru o infracțiune din culpă și se apreciază că aceasta nu aduce atingere prestigiului profesiei, judecătorului sau procurorului i se poate interzice provizoriu exercitarea anumitor atribuții până la soluționarea definitivă a cauzei.

(2) Suspendarea din funcție a judecătorilor și procurorilor și interzicerea provizorie a exercitării anumitor atribuții de către aceștia se dispun de către Consiliul Superior al Magistraturii.

(3) În perioada suspendării din funcție, judecătorului și procurorului nu i se plătesc drepturile salariale. Această perioadă nu constituie vechime în magistratură.

(4) În perioada suspendării din funcție, judecătorului sau procurorului nu îi sunt aplicabile dispozițiile referitoare la interdicțiile și incompatibilitățile prevăzute la art. 5 și 8.

Art. 62[1]. (1) Încheierea definitivă prin care s-a dispus arestarea preventivă ori arestul la domiciliu, rechizitoriul prin care s-a dispus trimiterea în judecată sau ordonanța prin care s-a dispus renunțarea la urmărirea penală cu privire la un judecător ori procuror se comunică în termen de 24 de ore Consiliului Superior al Magistraturii.

(2) În termen de 3 zile de la rămânerea definitivă a hotărârii pronunțate într-o cauză penală față de un magistrat, instanța de executare comunică Consiliului Superior al Magistraturii copie de pe dispozitivul hotărârii.

Art. 63. (1) Consiliul Superior al Magistraturii comunică de îndată judecătorului sau procurorului și conducerii instanței ori parchetului unde acesta funcționează hotărârea prin care s-a dispus suspendarea din funcție.

(2) Dacă se dispune clasarea, achitarea sau încetarea procesului penal față de judecător ori procuror, suspendarea din funcție încetează, iar

acesta este repus în situația anterioară, i se plătesc drepturile băneşti de care a fost lipsit pe perioada suspendării din funcție şi i se recunoaşte vechimea în magistratură pentru această perioadă.

(3) Judecătorii şi procurorii pot fi menținuți în activitate în cazul în care s-a dispus renunțarea la urmărirea penală sau dacă, printr-o hotărâre definitivă, s-a dispus renunțarea la aplicarea pedepsei. Menținerea în activitate se dispune de către Consiliul Superior al Magistraturii, dacă se apreciază că infracțiunea săvârşită nu aduce atingere prestigiului profesiei.

Art. 64. (1) În cazul prevăzut la art. 62 alin. (1) lit. b), boala psihică se constată printr-o expertiză de specialitate, la sesizarea preşedintelui instanței sau a conducătorului parchetului ori a colegiilor de conducere, iar suspendarea din funcție se dispune pe perioada recomandată de comisia medicală de specialitate, numită în condițiile art. 14 alin. (2) lit. e).

(2) După expirarea perioadei prevăzute la alin. (1), Consiliul Superior al Magistraturii, pe baza unei noi expertize, poate hotărî încetarea suspendării şi repunerea în funcție a judecătorului sau procurorului, prelungirea acesteia sau, dacă boala este ireversibilă, propune eliberarea din funcție potrivit legii.

(3) În perioada suspendării, judecătorului sau procurorului i se plătesc drepturile de asigurări sociale de sănătate, potrivit legii.

Art. 65. (1) Judecătorii şi procurorii sunt eliberați din funcție în următoarele cazuri:

a) demisie;

b) pensionare, potrivit legii;

c) transfer într-o altă funcție, în condițiile legii;

d) incapacitate profesională;

e) ca sancțiune disciplinară;

f) condamnarea şi amânarea aplicării pedepsei dispuse printr-o hotărâre definitivă;

f^1) renunțarea la urmărirea penală şi renunțarea la aplicarea pedepsei dispuse printr-o hotărâre definitivă, dacă s-a apreciat că nu se impune menținerea în funcție;

g) încălcarea dispozițiilor art. 7;

h) nepromovarea examenului prevăzut la art. 33 alin. (14);

i) neîndeplinirea condițiilor prevăzute la art. 14 alin. (2) lit. a), c) şi e).

(1^1) Prin excepție de la prevederile alin. (1) lit. f), judecătorii şi procurorii pot fi menținuți în activitate în cazul în care condamnarea sau amânarea aplicării pedepsei a fost pronunțată pentru infracțiunea prevăzută de art. 196 alin. (2)-(4) din Codul penal. Menținerea în activitate se dispune de către Consiliul Superior al Magistraturii, dacă se apreciază că infracțiunea săvârşită nu aduce atingere prestigiului profesiei.

(2) Eliberarea din funcție a judecătorilor şi procurorilor se dispune prin decret al Preşedintelui României, la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii.

(3) Trecerea în rezervă sau în retragere a judecătorilor şi procurorilor militari se face în condițiile legii, după eliberarea din funcție de către Pre-

şedintele României. În caz de pensionare sau de transfer, eliberarea din funcţie se face după trecerea în rezervă sau, după caz, în retragere.

(4) Eliberarea din funcţie a judecătorilor stagiari şi a procurorilor stagiari se face de Consiliul Superior al Magistraturii.

(5) În cazul în care judecătorul sau procurorul cere eliberarea din funcţie prin demisie, Consiliul Superior al Magistraturii poate stabili un termen de cel mult 30 de zile de la care demisia să devină efectivă, dacă prezenţa judecătorului sau procurorului este necesară.

(6) Judecătorul sau procurorul eliberat din funcţie din motive neimputabile îşi păstrează gradul profesional dobândit în ierarhia instanţelor sau a parchetelor.

Art. 65[1]. (1)[(1)] *Abrogat.*

(2) În cazul în care, împotriva hotărârii de eliberare din funcţie a judecătorului sau procurorului se exercită calea de atac a recursului, acesta va fi suspendat din funcţie până la soluţionarea irevocabilă[(2)] a cauzei de către instanţa competentă.

(3) Dispoziţiile art. 63 alin. (2) şi ale art. 64 alin. (3) se aplică în mod corespunzător.

(...)

Titlul IV. Răspunderea judecătorilor şi procurorilor

Capitolul I. Dispoziţii generale

Art. 94. Judecătorii şi procurorii răspund civil, disciplinar şi penal, în condiţiile legii.

Art. 95. (1) Judecătorii, procurorii şi magistraţii-asistenţi pot fi percheziţionaţi, reţinuţi, arestaţi la domiciliu sau arestaţi preventiv numai cu încuviinţarea secţiilor Consiliului Superior al Magistraturii.

(2) În caz de infracţiune flagrantă, judecătorii, procurorii şi magistraţii-asistenţi pot fi reţinuţi şi supuşi percheziţiei potrivit legii, Consiliul Superior al Magistraturii fiind informat de îndată de organul care a dispus reţinerea sau percheziţia.

Art. 96. (1) Statul răspunde patrimonial pentru prejudiciile cauzate prin erorile judiciare.

(2) Răspunderea statului este stabilită în condiţiile legii şi nu înlătură răspunderea judecătorilor şi procurorilor care şi-au exercitat funcţia cu reacredinţă sau gravă neglijenţă.

(3) Cazurile în care persoana vătămată are dreptul la repararea prejudiciilor cauzate prin erori judiciare săvârşite în procese penale sunt stabilite de Codul de procedură penală.

(4) Dreptul persoanei vătămate la repararea prejudiciilor materiale cauzate prin erorile judiciare săvârşite în alte procese decât cele penale nu se va putea exercita decât în cazul în care s-a stabilit, în prealabil,

---

(1) Alin. (1) al art. 65[1] a fost abrogat prin art. unic din Legea nr. 77/2009.

(2) În prezent, conform noului Cod de procedură civilă, definitivă.

printr-o hotărâre definitivă, răspunderea penală sau disciplinară, după caz, a judecătorului sau procurorului pentru o faptă săvârşită în cursul judecății procesului şi dacă această faptă este de natură să determine o eroare judiciară.

(5) Nu este îndreptățită la repararea pagubei persoana care, în cursul procesului, a contribuit în orice mod la săvârşirea erorii judiciare de către judecător sau procuror.

(6) Pentru repararea prejudiciului, persoana vătămată se poate îndrepta cu acțiune numai împotriva statului, reprezentat prin Ministerul Finanțelor Publice.

(7) După ce prejudiciul a fost acoperit de stat în temeiul hotărârii irevocabile[1] date cu respectarea prevederilor alin. (6), statul se poate îndrepta cu o acțiune în despăgubiri împotriva judecătorului sau procurorului care, cu rea-credință sau gravă neglijență, a săvârşit eroarea judiciară cauzatoare de prejudicii.

(8) Termenul de prescripție a dreptului la acțiune în toate cazurile prevăzute de prezentul articol este de un an.

Art. 97. (1) Orice persoană poate sesiza Consiliul Superior al Magistraturii, direct sau prin conducătorii instanțelor ori ai parchetelor, în legătură cu activitatea sau conduita necorespunzătoare a judecătorilor sau procurorilor, încălcarea obligațiilor profesionale în raporturile cu justițiabilii ori săvârşirea de către aceştia a unor abateri disciplinare.

(2) Exercitarea dreptului prevăzut la alin. (1) nu poate pune în discuție soluțiile pronunțate prin hotărârile judecătoreşti, care sunt supuse căilor legale de atac.

Capitolul II. Răspunderea disciplinară a judecătorilor şi procurorilor

Art. 98. (1) Judecătorii şi procurorii răspund disciplinar pentru abaterile de la îndatoririle de serviciu, precum şi pentru faptele care afectează prestigiul justiției.

(2) Răspunderea disciplinară a judecătorilor şi procurorilor militari poate fi angajată numai potrivit dispozițiilor prezentei legi.

Art. 99. Constituie abateri disciplinare:

a) manifestările care aduc atingere onoarei sau probității profesionale ori prestigiului justiției, săvârşite în exercitarea sau în afara exercitării atribuțiilor de serviciu;

b) încălcarea prevederilor legale referitoare la incompatibilități şi interdicții privind judecătorii şi procurorii;

c) atitudinile nedemne în timpul exercitării atribuțiilor de serviciu față de colegi, celălalt personal al instanței sau al parchetului în care funcționează, inspectori judiciari, avocați, experți, martori, justițiabili ori reprezentanții altor instituții;

---

[1] În prezent, conform noului Cod de procedură civilă, hotărârea este definitivă.

d) desfăşurarea de activităţi publice cu caracter politic sau manifestarea convingerilor politice în exercitarea atribuţiilor de serviciu;

e) refuzul nejustificat de a primi la dosar cererile, concluziile, memoriile sau actele depuse de părţile din proces;

f) refuzul nejustificat de a îndeplini o îndatorire de serviciu;

g) nerespectarea de către procuror a dispoziţiilor procurorului ierarhic superior, date în scris şi în conformitate cu legea;

h) nerespectarea în mod repetat şi din motive imputabile a dispoziţiilor legale privitoare la soluţionarea cu celeritate a cauzelor ori întârzierea repetată în efectuarea lucrărilor, din motive imputabile;

i) nerespectarea îndatoririi de a se abţine atunci când judecătorul sau procurorul ştie că există una din cauzele prevăzute de lege pentru abţinerea sa, precum şi formularea de cereri repetate şi nejustificate de abţinere în aceeaşi cauză, care are ca efect tergiversarea judecăţii;

j) nerespectarea secretului deliberării sau a confidenţialităţii lucrărilor care au acest caracter, precum şi a altor informaţii de aceeaşi natură de care a luat cunoştinţă în exercitarea funcţiei, cu excepţia celor de interes public, în condiţiile legii;

k) absenţe nemotivate de la serviciu, în mod repetat sau care afectează în mod direct activitatea instanţei ori a parchetului;

l) imixtiunea în activitatea altui judecător sau procuror;

m) nerespectarea în mod nejustificat a dispoziţiilor ori deciziilor cu caracter administrativ dispuse în conformitate cu legea de conducătorul instanţei sau al parchetului ori a altor obligaţii cu caracter administrativ prevăzute de lege sau regulamente;

n) folosirea funcţiei deţinute pentru a obţine un tratament favorabil din partea autorităţilor sau intervenţiile pentru soluţionarea unor cereri, pretinderea ori acceptarea rezolvării intereselor personale sau ale membrilor familiei ori ale altor persoane, altfel decât în limita cadrului legal reglementat pentru toţi cetăţenii;

o) nerespectarea în mod grav sau repetat a dispoziţiilor privind distribuirea aleatorie a cauzelor;

p) obstrucţionarea activităţii de inspecţie a inspectorilor judiciari, prin orice mijloace;

q) participarea directă sau prin persoane interpuse la jocurile de tip piramidal, jocuri de noroc sau sisteme de investiţii pentru care nu este asigurată transparenţa fondurilor;

r) lipsa totală a motivării hotărârilor judecătoreşti sau a actelor judiciare ale procurorului, în condiţiile legii;

s) utilizarea unor expresii inadecvate în cuprinsul hotărârilor judecătoreşti sau al actelor judiciare ale procurorului ori motivarea în mod vădit contrară raţionamentului juridic, de natură să afecteze prestigiul justiţiei sau demnitatea funcţiei de magistrat;

ş) nerespectarea deciziilor Curţii Constituţionale ori a deciziilor pronunţate de Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie în soluţionarea recursurilor în interesul legii;

t) exercitarea funcției cu rea-credință sau gravă neglijență.

Art. 99¹. (1) Există rea-credință atunci când judecătorul sau procurorul încalcă cu știință normele de drept material ori procesual, urmărind sau acceptând vătămarea unei persoane.

(2) Există gravă neglijență atunci când judecătorul sau procurorul nesocotește din culpă, în mod grav, neîndoielnic și nescuzabil, normele de drept material ori procesual.

Art. 100. Sancțiunile disciplinare care se pot aplica judecătorilor și procurorilor, proporțional cu gravitatea abaterilor, sunt:

a) avertismentul;

b) diminuarea indemnizației de încadrare lunare brute cu până la 20% pe o perioadă de până la 6 luni;

c) mutarea disciplinară pentru o perioadă de până la un an la o altă instanță sau la un alt parchet, situate în circumscripția altei curți de apel ori în circumscripția altui parchet de pe lângă o curte de apel;

d) suspendarea din funcție pe o perioadă de până la 6 luni;

e) excluderea din magistratură.

Art. 101. Sancțiunile disciplinare prevăzute la art. 100 se aplică de secțiile Consiliului Superior al Magistraturii, în condițiile legii sale organice.

(...)

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Drept constituţional. Drepturi şi libertăţi

Caiet de seminar

Radu Chiriţă

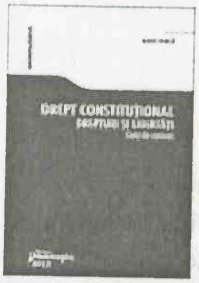

978-606-678-041-4
20 lei, 112 p.

După caietul de seminar intitulat *Drept constituţional. Instituţii şi proceduri*, aflat deja la cea de-a 2-a ediţie, lucrarea de faţă – adresată în principal studenţilor de la Facultatea de Drept a Universităţii „Babeş-Bolyai" din Cluj-Napoca, dar utilă tuturor celor care urmează cursul de „Drept constituţional" din planul de învăţământ al anului I – este dedicată materiei studiate în semestrul II, şi anume *drepturilor şi libertăţilor fundamentale ale omului*.

Partea cea mai amplă a cărţii cuprinde cele 14 teme care vor fi discutate în cadrul orelor de seminar, fiind prezentate şi modele de teste pentru examen. În ultima parte sunt redate Constituţia României (în extras) şi Convenţia europeană a drepturilor omului, cele două acte de bază care reglementează drepturile şi libertăţile fundamentale.

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Dreptul la viață privată și de familie. Jurisprudență C.E.D.O.

Radu Chiriță (coordonator)
Ioana Seuche, Alina Gaje, Mircea Farcău,
Bianca Pantea, Romina Florina David,
Roxana Mariș, Otilia Bordea

978-606-678-042-1
29 lei, 288 p.

Seria consacrată jurisprudenței C.E.D.O. continuă cu prezentarea deciziilor privitoare la viața privată și de familie. Acest domeniu acoperă o multitudine de situații, extrem de diferite între ele, de la dreptul la protecția datelor cu caracter personal către dreptul de a nu ți se tulbura folosința domiciliului. Jurisprudența Curții în materie este extrem de bogată din punct de vedere cantitativ, dar și calitativ, de aceea, am încercat să selectăm cele mai importante decizii și hotărâri pronunțate în ultimii cinci ani de către instanța europeană.

Pentru a oferi persoanelor interesate informații utile și rapide, hotărârile prezentate au fost clasificate după domeniul de incidență, insistându-se pe aspectele cele mai relevante ale hotărârilor și deciziilor Curții de la Strasbourg.

Radu Chiriță

BCU IASI
B.C.U "M. EMINESCU" IASI

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

2014/8599
30,00

DREPT CONSTITUȚIONAL
INSTITUȚII ȘI PROCEDURI

Prezenta lucrare, aflată la cea de-a 3-a ediție, este destinată studenților de la Facultatea de Drept a Universității „Babeș-Bolyai" din Cluj-Napoca, ce urmează cursul de „Drept constituțional. Instituții și proceduri" din planul de învățământ al anului I, scopul ei fiind de a facilita desfășurarea seminarelor la această disciplină.

Cartea este structurată în trei părți: prima conține temele ce vor fi discutate în cadrul orelor de seminar, cea de-a doua cuprinde un set de 14 modele de teste pentru examen, iar în ultima parte sunt redate, alături de textul Constituției României, o serie de legi utile pentru aprofundarea materiei și pentru rezolvarea problemelor ridicate în cursul seminarelor.

reduceri de până la 30%
pentru comenzi on line
www.hamangiu.ro

Preț: 30 lei
ISBN 978-606-27-0099-7
9 786062 700997

BCU IAȘI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY